

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDA DO ROKU 2023

OSTRÓDA, 2016

SPIS TREŚCI

STRESZCZENIE.....	4
WSTĘP.....	9
1. OGÓLNE INFORMACJE O MIEŚCIE.....	11
2. DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNO-SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ MIASTA.....	13
2.1. Sfera przestrzenna	13
2.1.1. Zagospodarowanie przestrzenne/struktura funkcjonalno-przestrzenna	13
2.1.2. Uwarunkowania przyrodnicze i ochrony środowiska	15
2.1.3. Uwarunkowania kulturowe	20
2.1.4. Własność gruntów/struktura ich zagospodarowania	25
2.1.5. Infrastruktura techniczna.....	27
2.1.6. Identyfikacja problemów w sferze przestrzennej	36
2.2. Sfera gospodarcza	37
2.2.1. Struktura działalności gospodarczej na terenie Ostródy	37
2.2.2. Struktura zatrudnienia	48
2.2.3. Identyfikacja problemów w sferze gospodarczej.....	50
2.3. Sfera społeczna	51
2.3.1. Struktura demograficzna/trendy	51
2.3.2. Określenie grup społecznych wymagających wsparcia w ramach programu rewitalizacji	61
2.3.3. Infrastruktura społeczna	69
2.3.4. Organizacje pozarządowe	79
2.3.5. Identyfikacja problemów w sferze społecznej	83
2.4. Sfera mieszkaniowa	85
2.5. Analiza SWOT	90
3. ZAŁOŻENIA PROCESU REWITALIZACJI W MIEŚCIE OSTRÓDA	93
3.1. Kryteria wyboru obszaru zdegradowanego/obszaru rewitalizacji	94
3.2. Wyniki analizy wskaźnikowej, zasięg obszaru zdegradowanego/obszaru rewitalizacji, charakterystyka obszaru.....	98
3.3. Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	122
3.4. Cele rewitalizacji oraz kierunki działań rewitalizacyjnych	123
3.5. Projekty zaplanowane do realizacji w ramach procesu rewitalizacji	125

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDA DO ROKU 2023

3.6. Identyfikacja podstawowych projektów rewitalizacyjnych	126
3.6.1 PROJEKT ZINTEGROWANY I.: Kształtowanie tożsamości lokalnej	128
3.6.2. PROJEKT ZINTEGROWANY II.: Włączenie społeczne.....	134
3.7. Charakterystyka przedsięwzięć komplementarnych do podstawowych projektów rewitalizacyjnych	146
3.8. Realizacja Zasady partnerstwa i partycypacji.....	159
3.9. Mechanizmy zapewnienia komplementarności.....	167
3.9.1. Komplementarność przestrzenna	167
3.9.2. Komplementarność problemowa	171
3.9.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	175
3.9.4. Komplementarność międzyokresowa.....	176
3.9.5. Komplementarność źródeł finansowania	177
3.10. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć procesu rewitalizacji	193
3.11. Analiza możliwości budżetowych Miasta Ostróda w zakresie realizacji przedsięwzięć zaplanowanych w ramach procesu rewitalizacji	195
4. NAWIĄZANIE DO DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH.....	200
5. SYSTEM ZARZĄDZANIA I WDRAŻANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	214
6. SYSTEM MONITORINGU ORAZ SPOSOBY OCENY LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.....	216
Wnioski i rekomendacje	218
Spis rysunków.....	221
Spis tabel	222

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

STRESZCZENIE

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Ostróda do roku 2023 zgodny jest z „Wytocznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”, opublikowanymi przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju w dniu 3 lipca 2015 roku.

Na treść dokumentu składa się sześć rozdziałów. Rozdziały 1 i 2 stanowią część diagnostyczną Programu, charakteryzującą sferę przestrzenną, gospodarczą i społeczną miasta Ostróda oraz identyfikującą najważniejsze problemy w ww. sferach. Z uwagi na społeczny wymiar rewitalizacji szczególnie istotą jest sfera społeczna, która zawiera kwestie dotyczące trendów i struktury demograficznej miasta oraz infrastruktury społecznej, a także opisuje organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie Ostródy oraz określa grupy społeczne wymagające wsparcia w ramach programu rewitalizacji. W sferze gospodarczej przedstawiono m.in. strukturę działalności gospodarczej oraz strukturę zatrudnienia. Dodatkowo dokonano charakterystyki mieszkalnictwa na terenie miasta. Podsumowaniem części analitycznej dokumentu jest analiza SWOT.

Rozdział trzeci stanowi część główną dokumentu. Dokonano tu delimitacji obszaru rewitalizacji metodą analizy wskaźnikowej, do której wykorzystano następujące wskaźniki:

W₁ - liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców,

W₂ - udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym,

W₃ - udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych,

W₄ - odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności,

W₅ - liczba przestępstw stwierdzonych na 1000 mieszkańców,

W₆ - liczba czynów karalnych popełnionych przez osoby nieletnie na 1000 osób nieletnich,

W₇ - liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób,

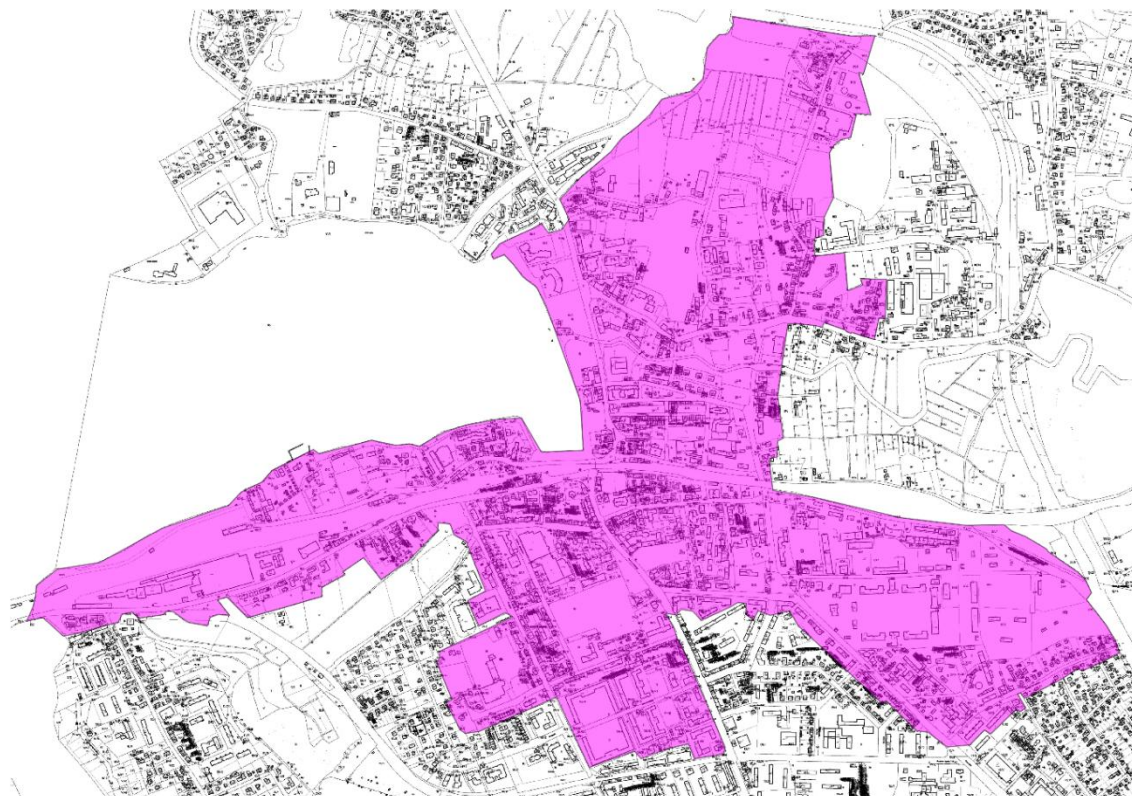
W₈ - frekwencja w wyborach parlamentarnych 25.10.2014 r.

W procesie delimitacji obszaru rewitalizacji uwzględniono zasadność ujęcia obszarów zdegradowanych o istotnym znaczeniu dla rozwoju miasta. Ponadto zwrócono uwagę na

dotykające obszar problemy o charakterze gospodarczym, technicznym lub przestrzenno-funkcjonalnym. Problem w sferze gospodarczej odzwierciedla wskaźnik W₇, natomiast problemy w sferach technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej zostały ujęte opisowo. Znajdują się wśród nich m.in.: przebieg linii kolejowej (zakłócający spójność obszaru oraz, z uwagi na hałas generowany przez przejeżdżający tabor kolejowy, utrudniający funkcjonowanie mieszkańców okolicznych obiektów mieszkalnych i podmiotów gospodarczych, w szczególności oferujących zakwaterowanie), degradacja stanu technicznego budynków (w szczególności zabytkowych: m.in. na terenie Bergkaserne, część Białych Koszar, Czerwone Koszary) oraz niski poziom efektywności energetycznej obiektów (o którym świadczy wysoka liczba przewidzianych inwestycji o charakterze termomodernizacyjnym). Granice obszaru rewitalizacji przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 1 Obszar rewitalizacji w Ostródzie

Źródło: Opracowanie własne

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Następnie scharakteryzowano obszar rewitalizacji, uwzględniając zapisy dokumentów planistycznych gminy. Przedmiotowa charakterystyka zawiera również analizę SWOT dla obszaru rewitalizacji.

Z uwagi na potrzeby rewitalizacyjne, zidentyfikowane potencjały oraz negatywne zjawiska społeczne, przestrzenno-funkcjonalne, gospodarcze i techniczne wyznaczono cel nadrzędny oraz katalog celów strategicznych i operacyjnych. Celem głównym procesu rewitalizacji jest: Przeciwdziałanie społecznej degradacji obszaru rewitalizacji. Cel ten został doprecyzowany następującymi celami strategicznymi i operacyjnymi:

Cel strategiczny 1 – Aktywizacja lokalnej społeczności:

- Cel operacyjny 1.1 – Wielopłaszczyznowa aktywizacja i samoorganizacja społeczności lokalnych,
- Cel operacyjny 1.2 – Stymulowanie postawy partycypacyjnej,
- Cel operacyjny 1.3 – Zapobieganie zjawiskom wykluczenia społecznego,
- Cel operacyjny 1.4 – Zapewnienie dostępu i wysokiego poziomu edukacji mieszkańcom wszystkich grup wiekowych,
- Cel operacyjny 1.5 – Podniesienie świadomości historycznej mieszkańców miasta;

Cel strategiczny 2 – Rewitalizacja historycznej przestrzeni publicznej:

- Cel operacyjny 2.1 – Przywrócenie przestrzeni miejskiej mieszkańcom,
- Cel operacyjny 2.2 – Zachowanie ciągłości historycznej zabudowy miejskiej,
- Cel operacyjny 2.3 – Funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni publicznych,
- Cel operacyjny 2.4 – Poprawa stanu technicznego budynków, wykorzystanie rozwiązań zwiększających efektywność energetyczną,
- Cel operacyjny 2.5 – Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizowanego.

Realizacja powyższych celów ma się ziścić dzięki wdrożeniu następujących projektów:

- Projekt zintegrowany I – Kształtowanie tożsamości lokalnej:
  - Moduł I – Ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru wzdłuż osi linii kolejowej,
  - Moduł II – Wzgórze Kreatywności Kulturowej TRADYTOR.

- Projekt zintegrowany II – Włączenie społeczne:
  - Moduł I – Centrum rehabilitacji, edukacji i wsparcia z całozyciowym programem wsparcia osób z niepełnosprawnością intelektualną,
  - Moduł II – Adaptacja budynku byłego sądu na cele ogólnospołeczne,
  - Moduł III – Przystanek BezTroski,
  - Moduł IV – Ułatwienie dostępu do usług społecznych, w tym integracja ze środowiskiem lokalnym,
  - Moduł V – Rewitalizacja Domu Polonii,
  - Moduł VI – Młodzieżowy Klub Integracji Społecznej w Ostródzie (MKIS)

Projekt zintegrowany I zakłada szczególny udział społeczności lokalnej w decydowaniu o rozwoju przedmiotowego obszaru. Projekt zintegrowany II ma na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i aktywizację społeczną mieszkańców obszaru rewitalizowanego. Podstawowe projekty rewitalizacyjne uzupełnia katalog projektów komplementarnych.

W dalszej części dokumentu przedstawiono mechanizmy zapewnienia komplementarności, katalog proponowanych wskaźników produktu i rezultatu procesu rewitalizacji, analizę możliwości budżetowych Ostródy w zakresie realizacji przedsięwzięć zaplanowanych w ramach procesu rewitalizacji oraz wizję obszaru po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji wraz z mechanizmem realizacji zasady partnerstwa i partycypacji.

Na etapie przygotowywania LPR ważnym elementem włączającym społeczeństwo były narzędzia komunikacji jednostronnej (m.in. plakaty informacyjne, audycje w mediach czy ogłoszenia w lokalnej prasie) oraz narzędzie komunikacji ze sprzężeniem zwrotnym (m.in. spotkania konsultacyjne czy zamieszczanie materiałów po spotkaniach na stronie internetowej miasta), natomiast głównym instrumentem realizacji zasady partnerstwa, przedstawionym w LPR, jest wypracowana koncepcja pod nazwą „Manufaktura Pracy Organicznej” (MPO). MPO jest kolektywem związanym stałą współpracą, mającym wspólny cel dostrzegany przez wszystkie współdziałające w jego ramach jednostki. LPR podkreśla, że efektywność działania MPO zapewni wola współpracy jej członków, sprawna i otwarta komunikacja, a także podział zadań. W dokumencie zaproponowana została lokalizacja MPO,

metodologia wyłaniania LIDERA (kilkuosobowego zespołu koordynującego pracę MPO), przedstawiono partnerów MPO oraz mechanizmy włączenia społeczeństwa w jego działalność.

W rozdziale czwartym określono zgodność LPR z celami następujących dokumentów strategicznych:

- Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020,
- Zintegrowana Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2015-2025,
- Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Ostródy na lata 2015-2025,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ostróda na lata 2012-2018.

Ponadto określono zgodność z dokumentami planistycznymi, tj.:

- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Ostróda,
- Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego.

Rozdział 5 i 6 to opis mechanizmów wdrażania i monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji.

WSTĘP

Rewitalizacja miast jest pojęciem, które w Polsce zyskało znaczenie dopiero na początku XXI wieku, pojęciem kojarzonym zgodnie z jego łacińskim pochodzeniem – re-vita, czyli przywrócenie do życia, ożywienie. Obecnie definiuje się ją jako kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, poprzez działania całościowe, integrujące interwencje na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Proces ten odnosi się do działań podejmowanych w dużej skali i w odniesieniu do wielu płaszczyzn funkcjonowania przestrzeni miejskiej. Dlatego też działania takie jak: remont, modernizacja, rewaloryzacja, adaptacja, konserwacja, restauracja czy rekultywacja nie mogą zastępować rewitalizacji, ale mogą się na nią składać.

Proces rewitalizacji ma za zadanie stymulować przemiany: społeczne, gospodarcze, ekonomiczne i przestrzenne na obszarach zdegradowanych, co prowadzi ma przede wszystkim do poprawy warunków i jakości życia lokalnej społeczności.

Z występowaniem stanów kryzysowych zmagają się większość polskich miast, w tym Ostróda – miasto bardzo charakterystyczne, opierające się na naturalnych i historycznych potencjałach rozwojowych. Miejscowość ta rozwijała się w oparciu o naturalny system hydrograficzny, wokół krawędzi Jeziora Drwęckiego i ujścia rzeki Drwęcy. Począwszy od XIX w. duży wpływ na rozwój miasta wywierał rozwój kolejnictwa. Linia kolejowa przecinająca miasto odcisnęła jednak piętno na jego strukturze przestrzenno-funkcjonalnej. Przebieg trasy, zaburzający spójność przestrzenną miasta, uważany jest za jedną z barier rozwoju Ostródy. Niezwykle istotnym zadaniem z perspektywy prowadzenia procesu rewitalizacji jest zaproponowanie takich rozwiązań, które przeistoczą bariery rozwoju w potencjał. Odpowiednie jego wykorzystanie przyczyni się natomiast do rozwoju miasta.

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Wyżej wymienione warunki hydrograficzne pozwoliły na rozwój funkcji militarnych i warownych, dzięki czemu na terenie miasta, w różnych okresach jego istnienia, powstawały budynki i kompleksy o charakterze militarnym, w szczególności obiekty koszarowe.

Współcześnie niektóre fragmenty miasta charakteryzują się nasilonym występowaniem dysfunkcji społecznych, takich jak: ubóstwo, bezrobocie czy społeczne wykluczenie. Zanika również, jakże charakterystyczna dla niektórych elementów tkanki miejskiej, funkcja miastotwórcza.

Programem rewitalizacji jest inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U, z 2013 r. poz. 594, ze zm.) wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Przystępując do opracowania „Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Ostróda do 2023 roku” w pierwszej kolejności zidentyfikowane zostały, na podstawie analizy wskaźnikowej i wizji lokalnej, kluczowe problemy i najbardziej zdegradowane fragmenty tkanki miejskiej. Ich zdefiniowanie umożliwiło opracowanie najbardziej kluczowych przedsięwzięć, które zostaną zrealizowane w ramach niniejszego Programu. Działania te skoncentrowane są przede wszystkim wokół likwidacji negatywnych zjawisk społecznych, ale również wokół tworzenia nowych i atrakcyjnych przestrzeni publicznych oraz nadawaniu nowych funkcji terenom i obiektom zdegradowanym.

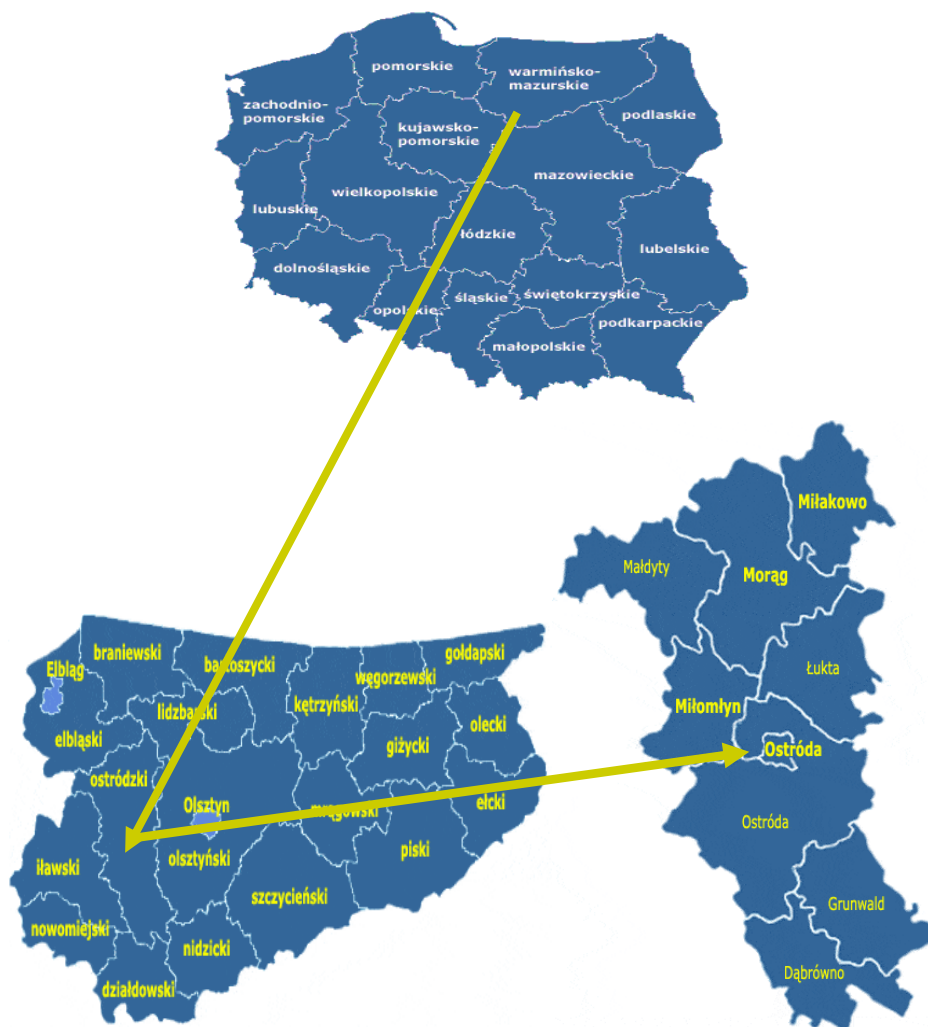
Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

1. OGÓLNE INFORMACJE O MIEŚCIE

Ostróda to miasto położone w województwie warmińsko – mazurskim, w powiecie ostródzkim, na Pojezierzu Iławskim. Gmina miejska Ostróda graniczy wyłącznie z gminą wiejską Ostróda.

Ostródę przecina droga krajowa nr 7 (która jest częścią międzynarodowego ciągu E77) oraz droga krajowa nr 16.

Rysunek 2. Lokalizacja gminy miejskiej Ostróda

Źródło: www.gminy.pl

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Ostróda położona jest w odległości około:

- 40 km od Olsztyna;
- 110 km od przejścia granicznego w Bezledach;
- 130 km od Gdańska;
- 175 km od Bydgoszczy;
- 215 km od Warszawy;
- 300 km od Łodzi;
- 300 km od Poznania;
- 450 km od Wrocławia;
- 500 km od Krakowa.

Gmina miejska Ostróda zajmuje powierzchnię 14 km², co stanowi 0,8% ogólnej powierzchni powiatu ostródzkiego. Miasto, według danych Głównego Urzędu Statystycznego, zamieszkiwane jest przez 33 790 mieszkańców (stan na 31.12.2014 r.).

Ostróda leży nad pięcioma jeziorami. Kolejnych dziesięć tego typu akwenów znajduje się nieopodal granic administracyjnych miasta. Takie położenie jest jednym z głównych czynników determinujących wysoki potencjał turystyczny Ostródy, która każdego roku odwiedzana jest przez tysiące turystów z kraju i zagranicy.

2. DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNO-SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ MIASTA

2.1. SFERA PRZESTRZENNA

2.1.1. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE/STRUKTURA FUNKcjONALNO-PRZESTRZENNA

Układ przestrzenny Ostródy kształtował się w kilku zasadniczych etapach. Pierwszym jest okres miasta średniowiecznego. Pozostałości tego układu zachowały się głównie w historycznej linii zabudowy zachodniej pierzei rynku i zachodniego fragmentu ul. Zamkowej, północnej części ul. Pułaskiego i ul. Wyspiańskiego. Drugi etap rozwoju struktury miejskiej przypada na czas pomiędzy początkiem XV a końcem XVIII wieku. Układ rozplanowania miasta nie uległ wówczas znaczącym przeobrażeniom za wyjątkiem zagęszczania zabudowy. Po pożarze w 1788 r. rozebrano mury obronne, co umożliwiło przestrzenną ekspansję miasta. Największe zmiany w rozplanowaniu miasta zaszły w XIX i na początku XX wieku. Po wytyczeniu linii kolejowej Toruń - Ostróda - Olsztyn - Wystruć w 1870 r. miasto poszerzyło granice w kierunku południowym. Kolejny etap ekspansji miasta rozpoczęła budowa Kanału Elbląskiego, po której miasto zaczęło się rozwijać w kierunku północnym. W tym czasie powstały na terenie miasta liczne obiekty rekreacyjne, kawiarnie, restauracje i hotele - rejon ul. 3-go Maja, Mickiewicza, Słowackiego, Spichrzowej. W kolejnych latach na terenach zlokalizowanych na północ od ówczesnej tkanki miasta rozwijała się zabudowa produkcyjna. Powstały wówczas także liczne budynki użyteczności publicznej, w tym szkoły. W dwudziestoleciu międzywojennym utworzono nowe osiedla satelitarne, m.in. osiedle Plebiscytowe, Grunwaldzkie, rejon ul. Mrongowiusza.

Uwarunkowania historyczno-kulturowe mają istotny wpływ na kształtowanie charakteru centralnej części miasta.

Obecna struktura funkcjonalno-przestrzenna miasta Ostróda została ukształtowana w latach 1975-1990 w związku z procesami społeczno-gospodarczymi zachodzącymi w tym okresie i uwarunkowaniami przyrodniczymi w granicach administracyjnych w oparciu o realizację planu miasta z 1976 r.

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Na strukturę tę składają się:

- obszar centrum miasta, zawarty umownie między: ul. Olsztyńską, Jeziorem Drwęckim, ul. Słowackiego, ul. Pieniężnego, ul. Jana Pawła II, ul. Kardynała Wyszyńskiego, ul. Kościuszki, ul. Czarnieckiego, ul. Grunwaldzką i ul. Drwęcką; obszar ten stanowi główną koncentrację przestrzenną usługowych funkcji miastotwórczych, w tym usług publicznych o znaczeniu ponadlokalnym;
- obszar zwartej zabudowy miejskiej na południe od linii PKP, stanowiący główną koncentrację budownictwa mieszkaniowego wielorodzinnego w mieście, powiązany z centrum ciągami ulic Grunwaldzkiej i Czarnieckiego, grupujący funkcje usługowe o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym;
- zespoły zabudowy mieszkaniowej w południowej części miasta (Wzgórze Św. Franciszka z Asyżu) i na północ od ul. Olsztyńskiej i Spokojnej, oddzielone od struktur zwartej zabudowy miasta obszarami terenów niezabudowanych;
- tereny zabudowy przemysłowo - usługowo - składowej, skoncentrowane głównie w obszarze Zajezierza w północnej części miasta, w rejonie ul. Olsztyńskiej i w okolicy terenów należących do PKP;
- tereny niebudowlane w środkowej, wschodniej i północnej części miasta (w obrębie doliny Drwęcy i dawnej doliny rzecznej, z licznymi terenami bagiennymi);
- tereny usług turystycznych wokół Jeziora Drwęckiego;
- tereny zamknięte będące własnością Agencji Mienia Wojskowego.

Jednym z elementów charakterystycznych struktury funkcjonalnej miasta jest funkcja rekreacyjna, która rozwinęła się w szczególności w rejonie Jeziora Drwęckiego. Znajdują się tu m.in. obiekty gastronomiczne, noclegowe, a także pomosty oraz reprezentatywne moło. Na uwagę zasługuje również odtworzona plaża wyposażona w obiekty socjalno-techniczne. Opisana infrastruktura wykorzystywana jest zarówno przez turystów, jak i mieszkańców Ostródy, w tym także przez członków klubów i stowarzyszeń żeglarskich.

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Główne niekorzystne cechy struktury zagospodarowania przestrzennego miasta, utrudniające jego funkcjonowanie, są związane z brakiem wiaduktu nad torami kolejowymi oraz z brakiem obwodnicy w ciągu drogi krajowej nr 16. Brak pierwszego elementu powoduje podział miasta i struktury jego centrum na część południową i północną, dla których linia PKP stanowi obecnie istotną barierę funkcjonowania powiązań wewnętrznych. Brak obwodnicy wymusza pełnienie przez Ostródę funkcji węzła komunikacji krajowej, przenoszącego ruch tranzytowy w obszarze zwartej zabudowy miejskiej.

Kolejnym problemem jest wysoki stopień dekapitalizacji XIX-wiecznej zabudowy mieszkaniowej, głównie w rejonie ulic Gizewiusza i Olsztyńskiej. Zasób ten charakteryzuje się wysokim stopniem zamortyzowania, co w sytuacji wynikłej z rygorów konserwatorskich w przypadku jego przekształceń architektonicznych i użytkowych wymagać będzie znacznych nakładów, których potencjalni nabywcy prywatni (obecni lokatorzy) nie będą w stanie ponieść. W efekcie grozi to utrwaleniem w tej części miasta substandardowej struktury zabudowy mieszkaniowej.

Na scharakteryzowane wyżej główne niekorzystne cechy struktury zagospodarowania przestrzennego Ostródy nakłada się, rozpoczęty w 1994 roku, proces przekształceń w zabudowie śródmiejskiej, oparty o intensyfikację zainwestowania. Wpływa to korzystnie na strukturę użytkową zabudowy oraz na architektoniczny wizerunek miasta.

2.1.2. UWARUNKOWANIA PRZYRODNICZE I OCHRONY ŚRODOWISKA

Ostróda położona jest w obrębie jednostki fizjograficznej zwanej Pojezierzem Iławskim. Dominującą jednostką morfogenetyczną jest wysoczyzna morenowa obejmująca południowo - zachodnią część miasta. W części południowo - wschodniej i środkowej miasta tereny wysoczyznowe od powierzchni budują piaszczyste osady wolnolodowcowe podścielone gliną zwałową. Tereny wysoczyznowe dominują zarówno przestrzennie, jak i w krajobrazie jako tereny wyniesione. Powierzchnia wysoczyzny leży najczęściej w granicach wysokości 110-130 m n.p.m. Wysoczyznę przecinają rynny subglacialne,

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

z których najbardziej znaczne na terenie miasta to Rynna Kajkowska i Rynna Ornowska. Zbocza rynien są strome, a ich dna w części zajmują jeziora: Kajkowo i Jakuba. Wysoczyznę rozcina równoleżnikowo dolina Drwęcy, wypełniona osadami organicznymi.

Północna część miasta jest niżej położona. Znajduje się ona w obrębie dawnej doliny rzecznej. Wyżej położone doliny tworzą piaszczyste i pylaste płaskowyże, zlokalizowane na wysokościach w granicach 97-103 m n.p.m. Tereny niżej położone na ogół wypełniają osady organiczne do rzędnych ok. 95-97 m n.p.m.

Oprócz form naturalnych na terenie miasta występują także formy powstałe w wyniku działalności człowieka. Są to nasypy budowlane, drogowe i kolejowe oraz wyrobiska poeksploatacyjne, a także wysypiska gruzu.

W obrębie miasta występuje duże zróżnicowanie gleb. W części południowo - zachodniej, na wysoczyźnie morenowej, dominują gleby zwarte kompleksów pszennych (pszennego dobrego, pszennego wadliwego, pszenno-żytniego) i żytniego dobrego. Wykształcone są z glin lekkich lub piasków gliniastych zalegających na glinach lekkich. Są to w większości gleby urodzajne III i IV klasy bonitacyjnej.

W części północnej i wschodniej, na terenach piasków wolnolodowcowych i rzecznych, dominują słabo urodzajne gleby kompleksów żytniego słabego i żytnio - łubinowego, V i VI klasy bonitacyjnej. Wykształcone są z piasków słabogliniastych podścielonych piaskami luźnymi.

W obrębie zabudowy miejskiej występują gleby na ogół zdegradowane.

Lasy stanowią stosunkowo niedużą część powierzchni miasta. Wśród tych nielicznych występują lasy sosnowe na siedliskach borowych, których duży kompleks leśny zwany Knieją Taborsko-Ostródzką rozciąga się do północnych granic miasta. W Ostródzie występują także lasy sosnowe z domieszką gatunków liściastych na siedliskach bardziej żyznych, głównie w części południowo - zachodniej. Warunki mikroklimatyczne w tych lasach są na ogół korzystne. Odporność roślinności, podłoża glebowego i elementów abiotycznych jest znaczna. Na uwagę zasługują także walory widokowe starszych lasów tego typu. Można je

uznać zatem za przydatne do rekreacji bez szczególnych ograniczeń, zwłaszcza jako tereny spacerowe do wypoczynku.

Stosunkowo duże powierzchnie, głównie w północnej części miasta, zajmują lasy na siedliskach bagiennych, głównie z przewagą ols. Charakteryzują się one znaczną wilgotnością podłoża, wpływającą niekorzystnie na warunki mikroklimatyczne, utrudniającą swobodną penetrację wnętrza lasu, a także sprzyjającą występowaniu uciążliwej obfitości owadów. Jednocześnie odporność występującej tutaj roślinności, a także elementów podłoża, jest nieco zmniejszona.

Znaczne powierzchnie w dolinach i obniżeniach zajmuje też naturalna roślinność hydrofilna (w tym krzewiasta), rozwinięta na terach bagiennych, które ze względu na wysoki poziom wód gruntowych i słabe niestabilne podłoże nie nadają się do wykorzystania. Są one natomiast na ogół wysoko oceniane pod względem wartości przyrodniczych.

Ostróda leży w zlewisku Drwęcy, w zlewni całkowitej Jeziora Drwęckiego. Głównym elementem sieci hydrograficznej miasta i okolic są jeziora i rzeka Drwęca, która na terenie miasta wpływa do Jeziora Drwęckiego. Przez miasto przepływa także Kanał Ostródzki - budowla hydrotechniczna łącząca jezioro Szelaąg (przez Jezioro Pauzeńskie) z Jeziorem Drwęckim. Pozostałe ciekі charakteryzują się niewielkimi przepływami.

Na terenie miasta znajduje się 5 jezior lub ich części. Są to:

- Jezioro Drwęckie o powierzchni 870 ha, głębokości maksymalnej 22,3 m, głębokości średniej 5,7 m;
- Jezioro Pauzeńskie o powierzchni 211,8 ha, głębokości maksymalnej 2 m, głębokości średniej 0,7 m;
- Jezioro Kajkowskie (Sajmino) o powierzchni 29 ha, głębokości maksymalnej 7,8 m, głębokości średniej 3,8 m;
- Jezioro Jakuba (Smordy) o powierzchni 22,8 ha, głębokości maksymalnej 6,1 m, głębokości średniej 2,7 m;
- Jezioro Perskie (Paskierz) o powierzchni 14,3 m, głębokości maksymalnej 10,6 m, głębokości średniej 2,6 m.

Ponadto w pobliżu granic miasta znajdują się jeszcze trzy inne jeziora: Jezioro Ornowskie (Morliny), Sement Mały oraz Rudat (Rodal).

Jezioro Drwęckie i Jezioro Pauzeńskie wchodzą w skład Systematu Jezior Warmińskich. Ich poziom regulowany jest sztucznie poprzez śluzy i jazy.

Występowanie terenów zalewowych wzdłuż rzeki Drwęcy stanowi zagrożenie i ograniczenie dla rozwoju przestrzennego miasta. Tereny zagrożone powodzią o znacznej powierzchni zlokalizowane są we wschodniej części miasta, na odcinku, na którym Drwęca nie została silnie przekształcona. Są to głównie tereny niezainwestowane, otwarte, chronione ze względu na wysokie walory przyrodnicze. Dzięki zachowaniu otwartego charakteru tych terenów zachowały się również w obrębie miasta miejsca, w których rzeka, w przypadku wysokich stanów wód, może wylać bez powodowania zagrożenia dla ludzi i znaczących strat materialnych.

Na terenie Ostródy zaopatrzenie w wodę opiera się na czwartorzędowym poziomie wodonośnym. W części północnej miasta warstwy wodonośne występują w obrębie przypowierzchniowych osadów piaszczystych i nie posiadają naturalnej izolacji chroniącej przed zanieczyszczeniami z powierzchni (przykładem jest ujęcie przy ul. Gizewiusza).

W części południowej, na terenach dawnej doliny rzecznej, użytkowe warstwy wodonośne związane są zwykle z poziomami międzymorenowymi i są izolowane od powierzchni terenu poziomem gliny zwałowej.

Zaopatrzenie w wodę pitną na terenie miasta opiera się głównie na ujęciu miejskim Kajkowo, położonym w Rynnie Kajkowskiej. Jego zatwierdzone zasoby wynoszą 1 000 m³/godz.

Wody geotermalne, tj. wody podziemne o temperaturze powyżej 20°C zalegają w osadach mezozoiku i paleozoiku. Najpłytsze z nich występują w utworach kredy, na głębokości około 700 m. Ich temperatura wynosi około 20°C. Najgłębiej zalega zbiornik wód geotermalnych w utworach kambru środkowego, na głębokości około 2 000 - 2 500 m. Temperatura w stropie kambru środkowego wynosi około 45 - 50°C. Są to solanki znacznie zmineralizowane - rzędu 150 - 200 g/dm³.

Zgodnie z klimatycznym podziałem Polski, okolice Ostródy leżą w dzielnicy mazurskiej. Należy ona do najchłodniejszych obszarów w Polsce. Średnia roczna temperatura wynosi około 6,6°C. W porównaniu z innymi obszarami dzielnicy mazurskiej, klimat rejonu Ostródy jest łagodniejszy, głównie dzięki wpływom morza. Średnia temperatura z wielolecia wynosi 7,1°C. Najchłodniejszymi miesiącami są styczeń i luty, a ich średnie temperatury wynoszą odpowiednio: -3,5°C i -3,6°C. Najcieplejszy miesiąc to lipiec (17,9°C). Średnia długość okresu wegetacji wynosi około 204 dni w roku.

W układzie rocznym dominują wiatry z kierunku południowo-zachodniego i zachodniego. Dość duży jest też udział wiatrów z kierunku południowo-wschodniego. Zdecydowanie najrzadziej wieją wiatry z kierunku północnego, północno - wschodniego oraz wschodniego.

Średnie roczne opady to około 600 mm. Liczba dni z opadami wynosi średnio 160. Maksymalne miesięczne sumy opadów występują w lipcu (średnio 90 mm), najmniejsze w okresie styczeń - marzec (około 22-40 mm).

W granicach administracyjnych Ostródy znajduje się część obszaru Natura 2000 – SOO „Dolina Drwęcy” PLH280001. Dolina Drwęcy charakteryzuje się wysokim potencjałem ekologicznym. Jest to ciąg ekologiczny o znaczeniu ponadregionalnym. Obszar ten utworzony został dla ochrony ichtiofauny i mozaiki siedlisk związanych z doliną rzeczną. W obrębie obszaru występują 22 siedliska wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG – tzw. Dyrektywy Siedliskowej, ponadto stwierdzono także występowanie 27 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, przy czym 8 z tych gatunków to ryby, 11 to ptaki objęte artykułem 4 Dyrektywy 79/409/EWG (Dyrektywa Ptasia) oraz wymienione w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej. Zaletą obszaru jest jego kształt – obszar ten tworzy korytarz ekologiczny między Doliną Wisły a Pojezierzem Mazurskim.

Część miasta objęta została ochroną w formie obszarów chronionego krajobrazu – Obszar Chronionego Krajobrazu Kanału Elbląskiego i Obszar Chronionego Krajobrazu Lasów Taborskich. Obszar Chronionego Krajobrazu Kanału Elbląskiego został ustanowiony Uchwałą Nr VII/127/11 Sejmiku Województwa Warmińsko – Mazurskiego z dnia 24 maja

2011 r. w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Kanału Elbląskiego. W granicach miasta obejmuje on część Jeziora Drwęckiego. Obszar Chronionego Krajobrazu Lasów Taborskich został utworzony rozporządzeniem Wojewody Warmińsko – Mazurskiego nr 150 z 2008 r. i obejmuje w granicach miasta część Jeziora Pauzeńskiego.

Na obszarze miasta znajduje się także rezerwat przyrody „Rzeka Drwęca”, który został utworzony w celu ochrony środowiska wodnego i ryb w nim bytujących, w szczególności w celu ochrony środowiska: pstrąga, łososia, troci i certy. Rezerwat na terenie miasta obejmuje rzekę Drwęca i Jezioro Drwęckie oraz tereny ciągnące się pasmami szerokości 5 m wzdłuż ich brzegów. W odległości około 2 km na północny wschód od granic miasta znajduje się rezerwat przyrody ustanowiony na terenie gminy Ostróda - „Jezioro Czarne”. Obejmuje on obszar Jeziora Czarne. Rezerwat utworzony został w 1957 roku w celu ochrony rzadkich roślin wodnych.

Na terenie miasta znajdują się 3 pomniki przyrody.

Łączna powierzchnia terenów objętych formami ochrony przyrody w granicach administracyjnych miasta wynosi około 210 ha, co stanowi 15% powierzchni Ostródy.

2.1.3. UWARUNKOWANIA KULTUROWE

W Ostródzie zlokalizowanych jest wiele obiektów wpisanych do rejestru zabytków. Ich wykaz, zgodnie z danymi Narodowego Instytutu Dziedzictwa Narodowego prezentuje Tabela 1.

Tabela 1. Wykaz zabytków wpisanych do rejestru zlokalizowanych na terenie miasta Ostróda

Wyszczególnienie	Czas powstania	Numer rejestru	Data wpisu do rejestru
Układ urbanistyczny	-	101	21.07.1955
Kościół pw. Św. Dominika Savio, pl. Tysiąclecia	1330 – 1351, odbud. 1985	191, 3800	24.11.1956, 14.08.1987
Kapliczka obok kościoła pw. Św. Dominika	Początek XIX w.	1960	14.08.1987

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDA DO ROKU 2023

Wyszczególnienie	Czas powstania	Numer rejestru	Data wpisu do rejestru
Savio			
Kościół ewangelicko – augsburski, ob. Metodystów, ul. Sienkiewicza	1903 – 1909	1961	14.08.1987
Ogrodzenie kościoła ewangelicko – augsburskiego	-	1962	14.08.1987
Kaplica baptystów, ul. Nadrzeczna 3	Początek XIX w.	1964	14.08.1987
Cmentarz, ul. Olsztyńska	Koniec XVIII w.	3955	20.04.1988
Brama cmentarza, ul. Olsztyńska	1834	1965	14.08.1987
Cmentarz ewangelicki, ul. Czarnieckiego	II poł. XIX w.	3594	20.04.1988
Cmentarz wojenny z I wojny światowej, ul. 21 Stycznia	-	3953	20.04.1988
Park folwarczny „Zajezerze”, ul. Składowa	XIX/XX w.	A-2135	17.08.2004
Zamek	Połowa XIV w.	102	31.03.1953
Mury obronne – pozostałości	XIV w.	187	20.09.1956
Rogatka, ul. Pieniężnego 1	Początek XX w.	1967	14.08.1987
Dom, ul. Armii Krajowej 3	Początek XX w.	1973	14.01.1987
Dom, ul. Czarnieckiego 18	Początek XX w.	3802	14.08.1987
Dom, ul. Czarnieckiego 25	Początek XX w.	3698	15.08.1986
Dom, ul. Czarnieckiego 26	XIX/XX w.	3699	15.08.1986
Dom, ul. Czarnieckiego 31	Początek XX w.	3734	14.01.1987
Koszary artyleryjskie, ul. Czarnieckiego 30	1912-1913	A-1959	25.07.2002
Dom, ul. Czarnieckiego 33	Początek XX w.	3715	18.11.1986
Dom, ul. Drwęcka 1	1900 r.	1988	23.01.1987
Dom, ul. Drwęcka 4	1907 r.	1966	14.08.1987
Budynek koszarowy, ul. Garnizonowa 14A	II poł. XIX w.	A-4555	4.10.2010
Dom, ul. Gizewiusza 2	XIX/XX w.	3700	15.08.1986
Dom, ul. Gizewiusza 15	Koniec XIX w.	1970	14.01.1987

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDA DO ROKU 2023

Wyszczególnienie	Czas powstania	Numer rejestru	Data wpisu do rejestru
Dom, ul. Grunwaldzka 24	Koniec XIX w.	1972	14.08.1987
Dom, ul. Jana Pawła II 4	Początek XX w.	1974	12.01.1987
Dom, ul. Jana Pawła II 6	Początek XX w.	1975	12.01.1987
Dom, ul. Jana Pawła II 8	Początek XX w.	1976	12.01.1987
Dom, ul. Jana Pawła II 10	Początek XX w.	1977	12.01.1987
Dom, ul. Jana Pawła II 18	Początek XX w.	1978	12.01.1987
Dom, ul. Jana Pawła II 22	Początek XX w.	1979	12.01.1987
Dom, ul. Jana Pawła II 24	Początek XX w.	1980	12.01.1987
Dom, ul. Jana Pawła II 41	Początek XX w.	3738	12.01.1987
Dom, ul. Kolejowa 6	Początek XX w.	3717	18.11.1986
Dom, ul. 11 Listopada 6	-	3707	18.11.1986
Dom, ul. 11 Listopada 9	-	3708	18.11.1986
Budynek biurowy, ul. 11 Listopada 26	1896 r.	A-4346	10.11.2006
Dom, ul. 11 Listopada 35	1910 r.	3706	18.11.1986
Dom, ul. 11 Listopada 39	Początek XX w.	3805	14.08.1986
Dom, ul. 11 Listopada 41	-	3709	18.11.1986
Pawilon na d. Miejskim Placu Sportowym, ul. 3 Maja	Początek XX w.	A-4561	21.12.2011
Dom, ul. Mickiewicza 2	Koniec XIX w.	3735	14.01.1987
Dom, ul. Mickiewicza 7	Początek XIX w.	1981	14.08.1987
Dom, ul. Mickiewicza 9	1986 r.	1982	14.01.1987
Dom, ul. Mickiewicza 11	Początek XX w.	3702	15.08.1986
Dom, ul. Mickiewicza 18	Początek XX w.	3703	15.08.1986
Dom, ul. Mickiewicza 24	Początek XX w.	3799	14.08.1987
Dom, ul. Mickiewicza 28	Początek XX w.	3718	18.11.1986
Dom, ul. Mickiewicza 34a	Początek XX w.	3804	1.08.1987
Dom, ul. Olsztyńska 31	Początek XX w.	1983	14.01.1987

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDA DO ROKU 2023

Wyszczególnienie	Czas powstania	Numer rejestru	Data wpisu do rejestru
Dom, ul. Pieniężnego 7	Początek XX w.	3862	9.11.1987
Dom, ul. Pieniężnego 9	Początek XX w.	3863	9.11.1987
Dom, ul. Pieniężnego 11	Początek XX w.	3864	9.11.1987
Dom, ul. Pieniężnego 13	Początek XX w.	3869	9.11.1987
Dom, ul. Pieniężnego 15	Początek XX w.	3865	9.11.1987
Dom, ul. Pieniężnego 19	Początek XX w.	3870	9.11.1987
Dom, ul. Pieniężnego 21	Początek XX w.	3866	9.11.1987
Dom, ul. Sienkiewicza 2	Początek XX w.	1985	14.01.1987
Dom, ul. Sienkiewicza 16	1910 r.	A-1696	26.09.2000
Dom, ul. Sienkiewicza 18	Początek XX w.	1987	14.01.1987
Plebania, ob. Dom mieszkalny, ul. Sienkiewicza 22	Początek XX w.	1963	14.08.1987
Dom, ul. Słowackiego 9	Początek XX w.	3714	18.11.1986
Dom, ul. Spichrzowa 1	Początek XX w.	3727	14.01.1987
Dom, ul. Spichrzowa 5a	Początek XX w.	3803	14.08.1987
Dom, ul. Stapińskiego 2	Początek XX w.	3710	18.11.1986
Dom, ul. Stapińskiego 4	Początek XX w.	3711	18.11.1986
Dom, ul. Stapińskiego 9	Początek XX w.	3712	18.11.1986
Dom, ul. Stapińskiego 11	Początek XX w.	3713	18.11.1986
Dom, ul. Wyszyńskiego 8/10	Początek XX w.	3872	9.11.1987
Dom, ul. Wyszyńskiego 12/16	Początek XX w.	3873	9.11.1987
Dom, ul. Wyszyńskiego 18/20	Początek XX w.	3871	9.11.1987
Dom, ul. Wyszyńskiego 22/24	Początek XX w.	3867	9.11.1987
Dom, ul. Wyszyńskiego 26	Początek XX w.	3868	9.11.1987
Dom, ul. Słowackiego 6	XIX/XX w.	1969	14.01.1987
Wodociągowa wieża ciśnień (komunalna), ul. Drwęcka	1900 r.	1968	2.10.1996

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Wyszczególnienie	Czas powstania	Numer rejestru	Data wpisu do rejestru
Wodociągowa wieża ciśnień (kolejowa), przy stacji PKP	1911 r.	1616	28.12.1988

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Narodowego Instytutu Dziedzictwa Narodowego

Na terenie miasta, zgodnie z rejestrem archeologicznym prowadzonym przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Olsztynie, znajduje się jeden zabytek archeologiczny, którym są nawarstwienia kulturowe starego miasta wraz z zamkiem (nr rejestru C-148).

Na terenie Ostródy nie występują zabytki wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego UNESCO, ani też takie, które zostałyby uznane za Pomnik Historii.

W mieście wyznaczone zostały następujące strefy ochrony konserwatorskiej:

- Strefa A – ustanowiona dla ochrony historycznej struktury przestrzennej i substancji architektonicznej z priorytetem dla wymagań konserwatorskich; obowiązują tutaj formy ochrony: historycznego układu ulic i placów; historycznych podziałów parcelacyjnych bloków zabudowy; historycznego sposobu zabudowy posesji; nawarstwień kulturowych pod współczesną powierzchnią gruntu;
- Strefa B – ustanowiona dla ochrony zasadniczych elementów rozplanowania i istniejącej substancji architektonicznej o wartościach kulturowych; obowiązują tutaj formy ochrony: historycznego układu ulic i placów; historycznych podziałów parcelacyjnych bloków zabudowy; historycznej skali zabudowy; w ramach tej strefy wyznaczono podstrefę B1, w której obowiązuje ochrona historycznego układu ulic i placów oraz historycznej skali zabudowy;
- Strefa E – ustanowiona dla ochrony ekspozycji krajobrazowej zespołów i obiektów zabytkowych;
- Strefa W – ustanowiona dla ochrony stanowisk archeologicznych i obszarów planowanych badań archeologicznych.

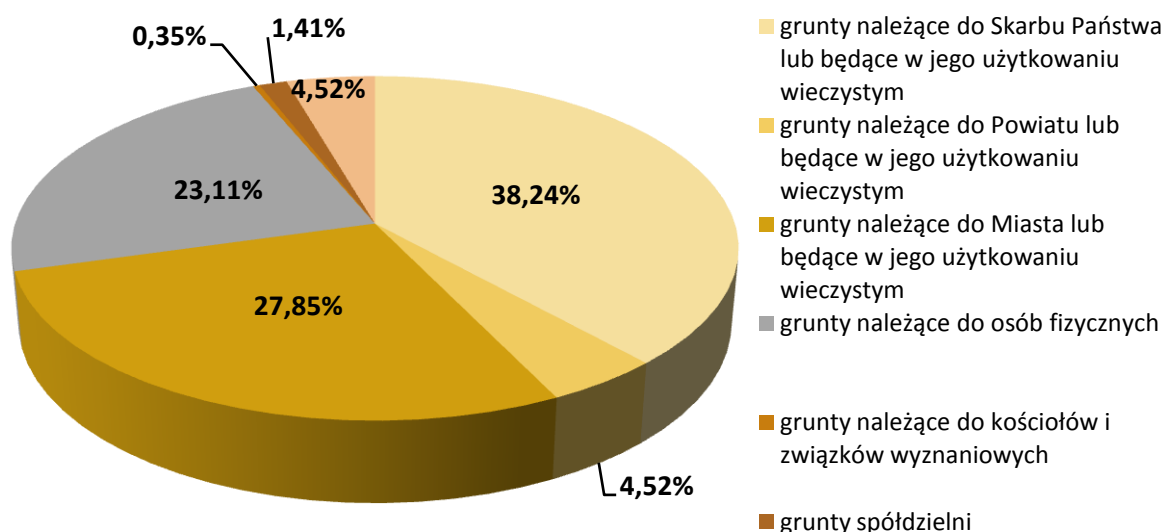
Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

2.1.4. WŁASNOŚĆ GRUNTÓW/STRUKTURA ICH ZAGOSPODAROWANIA

Łączna powierzchnia gruntów znajdujących się w granicach administracyjnych Ostródy to 1 415 ha. Największą część miasta stanowią tereny należące do Skarbu Państwa – 38,24% (541 ha). Grunty będące w posiadaniu Miasta (394 ha) to 27,85% ogólnej powierzchni Ostródy. Łączna powierzchnia gruntów należących do osób fizycznych lub znajdujących się w ich wieczystym użytkowaniu wynosi 327 ha (23,11% ogólnej powierzchni miasta). Około 4,5% udziałem w ogólnej powierzchni Ostródy charakteryzują się grunty należące do Powiatu Ostródzkiego, natomiast 0,35% stanowią grunty należące do kościołów i związków wyznaniowych.

Strukturę własnościową gruntów w Ostródzie według stanu z 2014 roku prezentuje poniższy rysunek.

Rysunek 3. Struktura własności gruntów w Ostródzie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Ostróda na lata 2015-2025

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDZA DO ROKU 2023

W strukturze zagospodarowania gruntów w Ostródzie dominują grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi, które stanowią 17,95% ogólnej powierzchni miasta oraz grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny mieszkaniowe – 17,47%. Znaczącym udziałem charakteryzują się także grunty zajęte pod drogowe ciągi komunikacyjne (12,51%) oraz grunty orne (9,47%). Nieco poniżej 10% udziałem odznaczają się także inne tereny zabudowane (Tabela 2).

Tabela 2. Struktura zagospodarowania gruntów w Ostródzie

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Udział %
Użytki rolne - grunty orne	134	9,47
Użytki rolne – sady	2	0,14
Użytki rolne - łąki trwałe	89	6,29
Użytki rolne - pastwiska trwałe	34	2,40
Użytki rolne - grunty rolne zabudowane	13	0,92
Użytki rolne - grunty pod rowami	5	0,35
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - lasy	73	5,16
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - grunty zadrzewione i zakrzewione	5	0,35
Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	254	17,95
Grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	4	0,28
Grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny mieszkaniowe	247	17,47
Grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny przemysłowe	35	2,47
Grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny inne zabudowane	126	8,90
Grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny zurbanizowane niezabudowane	61	4,31

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDA DO ROKU 2023

Grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny rekreacji i wypoczynku	43	3,04
Grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - drogi	177	12,51
Grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - kolejowe	39	2,76
Grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - inne	2	0,14
Nieużytki	24	1,70
Tereny różne	48	3,39

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

2.1.5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Na sieć drogową miasta Ostróda składają się drogi: krajowe, powiatowe i gminne. Drogi krajowe przebiegające przez miasto to:

- Droga nr 7 (E-77) Gdańsk–Ostróda–Warszawa – przebiega obwodnicą po wschodniej stronie miasta;
- Droga nr 16 Grudziądz–Ostróda–Olsztyn–Augustów – przebiega ulicami: 11 Listopada, Jagiełły oraz Grunwaldzką;
- Droga nr 15 Trzebnica–Ostróda – przebiega przez ul. Lubawską.

Łączna długość dróg krajowych będących w zarządzie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, znajdujących się w granicach administracyjnych Ostródy, wynosi 13,6 km. Drogi powiatowe utrzymywane przez Zarząd Dróg Powiatowych na terenie Ostródy mają łączną długość 38,2 km, natomiast drogi miejskie, którymi zarządza samorząd gminny, to łącznie 25,5 km. Całkowita długość wszystkich ulic w mieście wynosi 77,3 km, z czego 85% (65,7 km) to ulice o nawierzchni twardej.

Do podstawowego układu komunikacyjnego miasta należą ulice i drogi ciągów:

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

- ul.: 11 Listopada, Jagiełły i Grunwaldzkiej – ciąg ten przejmuje ruch miejski i zewnętrzny z dróg krajowych w kierunku Olsztyna, Iławy i Torunia;
- ul.: Grunwaldzkiej, Drwęckiej, Olsztyńskiej – ciąg ten przejmuje ruch miejski dzielnicy przemysłowo–składowej oraz zewnętrzny ruch w kierunku Lubajna;
- ul.: Czarnieckiego, Mickiewicza i Szosy Elbląskiej – ciąg ten przejmuje ruch miejski i ruch zewnętrzny z Kajkowa oraz z kierunku drogi nr 16 i drogi nr 7 w kierunku Gdańska.

Zgodnie z koncepcjami opracowanymi dla potrzeb GDDKiA, planowany rozwój dróg zamiejskich przewiduje przeniesienie ruchu tranzytowego na drogach nr 16 i 15 poza obszar miejski. Do czasu realizacji tych planów ruch tranzytowy na tych kierunkach odbywa się ulicami: 11 Listopada, Grunwaldzką i Jagiełły. Przebieg drogi krajowej nr 7 przy przebudowie do parametrów drogi ekspresowej ulegnie modyfikacji, będzie on jednak nadal przebiegał równolegle do Szosy Elbląskiej, omijając centrum miasta. Na ulicach prowadzących ruch tranzytowy występują problemy związane z nakładaniem się tego ruchu na ruch lokalny miejski. Podstawowe cele strategiczne polityki komunikacyjnej skupiają się na zapewnieniu sprawnego, bezpiecznego, ekonomicznego i nieuciążliwego dla środowiska systemu transportowego. W pierwszej kolejności powinno zostać zrealizowane bezkolizyjne połączenie południowej części miasta z centrum oraz obszarem położonym na północ od toru kolejowego poprzez budowę bezkolizyjnej przeprawy przez tory PKP. Centrum miasta powinno stanowić ośrodek usługowo – turystyczny, co szczególnie w sezonie letnim uczyni ten obszar bardzo atrakcyjnym dla mieszkańców i turystów. Mając na względzie powyższe należy rozważyć ograniczenie ruchu ciężkiego i części ruchu lokalnego, które należy skierować na inne elementy sieci.

W obecnym stanie sieci drogowej oraz wobec prowadzenia ruchu tranzytowego przez arterie miejskie, ruch rowerowy jest bardzo niebezpieczny. Wydzielone są nieliczne drogi rowerowe, głównie wokół Jeziora Drwęckiego.

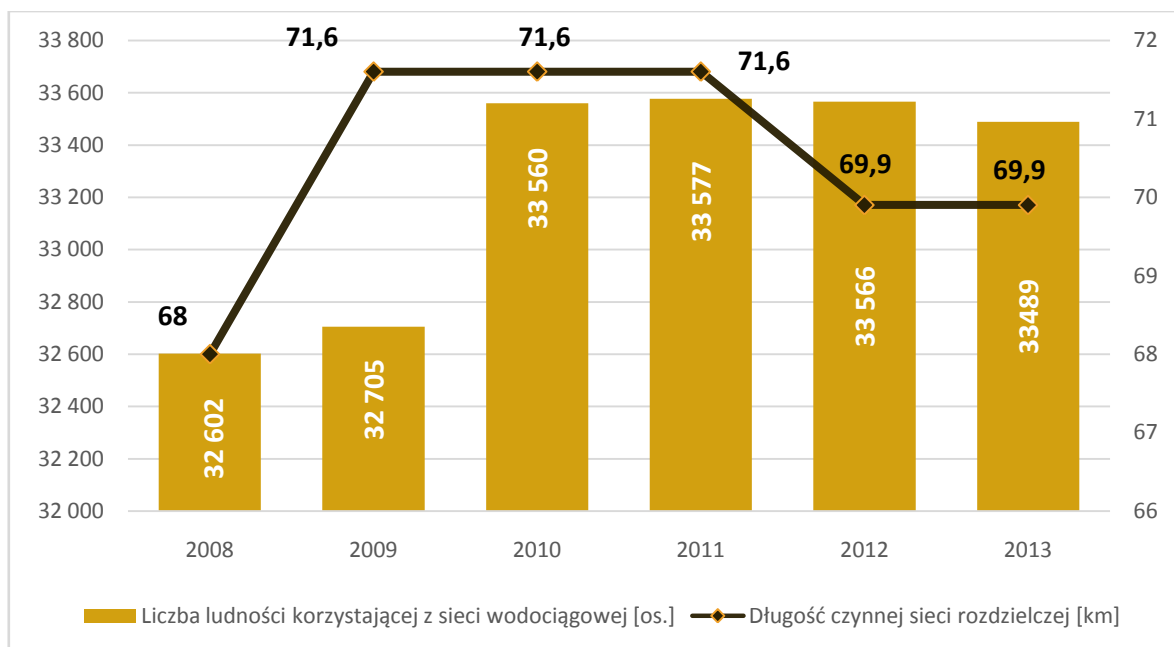
Zbiorowa komunikacja publiczna prowadzona jest na terenie miasta przez PKS, który odpowiada za połączenia kołowego transportu zbiorowego z innymi miejscowościami.

Ponadto na obszarze Ostródy funkcjonuje komunikacja publiczna, za którą odpowiada Żegluga Ostródzko – Elbląska Sp. z o.o., powstała w wyniku przekształcenia Zakładu Komunikacji Miejskiej w Ostródzie. Firma oferuje zarówno przejazdy autobusowe komunikacją publiczną, jak również rejsy turystyczne po Kanale Elbląskim. Możliwy jest także wynajem autokarów. Połączenia międzymiastowe oferują m.in. prywatne przedsiębiorstwa: INTER-TRANS BIS, JARO-BUS Jarosław Garwarski, El-Trans Ostróda.

Na terenie Ostródy zaopatrzenie w wodę odbywa się z kilku ujęć wglębnych. Woda przeznaczana jest do zaspokojenia potrzeb bytowo – gospodarczych ludności, usług dla miasta oraz w niewielkim stopniu dla rekreacji.

Rysunek 4. Sieć wodociągowa w Ostródzie wraz z liczbą użytkowników

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Długość wodociągowej czynnej sieci rozdzielczej w 2014 roku wyniosła 69,9 km. Z sieci wodociągowej korzysta około 99% mieszkańców miasta. Główna magistrala wodociągowa biegnie wzdłuż ulic: 21 Stycznia, Chrobrego, Jagiełły, Warmińskiej,

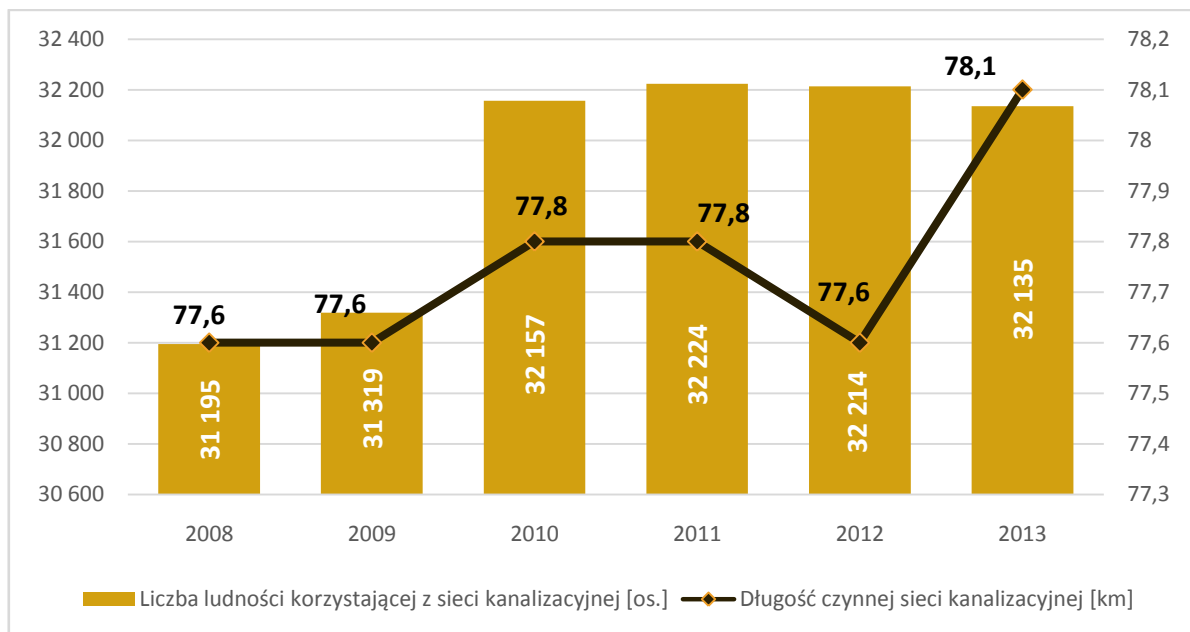
Grunwaldzkiej i Drwęckiej. Układ sieci ma charakter pierścieniowo – promienisty. Sieć wodociągowa zaopatrywana jest w pełni z ujęcia wody Kajkowo. Ujęcie to składa się z 7 studni wierconych o głębokości od 55 do 100 m. W ciągu roku ujęcie wykorzystuje ok. 36,5% wody z dopuszczonej w pozwoleniu na pobór ilości wody. Woda pobierana ze studni z ujęcia Kajkowo i uzdatniana jest w stacji uzdatniania wody Kajkowo. Proces uzdatniania ma charakter dwustopniowej filtracji ciśnieniowej. Dobowy pobór wody wynosi od 4 000 do 5 000 m³, zaś średniodobowa wydajność wynosi 4 800 m³/d. Wydajność istniejących ujęć wodnych jest wystarczająca dla zaspokojenia potrzeb istniejących i perspektywicznych miasta. Ogólna liczba przyłączy wodociągowych prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania zwiększyła się na przestrzeni lat 2008 – 2014 o 182 szt. (10,91%). Dane na temat sieci wodociągowej w Ostródzie prezentuje Rysunek 4 oraz Tabela 3.

Na terenie Ostródy istnieje zorganizowany system gospodarki ściekowej. Główne kanały sanitarne i sieć kanalizacji sanitarnej zlokalizowane są praktycznie na terenie całego miasta.

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Rysunek 5. Sieć kanalizacyjna w Ostródzie wraz z liczbą użytkowników

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDA DO ROKU 2023

Przepompownie ścieków w kilku miejscach miasta tłoczą ścieki w kierunku północnym i zachodnim do centralnej przepompowni ścieków, z której ścieki tłoczone są do mechaniczno–biologiczno–chemicznej oczyszczalni ścieków znajdującej się na terenie PWiK Sp. z o.o. Ostróda–Tyrowo. Istniejąca oczyszczalnia ścieków o przepustowości 12 000 m³/dobę przyjmuje średnio około 7 126 m³/dobę. System kanalizacji oparty jest na sieci kanałów grawitacyjnych, rurociągów tłocznych i lokalnych przepompowni ścieków.

Tabela 3. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna w Ostródzie

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Sieć wodociągowa							
Długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	68,0	71,6	71,6	71,6	69,9	69,9	69,9
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej [osoba]	32 602	32 705	33 560	33 577	33 566	33 489	b.d.
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	1 668	1 709	1 751	1 803	1 802	1 825	1 850
Woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam3]	1 252 ,0	1 245 ,7	1 264 ,7	1290, 7	1 225 ,5	1 191 ,9	1 172 ,1
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	98,5	98,5	98,6	98,6	98,6	98,6	b.d.
Sieć kanalizacyjna							
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	77,6	77,6	77,8	77,8	77,6	78,1	79,2
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [osoba]	31 195	31 319	32 157	32 224	32 214	32 135	b.d.
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	1 598	1 637	1 678	1 729	1 729	1 729	1 729
Ścieki odprowadzone [dam3]	1 556 ,7	1 509 ,7	1 526	1 477	1 486	1 414	1 282
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	94,3	94,4	94,4	94,6	94,6	94,6	b.d.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Na terenie miasta znajduje się 21 przepompowni, w tym 19 to przepompownie lokalne i 2 główne (przy ul. Stapińskiego i ul. Jaracza). Przepompownia przy ul. Stapińskiego zbiera ścieki z północnej części miasta i z Wałdowa oraz Międzyzlesia, następnie są one tłoczone do przepompowni przy ul. Jaracza, do której trafiają ścieki z całej sieci kanalizacyjnej miasta oraz ze Starych Jabłonek, Kątna, Idzbarka, Kąjkowa, i Lubajn. Następnie ścieki trafiają do Oczyszczalni Ścieków w Tyrowie. Kanalizacja sanitarna obsługuje około 94% mieszkańców miasta. Liczba przyłączy sieci kanalizacji sanitarnej prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania na przestrzeni lat 2008 – 2014 zwiększyła się o 131 szt. (8,20%).

Na terenie całego miasta istnieje system kanalizacji deszczowej. Główne kanały deszczowe i sieć drobniejszych kanałów odprowadzają wody opadowe deszczowe do niżej położonych odbiorników. Głównymi odbiornikami są: Jezioro Drwęckie, Jezioro Smordy; Jezioro Pauzeńskie, rzeka Drwęca oraz lokalnie występujące niecki terenowe i rowy otwarte.

Ostróda zasilana jest w energię elektryczną ze stacji 110/15 kV „GPZ Ostróda”, zlokalizowanej w bezpośrednim sąsiedztwie południowych granic miasta. Ze względu na intensywny rozwój zabudowy w północnej części miasta, w szczególności w rejonie Jeziora Drwęckiego, konieczna jest rozbudowa sieci 110 kV oraz budowa stacji transformatorowo – rozdzielczej 110/15 kV. Stacje transformatorowo – rozdzielcze 150/0,4 kV bezpośrednio obsługujące odbiorców energii elektrycznej zasilane są układem sieci napowietrzno–kablowych SN 15 kV wyprowadzonych z istniejącego GPZ. Sieci SN 15 kV wykonane są jako kablowe w obszarze zabudowanym, natomiast jako napowietrzne występują w obszarach wolnych od zabudowy – na obrzeżach miasta i osiedlach zabudowy jednorodzinnej. Perspektywny rozwój miasta w istniejących granicach administracyjnych poprzez rozbudowę zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej oraz usługowej, wymusza konieczność budowy następnych stacji transformatorowych 150/04 kV oraz modyfikację i modernizację układu sieci SN 15 kV.

Gospodarka cieplna Ostródy opiera się na centralnej Kotłowni Rejonowej o mocy 51 MW, zlokalizowanej we wschodniej części miasta przy ul. Demokracji. Rozprowadzenie

ciepła do odbiorców następuje za pomocą kanałów ciepłych łupinowych i sieci preizolowanej. System gospodarki ciepłej wymaga modernizacji w celu racjonalizacji wykorzystania energii oraz ochrony stanu powietrza atmosferycznego.

W Ostródzie, zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, z sieci gazowej w 2013 roku korzystało 86,1% mieszkańców. Na terenie miasta znajduje się 7 stacji redukcyjno-pomiarowych gazu (6 z nich stanowi własność Pomorskiej Spółki Gazownictwa).

Tabela 4. Sieć gazowa w Ostródzie

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Długość czynnej sieci ogółem [m]	64 358	65 281	66 447	66 868	68 957	72 833
Długość czynnej sieci przesyłowej [m]	1 060	1 060	1 060	1 060	1 060	1 060
Długość czynnej sieci rozdzielczej [m]	63 298	64 221	65 387	65 808	67 897	71 773
Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych [szt.]	2 221	2 259	2 297	2 321	2 339	2 354
Odbiorcy gazu [gosp.]	10 409	10 390	9 606	10 304	7 801	8 729
Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem [gosp.]	2 385	2 451	2 094	2 060	2 594	2 603
Odbiorcy gazu w miastach [gosp.]	10 409	10 390	9 606	10 304	7 801	8 729
Zużycie gazu [tys. m ³]	4 667, 10	4 654, 50	4 958, 60	4 576, 80	4 262, 6	4 264, 0
Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań [tys. m ³]	2 639, 0	2 837, 5	3 059, 8	2 875, 9	2 708, 1	2 854, 9
Liczba ludności korzystającej z sieci gazowej [os.]	30 496	30 294	30 913	30 910	29 292	29 237

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Ciśnienie gazu w gazociągu wysokoprężnym na potrzeby miasta jest redukowane za pomocą stacji pomiarowo – redukcyjnych I stopnia do średniego ciśnienia, a następnie za

pomocą stacji pomiarowo – redukcyjnych II stopnia redukowane do niskiego ciśnienia. Gaz rozprowadzany jest na terenie całego miasta. Na przestrzeni lat 2008 – 2013 rokrocznie zwiększała się długość czynnej sieci gazowej na terenie miasta oraz łączna liczba przyłączy gazowych prowadzących do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych. Spośród wszystkich gospodarstw domowych korzystających z gazu w Ostródzie prawie co trzecie wykorzystuje to paliwo na potrzeby ogrzewania mieszkania. Dane na temat sieci gazowej w Ostródzie prezentuje Tabela 4.

Odpady stałe z terenu miasta wywożone są na komunalne wysypisko śmieci do miejscowości Rudno. Ustawa z dnia 13 września 1996r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach obowiązująca od 1 lipca 2013 roku wprowadziła nowe zasady w systemie gospodarowania odpadami komunalnymi. Zgodnie z treścią ustawy to samorząd gminny zapewnia czystość i porządek na swoim terenie i tworzy warunki niezbędne do ich utrzymania. Gmina miejska Ostróda przynależy do Związku Gmin Regionu Ostródzko-Iławskiego „Czyste Środowisko”, zrzeszającego 19 gmin Warmii i Mazur, które osiągnęło jeden z głównych celów, tj. wybudowało nowoczesny i zgodny z wymogami ustawy o ochronie środowiska i przepisami unijnymi Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w miejscowości Rudno, w gminie Ostróda. Zadanie to wpisane było w „Kompleksowy Program Gospodarki Odpadami na terenie Związku Gmin „Czyste Środowisko”. W zakresie działalności Związku jest również wdrożenie i realizacja Programu selektywnej zbiórki odpadów i Programu edukacji ekologicznej. Gmina miejska Ostróda realizuje wszystkie zadania określone zapisami obowiązującej ustawy, a także podejmuje szereg innych inicjatyw zmierzających do utrzymania czystości i porządku na terenie miasta, a także przyczyniających się do kształtowania wśród społeczności lokalnej właściwych postaw w zakresie gospodarowania odpadami. Dla właścicieli wszystkich nieruchomości na terenie Ostródy udostępnione są pojemniki na odpady komunalne i selektywne gromadzenie odpadów komunalnych, zgodnie ze złożoną deklaracją. Odpady odbierane są przez wyłonionego operatora systemu.

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

2.1.6. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW W SFERZE PRZESTRZENNEJ

W wyniku przeprowadzonej analizy stanu sfery zagospodarowania przestrzennego w Ostródzie zidentyfikowano następujące problemy:

- infrastruktura drogowa wymagająca modernizacji;
- występujące bariery architektoniczne dla osób z ograniczeniami ruchowymi;
- brak spójnej sieci ścieżek rowerowych;
- niewystarczająca liczba miejsc parkingowych;
- brak bezkolizyjnej przeprawy przez tory PKP, skutkujący podziałem miasta i struktury jego centrum na część północną i południową, efektem czego jest bariera funkcjonowania powiązań wewnętrznych;
- brak obwodnicy w ciągu drogi krajowej nr 16, skutkujący dużym natężeniem ruchu tranzytowego w obszarze zwartej zabudowy miejskiej;
- wysoki stopień dekapitalizacji XIX-wiecznej zabudowy mieszkaniowej, głównie w rejonie ulic Gizewiusza i Olsztyńskiej;
- występowanie terenów zalewowych wzdłuż rzeki Drwęcy, stanowiących zagrożenie i ograniczenia dla rozwoju przestrzennego miasta;
- brak wykreowania centralnej części miasta jako ośrodka usługowo – turystycznego atrakcyjnego dla mieszkańców i turystów;
- konieczność rozbudowy sieci energetycznej, budowy stacji transformatorowych;
- niewielka ilość wolnych terenów do inwestowania;
- brak terenów na nekropole.

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

2.2. SFERA GOSPODARCZA**2.2.1. STRUKTURA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ NA TERENIE OSTRÓDY**

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, na koniec 2014 roku w Ostródzie zarejestrowanych było 3 466 podmiotów gospodarczych. Ogólna liczba przedsiębiorstw w porównaniu do stanu z roku 2008 pozostała na niemal niezmiennym poziomie. Ponad 96% przedsiębiorstw reprezentuje sektor prywatny. Niemal 70% spośród wszystkich podmiotów działających w tym sektorze to działalności gospodarcze osób fizycznych. Ogólna liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Ostródzie zmniejszyła się na przestrzeni lat 2008 – 2014 o 6,27%. Na koniec 2014 roku w mieście zarejestrowane były 194 spółki handlowe, co oznacza wzrost ich ogólnej liczby w stosunku do roku 2008 o 38,57%. Oprócz wyżej wspomnianych, w Ostródzie działa także 37 spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego. Liczba zarejestrowanych fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych może być jednym z mierników aktywności społecznej mieszkańców miasta. Ogólna liczba tego typu podmiotów działających w Ostródzie zwiększyła się na przestrzeni lat 2008 – 2014 o 25% (ze 100 w roku 2008 do 125 w roku 2014), co jest zjawiskiem pozytywnym, świadczącym o rosnącej aktywności ostródzkiego społeczeństwa. W 2014 roku w mieście funkcjonowało 131 podmiotów sektora publicznego, z czego 76 działało jako państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego. Dane na temat liczby podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych na terenie Ostródy według sektorów własnościowych w latach 2008 - 2014 prezentuje Tabela 5.

Na przestrzeni lat 2009 – 2014 najszybciej rozwijającymi się sekcjami PKD w Ostródzie były sekcje: N (działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca) – wzrost ogólnej liczby podmiotów o 34,33%; S i T (podstawowa działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby) – wzrost o 26,94%; C (przetwórstwo przemysłowe) – wzrost o 25%; M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna) – wzrost o 22,81% oraz J (informacja i komunikacja) – wzrost o 20,83%.

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Tabela 5. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane wg sektorów własnościowych

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	3 456	3 330	3 397	3 384	3 425	3 451	3 466
Sektor publiczny							
Ogółem	123	125	124	125	127	130	131
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	71	73	71	70	72	76	76
Spółki handlowe	2	4	4	6	6	5	5
Sektor prywatny							
Ogółem	3 333	3 205	3 273	3 259	3 298	3 321	3 335
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	2 487	2 350	2 396	2 369	2 368	2 355	2 331
Spółki handlowe	140	144	155	153	157	180	194
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	30	32	32	32	33	34	37
Spółdzielnie	7	7	7	7	7	6	7
Fundacje	6	6	6	9	10	10	13
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	94	96	98	97	100	107	112

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Największy spadek liczby podmiotów w analogicznym okresie zanotowano natomiast w sekcjach: H (transport i gospodarka magazynowa) – spadek o 14,34%; K (działalność finansowa i ubezpieczeniowa) – spadek o 10,63%; F (budownictwo) – spadek o 8,78% oraz G (handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle) - spadek o 7,26%. Dane na temat liczby podmiotów zarejestrowanych w Ostródzie według sekcji PKD w latach 2009 - 2014 prezentuje Tabela 6.

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Tabela 6. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Ostródzie według sekcji PKD w latach 2009 - 2014

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Sekcja A - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	63	61	60	54	55	46
Sekcja B - górnictwo i wydobywanie	4	4	4	5	7	6
Sekcja C - przetwórstwo przemysłowe	240	251	259	270	291	300
Sekcja D - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	1	2	2	2	1
Sekcja E – dostawy wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	6	7	5	5	5	5
Sekcja F – budownictwo	376	369	357	363	361	343
Sekcja G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	799	808	811	805	760	741
Sekcja H – transport i gospodarka magazynowa	258	253	244	229	228	221
Sekcja I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	77	84	80	78	74	78
Sekcja J – informacja i komunikacja	48	61	58	56	55	58
Sekcja K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa	160	145	143	146	141	143
Sekcja L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	401	406	423	435	445	452
Sekcja M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	206	213	216	229	242	253
Sekcja N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	67	67	64	70	80	90
Sekcja O – administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	21	21	20	19	19	19

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDA DO ROKU 2023

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Sekcja P – edukacja	105	109	107	124	137	138
Sekcja Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna	210	228	232	227	221	222
Sekcja R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	69	73	69	68	66	72
Sekcja S i T – podstawowa działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	219	236	230	240	262	278
Ogółem	3 330	3 397	3 384	3 425	3 451	3 466

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Jak wynika z danych Głównego Urzędu Statystycznego, na przestrzeni lat 2009 – 2014 największą liczbę podmiotów zarejestrowano w sekcji G (handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle). Przeprowadzona wyżej analiza wskazuje jednak na malejącą ogólną liczbę podmiotów działających w tej sekcji. Wpływ na taki stan ma fakt dominacji tej sekcji także w zestawieniu liczby wyrejestrowywanych podmiotów. Podobnie sytuacja wygląda w przypadku sekcji F (budownictwo) oraz H (transport i gospodarka magazynowa), duża liczba rejestrowanych rocznie podmiotów nie przekłada się na ogólny wzrost liczby przedsiębiorstw działających w ramach danej sekcji. Dominacja tych sekcji zarówno w zestawieniu nowo zarejestrowanych firm, jak i w zestawieniu firm wykreślanych z rejestru, świadczyć może o dużej konkurencji w danej branży. Konkurencja ta skutkuje znacznymi trudnościami w utrzymaniu się na rynku nowopowstałych przedsiębiorstw. Mimo silnej konkurencji, znaczna liczba osób decyduje się na podjęcie takiego rodzaju działalności. Wskazywać to może na brak przeprowadzenia rzetelnej analizy rynku przed podjęciem decyzji o wyborze branży, w której potencjalny nowy przedsiębiorca chciałby rozpocząć działalność.

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDA DO ROKU 2023

Tabela 7. Liczba nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych wg sekcji PKD w Ostródzie w latach 2009 -2014

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych						Liczba podmiotów wyrejestrowanych					
Sekcja A - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3	1	2	0	4	1	5	4	2	2	2	2
Sekcja B - górnictwo i wydobywanie	2	1	0	1	2	1	0	1	0	0	0	0
Sekcja C - przetwórstwo przemysłowe	26	35	24	34	47	25	36	28	16	27	23	19
Sekcja D - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	1	0
Sekcja E – dostawy wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Sekcja F – budownictwo	51	47	41	46	45	34	65	52	47	40	50	51
Sekcja G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych	96	85	88	73	60	66	168	77	80	73	95	81
Sekcja H – transport i gospodarka magazynowa	28	24	17	14	15	22	27	23	27	24	15	32
Sekcja I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	15	17	5	5	9	11	21	8	6	7	12	6

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDA DO ROKU 2023

Sekcja J – informacja i komunikacja	9	13	5	8	6	5	5	2	9	7	4	4
Sekcja K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa	10	12	8	13	14	8	25	22	9	14	16	7
Sekcja L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	9	8	20	12	14	8	2	9	1	3	3	1
Sekcja M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	24	30	16	27	26	29	42	15	11	17	14	15
Sekcja N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	16	6	10	8	13	21	12	7	9	4	9	10
Sekcja O – administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0
Sekcja P – edukacja	10	6	9	30	19	12	7	4	9	10	8	10
Sekcja Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna	24	19	15	11	12	13	14	1	12	15	13	5
Sekcja R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	9	9	3	4	4	6	12	4	5	4	6	3
Sekcja S i T – podstawowa działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	18	29	16	30	30	38	7	2	3	3	3	0

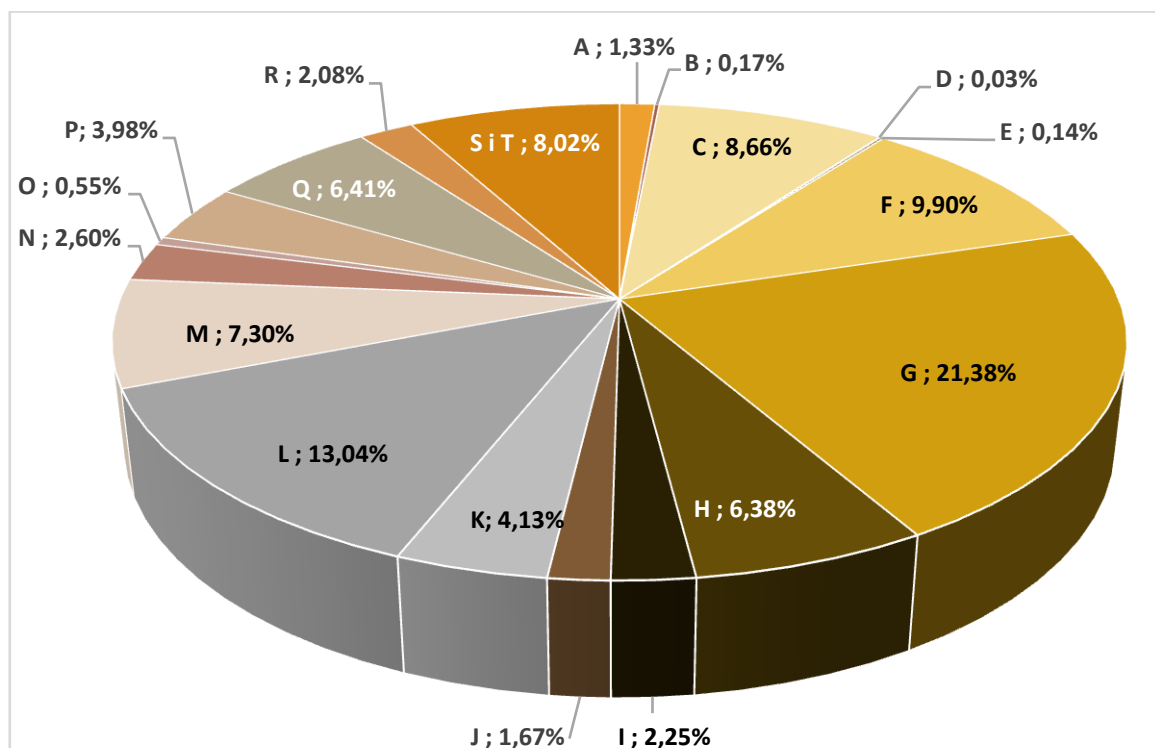
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Analizując strukturę podmiotów gospodarczych w Ostródzie w 2014 roku według sekcji PKD zauważyć można, iż największym udziałem w ogólnej liczbie przedsiębiorstw charakteryzują się te działające w sekcji G (handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle) – 21,38%. Nieco mniej podmiotów gospodarczych (13,04%) funkcjonuje w ramach sekcji L (działalność związana z obsługą rynku nieruchomości). W przybliżeniu co dziesiąte przedsiębiorstwo zarejestrowane w Ostródzie prowadzi działalność w sekcjach: F (budownictwo), C (przetwórstwo przemysłowe) oraz S i T (podstawowa działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby). Strukturę podmiotów gospodarczych w Ostródzie według sekcji PKD w 2014 roku, na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, prezentuje Rysunek 6.

Rysunek 6. Struktura podmiotów gospodarczych w Ostródzie według sekcji PKD w 2014 roku

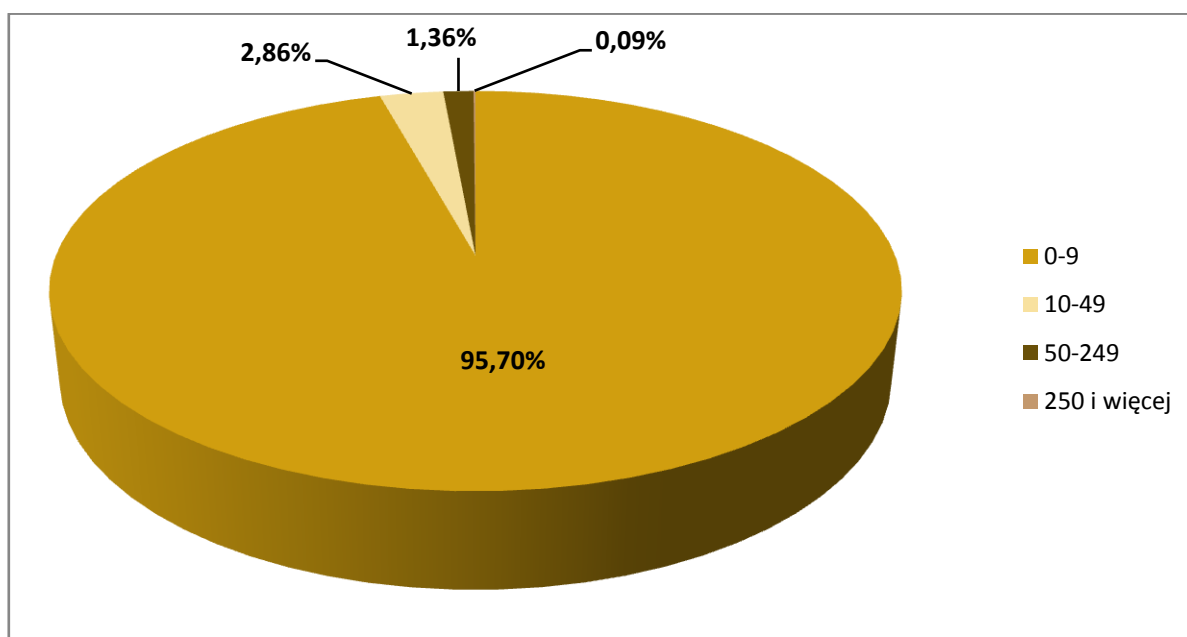
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

W Ostródzie na koniec 2014 roku działały jedynie trzy firmy zatrudniające więcej niż 250 pracowników. Łączna liczba podmiotów, których załogę stanowi od 50 – 249 pracowników to 47. Zdecydowanie największą liczebnością (3 317 podmiotów) charakteryzują się przedsiębiorstwa zatrudniające mniej niż 10 pracowników. Kadre pracowniczą liczącą więcej niż 10 osób lecz mniej niż 50 osób posiada 99 przedsiębiorstw zarejestrowanych na terenie Ostródy. Strukturę podmiotów gospodarczych w Ostródzie według liczby zatrudnionych pracowników w 2014 roku prezentuje Rysunek 7.

Rysunek 7. Struktura podmiotów gospodarczych w Ostródzie wg liczby zatrudnionych pracowników w 2014 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w Ostródzie w 2014 roku na każde 10 tys. ludności przypadało średnio 1 026 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. To o 245 więcej niż w powiecie ostródzkim i o 172 więcej niż w województwie warmińsko – mazurskim. Nieco wyższa wartość wskaźnika charakteryzuje jedynie obszar całej Polski. Szczegółowe dane na temat kształtowania się wartości wskaźników charakteryzujących

potencjał gospodarczy Ostródy w 2014 roku na tle powiatu ostródzkiego, województwa warmińsko – mazurskiego i Polski prezentuje Tabela 8.

Tabela 8. Wskaźniki charakteryzujące potencjał gospodarczy w mieście Ostróda w 2014 roku na tle powiatu, województwa i kraju

Wyszczególnienie	Ostróda	Powiat ostródzki	Województwo warmińsko - mazurskie	Polska
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	1 026	781	854	1 071
Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	89	73	79	93
Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	78	62	70	79
Podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności	103	78	85	107
Podmioty na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	163,7	122,3	133,0	170,0
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	69	55	61	77
Osoby fizyczne prowadzące działalność na 100 osób w wieku produkcyjnym	11,0	8,6	9,5	12,2
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	4	3	4	3
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	37	33	36	33
Nowo zarejestrowane fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	3	2	2	2
Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	142	115	123	147

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Podobnie sytuacja wygląda w przypadku wartości wskaźnika mierzącego przedsiębiorczość mieszkańców (wskaźnik liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności). Tutaj także wskaźnik dla Ostródy przyjmuje wyższą wartość niż dla powiatu i województwa oraz nieco niższą niż dla kraju. W Ostródzie w 2014 roku na każde

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

10 tys. ludności przypadało 89 nowo zarejestrowanych podmiotów w rejestrze REGON oraz 78 jednostek z tego rejestru wykreślonych. Wskazuje to na wzrastające nasycenie ostródzkiego rynku podmiotami gospodarczymi, co potwierdza także przeprowadzona wcześniej analiza (Tabela 5). W mieście na każde 10 tys. mieszkańców przypada średnio 37 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych. Przeprowadzona wyżej analiza wskazuje na duże nasycenie rynku w Ostródzie podmiotami gospodarczymi oraz na dużą aktywność gospodarczą i społeczną mieszkańców miasta.

W Ostródzie w 2014 roku funkcjonowało 9 obiektów noclegowych, z czego 5 to obiekty całoroczne. W turystycznej ofercie Ostródy znajduje się 865 miejsc noclegowych, spośród których 523 dostępne są przez cały rok. Jak pokazują zamieszczone poniżej dane Głównego Urzędu Statystycznego (

Tabela 9.) z roku na rok wzrasta liczba udzielanych w mieście noclegów. Na przestrzeni lat 2008 – 2014 liczba turystów korzystających z takiej formy zakwaterowania wzrosła aż o 144%. W 2014 roku w Ostródzie udzielono łącznie 41 188 noclegów. Spośród wszystkich turystów decydujących się zatrzymać w mieście na co najmniej jedną noc, 11,57% to turyści zagraniczni.

Tabela 9. Ruch turystyczny w Ostródzie w latach 2008 - 2014

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Obiekty noclegowe ogółem	9	10	10	11	8	9	9
Obiekty noclegowe całoroczne	5	6	6	6	5	5	5
Miejsca noclegowe ogółem	736	887	858	1 088	755	1 048	865
Miejsca noclegowe całoroczne	356	457	536	686	523	524	523
Liczba osób korzystających z noclegów ogółem	16 863	25 171	26 409	30 710	34 870	38 422	41 188
Liczba turystów zagranicznych korzystających z noclegów	2 991	3 644	3 050	2 369	4 341	4 432	4 766

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Turystami zagranicznymi zdecydowanie najczęściej korzystającymi z noclegów w Ostródzie są turyści niemieccy. Noclegi osób przyjeżdżających zza zachodniej granicy naszego kraju stanowiły w 2014 roku 34,64% ogólnej liczby noclegów udzielonych turystom zagranicznym. Ostródę dość często odwiedzają także turyści: rosyjscy, litewscy oraz ukraińscy. Szczegółowe dane na temat pochodzenia turystów najczęściej korzystających z noclegu na terenie Ostródy w latach 2008 - 2014 prezentuje Tabela 10.

Tabela 10. Turyści najczęściej korzystający z noclegów w Ostródzie w latach 2008 - 2014 według krajów pochodzenia

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Białoruś	17	11	128	11	44	74	112
Czechy	34	163	26	47	84	97	96
Francja	112	144	112	80	77	129	145
Hiszpania	10	32	20	14	22	124	134
Litwa	124	469	359	172	209	315	389
Holandia	17	41	28	31	41	50	148
Niemcy	2 097	1 626	1 416	943	1 196	1 585	1 651
Norwegia	91	43	66	109	138	158	150
Rosja	57	234	201	248	1 823	1 109	784
Szwecja	16	45	35	30	83	78	105
Ukraina	46	62	196	206	145	42	205
Wielka Brytania	102	90	96	70	60	122	102

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

2.2.2. STRUKTURA ZATRUDNIENIA

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, na koniec 2014 roku 8 693 mieszkańców Ostródy posiadało zatrudnienie. Na przestrzeni lat 2008 – 2014 liczba osób pracujących utrzymywała się na podobnym poziomie. Dane dotyczące liczby mieszkańców Ostródy posiadających zatrudnienie w latach 2008 - 2014 przedstawia Tabela 11.

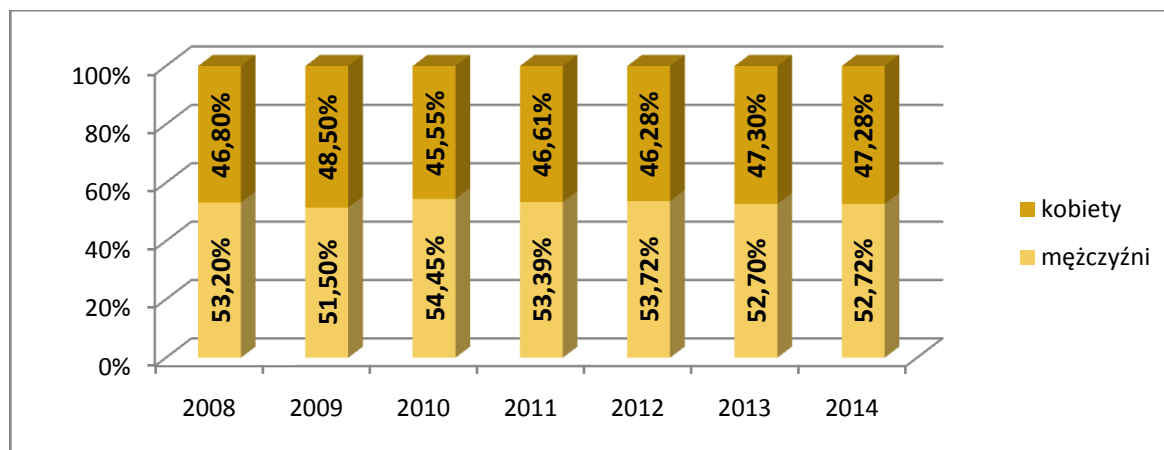
Tabela 11. Liczba mieszkańców Ostródy posiadających zatrudnienie wg płci w latach 2008 -2014

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem	8 628	7 982	8 852	8 735	8 636	8 755	8 693
Mężczyźni	4 590	4 111	4 820	4 664	4 639	4 614	4 583
Kobiety	4 038	3 871	4 032	4 071	3 997	4 141	4 110

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

W każdym roku badanego okresu liczba pracujących mężczyzn przewyższała liczbę zatrudnionych kobiet. W 2014 roku w ostródzkim społeczeństwie pracujący mężczyźni stanowili 52,72% ogółu zatrudnionych. Strukturę pracujących mieszkańców Ostródy według płci w latach 2008 - 2014 prezentuje Rysunek 8.

Rysunek 8. Struktura pracujących wg płci w latach 2008 - 2014

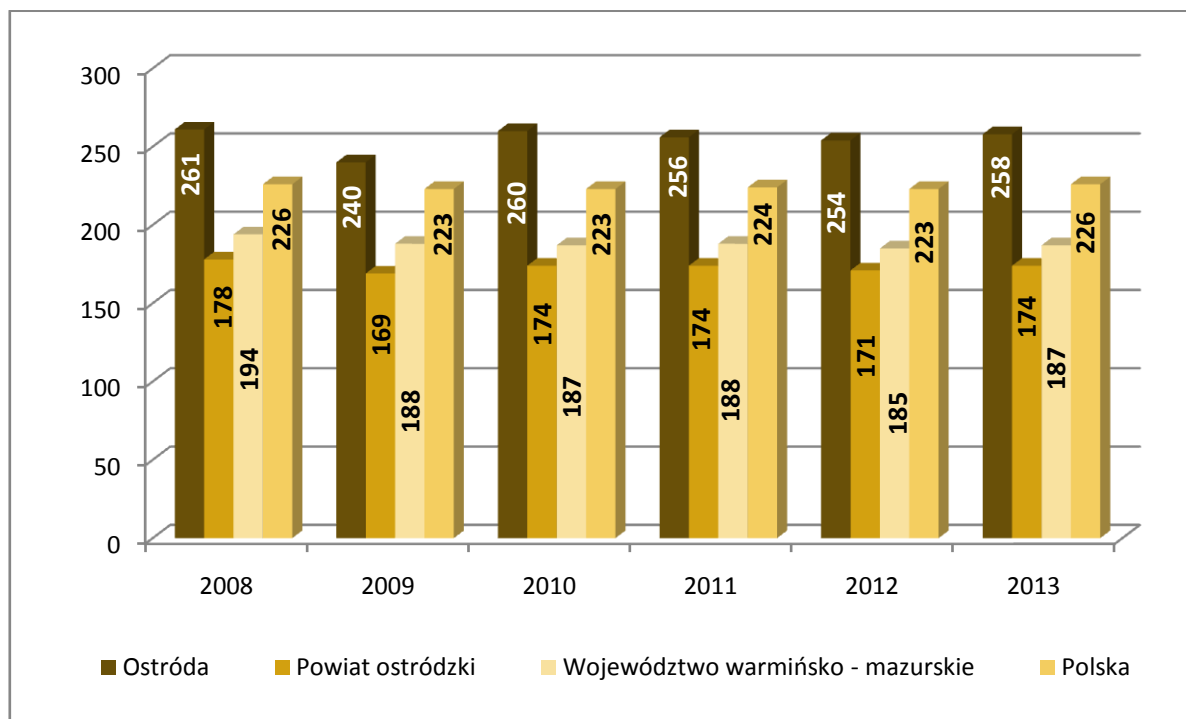
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Ostróda charakteryzuje się wyższą wartością wskaźnika liczby osób pracujących w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców od wartości tego wskaźnika dla powiatu ostródzkiego, województwa warmińsko – mazurskiego i Polski. W Ostródzie w 2013 roku na każdy 1 000 mieszkańców przypadało 258 osób posiadających zatrudnienie. Dla porównania w powiecie ostródzkim w gronie tysiąca osób średnio tylko 174 osoby posiadały pracę, w województwie warmińsko – mazurskim – 187 osób, wskaźnik dla całego kraju wyniósł natomiast 226 osób. W każdym roku badanego okresu, tj. lat 2008 – 2013, Ostróda odznacza się najwyższą wartością wskaźnika spośród przyjętych do porównania jednostek. Zestawienie wartości wskaźnika liczby osób pracujących na 1000 ludności w Ostródzie z wartościami dla powiatu ostródzkiego, województwa warmińsko - mazurskiego i Polski w latach 2008 - 2013 prezentuje Rysunek 9.

Rysunek 9. Pracujący na 1000 ludności w Ostródzie na tle powiatu, województwa i kraju

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

2.2.3. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW W SFERZE GOSPODARCZEJ

Sfera gospodarcza w Ostródzie charakteryzuje się występowaniem następujących problemów:

- mała liczba średnich i dużych przedsiębiorstw;
- znacząca przewaga mikroprzedsiębiorstw, nieposiadających kapitału na rozwój ani rezerw finansowych pozwalających na przetrwanie ewentualnych załamań koniunktury;
- niski poziom innowacyjności przedsiębiorstw;
- słabe tempo rozwoju istniejących przedsiębiorstw skutkujące niskim wzrostem zatrudnienia;
- wyższa wartość wskaźnika liczby jednostek wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. ludności niż wartość dla powiatu ostródzkiego i województwa warmińsko-mazurskiego;
- duże trudności w utrzymaniu się na rynku nowopowstałych przedsiębiorstw;
- niezadowalający stan infrastruktury drogowej;
- sezonowość ruchu turystycznego - występowanie "martwych" okresów w działalności podmiotów z branży turystycznej;
- niewykorzystany w pełni potencjał turystyczny miasta;
- podaż pracy niedostosowana do zgłaszanego popytu - występowanie bezrobocia strukturalnego;
- mała liczba podmiotów ekonomii społecznej;
- bariery w rozwoju niektórych branż z uwagi na uwarunkowania środowiskowe i przestrzenne.

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

2.3. SFERA SPOŁECZNA

2.3.1. STRUKTURA DEMOGRAFICZNA/TRENDY

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego miasto Ostróda według stanu na dzień 31.12.2014 r. zamieszkiwane było przez 33 790 osób. Porównując liczebność miasta na koniec 2014 r. ze stanem z końca roku 2008, dostrzec można nieznaczny wzrost na poziomie 2,09%. W latach 2010 – 2012 Ostródę zamieszkiwało ponad 34 tys. osób. W każdym roku analizowanego okresu, tj. lat 2008 – 2014, liczba kobiet zdecydowanie przewyższa liczbę mężczyzn. Na koniec 2014 roku kobiety stanowiły 52,77% ogółu ostródzkiego społeczeństwa, mężczyźni natomiast 47,23%. Dane na temat liczby mieszkańców Ostródy według płci w latach 2008 – 2014 przedstawia Tabela 12.

Tabela 12. Liczba mieszkańców Ostródy wg płci w latach 2008 – 2014 (stan na 31.12)

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba ludności ogółem	33 097	33 191	34 050	34 058	34 047	33 963	33 790
Kobiety	17 531	17 569	17 873	17 919	17 959	17 926	17 830
Mężczyźni	15 566	15 622	16 177	16 139	16 088	16 037	15 960

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Analizując dane Głównego Urzędu Statystycznego na temat zmian liczebności poszczególnych grup wiekowych ostródzkiego społeczeństwa, szczególną uwagę należy zwrócić na fakt bardzo szybkiego wzrostu liczby osób w wieku powyżej 59 lat. Na koniec 2014 roku grupę tę reprezentowało 7 746 osób (22,92% ogółu społeczeństwa), co oznacza wzrost jej liczebności w stosunku do roku 2008 aż o 1 686 osób (27,82%). Wzrostowi liczebności grup osób starszych towarzyszy jednocześnie spadek liczby osób poniżej 20 roku życia. Spadek liczebności tej grupy na przestrzeni ostatnich 6 lat wyniósł 501 osób (6,94%). Dane dotyczące kształtowania się liczby ludności w Ostródzie według grup wiekowych na

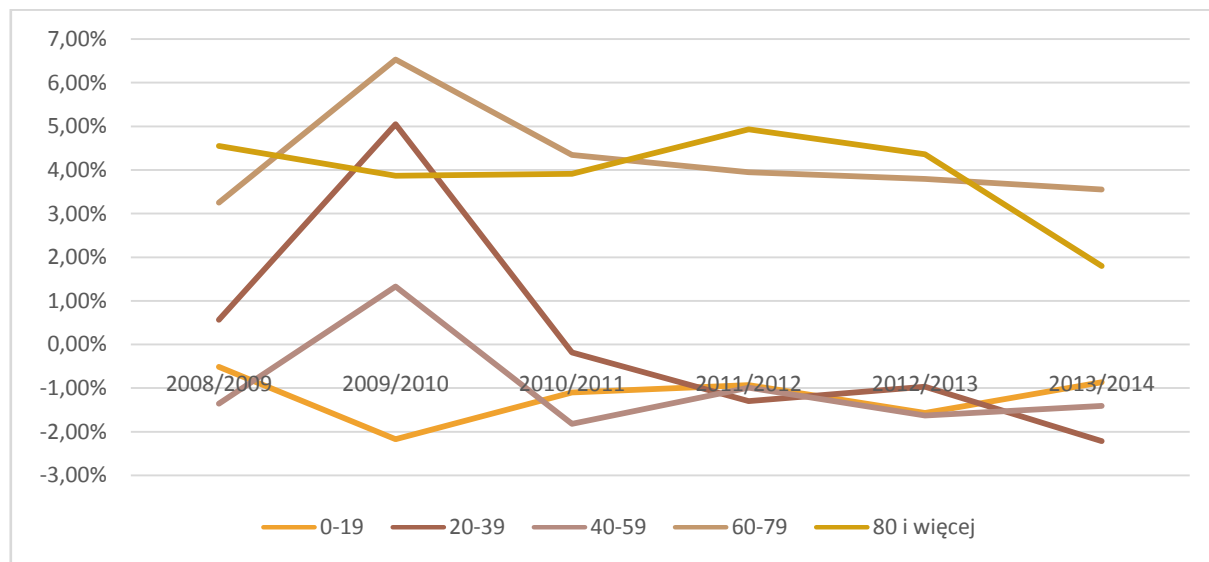
przestrzeni lat 2008 – 2014 przedstawia Tabela 13. Dynamikę zmian obrazuje dodatkowo Rysunek 10.

Tabela 13. Ludność miasta Ostróda według wieku w latach 2008 - 2014

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
0 - 19	7 222	7 185	7 029	6 952	6 887	6 779	6 721
<i>Dynamika zmian</i>	-	-0,51%	-2,17%	-1,10%	-0,93%	-1,57%	-0,86%
20 - 39	9 900	9956	10 459	10 440	10 305	10 206	9 980
<i>Dynamika zmian</i>	-	+0,57%	+5,05%	-0,18%	-1,29%	-0,96%	-2,21%
40 - 59	9 915	9 780	9 910	9 730	9 634	9 477	9 343
<i>Dynamika zmian</i>	-	-1,36%	+1,33%	-1,82%	-0,99%	-1,63%	-1,41%
60 - 79	5 071	5 236	5 578	5 820	6 050	6 279	6 502
<i>Dynamika zmian</i>	-	+3,25%	+6,53%	+4,34%	+3,95%	+3,79%	+3,55%
80 i więcej	989	1 034	1 074	1 116	1 171	1 222	1 244
<i>Dynamika zmian</i>	-	+4,55%	+3,87%	+3,91%	+4,93%	+4,36%	+1,80%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Rysunek 10. Dynamika zmian liczebności grup wiekowych ostródzkiego społeczeństwa w latach 2008 - 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Rosnącą liczebność grupy osób starszych przy jednoczesnym spadku liczebności grupy osób młodych odzwierciedla także analiza struktury ostródzkiego społeczeństwa pod względem ekonomicznych grup wieku. Na koniec 2008 roku struktura ta prezentowała się następująco: 18,8% stanowiły osoby w wieku przedprodukcyjnym, 65,4% to udział osób w wieku produkcyjnym, natomiast 15,8% ogółu społeczeństwa to osoby w wieku poprodukcyjnym. W kolejnych latach badanego okresu następował systematyczny wzrost udziału grupy osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności przy jednoczesnych spadkach udziału grup osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym. W wyniku tych zmian na koniec 2014 roku omawiana struktura prezentowała się następująco: 17,8% udziału osób w wieku przedprodukcyjnym, 62,7% osób w wieku produkcyjnym i 19,6% osób w wieku poprodukcyjnym. Oznacza to, że na przestrzeni zaledwie 6 lat udział liczebności grupy osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności Ostródy zmniejszył się o 1 pp., udział grupy osób w wieku produkcyjnym spadł o 2,7 pp., przy jednoczesnym wzroście udziału grupy osób w wieku poprodukcyjnym o 3,8 pp. Biorąc pod uwagę krótki, sześciolatek analizy, skala zjawiska starzenia się lokalnego społeczeństwa jest bardzo duża.

Znaczne tempo starzenia się ostródzkiego społeczeństwa potwierdza także analiza zmian wartości wskaźników obciążenia demograficznego. W 2008 roku na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypadały średnio 53 osoby w wieku nieprodukcyjnym. W 2014 roku obciążenie osób w wieku produkcyjnym było już znacznie wyższe, bowiem na każde 100 osób z tej grupy przypadało około 60 osób w wieku nieprodukcyjnym. Obciążenie grupy osób, które w najbliższych kilku bądź kilkunastu latach wejdą na rynek pracy osobami, które już rynek pracy opuściły w 2008 roku wynosiło w przybliżeniu 84 osoby. Oznacza to, że na każde 100 osób w wieku przedprodukcyjnym przypadały 84 osoby w wieku poprodukcyjnym. Skala tego obciążenia na przestrzeni 6 badanych znaczenie wzrosła. W 2014 roku liczebność grupy osób w wieku poprodukcyjnym była już wyższa od liczebności grupy osób w wieku przedprodukcyjnym. Wskaźnik analizowanego obciążenia wzrósł z 84 osób w roku 2008 do 110 osób w roku 2014. Rosnące obciążenie demograficzne

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

ostródzkiego społeczeństwa obrazuje także kształtowanie się wartości wskaźnika liczby ludności w wieku poprodukcyjnym przypadającej na 100 osób w wieku produkcyjnym. W 2008 roku na każde 100 osób będące obecnie na rynku pracy przypadały około 24 osoby, które rynek pracy już opuściły. W 2014 roku stosunek ten wyniósł 100 do 31.

Dane na temat udziału ludności według ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem oraz kształtowania się wskaźników obciążenia demograficznego w Ostródzie na przestrzeni lat 2008 – 2014 prezentuje Tabela 14.

Tabela 14. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem w Ostródzie w latach 2008–2014 wraz ze wskaźnikami obciążenia demograficznego

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Udział % w ludności ogółem							
W wieku przedprodukcyjnym	18,8	18,8	18,2	17,9	17,9	17,8	17,8
W wieku produkcyjnym	65,4	65,2	65,4	65,0	64,1	63,4	62,7
W wieku poprodukcyjnym	15,8	16,1	16,4	17,1	18,0	18,8	19,6
Wskaźniki obciążenia demograficznego							
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	52,8	53,5	52,8	54,0	56,0	57,7	59,6
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	83,9	85,7	90,3	95,7	100,4	105,8	109,9
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	24,1	24,7	25,1	26,4	28,0	29,7	31,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

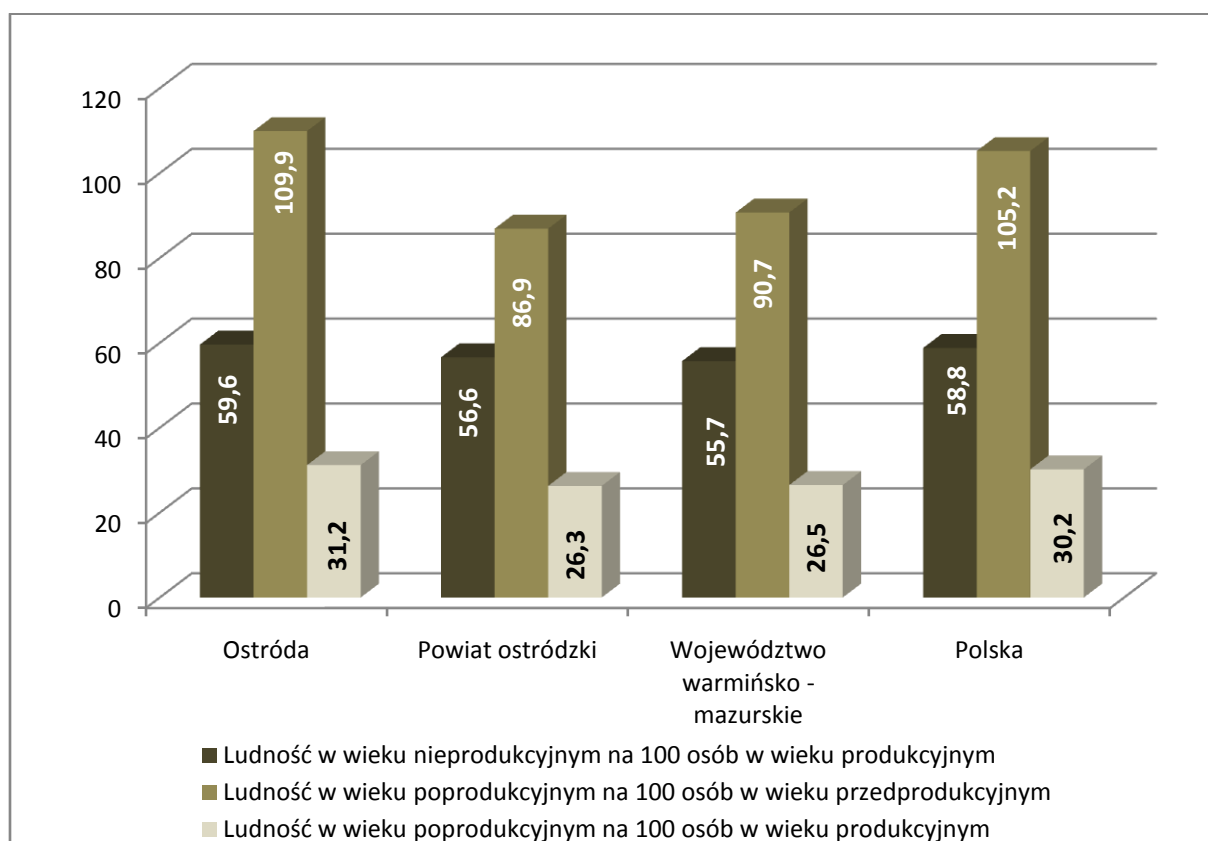
Wysokie wskaźniki obciążenia demograficznego dla Ostródy są niepokojące, szczególnie z uwagi na fakt, że są one wyższe niż wartości dla powiatu, województwa i kraju.

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Proces starzenia społeczeństwa, charakterystyczny dla całego kraju, postępuje w Ostródzie szybciej niż w pozostałych przyjętych do porównania jednostkach. Wskaźnik liczby ludności w wieku poprodukcyjnym przypadającej na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym dla Ostródy przyjmuje znacznie wyższą wartość niż wartość wskaźnika dla powiatu ostródzkiego (o 23), dla województwa warmińsko – mazurskiego (o 19,2) i dla Polski (o 4,7). Zestawienie wartości wskaźników obciążenia demograficznego dla Ostródy z wartościami dla powiatu ostródzkiego, województwa warmińsko – mazurskiego i Polski w 2014 roku prezentuje Rysunek 11.

Rysunek 11. Wskaźniki obciążenia demograficznego dla Ostródy na tle wskaźników dla powiatu ostródzkiego, województwa warmińsko – mazurskiego i Polski w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

W Ostródzie na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało w 2014 roku w przybliżeniu 60 osób w wieku nieprodukcyjnym. W powiecie ostródzkim stosunek ten wyniósł w przybliżeniu 100 do 57, w województwie warmińsko – mazurskim 100 do 56, natomiast w całym kraju 100 do 59. Także obciążenie demograficzne osób w wieku produkcyjnym osobami w wieku poprodukcyjnym jest dla Ostródy wyższe niż dla powiatu (o 4,9 na 100 osób), województwa (4,7 na 100 osób) i kraju (o 1 na 100 osób).

Zgodnie z założeniami opracowanej przez Główny Urząd Statystyczny prognozy demograficznej obejmującej okres do 2050 roku, w przyjętej perspektywie wystąpi znaczne zmniejszenie liczby dzieci i osób dorosłych, zaś zwiększy się liczba i udział osób starszych. W roku 2050 ubytek liczby dzieci w wieku 0-14 lat szacowany jest na 71,4% w stosunku do roku 2013. Starzenie populacji znajdzie odzwierciedlenie w zmianach struktury ludności według funkcjonalnych grup wieku. Przewiduje się:

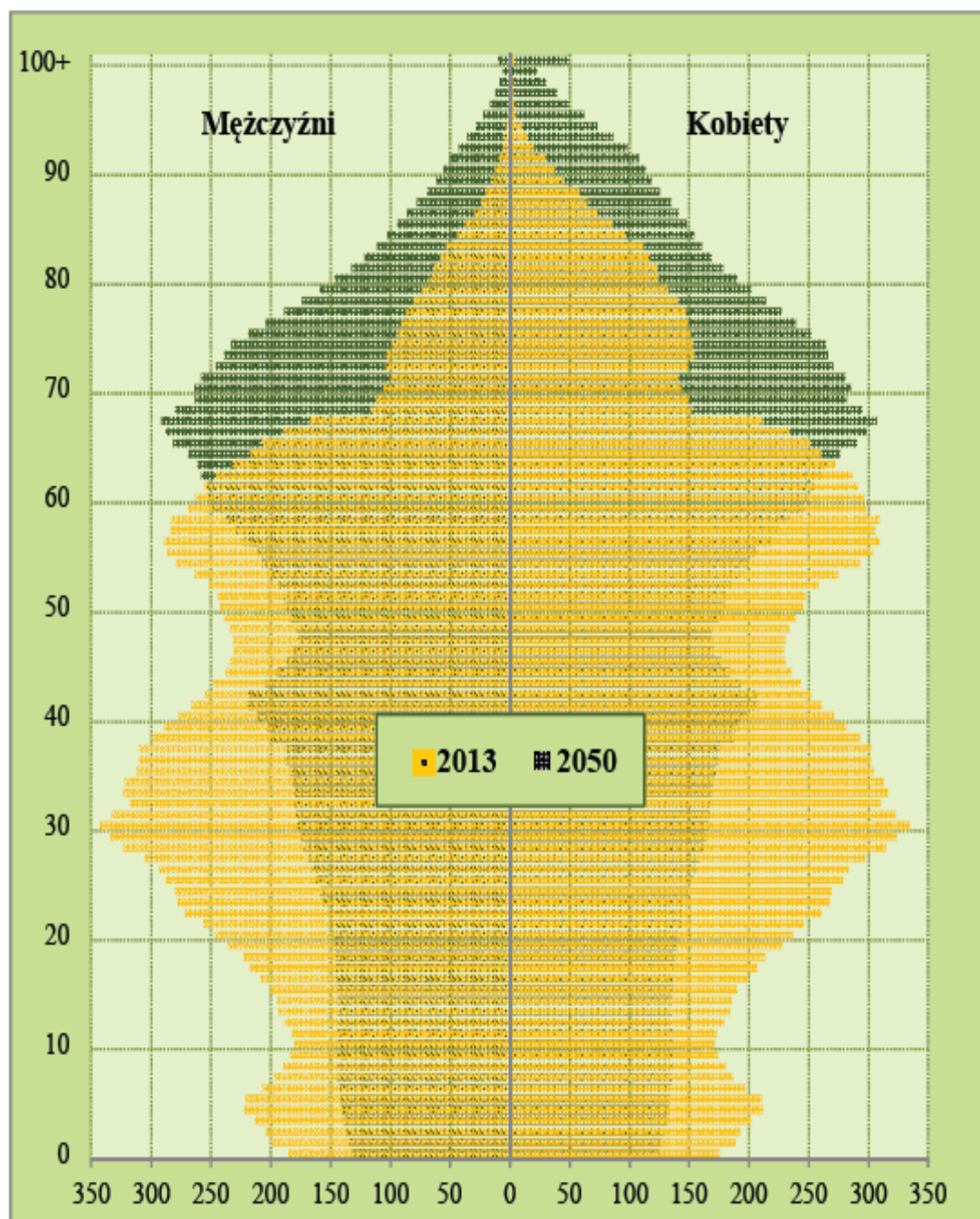
- niekorzystne zmiany w populacji kobiet w wieku przedprodukcyjnym;
- niekorzystne zmiany w grupie dzieci i młodzieży w wieku do 24 lat;
- niekorzystne zmiany w podziale na ekonomiczne grupy wieku – zmniejszenie potencjalnych zasobów pracy, wzrost liczby ludności w wieku emerytalnym.

W prognozowanym okresie w znaczący sposób zmniejszy się populacja kobiet w wieku rozrodczym (15 – 49 lat). W 2013 roku kobiety w tym wieku stanowiły około 24% populacji. W 2050 roku będzie to jedynie 17%. Jednocześnie dostrzegalne będą niekorzystne zmiany relacji pomiędzy udziałami poszczególnych grup wieku prokreacyjnego kobiet, powodujące zaawansowanie procesu starzenia się potencjalnych matek. Przewidywane, niesprzyjające zmiany w liczbie i strukturze zbiorowości kobiet będą przyczyną trwałego spadku liczby urodzeń, co przyniesie w następstwie zmniejszenie populacji dzieci i młodzieży w wieku do 24 lat.

Prognozowane przez Główny Urząd Statystyczny zmiany w strukturze populacji kraju w najbliższych kilkudziesięciu latach prezentuje Rysunek 12 oraz Rysunek 13.

Rysunek 12. Piramida wieku ludności Polski w roku 2013 wraz z prognozą na rok 2050

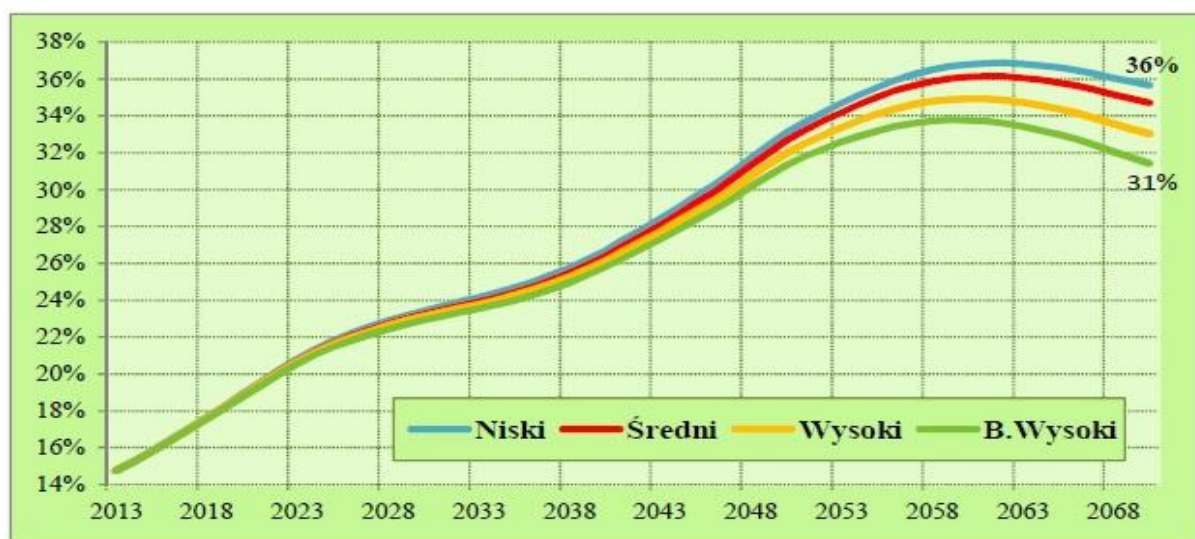

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Rysunek 13. Udział ludności w wieku 65 lat i więcej (w %) według czterech wariantów, lata 2013 - 2070

Źródło: Prognoza Głównego Urzędu Statystycznego

Planując działania mające na celu rewitalizację obszarów kryzysowych, a także planując długofalowy, zrównoważony rozwój miasta należy brać pod uwagę skalę prognozowanego przez GUS zjawiska starzenia się społeczeństwa, tak aby w możliwie największym stopniu ograniczyć jego negatywne skutki.

W Ostródzie w 2014 roku zanotowano o 17,03% niższą ogólną liczbę urodzeń niż w roku 2008. Zmniejszanie liczby urodzeń nie ma jednak stałej, ciągłej tendencji. W latach 2012 oraz 2013 zanotowano większą liczbę urodzeń w stosunku do roku poprzedzającego. Stały rokroczny spadek w latach 2008 – 2014 charakteryzował liczbę urodzeń płci żeńskiej. W 2014 roku urodziło się o 21,86% mniej dziewczynek niż w roku 2008. Spadkowi ogólnej liczby urodzeń towarzyszy wzrost łącznej liczby zgonów. W 2014 roku zmarły o 104 osoby więcej niż w roku 2008 (wzrost o 38,24%). Znaczny wzrost notowanej liczby zgonów przesądza w ostatnich latach o ujemnym, coraz wyższym saldzie przyrostu naturalnego. W 2008 roku w Ostródzie liczba urodzeń przewyższała o 92 liczbę zgonów, podczas gdy w roku 2014 to liczba zgonów przewyższyła o 74 łączną liczbę

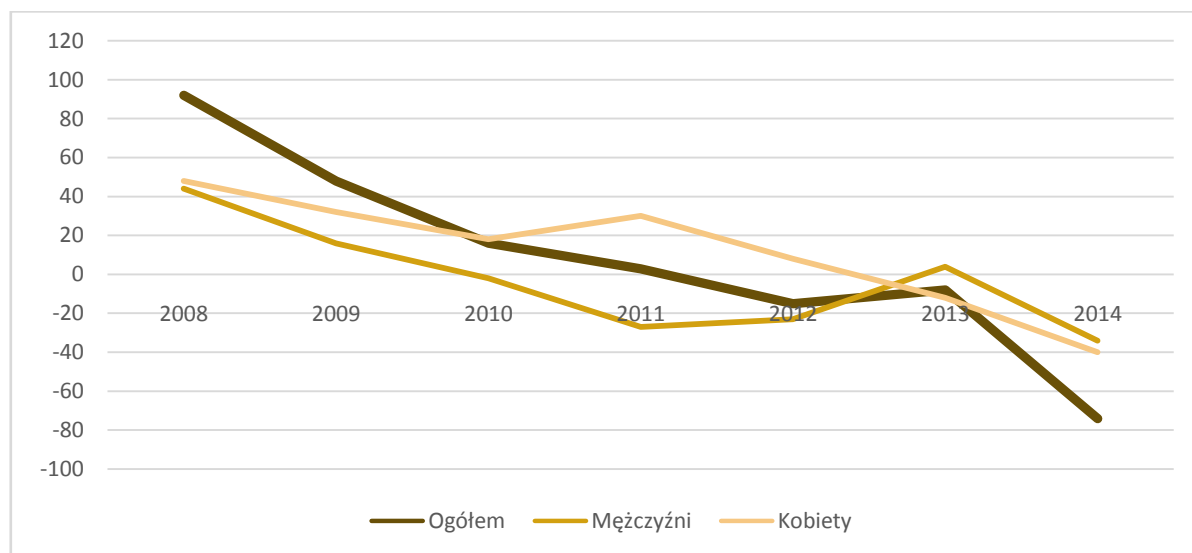
urodzeń. Dane dotyczące ruchu naturalnego mieszkańców Ostródy w latach 2008 – 2014 prezentuje Tabela 15 oraz Rysunek 14.

Tabela 15. Ruch naturalny mieszkańców Ostródy w latach 2008 - 2014

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Urodzenia żywe							
Ogółem	364	376	340	313	325	327	302
Kobiety	183	182	179	177	167	156	143
Mężczyźni	181	194	161	136	158	171	159
Zgony							
Ogółem	272	328	324	310	340	335	376
Kobiety	135	150	161	147	159	168	183
Mężczyźni	137	178	163	163	181	167	193
Przyrost naturalny							
Ogółem	92	48	16	3	-15	-8	-74
Kobiety	48	32	18	30	8	-12	-40
Mężczyźni	44	16	-2	-27	-23	4	-34

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Rysunek 14 Przyrost naturalny w Ostródzie w latach 2008 - 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

W 6 z 7 ostatnich lat notowano w Ostródzie ujemne saldo migracji. Jedynie w roku 2011 ogólna liczba zameldowań nieznacznie przewyższyła łączną liczbę wymeldowań. W kolejnych latach (2012 – 2014) więcej osób decydowało się opuścić Ostródę niż zamieszkać na jej terenie. Wśród nowych mieszkańców miasta dominują osoby, które zdecydowały się opuścić zamieszkiwane wcześniej tereny wiejskie. W 2014 roku zameldowania ze wsi stanowiły 58,75% ogólnej liczby zameldowań. Na przestrzeni lat 2008–2014 o 34,54% spadła ogólna liczba wymeldowań do innych miast. Ruch migracyjny ludności w Ostródzie w latach 2008–2014 przedstawia Tabela 16.

Tabela 16. Migracje ludności w Ostródzie w latach 2008-2014

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Zameldowania ogółem	360	339	412	418	341	397	303
Zameldowania z miast	112	121	155	156	122	137	115
Zameldowania ze wsi	217	176	228	218	192	242	178
Zameldowania z zagranicy	31	42	29	44	27	18	10
Wymeldowania ogółem	576	383	432	413	365	487	445
Wymeldowania do miast	249	174	209	204	151	201	163
Wymeldowania na wieś	233	149	192	152	166	192	222
Wymeldowania za granicę	94	60	31	57	48	94	60
Saldo migracji	-216	-44	-20	5	-24	-90	-142

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Analiza kształtowania się salda migracji powinna być stałym elementem poprzedzającym planowanie polityki rozwojowej miasta. Wskaźnik ten bowiem odzwierciedla między innymi sposób w jaki miasto postrzegane jest przez aktualnych i potencjalnych przyszłych mieszkańców. Miasta funkcjonujące w świadomości społecznej jako ośrodki przyjazne mieszkańcom, z dogodnymi warunkami życia, funkcjonalne,

atrakcyjne, charakteryzują się dodatnim saldem migracji. Bardzo duże znaczenie ma zatem podejmowanie inicjatyw zmierzających do ciągłego rozwoju miasta, poprawy jego wizerunku wśród mieszkańców, a także wśród osób szukających atrakcyjnego miejsca do zamieszkania. Do osiągnięcia tych celów przyczyni się także realizacja przedsięwzięć zaplanowanych w niniejszym dokumencie.

2.3.2. OKREŚLENIE GRUP SPOŁECZNYCH WYMAGAJĄCYCH WSPARCIA W RAMACH PROGRAMU REWITALIZACJI

Rozwiązywanie istniejących problemów społecznych jest jednym z głównych zadań planowanego w ramach niniejszego dokumentu procesu rewitalizacji. Naczelną ideą rewitalizacji jest poprawa jakości życia mieszkańców obszarów kryzysowych. Wyprowadzenie z kryzysu obszarów zdegradowanych poprzez niwelowanie dysproporcji istniejących obecnie na terenie miasta, przyczyni się także do wzrostu poziomu życia mieszkańców pozostałych rejonów miasta, nieobjętych bezpośrednio procesem rewitalizacji. Wskazanie grup społecznych, które w największym stopniu potrzebują wsparcia z uwagi na bardzo trudną sytuację, w jakiej się obecnie znajdują, jest zatem niezwykle ważne w aspekcie prawidłowego planowania rewitalizacji, umożliwiającego jej wysoką skuteczność.

W identyfikacji grup społecznych znajdujących się w najtrudniejszej życiowej sytuacji pomocne mogą okazać się dane statystyczne Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostródzie. Instytucja ta bowiem z mocy prawa odpowiedzialna jest za wykonywanie zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. przeprowadzania wywiadów środowiskowych w celu identyfikacji osób potrzebujących, klasyfikacji przyczyn trudnej sytuacji, kategoryzacji ich potrzeb, przyznawania odpowiedniego rodzaju pomocy. Dane na temat liczby osób i rodzin w Ostródzie korzystających z pomocy społecznej według przyczyn powstania trudnej sytuacji życiowej w latach 2012–2014 prezentuje Tabela 17.

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Tabela 17. Liczba osób i rodzin w Ostródzie korzystających z pomocy społecznej według przyczyn powstania trudnej sytuacji życiowej w latach 2012-2014

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinie		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Sieroctwo	2	3	2	2	4	2
Bezdomność	67	75	68	69	88	73
Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym	219	191	197	996	904	905
- wielodzietność	87	88	80	534	534	476
Bezrobocie	1 064	1 113	944	2 860	2 927	2 558
Niepełnosprawność	395	413	437	630	625	653
Długotrwała lub ciężka choroba	708	681	650	1 211	1 191	1 131
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, w tym:	391	426	365	1 262	1 326	1 157
- rodziny niepełne	381	407	347	1 201	1 248	1 084
- rodziny wielodzietne	17	12	5	93	70	27
Przemoc w rodzinie	3	3	0	6	8	0
Alkoholizm	41	52	38	45	62	41
Narkomania	4	4	3	5	4	3
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	45	45	31	60	68	40
Zdarzenie losowe	2	0	0	16	0	0
Sytuacja kryzysowa	0	0	1	0	0	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostródzie

Z zawartych w powyższej tabeli danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostródzie wynika, że największą grupę osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, która zmusza je do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, stanowią osoby bezrobotne. Brak pracy co najmniej jednego członka rodziny powoduje trudną życiową sytuację w 944

ostródzkich domach. Z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w 2014 roku skorzystało 2 558 osób.

Tabela 18. Bezrobotni w Ostródzie w latach 2008-2014

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Bezrobotni zarejestrowani według płci							
Ogółem	1 519	1 945	1 795	1 931	2 146	2 092	1 653
Kobiety	847	950	981	1 053	1 148	1 065	880
Mężczyźni	672	995	814	878	998	1 027	773
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym według płci							
Ogółem	7,0	9,0	8,1	8,7	9,8	9,7	7,8
Kobiety	7,9	8,9	9,1	9,8	10,9	10,2	8,6
Mężczyźni	6,2	9,1	7,1	7,7	8,9	9,2	7,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, na koniec 2014 roku w Ostródzie bez pracy pozostawały 1 653 osoby chcące i mogące podjąć zatrudnienie. Wśród osób nieposiadających zatrudnienia dominują kobiety, które stanowią 53,24% ogółu bezrobotnych. Dane na temat bezrobocia w Ostródzie w latach 2008–2014 prezentuje Tabela 18.

Działania planowane w ramach procesu rewitalizacji w sposób szczególny powinny być ukierunkowane na wsparcie osób posiadających status osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Do grupy tej należą: bezrobotni do 25 roku życia, bezrobotni powyżej 50 roku życia, długotrwale bezrobotni, bezrobotni bez doświadczenia i kwalifikacji, bezrobotni z niepełnosprawnością.

Jak wynika z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Ostródzie, spośród wszystkich zarejestrowanych na koniec 2014 roku 1 653 bezrobotnych, ponad połowa to osoby pozostające bez zatrudnienia dłużej niż 12 miesięcy. Osobom długotrwale pozostającym bez zatrudnienia bardzo trudno jest ponownie podjąć pracę, dlatego też społeczny wymiar procesu

rewitalizacji powinien koncentrować się m.in. na stworzeniu korzystnych warunków do przywrócenia aktywności zawodowej długotrwale bezrobotnych.

W równie trudnym położeniu co długotrwale bezrobotni, znajdują się bezrobotni bez doświadczenia i bez kwalifikacji. Osoby takie są postrzegane przez potencjalnego pracodawcę dużo mniej atrakcyjne pod względem zawodowej przydatności. Znaczna część osób mających problem ze znalezieniem zatrudnienia w Ostródzie nie posiada nawet średniego wykształcenia. Należy zatem wnioskować, iż podjęcie działań mających na celu podnoszenie kwalifikacji osób bezrobotnych, organizowanie kursów, szkoleń i praktyk przyuczających, a także zwiększanie poziomu wykształcenia mieszkańców, zdecydowanie spowodowałoby poprawę sytuacji na rynku pracy.

Ponad 25% ogółu bezrobotnych stanowią osoby, które ukończyły 50 rok życia, natomiast ponad 15% ogólnej liczby osób pozostających bez pracy to osoby młode, do 25 roku życia. Te grupy wiekowe ostródzkiego społeczeństwa także należy objąć szczególnym wsparciem w ramach procesu rewitalizacji.

Analizując dane Powiatowego Urzędu Pracy w Ostródzie na temat statystyki liczby osób bezrobotnych w grupach znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, należy zwrócić uwagę, iż w każdej z tych grup dominują kobiety (wyjątek stanowi jedynie grupa osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia, jednak pamiętać należy, iż mniejsza liczebność kobiet w tej grupie wynika zapewne z faktu zróżnicowania progu wieku emerytalnego dla kobiet i mężczyzn). Zarówno lokalne jak i ogólnopolskie statystyki pokazują, że sytuacja kobiet na rynku pracy ulega systematycznej poprawie, jednak wciąż jest ona dużo gorsza niż sytuacja mężczyzn. Dlatego też w procesie planowania działań rewitalizacyjnych nie można zapominać o wsparciu kobiet na rynku pracy. Bezrobotne kobiety to kolejna grupa wymagająca szczególnego wsparcia w procesie rewitalizacji.

Działania rewitalizacyjne muszą być także ukierunkowane na pomoc osobom niepełnosprawnym. Jak pokazuje analiza, bezrobotni z niepełnosprawnością stanowią około 11% ogółu ludności pozostającej bez zatrudnienia. Należy jednak mieć na uwadze fakt, że potrzeby osób z niepełnosprawnością to nie tylko potrzeba dostępu do pracy, ale również

potrzeba usuwania wszelkich niedogodności, barier i trudności w codziennym funkcjonowaniu, w dostępie do usług publicznych, w dostępie do życia społecznego czy kulturalnego. Usuwanie takich barier, wprowadzanie systemowych, organizacyjnych i infrastrukturalnych ułatwień w codziennym funkcjonowaniu osób niepełnosprawnych, powinno być jednym z celów stawianych przed planowanym w Ostródzie procesem rewitalizacji.

Tabela 19 prezentuje dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Ostródzie na temat osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy oraz bezrobotnych z prawem do zasiłku w Ostródzie w latach 2009-2014.

Tabela 19. Bezrobocie w Ostródzie w latach 2009-2014 - dane szczegółowe

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Bezrobotni z prawem do zasiłku						
Ogółem	609	449	461	614	500	345
Kobiety	296	263	253	344	249	189
Mężczyźni	313	186	208	270	251	156
Bezrobotni do 25 roku życia						
Ogółem	395	396	408	363	355	270
Kobiety	194	209	210	194	173	149
Mężczyźni	201	187	198	169	182	121
Bezrobotni powyżej 50 roku życia						
Ogółem	395	387	396	516	517	430
Kobiety	173	182	190	229	220	186
Mężczyźni	222	205	206	287	297	244
Długotrwale bezrobotni						
Ogółem	664	692	812	901	951	844
Kobiety	376	405	496	521	523	488
Mężczyźni	288	287	316	380	428	356
Bezrobotni bez kwalifikacji						
Ogółem	479	483	547	533	596	478

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDA DO ROKU 2023

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Kobiety	265	281	325	305	322	267
Mężczyźni	214	202	222	228	274	211
Bezrobotni bez doświadczenia						
Ogółem	343	344	393	339	354	285
Kobiety	201	218	232	199	192	172
Mężczyźni	142	126	161	140	162	113
Bezrobotni bez średniego wykształcenia						
Ogółem	1 086	965	1 044	1 153	1 139	844
Kobiety	424	419	459	491	492	367
Mężczyźni	662	546	585	662	647	477
Bezrobotni z niepełnosprawnością						
Ogółem	156	158	162	177	207	187
Kobiety	84	96	92	101	126	110
Mężczyźni	72	62	70	76	81	77

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Ostródzie

Jak pokazują zamieszczone wyżej dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostródzie (Tabela 17) bardzo częstym powodem wystąpienia trudnej sytuacji życiowej, skutkującej koniecznością zwrócenia się o pomoc społeczną, jest bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych. W rodzinach charakteryzujących się taką bezradnością rodzicom brakuje umiejętności tworzenia właściwego klimatu życia rodzinnego, rozładowywania napięć powstałych poza domem, właściwych wzorców komunikacji i dawania rodzinie poczucia bezpieczeństwa, obdarzania dzieci uwagą. W wielu sytuacjach dzieci pochodzące z takich rodzin są pozostawione same sobie, większość wolnego czasu spędzają wśród rówieśników na podwórku, częściej pojawiają się u nich problemy szkolne. Dzieci odrzucone przez środowisko rodzinne szukają akceptacji wśród rówieśników, łączą się w grupy subkulturowe, zaczynają wagarować, uciekać z domu i popadać w konflikt z prawem. W 2014 roku ze wsparcia oferowanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostródzie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych skorzystało 1 157 osób w 365

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

rodzinach. Grupa osób dotkniętych problemami z wychowywaniem dzieci powinna w szczególności sposób zostać objęta wsparciem w ramach planowanego procesu rewitalizacji. Wsparciem powinny zostać objęte także rodziny wielodzietne i wszystkie rodziny wymagające opieki ze względu na potrzebę ochrony macierzyństwa.

Kolejną grupą wymagającą wsparcia w ramach programu rewitalizacji jest grupa osób długotrwale i ciężko chorych. Jak wynika z danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostródzie w 2014 roku z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby skorzystało 1 131 osób w 650 rodzinach. Długotrwała choroba, definiowana również jako choroba przewlekła, to jedna z bardzo częstych przyczyn trudnej sytuacji życiowej osoby i rodziny. Dysfunkcja ta dotyczy bezpośrednio przede wszystkim osób starszych, choć zdarzają się przypadki chorób u ludzi w średnim wieku czy młodych. Długotrwała choroba bardzo często wiąże się z okresem starości. W wieku powyżej 85 lat od 80% do 90% ludzi wymaga pomocy, bardzo często codziennej, w zaspokajaniu podstawowych potrzeb. Procesu starzenia nie można zahamować, ale można podejmować działania zmierzające do zwiększenia aktywności społecznej osób starszych. Aktywność jest bowiem czynnikiem najskuteczniej hamującym starcze zniedołężnienie i zapewniającym większą samodzielność.

W Ostródzie w 2014 roku pomoc społeczną z powodu bezdomności przyznano 73 osobom. Bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Wiąże się ze zmianami demograficznymi i ruchliwością społeczną, z recesją gospodarczą, bezrobociem, ubóstwem, kryzysem polityki mieszkaniowej i wzrostem cen mieszkań oraz dysfunkcjonalnością instytucji opiekuńczo - resocjalizacyjnych i karnych zaniedbujących obowiązek opieki następczej. Do głównych przyczyn bezdomności o charakterze społecznym i patologicznym należą: likwidacja państwowych zakładów pracy, a wraz z nimi hoteli robotniczych, brak miejsc w szpitalach, zakładach opiekuńczych, domach pomocy społecznej, brak opieki nad wychowankami domów dziecka kończącymi 18 lat, zaległości w opłatach czynszowych prowadzące do eksmisji, a także alkoholizm, przestępczość, odrzucenie lub brak opieki ze strony najbliższych, rozwód lub trwały rozpad innych więzi formalnych lub nieformalnych, prostytutka kobiet, przemoc w rodzinie

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

oraz świadomy wybór innego sposobu życia i odrzucenie powszechnie uznawanego systemu wartości. Osobami bezdomnymi, obok tych, którzy są nimi z wyboru, najczęściej stają się ludzie w starszym wieku, matki z nieletnimi dziećmi, rodziny pełne nieposiadające środków finansowych na opłacenie mieszkania oraz osoby, które opuściły zakłady karne. Bezdomni są marginalizowaną grupą społeczną, której członkowie w większości dotknięci są wykluczeniem społecznym i funkcjonują w skrajnie niekorzystnych warunkach. Taki stan rzeczy implikuje potrzebę wsparcia osób bezdomnych, które wyrażają chęci zmiany statusu materialno-bytowego.

Kolejną grupą dysfunkcyjną, która powinna zostać objęta szczególnym wsparciem, są osoby uzależnione od alkoholu oraz bliscy osób uzależnionych. Alkoholizm to problem nie tylko osób uzależnionych, gdyż wywołuje on negatywne konsekwencje dla otoczenia, w szczególności dla rodziny osoby uzależnionej. Problem alkoholizmu przyczynia się do ubożenia rodziny, może stanowić przesłankę do kształtowania postaw agresywnych. Dziecko żyjące w rodzinie dotkniętej problemem alkoholizmu narażone jest na zaburzenia rozwoju, będące wynikiem obserwowanych negatywnych wzorców. Kolejny negatywny aspekt alkoholizmu to status społeczny rodziny dotkniętej tym problemem – rodzina taka jest źle postrzegana i oceniana, co prowadzi do stopniowego jej wykluczenia ze społeczności lokalnej. Alkoholizm może również prowadzić do rozpadu rodziny. Należy jednak dodać, że alkoholizm najbardziej destrukcyjne skutki powoduje właśnie u osoby uzależnionej – skrajnym przypadkiem może być nawet przedwczesna śmierć.

Statystyka Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostródzie pokazuje, iż w 2014 roku ze wsparcia placówki z powodu alkoholizmu skorzystało jedynie 41 osób. Jednak pamiętać należy, iż najczęściej osoby z uzależnieniami nie przyznają się do problemu zarówno przed samym sobą, jak i otoczeniem, dlatego też dostępne statystyki nie oddają skali tego negatywnego społecznie zjawiska.

2.3.3. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

W Ostródzie zapotrzebowanie na opiekę przedszkolną zaspokajają następujące placówki:

- Przedszkole Miejskie nr 1, ul. Chrobrego 3;
- Przedszkole Miejskie nr 3 (Zespół Szkolno – Przedszkolny), ul. Plebiscytowa 50;
- Przedszkole Miejskie nr 4, ul. Kopernika 21A.

Katalog przedszkoli publicznych uzupełniają niepubliczne placówki opieki przedszkolnej:

- Przedszkole Niepubliczne Akademia Smyka, ul. Jaracza 26c;
- Przedszkole Niepubliczne Remiś, Osiedle Młodych 7;
- Przedszkole Niepubliczne Radość, ul. Armii Krajowej 5;
- Przedszkole Niepubliczne „Promcyczek”, ul. Przedszkolna 1;
- Przedszkole Niepubliczne „Pod Dębami”, ul. Konstytucji 14;
- Przedszkole Niepubliczne „Mini-mini”, ul. Jaracza 38;
- Centrum Rozwoju Dziecka „Żyrafka”.

Na terenie Ostródy funkcjonuje siedem szkół podstawowych (bez specjalnych), dla których organem prowadzącym jest Gmina Miejska. Są to:

- Szkoła Mistrzostwa Sportowego w Ostródzie, ul. Mickiewicza 32;
- Szkoła Podstawowa nr 1, ul. Pieniężnego 30A;
- Szkoła Podstawowa nr 2, ul. Olsztyńska 7;
- Szkoła Podstawowa nr 3, ul. Rycerska 5;
- Szkoła Podstawowa nr 4, ul. Kościuszki 14;
- Szkoła Podstawowa nr 5 (Zespół Szkolno – Przedszkolny), ul. Plebiscytowa 50;
- Szkoła Podstawowa nr 6, Os. Młodych 8.

Do szkół podstawowych na terenie miasta na koniec 2013 roku uczęszczało 2 055 uczniów. Uczniowie podzieleni byli łącznie na 81 oddziałów. Placówki dysponowały łącznie

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

94 pomieszczeniami szkolnymi. Szczegółowe dane na temat szkolnictwa podstawowego w Ostródzie w latach 2008–2013 prezentuje Tabela 20.

Tabela 20. Szkolnictwo podstawowe w Ostródzie w latach 2008-2013

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba szkół	6	6	6	6	6	6
Pomieszczenia szkolne	109	126	124	95	94	94
Oddziały w szkołach	85	86	84	76	75	81
Liczba uczniów	2 171	2 122	2 024	1 911	1 878	2 055
Liczba absolwentów	414	355	380	357	359	363
Liczba komputerów w szkołach	164	158	158	167	165	178
Liczba komputerów z dostępem do Internetu przeznaczone dla uczniów	107	101	101	106	106	b.d.
Uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu	19,80	20,39	19,35	18,03	17,72	b.d.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Edukacja na poziomie gimnazjalnym prowadzona jest w Ostródzie w Gimnazjum nr 1 przy ul. Piłsudskiego 4 oraz w Gimnazjum nr 2 przy ul. Kościuszki 22. Oprócz wskazanych wyżej placówek publicznych, działalność edukacyjną w Ostródzie na poziomie gimnazjalnym prowadzi także Salezjańskie Gimnazjum im. Św. Dominika Savio. W 2013 roku w gimnazjach naukę w 53 oddziałach pobierało łącznie 1 237 uczniów. Gimnazja dysponowały w 2013 roku 74 pomieszczeniami szkolnymi. Szczegółowe dane na temat szkolnictwa gimnazjalnego w Ostródzie w latach 2008–2013 prezentuje Tabela 21

Tabela 21. Szkolnictwo gimnazjalne w Ostródzie w latach 2008-2013

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba szkół	5	5	5	5	5	5
Pomieszczenia szkolne	75	74	74	73	74	74
Oddziały w szkołach	60	54	54	52	52	53
Liczba uczniów	1 500	1 396	1 356	1 276	1 263	1 237
Liczba absolwentów	467	498	421	454	395	403
Liczba komputerów w szkołach	119	123	173	178	183	b.d.
Liczba komputerów z dostępem do Internetu przeznaczone dla uczniów	88	91	118	92	90	b.d.
Uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu	16,39	14,70	13,07	12,88	12,99	b.d.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Oprócz wymienionych wyżej placówek w Ostródzie funkcjonują szkoły ponadgimnazjalne prowadzone przez samorząd powiatowy:

- Liceum Ogólnokształcące nr 1 im. Jana Bażyńskiego, ul. Drwęcka 2 (w ramach liceum funkcjonują oddziały o profilach: politechnicznym, humanistycznym, medycznym, ekonomicznym i środowiskowym);
- Zespół Szkół Zawodowych im. Sandora Petofi, ul. Sportowa 1 (Liceum Ogólnokształcące z oddziałami o profilach policyjnym i wojskowym oraz Technikum kształcące w zawodach: technik ekonomista, technik handlowiec, technik informatyk, technik hotelarstwa, technik obsługi turystycznej, technik turystyki wiejskiej, technik żywienia i usług gastronomicznych, kelner);

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

- Zespół Szkół Rolniczych im. Wincentego Witosa, ul. Czarnieckiego 69 (funkcjonujące w ramach placówki Technikum oferuje kształcenie w zawodach: technik mechatronik, technik geodeta, technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej, technik mechanizacji rolnictwa, technik hotelarstwa, technik informatyk, technik pojazdów samochodowych, technik energetyk, technik żywienia i usług gastronomicznych, technik technologii żywności, technik ogrodnik, technik agrobiznesu; w Zasadniczej Szkole Zawodowej odbywa się nauka w zawodach: wędliniarz, monter mechatronik, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, mechanik pojazdów samochodowych, elektromechanik, mechanik operator pojazdów i maszyn rolniczych, rolnik, kucharz, ogrodnik;
- Zespół Szkół Zawodowych im. Stanisława Staszica, ul. Wyszyńskiego 2. (Technikum kształci w zawodach: technik mechanik, technik logistyk, technik architektury krajobrazu, technik usług fryzjerskich, technik ochrony środowiska, technik technologii odzieży, technik rybactwa śródlądowego, technik organizacji reklamy; Zasadnicza Szkoła Zawodowa oferuje naukę w zawodach: sprzedawca, kucharz, mechanik pojazdów samochodowych, stolarz, fryzjer, piekarz, zegarmistrz, złotnik – jubiler, tapicer, monter – elektronik, monter – mechatronik, cukiernik, blacharz samochodowy, tapicer, elektryk, krawiec, introligator, monter instalacji i urządzeń sanitarnych, elektromechanik, operator obrabiarek skrawających, ślusarz; Zaoczne Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych kształci w profilu ogólnym, podobnie jak Wieczorowe Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych; w placówce swoje usługi świadczą także szkoły policealne kształcące w zawodach: technik BHP, technik opiekun medyczny, technik rachunkowości, technik administracji, technik asystent osoby niepełnosprawnej, opiekun w domu pomocy społecznej, opiekunka środowiskowa, technik masażysta, technik usług kosmetycznych, technik informatyk).

Ofertę edukacyjną uzupełniają następujące placówki:

- Zespół Placówek Szkolno-Wychowawczo-Rewalidacyjnych w Ostródzie, w skład którego wchodzi:
  - Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Ostródzie, obejmujący: Szkołę Podstawową Specjalną, Gimnazjum Specjalne, Szkołę Zawodową Specjalną oraz Szkołę Przysposabiającą do Pracy;
  - Ośrodek Rewalidacyjno-Wychowawczy w Ostródzie;
- Szkoła Mistrzostwa Sportowego, kształcąca w klasach sportowych na poziomie podstawowym i gimnazjalnym;
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Ostródzie.

W Ostródzie zadania z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej obejmujące m.in. diagnostykę schorzeń, leczenie podstawowe, promocję zdrowia, profilaktykę i edukację zdrowotną realizują publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, grupowe i indywidualne praktyki lekarskie oraz grupowe i indywidualne praktyki pielęgniarek i położnych.

Na terenie miasta funkcjonuje jedna placówka służby zdrowia prowadząca lecnictwo zamknięte (szpital) – „Centrum Zdrowia MEDICA” w Ostródzie – niepubliczny zakład opieki zdrowotnej, utworzony przez spółkę akcyjną, której jedynym właścicielem jest Powiat Ostródzki. Prowadzona przez placówkę działalność medyczna dotyczy:

- leczenia specjalistycznego stacjonarnego w szpitalu w Ostródzie, który w 2014 roku dysponował potencjałem 178 łóżek na 9 oddziałach:
  - anestezjologii i intensywnej terapii (4 łóżka);
  - chorób wewnętrznych o profilu kardiologicznym (36 łóżek);
  - pediatriczny (16 łóżek);
  - chirurgii urazowo – ortopedycznej (16 łóżek);
  - chirurgii ogólnej (22 łóżka);
  - otolaryngologiczny (16 łóżek);
  - ginekologiczno – położniczy (28 łóżek);

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

- neonatologiczny (17 łózek);
- chorób zakaźnych (23 łóżka);
- leczenia specjalistycznego ambulatoryjnego (poradnie, w tym konsultacyjne);
- doraźnej i ratownictwa medycznego.

Usługi z zakresu ochrony zdrowia oferuje także 20 przychodni (z których dwie podlegają samorządowi terytorialnemu) oraz 14 aptek. Dane na temat opieki zdrowotnej w Ostródzie w latach 2008–2014 prezentuje Tabela 22.

Tabela 22. Opieka zdrowotna w Ostródzie w latach 2008-2014

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Przychodnie ogółem	9	11	12	17	17	20	20
Praktyki lekarskie	14	11	14	14	13	12	12
Przychodnie na 10 tys. mieszkańców	3	3	4	5	5	6	6
Liczba udzielonych porad – podstawowa opieka zdrowotna	132 322	191 791	177 311	192 386	183 981	195 573	199 541
Liczba aptek	12	11	12	13	12	14	16
Liczba mgr farmacji	17	17	16	19	24	25	30
Ludność na aptekę ogólnodostępną	2 758	3 017	2 838	2 620	2 837	2 426	2 112

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Organizacją życia kulturalnego w mieście zajmuje się przede wszystkim Centrum Kultury w Ostródzie. Jednostka powstała w 2003 roku, poprzez wyodrębnienie ze struktur istniejącego wówczas Centrum Kultury i Sportu, Agencji Rozwoju Sportu. Do zadań placówki należy m.in.:

- promocja młodych talentów – zadanie to realizowane jest poprzez organizowanie: przeglądów, pokazów, konkursów; celem jest podnoszenie wrażliwości kulturalnej i artystycznej wśród dzieci, młodzieży oraz dorosłych;

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

- edukacja w zakresie kulturalnym i artystycznym – organizacja szkoleń, warsztatów, kiermaszów oraz przedstawień skierowanych do szkół; wsparcie tradycyjnych form edukacji;
- organizacja imprez artystycznych – wystawy malarskie i fotograficzne, koncerty gwiazd i debutantów, kabaretony, pokazy taneczne w formie przeglądów i festiwali, spotkania i dyskusje z ciekawymi osobistościami;
- działalność rozrywkowa w postaci organizacji: zabaw, biesiad, dancingów, balów, dyskotek;
- koordynacja od strony merytorycznej pracy zespołów współpracujących z Centrum;
- udostępnianie infrastruktury (sal, scen, oświetlenia, nagłośnienia) na cele: kulturalne, społeczne, edukacyjne i rozrywkowe;
- działalność metodyczna – opracowywanie scenariuszy imprez własnych i zleconych;
- działalność reklamowa – współpraca z mediami;
- działalność marketingowa – sprzedaż programów artystycznych.

W Centrum Kultury w Ostródzie działają następujące zespoły i sekcje:

- Zamkowy Zespół Teatralny;
- Zamkowy Chór Kameralny;
- Orkiestra Miejska;
- Zespół Tańca Polskiego „Mazur”;
- Zespół Tańca „No Name”;
- Kapela „Ostródzianie”.

Dane na temat działalności Centrum Kultury w Ostródzie w latach 2011–2014 prezentuje Tabela 23.

Tabela 23. Działalność Centrum Kultury w Ostródzie w latach 2011-2014

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014
Imprezy ogółem, w tym	81	106	153	162
seanse filmowe	5	6	8	48
Wystawy	8	10	15	16
występy zespołów amatorskich	18	30	35	26
występy artystów i zespołów zawodowych	20	26	43	25
Dyskoteki	1	1	0	0
prelekcje, spotkania, wykłady	17	12	29	26
imprezy turystyczne i sportowo - rekreacyjne	1	1	0	0
Konkursy	5	7	9	7
Inne	-	13	14	14
Uczestnicy imprez ogółem, w tym:	17 445	33 070	39 650	31 800
seansów filmowych	660	150	2 200	2 200
Wystaw	2 000	1 050	4 000	3 400
występów zespołów amatorskich	3 430	4 000	7 000	6 000
występów artystów i zespołów zawodowych	2 855	22 460	15 000	8 600
Dyskotek	120	200	0	0
prelekcji, spotkań, wykładów	900	500	6 500	2 500
Imprez turystycznych i sportowo - rekreacyjnych	2 500	1000	0	0
Konkursów	620	210	350	300
Innych	-	3500	4 600	8 800

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Wykaz najważniejszych imprez odbywających się cyklicznie na terenie Ostródy prezentuje Tabela 24.

Tabela 24. Wykaz najważniejszych imprez odbywających się cyklicznie w Ostródzie

Rodzaj imprezy	Miejsce	Miesiąc
Dni Św. Jerzego	ulice Ostródy, nabrzeże	kwiecień – maj
Majówka	nabrzeże	Maj
Festiwal Muzyki Tanecznej	Czerwone Koszary	Lipiec
Festiwal Ognia	ulice Ostródy	Lipiec
Ostróda Summer Hot Days	nabrzeże	lipiec – sierpień
Ostróda Reggae Festiwal	Czerwone Koszary	Sierpień
Złot Motocykli	ulice Ostródy	Lipiec
Mistrzostwa w Wakeboardzie	nabrzeże	Lipiec
Festiwal Potraw z Ziemniaka	nabrzeże	Wrzesień
Ostrock	amfiteatr	Październik
Kabaretony	amfiteatr	maj – sierpień
Festiwal Piosenki Agnieszki Osieckiej	amfiteatr	Sierpień
Festiwal Muzyki Romskiej	amfiteatr	Lipiec
By Świat Usłyszał	amfiteatr	Maj

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centrum Kultury w Ostródzie

W strukturze Centrum Kultury w Ostródzie działa Miejska Biblioteka Publiczna, która jest ogólnodostępną placówką kulturalną. Z jej zbiorów korzystać mogą bezpłatnie wszyscy mieszkańcy miasta. Poza podstawowymi zadaniami gromadzenia i udostępniania zbiorów Biblioteka świadczy usługi służące zaspokajaniu potrzeb edukacyjnych, informacyjnych i rekreacyjnych użytkowników oraz podejmuje działania na rzecz promocji kultury.

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Działalność kulturalna to także podstawowe zadanie Muzeum w Ostródzie. Muzeum jest samodzielną instytucją kultury powołaną w 2000 roku na bazie istniejącej wcześniej Agencji Ochrony Dóbr Kultury. Siedzibą muzeum jest XIV-wieczny zamek pokrzyżacki, w którym ma ono obecnie do dyspozycji trzy sale wystawowe o łącznej powierzchni około 350 m². Placówka pełni rolę muzeum historycznego miasta i regionu ostródzkiego, posiada w swoich zbiorach obiekty pochodzące z wykopalisk archeologicznych, przedmioty użytkowe i pamiątki związane z życiem mieszkańców i ważnych postaci w historii miasta. W 2014 roku Muzeum odwiedziło 7 265 osób, czyli o 12,10% więcej niż w roku 2008.

Organizacją życia sportowego i rekreacyjnego w Ostródzie zajmuje się Ostródzkie Centrum Sportu i Rekreacji, które powstało w 2003 roku z połączenia Międzyszkolnego Ośrodka Sportowego oraz Agencji Sportu działającej w Centrum Kultury i Sportu. Głównym celem działalności OCSiR jest organizacja zawodów, turniejów oraz lig sportowych dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Jednostka administruje następującymi obiektami:

- Halą sportowo-widowiskową przy ul. Kościuszki 22A oraz Halą treningową przy ul. Piłsudskiego 4, w których odbywają się szkolne oraz lokalne i ogólnopolskie rozgrywki sportowe (m.in.: tenis stołowy, piłka ręczna, halowa piłka nożna, siatkówka), a także imprezy organizowane przez zewnętrzne podmioty, jak np.: konkursy tańca, gale boksu i inne;
- Boiskami Orlik 2012 przy: ul. Piastowskiej, ul. 21 Stycznia i ul. Ćwiklińskiej, boiskiem ze sztuczną nawierzchnią do piłki nożnej przy ul. Parkowej oraz pełnowymiarowym trawiastym boiskiem do piłki nożnej na Osiedlu Plebiscytowym, gdzie z udziałem animatora OCSiR-u trenuje i prowadzi rozgrywki lokalna młodzież;
- Kąpieliskiem Miejskim nad jeziorem Sajmino z 3 boiskami do piłki siatkowej; Jest to miejsce letniego wypoczynku i rekreacji zarówno mieszkańców Ostródy, jak i odwiedzających ją turystów;
- Kąpieliskiem Miejskim nad jeziorem Drwęckim z wypożyczalnią sprzętu wodnego;
- Kompleksem Sportowo – Rekreacyjnym przy ul. 3 Maja 19 z pełnowymiarowym oświetlonym boiskiem piłkarskim z naturalnej nawierzchni, pełnowymiarowym

oświetlonym boiskiem piłkarskim ze sztucznej nawierzchni, trybunami z około 5 tys. miejsc, 4 kortami tenisowymi, sztucznym lodowiskiem, ścianką wspinaczkową, szatniami z gabinetem do masażu oraz salą konferencyjną; do kompleksu należy także Park Collisa, gdzie znajdują się przyrządy do wspinaczki, trampoliny, rampa do jazdy na deskorolce, boiska do koszykówki i siatkówki, plenerowa siłownia, a także działka wypożyczalnia gokartów; na stadionie odbywają się rozgrywki piłkarskie drużyn sportowych z regionu (Sokół Ostróda, Stomil Olsztyn) oraz treningi i mecze towarzyskie drużyn z całej Polski i zagranicy; Od 2014 roku odbywa się tu impreza przeznaczona dla młodych piłkarzy - Ostróda CUP, w której biorą udział dzieci z całej Polski oraz przedstawiciele pierwszoligowych drużyn polskich, a także goście z zagranicy; stadion jest także udostępniany podmiotom zewnętrznym;

- Stadionem Miejskim przy ul. Wyszyńskiego 11 z bieżnią lekkoatletyczną, kortami do tenisa, budynkiem zaplecza, trybuną dla 500 osób; obecnie na terenie obiektu prowadzone są prace modernizacyjne;
- Wyciągiem Nart Wodnych o długości 800 m z wypożyczalnią sprzętu do pływania; wyciąg jest jedną z największych atrakcji sportowych regionu; co roku w sezonie od maja do września przyciąga tysiące osób; odbywają się tu także zawody rangi ogólnopolskiej i światowej;
- Stacją Wodną z polem namiotowym przy ul. Słowackiego, gdzie istnieje możliwość czasowego lub stałego zacumowania jachtu, uzupełnienia wody, zdania nieczystości oraz skorzystania z zaplecza sanitarnego; jest tu także pole namiotowe z zapleczem sanitarnym i możliwością podłączenia się do sieci elektrycznej.

2.3.4. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Zgodnie z danymi Krajowego Rejestru Sądowego (stan na dzień 9.03.2015 r.) na terenie miasta Ostróda działa 15 organizacji pozarządowych posiadających status organizacji pożytku publicznego:

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

- Klub Żeglarski Ostróda;
- Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Ostródzie;
- Fundacja Niepełnosprawnych „Sanus”;
- Ostródzkie Towarzystwo Muzyczne im. Maksymiliana Kubackiego w Ostródzie;
- Stowarzyszenie „Pomoc Dzieciom Potrzebującym” im. Janiny Pelczarskiej w Ostródzie;
- Ostródzkie Towarzystwo „Amazonki”;
- Wspólnota „Wiara i Światło” Przy Parafii św. Franciszka z Asyżu;
- Stowarzyszenie Na Rzecz Jakości Opieki Medycznej;
- Stowarzyszenie „Wychowanie Dla Przyszłości”;
- Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej „Don Bosco” w Ostródzie;
- Zachodniomazurska Lokalna Organizacja Turystyczna;
- Fundacja „Alarmowy Fundusz Nadziei Na Życie”;
- „Ostródzkie Stowarzyszenie Edukacyjne Szansa”;
- „Ostródzkie Hospicjum Domowe”;
- Stowarzyszenie Edukacyjne „Piątka”.

Według danych Krajowego Rejestru Sądowego na dzień 9.03.2015 r. na terenie miasta Ostróda w Rejestrze Stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych oraz zakładów opieki zdrowotnej zarejestrowanych było 112 podmiotów, w tym 13 fundacji i 85 stowarzyszeń. Niestety nie wszystkie organizacje w praktyce prowadzą działalność. Część z nich wyłącznie figuruje w rejestrze, natomiast już od lat nie podejmuje jakichkolwiek działań. Wynika to z różnych względów: braku zaangażowania członków organizacji, odejścia lidera/liderów, problemów lokalowych i finansowych, a często także z zaniechania procedury wykreślenia z KRS.

Gmina miejska Ostróda posiada Roczny Program Współpracy na rok 2016 z organizacjami pozarządowymi oraz innymi uprawnionymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego przyjęty Uchwałą Nr XV/92/2015 Rady Miejskiej w Ostródzie z dnia 30 października 2014 roku. Głównym celem Programu jest zaspokajanie potrzeb społecznych mieszkańców Gminy oraz wzmocnienie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy samorządem gminnym a organizacjami pozarządowymi. Cele szczegółowe Programu to:

- integracja lokalnych organizacji pozarządowych obejmujących zakresem działania sferę zadań publicznych;
- poprawa jakości życia poprzez zaspokajanie potrzeb mieszkańców Gminy;
- racjonalne wykorzystanie publicznych środków finansowych;
- otwarcie na konkurencyjność w wykonywaniu zadań publicznych;
- promowanie i wzmacnianie postaw obywatelskich.

W Programie Współpracy z organizacjami pozarządowymi jako kluczowe zadania wskazano działania w zakresie:

- wspierania i upowszechniania kultury fizycznej oraz rozwoju sportu;
- pomocy społecznej;
- ochrony i promocji zdrowia, w tym rehabilitacji osób niepełnosprawnych;
- wypoczynku dzieci i młodzieży;
- krajoznawstwa i promocji turystyki;
- nauki, edukacji, oświaty i wychowania;
- ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego;
- kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji;
- innych zadań, o ile Burmistrz wyznaczy takie do realizacji.

Cele określone w Programie realizowane są poprzez:

- wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działań i zadań mających na celu ich zharmonizowanie;

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

- zlecanie przez gminę realizacji zadań publicznych organizacjom poprzez ich powierzenie wykonywania lub wspierania wykonywania, na zasadach określonych w ustawie, wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie lub dofinansowanie ich realizacji;
- współpracę opartą na zasadach: pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności;
- aktywną współpracę gminy z Zespołem Doradczo - Inicjatywnym, będącym organem doradczym i opiniodawczym;
- dążenie do zapewnienia organizacjom preferencyjnych warunków korzystania z lokali na potrzeby ich działalności statutowej zgodnie z obowiązującymi przepisami;
- przeprowadzanie konsultacji z organizacjami, reprezentowanymi przez Ostródzką Radę Organizacji Pozarządowych w zakresie projektów aktów prawa miejscowego stanowionych przez Radę Miejską w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji, w myśl i na zasadach określonych w obowiązującej w tej sprawie uchwale Rady;
- organizowanie, w miarę potrzeb i posiadanych środków budżetowych, bezpłatnych szkoleń oraz konsultacji, w szczególności z zakresu przygotowywania i rozliczania wniosków na realizację zadań publicznych;
- zamieszczanie i publikowanie informacji na temat statutowej działalności organizacji, m.in. w BIP, na stronie Informatora Miejskiego i na miejskich tablicach ogłoszeń - na ich wyłączną odpowiedzialność i na podstawie zawartego odrębnego porozumienia;
- zapewnienie dostępu do danych o lokalnych organizacjach pozarządowych za pośrednictwem strony internetowej BIP;
- wspieranie w nawiązywaniu współpracy międzynarodowej między organizacjami o podobnym profilu i zadaniach statutowych.

2.3.5. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW W SFERZE SPOŁECZNEJ

Do głównych problemów Ostródy w sferze społecznej, zidentyfikowanych w wyniku przeprowadzonej analizy, należą:

- rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności; zwiększające się obciążenie demograficzne; starzenie się społeczeństwa;
- wyższe wskaźniki obciążenia demograficznego niż wskaźniki dla powiatu ostródzkiego, województwa warmińsko - mazurskiego i Polski;
- niekorzystne prognozy demograficzne;
- ujemny przyrost naturalny w trzech ostatnich latach;
- ujemne saldo migracji;
- bezrobocie główną przyczyną korzystania z pomocy społecznej;
- "dziedziczenie biedy" i uzależnienie rodzin od pomocy społecznej;
- bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów;
- brak pełnej diagnozy lokalnych problemów społecznych, np. narkomanii czy alkoholizmu;
- znaczne bezrobocie strukturalne wynikające z niedopasowania kierunków kształcenia do aktualnych potrzeb rynku pracy;
- duży udział osób bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy (np. długotrwale bezrobotni, osoby po 50 roku życia) w ogólnej liczbie osób pozostających bez zatrudnienia;
- zdecydowana przewaga kobiet wśród osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy;
- utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej, w tym brak wsparcia dla osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych;
- występowanie zjawiska wykluczenia społecznego osób niepełnosprawnych, chorych, starszych i ubogich.;

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDA DO ROKU 2023

- słaba integracja społeczności lokalnej;
- roszczeniowa postawa części społeczeństwa, brak podejmowania samodzielnych inicjatyw;
- niepełne dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy.

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

2.4. SFERA MIESZKANIOWA

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2014 roku w Ostródzie istniało 12 878 mieszkań. Ich łączna liczba na przestrzeni ostatnich 6 lat rocznie się zwiększała. Wzrost w roku 2014 w stosunku do stanu z roku 2008 wyniósł 6,44%. W ostródzkich mieszkaniach na koniec 2014 roku znajdowały się łącznie 46 092 izby. Łączna powierzchnia użytkowa wszystkich mieszkań wynosiła wtedy 786 196 m² i była o 9,89% wyższa niż w roku 2008 (Tabela 25.)

Tabela 25. Zasoby mieszkaniowe w Ostródzie, wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno - sanitarne w latach 2008 - 2014

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Zasoby mieszkaniowe							
Mieszkania	12 099	12 285	12 467	12 612	12 790	12 821	12 878
Izby	42 772	43 459	44 750	75 202	45 750	45 906	46 092
Powierzchnia użytkowa mieszkań (m ²)	715 456	729 025	754 126	764 765	775 695	779 942	786 196
Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno - sanitarne							
Wodociąg	12 086	12 272	12 446	12 591	12 769	12 800	b.d.
Ustęp splukiwany	11 675	11 861	12 284	12 429	12 607	12 638	b.d.
Łazienka	11 346	11 532	12 023	12 168	12 346	12 377	b.d.
Centralne ogrzewanie	10 749	10 935	12 212	11 357	11 536	11 567	b.d.
Gaz sieciowy	11 130	11 220	10 719	10 840	11 012	11 033	b.d.
Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań							
Wodociąg	99,9	99,9	99,8	99,8	99,8	99,8	b.d.
Łazienka	93,8	93,9	96,4	96,5	96,5	96,5	b.d.
Centralne ogrzewanie	88,8	89,0	89,9	90,0	90,2	90,2	b.d.

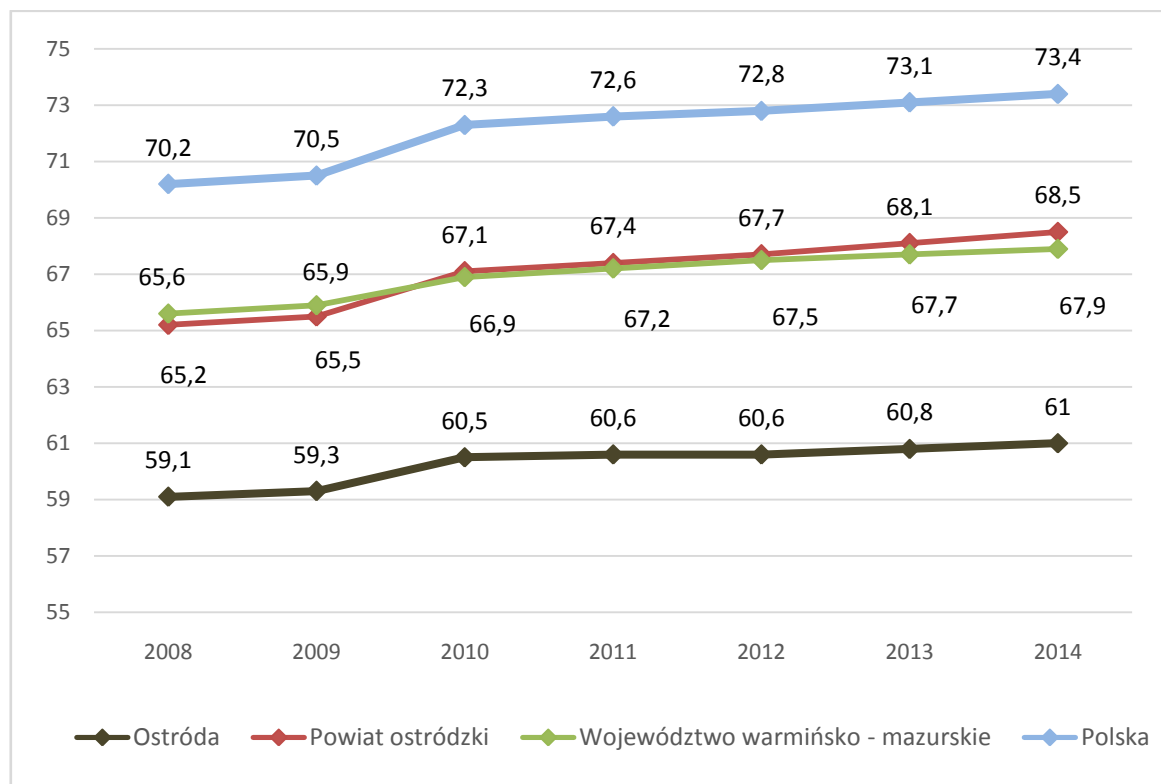
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Prawie wszystkie mieszkania w Ostródzie (99,8% w 2014 roku) wyposażone są w wodociąg. Około 97% mieszkań posiada łazienkę. Na przestrzeni ostatnich 6 lat systematycznie zwiększa się liczba mieszkań posiadających centralny system ogrzewania. W 2014 roku średnio tylko jedno na 10 mieszkań nie było w taki system wyposażone.

Rysunek 15. Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania (w m²) w Ostródzie na tle powiatu ostródzkiego, województwa warmińsko - mazurskiego i kraju w latach 2008-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

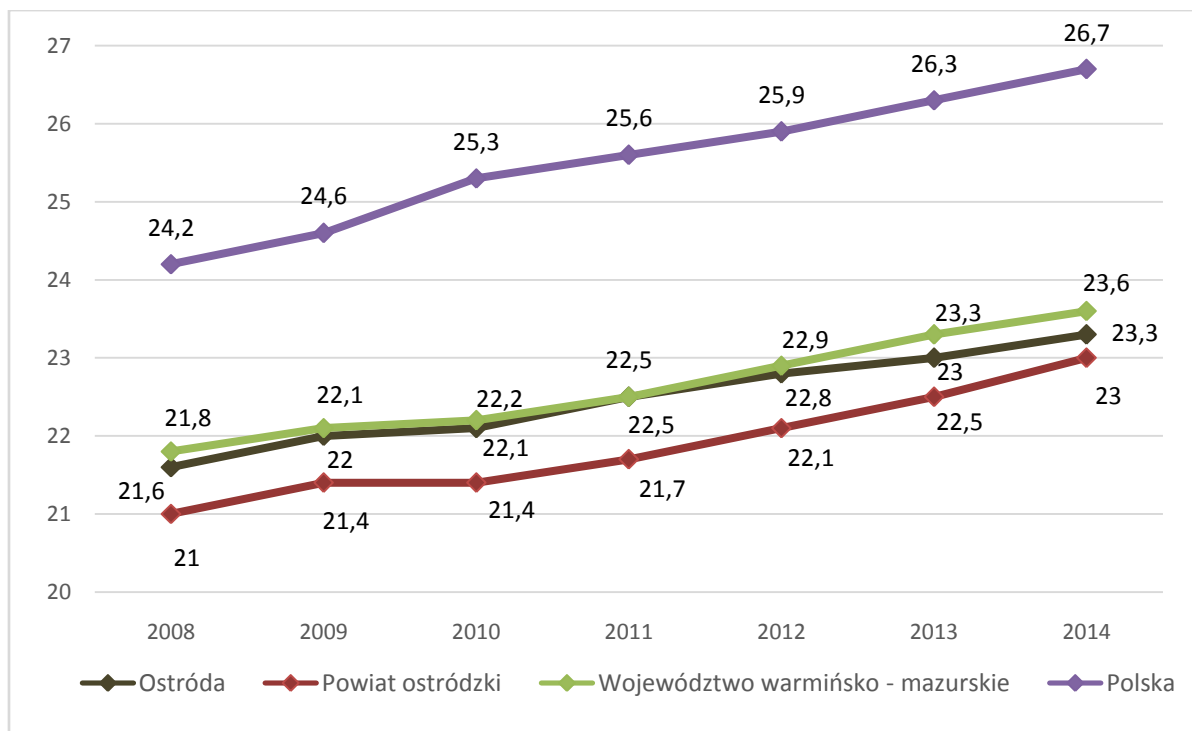
Na koniec 2014 roku średnia powierzchnia ostródzkiego mieszkania wynosiła 61 m². To prawie o 1 m² więcej niż w roku 2008. Przeciętna powierzchnia mieszkania w mieście w 2014 roku była o 12,4 m² mniejsza niż średnia powierzchnia mieszkania w Polsce, o 7,5 m² mniejsza niż średnia w powiecie ostródzkim oraz o 6,9 m² mniejsza niż średnia

w województwie warmińsko - mazurskim. Dysproporcja w tym zakresie między Ostródą a pozostałymi badanymi jednostkami na przestrzeni ostatnich 6 lat uległa zwiększeniu.

W 2014 roku przeciętny mieszkaniec Ostródy miał do dyspozycji średnio 23,3 m² powierzchni mieszkania. To o 0,3 m² więcej niż statystyczny mieszkaniec powiatu ostródzkiego. Nieco większa przeciętna powierzchnia mieszkania na 1 osobę niż w Ostródzie, przypada w województwie warmińsko - mazurskim. Na przeciętnego mieszkańca kraju przypada średnio 26,7 m² mieszkania, czyli o 3,4 m² więcej niż w Ostródzie. Szczegółowe dane na temat kształtowania się wartości przeciętnej powierzchni mieszkania na 1 osobę w Ostródzie na tle powiatu ostródzkiego, województwa warmińsko - mazurskiego i kraju w latach 2008 - 2014 prezentuje poniższy rysunek.

Rysunek 16. Przeciętna powierzchnia mieszkania na 1 osobę (w m²) w Ostródzie na tle powiatu ostródzkiego, województwa warmińsko - mazurskiego i kraju w latach 2008 - 2014

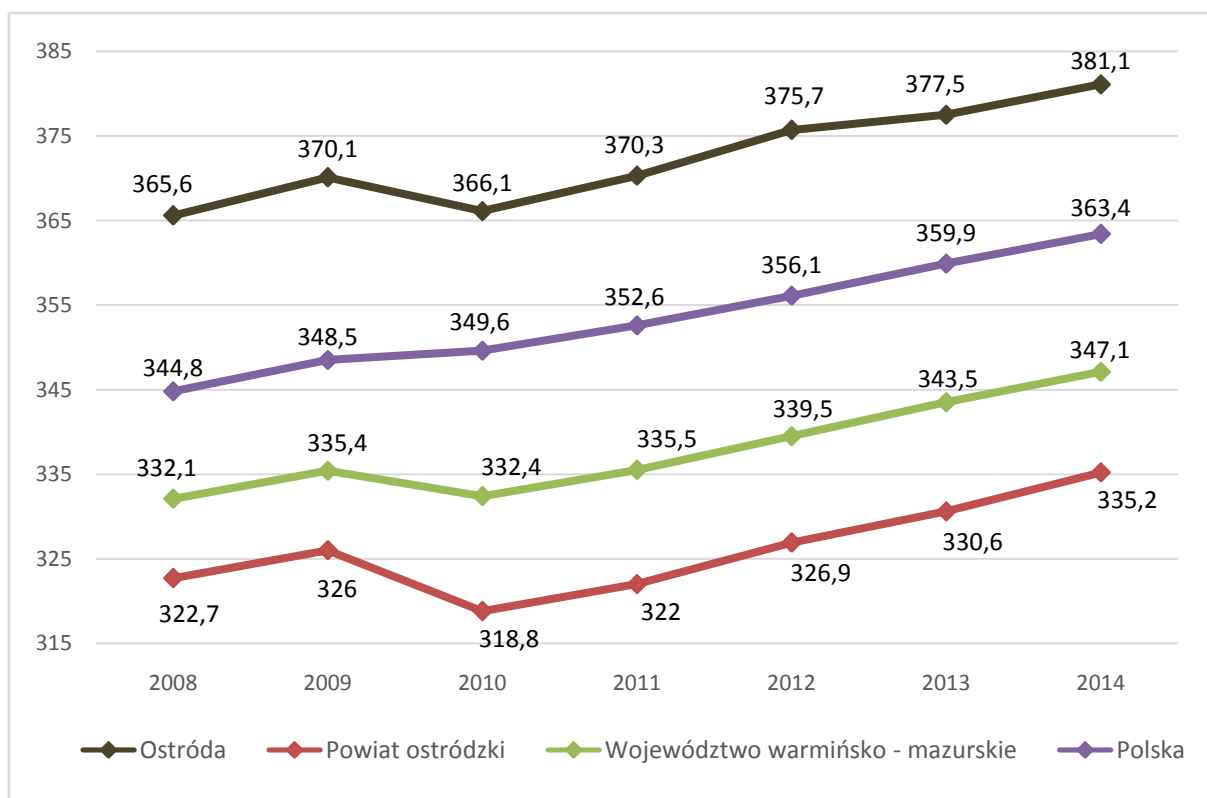
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

W Ostródzie w 2014 roku na 1 000 mieszkańców przypadało około 381 mieszkań. To zdecydowanie więcej niż powiecie ostródzkiem (335), województwie warmińsko - mazurskim (347) i całym kraju (363). Analizując dane Głównego Urzędu Statystycznego dotyczące kształtowania się wartości wskaźnika liczby mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców w Ostródzie na tle powiatu ostródzkiego, województwa - warmińsko mazurskiego i Polski w latach 2008 - 2014 (Rysunek 17) zauważyć należy tendencję wzrostową we wszystkich badanych jednostkach począwszy od 2010 roku. Jeszcze w 2008 roku na każdy 1 000 mieszkańców Ostródy przypadało o około 16 mieszkań mniej niż na koniec roku 2014.

Rysunek 17. Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców w Ostródzie na tle powiatu ostródzkiego, województwa warmińsko - mazurskiego i kraju w latach 2008 - 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Mieniem komunalnym Gminy Miejskiej Ostróda zarządza Miejska Administracja Budynków Komunalnych Sp. z o.o. w Ostródzie. Liczba mieszkalnych budynków komunalnych będących w zarządzie spółki miejskiej na koniec 2014 roku wynosiła 70. Spółka zarządza 935 lokalami mieszkalnymi o łącznej powierzchni ponad 39 tys. m². W porównaniu z 2009 rokiem zmniejszeniu uległy: liczba budynków, liczba lokali oraz ich powierzchnia. Stan techniczny 7 budynków określa się jako zły. Większość obiektów (około 40) znajduje się w dostatecznym stanie technicznym, w przybliżeniu co trzeci charakteryzuje się dobrym stanem, natomiast tylko dwa obiekty zostały sklasyfikowane jako znajdujące się w bardzo dobrym stanie.

Na koniec 2014 roku w posiadaniu Miejskiej Administracji Budynków Komunalnych Sp. z o.o. w Ostródzie znajdowały się 44 lokale socjalne. Liczba tych lokali jest niewystarczająca w stosunku do zapotrzebowania zgłaszanego przez mieszkańców. Stan techniczny lokali socjalnych nie jest zadowalający. Stan jedynie 5 z nich określono jako dobry, 30 sklasyfikowano jako lokale w dostatecznym stanie, natomiast 9 charakteryzuje zły stan techniczny.

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

2.5. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest narzędziem pozwalającym przeanalizować i rozpoznać silne i słabe strony (Strengths i Weaknesses) jednostki, a także istniejące i potencjalne szanse i zagrożenia (Opportunities i Threats) płynące z otoczenia zewnętrznego. Należy wykorzystać mocne strony zdefiniowane w analizie SWOT sprzyjać będą w przyszłości rozwojowi jednostki, a w chwili obecnej pozytywnie wyróżniają jednostkę w otoczeniu, są przewagą w stosunku do konkurencji. Brak eliminacji bądź zniwelowania siły oddziaływania słabych stron, hamować będzie rozwój jednostki. Szanse przy odpowiednim wykorzystaniu mogą stać się czynnikami wpływającymi pozytywnie na rozwój jednostki. Zagrożenia z kolei to czynniki zewnętrzne, które obecnie nie przeszkadzają w rozwoju jednostki, ale mogą charakteryzować się negatywnym oddziaływaniem w przyszłości.

Tabela 26. Analiza SWOT

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
1) Korzystna lokalizacja, atrakcyjne położenie geograficzne; 2) Korzystne warunki środowiska naturalnego; 3) Wysoki potencjał turystyczny miasta i jego otoczenia; 4) Rozwinięta baza noclegowa i infrastruktura turystyczna; 5) Bogata oferta kulturalna i rozrywkowa (szczególnie w okresie letnim); 6) Dziedzictwo kulturowe, wielokulturowość społeczeństwa; 7) Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna; 8) Właściwe rozplanowanie placówek oświatowych zapewniający dzieciom	1) Stan infrastruktury komunikacyjnej (zły stan dróg, kolizyjność, duże obciążenie ruchem węzłowym, niewystarczająca liczba parkingów i ścieżek rowerowych); 2) Brak obwodnicy w ciągu drogi krajowej nr 16; 3) Brak wykreowania centralnej części miasta jako ośrodka usługowo - turystycznego atrakcyjnego dla mieszkańców i turystów; 4) Sezonowość ruchu turystycznego; 5) Starzenie się społeczeństwa, niekorzystne prognozy demograficzne; wskaźniki obciążenia demograficznego bardziej niekorzystne niż te dla powiatu, województwa

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDA DO ROKU 2023

powszechny dostęp do edukacji, w tym także dzieciom niepełnosprawnym; 9) Dobry stan edukacji w mieście; 10) Nowoczesne obiekty sportowe i baza do aktywności sportowej przez cały rok; 11) Ambicje młodych ludzi w zakresie podwyższania kwalifikacji zawodowych; 12) Dobry klimat dla przedsiębiorczości; 13) Centrum Targowo - Konferencyjne ARENA;	i kraju; 6) Ujemny przyrost naturalny, ujemne saldo migracji; 7) Utrzymujące się bezrobocie, w szczególności strukturalne; trudna sytuacja kobiet na rynku pracy; 8) Marginalizacja najuboższej ludności, dziedziczenie biedy; 9) Utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej; 10) Brak miejsc inkubacji przedsiębiorczości; 11) Niski poziom innowacyjności przedsiębiorstw;
SZANSE	ZAGROŻENIA
1) Dostępność środków finansowych, nowa perspektywa budżetowa UE; 2) Szczególne znaczenie obszarów funkcjonalnych w nowej perspektywie finansowej UE; 3) Wysoki poziom dopuszczalnej pomocy regionalnej; 4) Współpraca z Gminą Ostróda; 5) Poprawa sytuacji ekonomicznej kraju i UE - wyjście z kryzysu; 6) Ostródzko - ławski Obszar Funkcjonalny, w tym współpraca z innymi gminami; 7) Wdrażanie przedsięwzięć partnerskich, w tym partnerstwa publiczno - prywatnego; 8) Dostęp do know - how, działań B+R, innowacyjnych rozwiązań; 9) Właściwa polityka prorodzinna; 10) Wzrost znaczenia imprez targowych	1) Pogorszenie sytuacji ekonomicznej kraju; 2) Ignorowanie potrzeb rozwojowych subregionu przez władze województwa i kraju; 3) Osłabienie współpracy na rzecz silniejszej konkurencji między samorządami Ostródzko - ławskiego Obszaru Funkcjonalnego; 4) Ryzyko braku wsparcia dla obszarów funkcjonalnych ze strony władz województwa; 5) Nasilenie negatywnych trendów demograficznych; 6) Duża konkurencja w aplikowaniu o środki UE w ramach nowej perspektywy budżetowej; 7) Duży wpływ polityki na życie społeczno - gospodarcze; 8) Ograniczenia środowiskowe dla realizacji inwestycji; 9) Niekorzystne zmiany klimatyczne;

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDA DO ROKU 2023

organizowanych w subregionie;	
11) Rozwijające się otoczenie instytucjonalne biznesu;	
12) Potencjał rozwojowy Czerwonych Koszar	

Źródło: Opracowanie własne

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

3. ZAŁOŻENIA PROCESU REWITALIZACJI W MIEŚCIE OSTRÓDA

Rewitalizacja to kompleksowy proces wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe) integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji.

Poprzez wdrażanie kolejnych projektów rewitalizacyjnych miasto będzie miało możliwość skutecznego, efektywnego i szybkiego wyprowadzenia obszarów rewitalizacji z sytuacji kryzysowej poprzez nadanie im nowej jakości funkcjonalnej i stworzenie odpowiednich warunków do ich rozwoju w oparciu o charakterystyczne uwarunkowania wewnętrzne. Działania rewitalizacyjne dotyczą nie tylko poprawy życia w sferze gospodarczej czy przestrzennej, ale przede wszystkim prowadzą do rozwiązywania problemów społecznych: bezrobocia, ubóstwa, wykluczenia społecznego czy gospodarczego oraz zjawisk takich jak: alkoholizm, narkomania, przemoc.

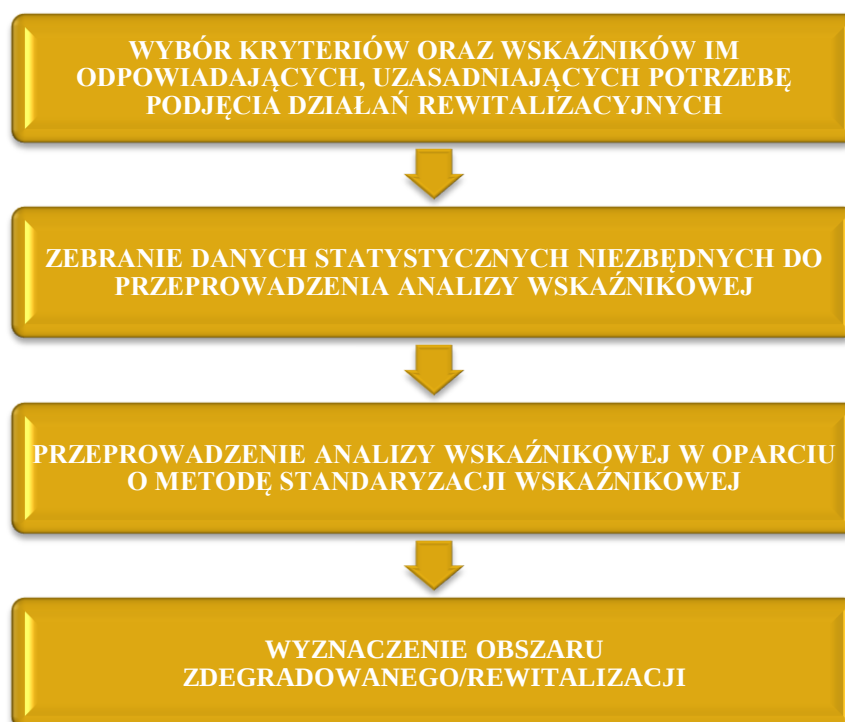

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

3.1. KRYTERIA WYBORU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO/OBSZARU REWITALIZACJI

Obszar zdegradowany to obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy, czyli stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, takich jak: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji oraz dodatkowo występowaniem negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej (np. słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw) lub środowiskowej (np. przekroczenie standardów jakości środowiska) lub przestrzenno-funkcjonalnej (np. brak dostępu do podstawowych usług) lub technicznej (np. degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych). Zjawiska takie zakłócają prawidłowy, trwały rozwój danej jednostki oraz negatywnie oddziałują na jakość życia mieszkańców danego obszaru. Proces delimitacji obszaru zdegradowanego w Ostródzie składał się z następujących etapów:

Rysunek 18. Etapy delimitacji obszaru wymagającego podjęcia działań rewitalizacyjnych

Źródło: Opracowanie własne

Na potrzeby delimitacji obszaru kryzysowego, wymagającego podjęcia działań rewitalizacyjnych, dla wszystkich ulic w mieście Ostróda pozyskano informacje na temat:

- liczby ludności (stan na 31.12.2014 r.);
- liczby osób w wieku produkcyjnym (stan na 31.12.2014 r.);
- liczby osób w wieku poprodukcyjnym (stan na 31.12.2014 r.);
- liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej (stan na 31.12.2014 r.);
- ogólnej liczby osób bezrobotnych (stan na 31.12.2014 r.);
- liczby osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym (stan na 31.12.2014 r.);
- liczby osób długotrwale bezrobotnych (stan na 31.12.2014 r.);
- liczby stwierdzonych przestępstw ogółem (w 2014 r.);
- liczby stwierdzonych przestępstw i wykroczeń (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi) w tym czynów karalnych nieletnich (w 2014 r.);
- liczby czynów karalnych nieletnich (w 2014 r.);
- liczby osób nieletnich (stan na 31.12.2014 r.);
- liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej (stan na 31.12.2014 r.);
- liczby wydanych kart do głosowania w wyborach parlamentarnych 25.10.2015 r.;
- liczby osób uprawnionych do głosowania w wyborach parlamentarnych 25.10.2015 r.

Wyżej wskazane dane pozyskano z następujących instytucji: Urząd Miejski w Ostródzie, Powiatowy Urząd Pracy w Ostródzie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostródzie oraz Komenda Powiatowa Policji w Ostródzie. Dane te zostały wykorzystane do przeprowadzenia analizy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej w Ostródzie w oparciu o następujące wskaźniki:

- liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców,
- udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym,
- udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych,
- odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności,

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

- liczba przestępstw stwierdzonych na 1000 mieszkańców,
- liczba czynów karalnych popełnionych przez osoby nieletnie na 1000 osób nieletnich,
- liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób,
- frekwencja w wyborach parlamentarnych 25.10.2014 r.

Analiza wskaźnikowa przeprowadzona została dla jednostek analitycznych, którymi są poszczególne ulice w mieście. Wykorzystana została metoda standaryzacji, której poszczególne etapy to:

- Krok 1 - zebranie bezwzględnych danych liczbowych dla wszystkich wskaźników w odniesieniu do porównywanych obszarów (ulic);
- Krok 2 - przyporządkowanie wszystkim obszarom (ulicom) liczby mieszkańców;
- Krok 3 - odniesienie nominalnej wartości wskaźnika do liczby mieszkańców;
- Krok 4 - obliczenie średniej arytmetycznej dla ujednoliconych wskaźników (dla obszaru całego miasta);
- Krok 5 - obliczenie odchylenia standardowego dla poszczególnych wskaźników (dla całego miasta);
- Krok 6 - standaryzacja wskaźników (w celu umożliwienia sumowania danych, wskaźniki podlegają standaryzacji; polega to na odjęciu od wartości wskaźnika dla danej ulicy średniej wartości dla całego miasta i podzieleniu przez odchylenie standardowe dla całego miasta; w wyniku tej procedury wszystkie wystandaryzowane wskaźniki mają rozkład charakteryzujący się jednakową średnią - zero, i odchyleniem standardowym - jeden, co umożliwia ich logiczną interpretację i uprawnia do dodawania; wystandaryzowane wskaźniki oznaczają odchylenie od normy, którą reprezentuje wartość średnia dla całego miasta, i mogą przyjmować wartości dodatnie lub ujemne; przejście odchylenia od średniej do wartości dodatniej wskazuje, które ulice odznaczają się wskaźnikiem degradacji wyższym od średniej dla całego miasta; z kolei wartości ujemne odchylenia ukazują ulice o najlepszej sytuacji społecznej, w których negatywne zjawiska społeczne w porównaniu ze średnią dla całego miasta odznaczają się mniejszym natężeniem;

- Krok 7 - obliczenie sumarycznego wskaźnika degradacji - zsumowanie wystandaryzowanych wskaźników dla poszczególnych ulic;
- Krok 8 - interpretacja wyników - hierarchizacja ulic w oparciu o sumaryczny wskaźnik degradacji.

3.2. WYNIKI ANALIZY WSKAŹNIKOWEJ, ZASIĘG OBSZARU ZDEGRADOWANEGO/OBSZARU REWITALIZACJI, CHARAKTERYSTYKA OBSZARU

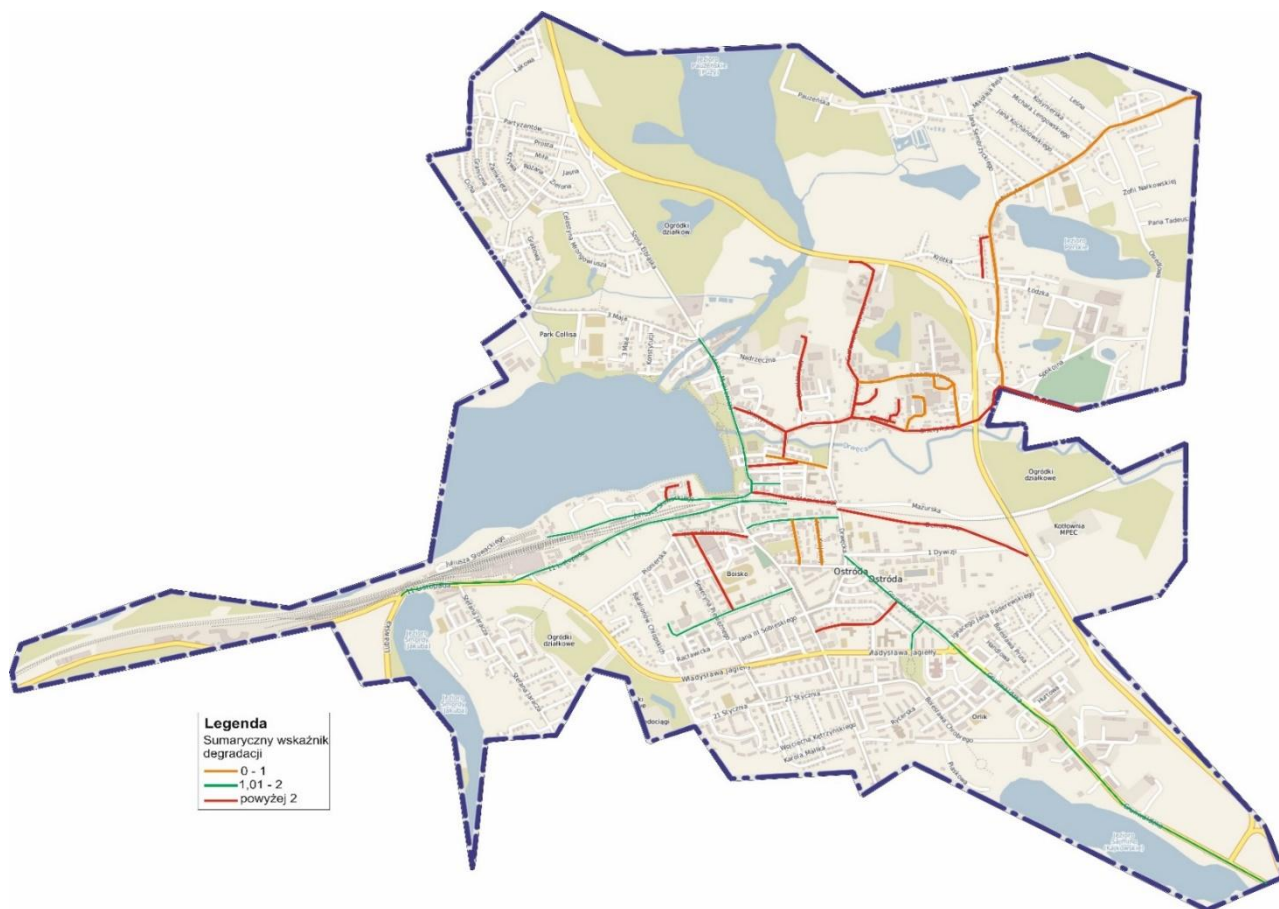
W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego niezbędne było wskazanie tych terenów w Ostródzie, dla których wartości otrzymanych wskaźników były mniej korzystne niż wartości tych samym wskaźników, średnio, dla całego miasta. Natężenia negatywnych zjawisk zostało zbadane poprzez przeprowadzenie analizy wskaźnikowej w oparciu o metodę standaryzacji. Metoda ta umożliwia hierarchizację ulic wg stopnia degradacji. Zgodnie z metodologią przedstawioną w poprzednim podrozdziale, dla każdej z ulic wyznaczono wartości wystandaryzowanych wskaźników obrazujących wielkość odchylenia od normy. Wystandaryzowane wskaźniki przyjmują wartości dodatnie lub ujemne:

- dodatnia wartość wskaźnika – wskaźnik degradacji dla ulicy wyższy od średniej dla całego miasta;
- ujemna wartość wskaźnika – wskaźnik degradacji dla ulicy niższy od średniej dla całego miasta.

Otrzymane wskaźniki wystandaryzowane zostały zsumowane celem określenia wartości sumarycznego wskaźnika degradacji dla poszczególnych ulic. Im wyższa wartość sumarycznego wskaźnika degradacji, tym gorsza sytuacja. Tak przeprowadzona analiza pozwoliła na dokonanie hierarchizacji wszystkich ulic w mieście ze względu na stopień degradacji. Na poniższej mapie zaznaczono ulice, na których zdiagnozowano sytuację kryzysową, co miało na celu określenie obszaru koncentracji negatywnych zjawisk. **Kolorem pomarańczowym** zaznaczone zostały te ulice, na których wartość wskaźnika sumarycznego jest większa od 0, ale nie większa niż 1; **kolorem zielonym** zaznaczone zostały te ulice, na których wartość wskaźnika sumarycznego jest większa od 1, ale nie większa niż 2; natomiast **kolorem czerwonym** te ulice, na których wartość wskaźnika sumarycznego jest większa od 2.

Rysunek 19. Wyniki analizy wskaźnikowej (metoda standaryzacji) - ulice o dodatniej wartości sumarycznego wskaźnika degradacji

Źródło: Opracowanie własne

Powyższa mapa (obrazująca wyniki przeprowadzonej analizy wskaźnikowej przy wykorzystaniu metody standaryzacji) stanowiła punkt wyjścia do wskazania obszaru, na którym dominują zjawiska negatywne i wyznaczenia tym samym obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego zamierza się prowadzić rewitalizację. Zgodnie z regułą zawartą w *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-*

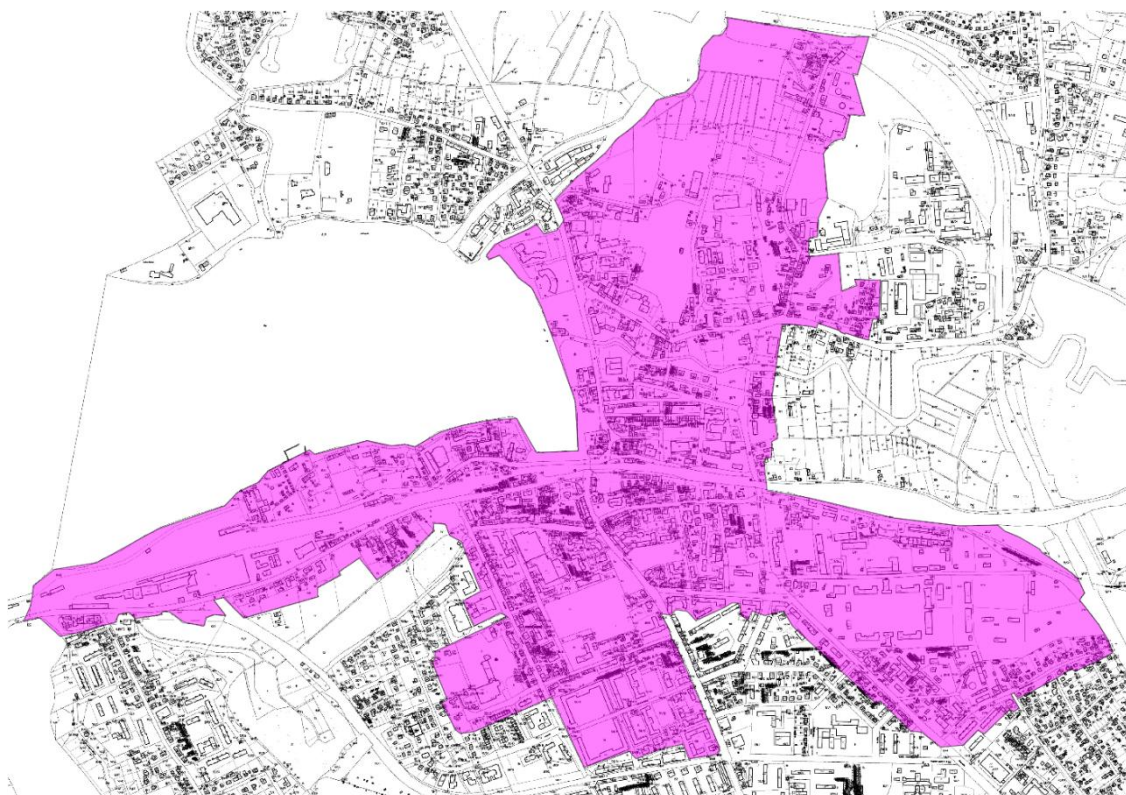

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

2020, obszar rewitalizacji nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni miasta oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców miasta. Z uwagi na fakt, że w Ostródzie obszar, na którym zdiagnozowano sytuację kryzysową, zajmuje powierzchnię stanowiącą 16,27% ogólnej powierzchni miasta i zamieszkiwany jest przez 28,53% ogólnej liczby mieszkańców miasta, może on w całości stanowić obszar rewitalizowany. Dlatego też zasięg obszaru rewitalizacji w Ostródzie pokrywa się z obszarem zdegradowanym.

Z uwagi na fakt, iż obszar rewitalizacji musi charakteryzować się spójnością urbanistyczną, na wskazanym obszarze mogą znajdować się także te ulice, które samodzielnie nie wyróżniają się zjawiskami negatywnymi, jednak wokół nich dominują zjawiska, które bezpośrednio lub pośrednio negatywnie wpływają na te ulice.

Rysunek 20. Obszar rewitalizacji w Ostródzie

Źródło: Opracowanie własne

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Zgodnie z zamieszczoną powyżej mapą (Rysunek 20) granice obszaru rewitalizacji w Ostródzie wyznaczają: od północy - Jezioro Drwęckie oraz droga krajowa nr 7; od zachodu - droga krajowa nr 7; od południa - ulice: Paderewskiego, Grunwaldzka, 11 Listopada, Czarnieckiego, Wojska Polskiego; od wschodu - ulica Drwęcka, Gustawa Gizewiusza i Demokracji.

POWIERZCHNIA OBSZARU REWITALIZACJI

230,20 ha tj. 16,27% < 20%

LICZBA MIESZKAŃCÓW OBSZARU REWITALIZACJI

9 617 osób, tj. 28,53% < 30%

Powierzchnia wskazanego obszaru rewitalizacji wynosi 230,20 ha, co stanowi 16,27% całkowitej powierzchni miasta. Obszar zamieszkuje 9 617 osób, czyli 28,53% ogólnej liczby mieszkańców miasta.

Wyznaczony obszar rewitalizacji obejmuje m.in. tereny wokół dworca kolejowego, przy południowej części Jeziora Drwęckiego. Teren ten charakteryzuje się znacznym stopniem degradacji. Zabudowa w tym rejonie (głównie kamienice czynszowe powstałe w II połowie XIX wieku oraz I ćwierci XX wieku) odznacza się znacznym stopniem zniszczenia elewacji budynków, dekoracji architektonicznej, stolarki. Rewitalizacja tego terenu jest niezwykle ważna ze względu na usytuowaną tutaj zabytkową architekturę wymagającą odrestaurowania. Pomimo korzystnego położenia tego terenu nad Jeziorem Drwęckim, stwarzającego warunki do obsługi ruchu turystycznego, poziom aktywności gospodarczej jest bardzo niski.

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Poniżej zaprezentowano wykaz ulic wchodzących w skład obszaru rewitalizowanego.

Tabela 27. Wykaz ulic wchodzących w skład obszaru rewitalizowanego w Ostródzie

Wykaz ulic		
1 Dywizji	11 Listopada	Adama Mickiewicza
Adolfa Tetzlaffa	Armii Krajowej	Demokracji
Drwęcka	Garnizonowa	Generała Roji
Georga Jacoba Steenke	Grunwaldzka (część)	Gustawa Gizewiusza
Ignacego Jana Paderewskiego	Jana III Sobieskiego	Jana Pawła II
Jana Stapińskiego	Johanna Herdera	Józefa Sowińskiego
Juliusza Słowackiego	Kazimierza Pułaskiego	Kardynała Wyszyńskiego
Kolejowa	Nadrzeczna	Niepodległości
Olsztyńska (część)	Plac Tysiąclecia Państwa Polskiego	Polna
Przechodnia	Seweryna Pieniężnego (część)	Sienkiewicza
Spichrzowa	Stanisława Wyspiańskiego	Stefana Batorego
Stefana Czarnieckiego (część)	Św. Dominika Savio	Tadeusza Kościuszki
Wąska	Władysława Reymonta	Wojska Polskiego
Zamkowa		

Źródło: Opracowanie własne

W rejonie przebiegu linii kolejowej występuje problem sfery przestrzenno-funkcjonalnej związany z niedostosowaniem rozwiązań urbanistycznych do pełnionych w rejonie funkcji. Przejeżdżający tabor kolejowy generuje hałas oraz wibracje, które negatywnie wpływają na samopoczucie i psychikę oraz zdrowie mieszkańców. Szczególna wrażliwość organizmu ludzkiego na hałas występuje w godzinach wieczornych i porannych, tj. w godzinach snu. Należy dodać, że występowanie hałasu może być przyczyną występowania schorzeń o charakterze nerwicowym. Hałas negatywnie wpływa również na prowadzenie działalności gospodarczej związanej w branży hotelowej - należy mieć tu szczególnie na uwadze obiekty noclegowe znajdujące się w rejonie przebiegu linii kolejowej.

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Rejon ulic: 11 Listopada, Armii Krajowej oraz Seweryna Pieniężnego charakteryzuje się lokalizacją licznych obiektów użyteczności publicznej o funkcji sportowej, a także punktów handlowo - usługowych. Znaczną część zabudowy stanowią jednak kamienice z końca XIX wieku do lat 30-tych XX wieku (większość to pozostałość historycznej zabudowy śródmiejskiej o funkcjach mieszkalno - usługowych). Teren ten obfituje w wiele, ocalałych po zniszczeniach II wojny światowej, pojedynczych zabytkowych budynków o znacznej wartości architektonicznej i historycznej. Zlokalizowana jest tutaj także m.in. neogotycka wieża ciśnień z przełomu XIX i XX wieku. Dla miasta Ostróda, które podczas II wojny światowej utraciło około 60% historycznej zabudowy, przywrócenie właściwego stanu technicznego i walorów estetycznych budynków jest niezwykle ważnym aspektem, także z punktu widzenia rewitalizacji.

Do obszaru rewitalizacji zakwalifikowane zostało także ścisłe centrum miasta. Znajduje się tutaj objęty ochroną konserwatorską Plac Tysiąclecia Państwa Polskiego oraz elementy zabytkowej architektury, w tym: najstarsza zachowana budowla - zamek pokrzyżacki z XIV wieku, kościół katolicki o zrębie średniowiecznym, zabytkowy młyn z końca XIX wieku, śluza Kanału Elbląskiego wraz z budynkiem administracyjnym, zabytkowa szkoła z 1862 r., budynek, w którym niegdyś mieściła się siedziba sądu okręgowego, budynek Urzędu Miasta z 1878 r. i budynek poczty z 1897 roku. Układ przestrzenny historycznego Starego Miasta w znaczącej większości nie został zachowany. Obecnie w jego obrębie zlokalizowane są bloki wybudowane w latach 60-tych i 70-tych XX wieku. Ocalonym charakterystycznym elementem rynku jest fontanna Jedności Europejskiej (dawniej Trzech Cesarzy) z granitowym obeliskiem.

W rejonie tym, na wzniesieniu (tzw. Polskiej Górze) znajduje się zabytkowy ewangelicki cmentarz oraz fragment przylegającego do niego cmentarza żydowskiego, który użytkowany był od końca XVIII wieku do lat 70-tych XX wieku. Pochowano tu wielu zasłużonych obywateli miasta, zachował się m.in. grób pastora Gustawa Gizewiusza.

Obszar rewitalizacji to także tereny pomiędzy ulicami Gizewiusza, Garnizonową i Olsztyńską. Rejon ten zamieszkały jest w większości przez osoby o niskim poziomie

zamożności. Teren ten przylega bezpośrednio do drogi krajowej i stanowi część trasy dojazdowej do centrum miasta. Obszar charakteryzuje się bardzo dużym natężeniem ruchu samochodowego, zarówno tranzytowego, jak i lokalnego, co powoduje częste występowanie zatorów komunikacyjnych. Zjawisko to jest problemem zarówno w sferze przestrzennej, jak i ochrony środowiska. Samochody są głównymi emitarami niskiej emisji. Zalecanym rozwiązaniem tego problemu jest budowa sieci ścieżek rowerowych. Innym istotnym problemem z zakresu gospodarki niskoemisyjnej jest występowanie na obszarze znacznej liczby budynków o niskim stopniu efektywności energetycznej, wskazane jest zaplanowanie i przeprowadzenie termomodernizacji tych obiektów. W rejonie tym szczególnie ważne jest podejmowanie działań na rzecz zmniejszenia poziomu wykluczenia społecznego oraz przeciwdziałania ubożeniu społeczeństwa. Znajdujący się przy ul. Garnizonowej zespół obiektów pokoszarowych – tzw. Bergkaserne – dzisiaj funkcjonujący jako osiedle mieszkaniowe, charakteryzuje się obecnością problemów w sferze technicznej. Występuje tu degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, m.in. mieszkalnych. Odczuwalne są również problemy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej – rejon ul. Garnizonowej pozbawiony jest w większości chodników, natomiast stan techniczny istniejących określić należy jako zły. Podobna sytuacja ma miejsce w rejonie ul. Gizewiusza. Duża liczba zlokalizowanych tu budynków mieszkalnych odznacza się znacznym stopniem zniszczenia elewacji. Wyraźnie widoczne w przestrzeni są ponadto wulgarne napisy i grafiki na warstwie wierzchniej elewacji, ewidentnie wskazujące na problem wandalizmu. Problem sfery technicznej występuje również w przypadku Czerwonych Koszar, znajdujących się w rejonie ulic Grunwaldzkiej i 1 Dywizji. Znaczącym problemem zidentyfikowanym na tym obszarze jest postępująca degradacja budynków, towarzyszącej infrastruktury technicznej oraz zieleni. Ponadto przejawia się tu problem przestrzenno-funkcjonalny – teren Czerwonych Koszar nie jest obecnie przystosowany do pełnienia funkcji innych niż militarne, co jest związane m.in. z faktem, iż jeszcze w 2011 r. funkcjonowała tu jednostka wojskowa. Niemniej jednak upatruje się potencjału rozwojowego w obiektach pokoszarowych, które stanowić mogą miejsce atrakcyjne pod względem mieszkalnictwa, jak również prowadzenia działalności

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

gospodarczej. Sukcesywnie zmienia się struktura własności terenów należących niegdyś wyłącznie do Agencji Mienia Wojskowego, co z uwagi na możliwości rozwoju nowych funkcji jest zjawiskiem pozytywnym. Również w części przestrzeni Białych Koszar, położonych pomiędzy ulicami: Kościuszki, Pieniężnego, Wojska Polskiego, Czarnieckiego i Jana III Sobieskiego, uwidaczniają się problemy sfery technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej, bowiem część obiektów charakteryzuje się wysokim stopniem dekapitalizacji, co jest związane ze złym stanem technicznym obiektów oraz faktem, że nie prezentują one pełni walorów architektonicznych. Dotychczas odrestaurowano część Białych Koszar – obiekty te pełnią m.in. następujące funkcje: Centrum Użyteczności Publicznej, siedziba Starostwa Powiatowego w Ostródzie oraz siedziba Sądu i Prokuratury Rejonowej.

W skład obszaru rewitalizacji wchodzi również dwie, łączące się bezpośrednio ulice – Grunwaldzka oraz Drwęcka. Ulica Grunwaldzka charakteryzuje się występowaniem problemu w sferze gospodarczej – świadczy o tym niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej. Ulicę Drwęcką cechuje co prawda najmniejsza koncentracja negatywnych zjawisk, jednak aż 6 ulic o wysokim ich natężeniu bezpośrednio łączy się z tą ulicą.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Ostróda przedstawia strukturę funkcjonalno-przestrzenną Ostródy. Rysunek 21 przedstawia wyrys ze Studium, obejmujący swoim zasięgiem granice wyznaczonego obszaru rewitalizacji.

Na przedstawionym rysunku zauważyć można podstawowe funkcje terenów wchodzących w skład obszaru rewitalizacji. Północna część obszaru w przeważającej części oznaczona jest jako obszary zabudowy usługowej i obiektów produkcyjnych, składów i magazynów oraz tereny zieleni urządzonej. Część środkowa – środkowa część wyznaczonego obszaru rewitalizacji – charakteryzuje się największą różnorodnością pełnionych funkcji. W tej części Ostródy wyróżnić można obszary zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, usługowej, usług publicznych oraz obszary zieleni urządzonej. Południowa część obszaru rewitalizacji, oddzielona od pozostałej części linią kolejową, charakteryzuje się większą spójnością niż część środkowa – funkcje zidentyfikowane na konkretnych terenach nie są porozmieszczane w sposób tak chaotyczny, jak w obszarze wcześniej wymienionym.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDA DO ROKU 2023

W tej części obszaru rewitalizacji można wymienić tereny o funkcji: zabudowy wielorodzinnej, usługowej, usług publicznych, usług sportu i turystyki, usługowej i obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, zieleni urządzonej oraz kolejowej. Mała część obszaru rewitalizacji, zlokalizowana w południowo-wschodniej jego części, pełni funkcję obszaru zabudowy jednorodzinnej.

Rysunek 21. Wyrys ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Ostróda obejmujący granice obszaru rewitalizacji wraz z legendą

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Ostróda

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Ostróda wyznacza ponadto elementy zainwestowania, składające się na jego strukturę funkcjonalno-przestrzenną. Elementy, wchodzące w skład obszaru rewitalizacji to:

- obszar centrum miasta, zawarty umownie między ul. Olsztyńską, jez. Drwęckim, ul. Słowackiego, ul. Pieniężnego, ul. Jana Pawła II-go, ul. Kard. Wyszyńskiego, ul. Kościuszki, ul. Czarnieckiego, ul. Grunwaldzką i ul. Drwęcką. Obszar ten stanowi główną koncentrację przestrzenną usługowych funkcji miastotwórczych, w tym usług publicznych o znaczeniu ponadlokalnym,
- obszar zwartej zabudowy miejskiej na południe od linii PKP, stanowiący główną koncentrację budownictwa mieszkaniowego wielorodzinnego w mieście, powiązany z centrum ciągami ulic: Grunwaldzkiej i Czarnieckiego, grupującymi funkcje usługowe o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym,
- tereny niebudowlane w środkowej, wschodniej i północnej części miasta (w obrębie doliny Drwęcy i dawnej doliny rzecznej, z licznymi terenami bagiennymi),
- tereny usług turystycznych wokół jeziora Drwęckiego,
- tereny zamknięte będące własnością Wojska Polskiego,
- układ ciągów komunikacyjnych dróg krajowych wraz z linią PKP.

Elementy te zostały wyodrębnione na podstawie cech geomorfologicznych i hydrogeologicznych miasta oraz historycznych struktur rozwoju miasta.

W granicach obszaru rewitalizacji obowiązuje trzynastcie Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego. Są to :

- Uchwała Nr XX/107/95 Rady Miejskiej w Ostródzie z dnia 20 grudnia 1995 r. w sprawie uchwalenia zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego osiedla 40-lecia (ob. Nad Jarem) w Ostródzie. MPZP wyznacza następujące obszary: zabudowy jednorodzinnej wolnostojącej, zabudowy jednorodzinnej wolnostojącej lub szeregowej, zabudowy wielorodzinnej, zabudowy usługowej z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej, zabudowy adaptowanej, urządzenia ciepłownicze, urządzenia elektroenergetyczne,

- Uchwała Nr XLV/293/98 Rady Miejskiej w Ostródzie z dnia 25 marca 1998 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obszaru śródmieścia miasta Ostródy. MPZP określa przeznaczenie terenów na cele: obsługi turystyki, mieszkaniowo-usługowe, mieszkaniowe, usług nieuciążliwych, funkcji kultury, sakralne, działalności produkcyjnej, zieleni parkowej, zieleni izolacyjnej, ogródków działkowych, użytku ekologicznego, promenady widokowej i przejść pieszych, parkingów i zespołów garażowych, dworca autobusowego, wiaduktu drogowego nad linią kolejową, urządzeń elektroenergetycznych, urządzeń gazowniczych, urządzeń kanalizacji sanitarnej i deszczowej,
- Uchwała Nr XI/89/99 Rady Miejskiej w Ostródzie z dnia 8 września 1999 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ostródy w obrębie dzielnicy Jaracza. MPZP określa przeznaczenie terenów na cele: usługowe, urządzeń kanalizacji sanitarnej, mieszkalne, komunikacji kołowej, zieleni urządzonej, zieleni izolacyjnej, parkingowe,
- Uchwała Nr XVIII/139/2000 Rady Miejskiej w Ostródzie z dnia 19 kwietnia 2000 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego rejonu ulic Olsztyńska-Gizewiusza w Ostródzie. MPZP określa przeznaczenie terenów na cele: usługowe, mieszkaniowo-usługowe, urządzeń elektroenergetycznych, parkingowe, gazowe, przejść pieszych, komunikacji kołowej, produkcyjno-usługowe, zieleni parkowej, cmentarza,
- Uchwała Nr XXXVII/291/2005 Rady Miejskiej w Ostródzie z dnia 27 kwietnia 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ostródy w kwartale ulic: Stefana Czarnieckiego, Władysława Jagiełły, Seweryna Pieniężnego i Tadeusza Kościuszki - „Białe Koszary”. MPZP określa przeznaczenie terenów na cele: mieszkaniowe, usługowe, dróg publicznych,
- Uchwała Nr XXVI/198/2004 w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru śródmieścia miasta Ostródy w obszarach:

- S6KP1, S6US7, S6US9 i S6MU6. MPZP określa przeznaczenie terenów na cele: mieszkaniowo-usługowe, usługowe, zespół parkingowy, drogi publiczne,
- Uchwała Nr LX/401/2006 w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ostródy w rejonie ulic Olsztyńska-Gizewiusza. MPZP określa przeznaczenie terenów na cele: mieszkaniowo-usługowe, usługowe, mieszkaniowe,
  - Uchwała Nr XXI/129/2008 w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ostródy w rejonie ulic Olsztyńska-Gizewiusza. MPZP określa przeznaczenie terenów na cele: mieszkaniowo-usługowe, mieszkaniowe, zieleni urządzonej
  - Uchwała Nr XLII/245/2009 w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru śródmieścia miasta Ostródy. MPZP określa przeznaczenie terenów na cele: usługowo-handlowe,
  - Uchwała Nr XLIV/255/2009 w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego rejonu ulic Olsztyńska-Gizewiusza w Ostródzie. MPZP określa przeznaczenie terenów na cele: produkcyjno-usługowe, zieleni izolacyjnej, zieleni urządzonej,
  - Uchwała Nr LIII/274/2014 w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru śródmieścia miasta Ostródy (w rejonie ulicy Adama Mickiewicza). MPZP określa przeznaczenie terenów na cele: mieszkaniowo-usługowe,
  - Uchwała Nr LIII/275/2014 w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru śródmieścia miasta Ostródy (w rejonie Placu Tysiąclecia PP). MPZP określa przeznaczenie terenów na cele: mieszkaniowo-usługowe, zieleni urządzonej,
  - Uchwała Nr LIII/276/2014 w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru śródmieścia miasta Ostródy (w rejonie ulic:

Józefa Sowińskiego, Spichrzowej i Adama Mickiewicza). MPZP określa przeznaczenie terenów na cele: mieszkaniowo-usługowe,

Ze względu na układ przestrzenny i zachowane obiekty zabytkowe w mieście wprowadzono strefy ochrony konserwatorskiej. Część z nich obejmuje swoim zasięgiem obszar zdegradowany miasta:

- Strefa A: Ochrona historycznej struktury przestrzennej i substancji architektonicznej z priorytetem dla wymagań konserwatorskich.
- Strefa B: Ochrona zasadniczych elementów rozplanowania i istniejącej substancji architektonicznej o wartościach kulturowych.
- Strefa E: Ochrona ekspozycji krajobrazowej zespołów i obiektów zabytkowych.

Znaczna większość obiektów wpisanych do rejestru zabytków znajduje się na terenie obszaru rewitalizowanego. Są to:

- Mury obronne,
- Zamek,
- Dom przy ul. 11 listopada 6,
- Dom przy ul. 11 listopada 9,
- Dom przy ul. 11 listopada 35,
- Dom przy ul. 11 listopada 39,
- Dom przy ul. 11 listopada 41,
- Budynek biurowy dawnego warsztatu naprawczego kolei żelaznej przy ul. 11 listopada 26,
- Dom przy ul. Armii Krajowej 3,
- Cmentarz rzymsko-katolicki przy ul. Czarnieckiego,
- Zespół koszar artyleryjskich przy ul. Czarnieckiego,
- Willa przy ul. Czarnieckiego 18,
- Dom przy ul. Czarnieckiego 25,
- Dom przy ul. Czarnieckiego 26,

- Dom przy ul. Czarnieckiego 30,
- Dom przy ul. Czarnieckiego 31,
- Dom przy ul. Czarnieckiego 33,
- Willa przy ul. Drwęckiej 1,
- Wieża ciśnień przy ul. Drwęckiej,
- Szkoła przy ul. Drwęckiej 4,
- Dom przy ul. Gizewiusza 2,
- Dom przy ul. Gizewiusza 15,
- Willa przy ul. Gizewiusza 28,
- Dom przy ul. Grunwaldzkiej 24,
- Dom przy ul. Jana Pawła II 4,
- Dom przy ul. Jana Pawła II 4a,
- Dom przy ul. Jana Pawła II 6,
- Dom przy ul. Jana Pawła II 8,
- Dom przy ul. Jana Pawła II 10,
- Dom przy ul. Jana Pawła II 18,
- Dom przy ul. Jana Pawła II 22,
- Dom przy ul. Jana Pawła II 24,
- Dom przy ul. Kolejowej 6,
- Dom przy ul. Mickiewicza 2,
- Dom przy ul. Mickiewicza 7,
- Dom przy ul. Mickiewicza 9,
- Dom przy ul. Mickiewicza 11,
- Dom przy ul. Mickiewicza 18,
- Dom przy ul. Mickiewicza 24,
- Dom przy ul. Mickiewicza 28,
- Dom przy ul. Mickiewicza 34,

- Kaplica Baptystów przy ul. Nadrzecznej 3,
- Dom przy ul. Pieniężnego 1,
- Dom przy ul. Pieniężnego 7,
- Dom przy ul. Pieniężnego 9,
- Dom przy ul. Pieniężnego 11,
- Dom przy ul. Pieniężnego 13,
- Dom przy ul. Pieniężnego 15,
- Dom przy ul. Pieniężnego 19,
- Dom przy ul. Pieniężnego 21,
- Dom przy ul. Sienkiewicza 2,
- Kamienica przy ul. Sienkiewicza 16,
- Dom przy ul. Sienkiewicza 18,
- Kościół Ewangelicko-Metodystyczny przy ul. Sienkiewicza,
- Ogrodzenie Kościoła przy ul. Sienkiewicza,
- Plebania przy ul. Sienkiewicza 22,
- Spichlerz przy ul. Słowackiego 6,
- Dom przy ul. Słowackiego 9,
- Dom przy ul. Spichrzowej 1,
- Dom przy ul. Spichrzowej 5a,
- Wieża ciśnień kolejowa, przy stacji PKP,
- Dom przy ul. Stapińskiego 2,
- Dom przy ul. Stapińskiego 4,
- Dom przy ul. Stapińskiego 9,
- Dom przy ul. Stapińskiego 11,
- Budynek dawnego koszarowca przy ul. Garnizonowej,
- Dom przy ul. Wyszyńskiego 8/10,
- Dom przy ul. Wyszyńskiego 12/16,

- Dom przy ul. Wyszyńskiego 18/20,
- Dom przy ul. Wyszyńskiego 22/24,
- Dom przy ul. Wyszyńskiego 26.

Ostateczne potwierdzenie zasadności wyboru obszaru rewitalizacji dokonane zostało przeprowadzeniem analizy wskaźnikowej dla wskazanego obszaru. Sytuację kryzysową potwierdza zdiagnozowanie mniej korzystnych wartości wskaźników w przypadku co najmniej 3 kryteriów w porównaniu z ich średnią dla całego miasta.

W poniższej tabeli zaprezentowano zestawienie danych wyjściowych dla miasta i dla badanego obszaru pozyskane na cele przeprowadzenia analizy wskaźnikowej.

Tabela 28. Dane wyjściowe do przeprowadzenia analizy wskaźnikowej

Wyszczególnienie	Badany obszar	Miasto Ostróda
Liczba ludności (stan na 31.12.2014 r.)	9 149	33 712
Liczba osób w wieku produkcyjnym (stan na 31.12.2014 r.)	5 698	20 955
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym (stan na 31.12.2014 r.)	1 742	6 798
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej (w 2014 r.)	1 626	3 696
Ogólna liczba osób bezrobotnych (stan na 31.12.2014 r.)	559	1 653
Liczba bezrobotnych z wykształceniem podstawowym (stan na 31.12.2014 r.)	193	431
Liczba osób długotrwale bezrobotnych (stan na 31.12.2014 r.)	311	844
Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem (w 2014 r.)	555	1 190
Liczba osób nieletnich (stan na 31.12.2014 r.)	480	1 556
Liczba czynów karalnych nieletnich (w 2014 r.)	33	46
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej (stan na 31.12.2014 r.)	632	2 098
Liczba wydanych kart do głosowania w wyborach parlamentarnych 25.10.2015 r.	2 964	12 719
Liczba osób uprawnionych do głosowania w wyborach parlamentarnych 25.10.2015 r.	6 563	25 701

Źródło: Opracowanie własne

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

W oparciu o dane zestawione w powyższej tabeli przeprowadzono analizę wskaźnikową, zarówno dla wyznaczonego obszaru, jak i dla terenu całego miasta. Sytuacja kryzysowa została potwierdzona wówczas, gdy wartość wskaźnika dla badanego obszaru była mniej korzystna niż dla terenu całego miasta. Wyniki przeprowadzonej analizy przedstawia Tabela 29.

Tabela 29. Wyniki analizy wskaźnikowej

Symbol wskaźnika	Wskaźnik	Badany obszar	Miasto Ostróda	Potwierdzona sytuacja kryzysowa (TAK/NIE)
W1	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	183,74	109,63	TAK
W2	Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	5,55	4,03	TAK
W3	Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych	34,97	26,07	TAK
W4	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	18,92	20,16	NIE
W5	Liczba przestępstw stwierdzonych na 1000 mieszkańców	60,42	35,30	TAK
W6	Liczba czynów karalnych popełnionych przez osoby nieletnie na 1000 osób nieletnich	66,94	29,56	TAK
W7	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób	6,86	6,22	NIE
W8	Frekwencja w wyborach parlamentarnych	44,63	49,49	TAK

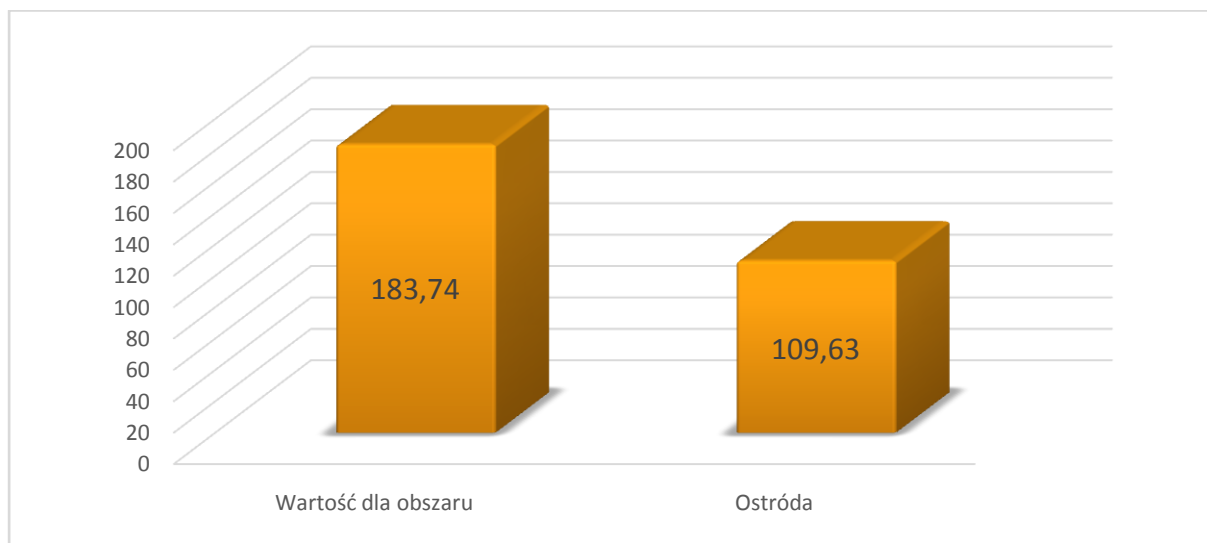
Źródło: Opracowanie własne

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Pierwszym zdiagnozowanym na badanym obszarze problemem jest duży odsetek osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej.

Rysunek 22. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1000 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostródzie

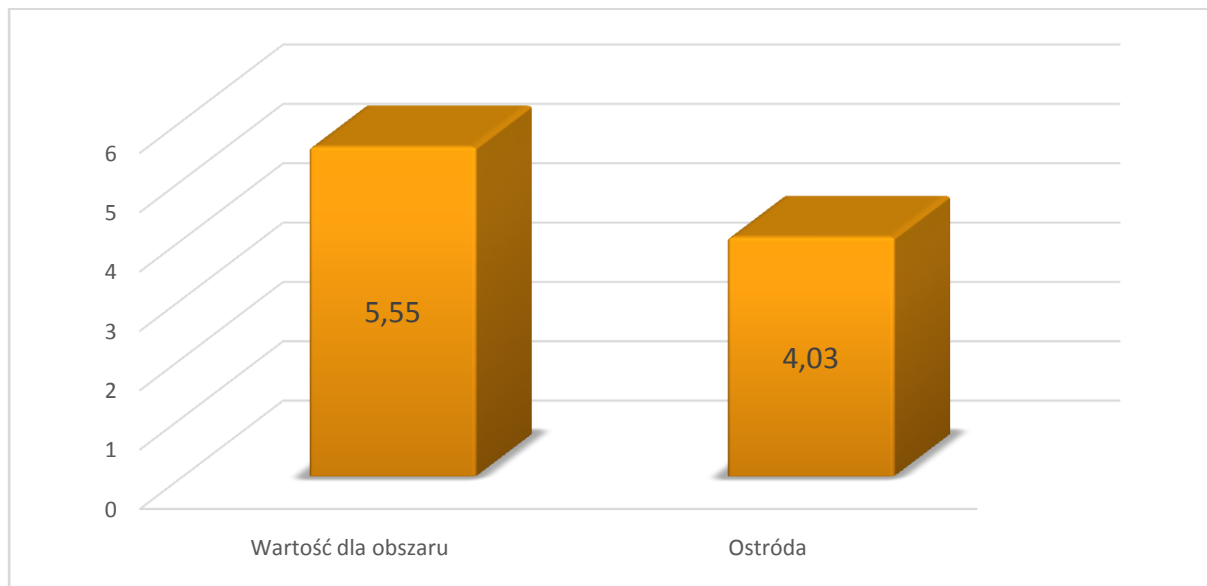
Obszar zamieszkuje aż 44,0% łącznej liczby osób korzystających ze wspomnianych zasiłków. Wskaźnik liczby osób wymagających takiej pomocy w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla obszaru wynosi 183,74, podczas gdy średnia wartość wskaźnika dla całego miasta jest znacznie niższa i wynosi 109,63. Tym samym wskaźnik ten wskazuje na wysokie uzależnienie mieszkańców obszaru rewitalizacji od pomocy społecznej. Świadczyć to może o wysokim poziomie ubóstwa. Ubóstwo, szczególnie długotrwałe prowadzi do stopniowego wykluczania z życia społecznego oraz wywołuje problemy związane z zaspokajaniem podstawowych potrzeb, gwarantujących prawidłowe funkcjonowanie. Warto również zauważyć, że ubóstwo często prowadzi to wielu niekorzystnych zjawisk w innych dziedzinach życia społecznego.

Zgodnie z wynikami przeprowadzonej analizy odsetek osób długotrwałe bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym na badanym obszarze (5,55%) jest wyższy niż średnia dla całego miasta Ostróda (4,03%). Podobnie sytuacja wygląda w przypadku udziału

bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych (odpowiednio 34,97% i 26,07%).

Rysunek 23. Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym (%)

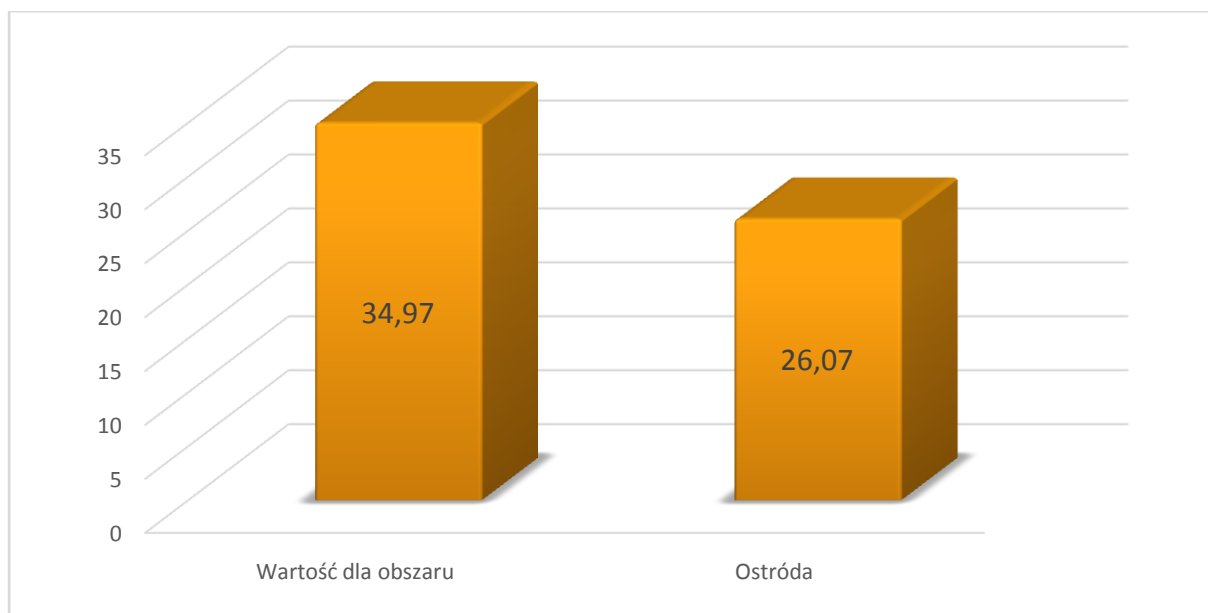
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Ostródzie

Pomiędzy wskaźnikami dotyczącymi bezrobocia a wskaźnikiem z zakresu pomocy społecznej zachodzą pewne zależności, które wynikają z faktu, iż bezrobocie jest najczęstszym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w Ostródzie. Wskazują na to dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostródzie (Tabela 17). Długotrwale bezrobocie bardzo często wynika z niskiego wykształcenia osób pozostających bez pracy. Przedłużający się okres poszukiwania zatrudnienia powoduje występowanie zjawiska ubóstwa. Efektem ww. dysfunkcji społecznych jest pogarszająca się sytuacja (nie tylko materialna) wielu rodzin, w tym także wielodzietnych i niepełnych. Problem bezrobocia jest bardzo istotny, gdyż poza zubożeniem mieszkańców, przekłada się także na zmiany w ich psychice oraz wzrost frustracji i nasilenie występowania zjawisk takich jak: uzależnienia i przemoc. Często także problem ten wpływa na znaczne pogorszenie stanu zdrowia osoby bezrobotnej oraz członków

jej rodziny. Wynika to bowiem z braku środków materialnych na leczenie oraz walkę z uzależnieniami często towarzyszącymi długotrwałemu bezrobociu (alkoholizm, narkomania, itp.). Dlatego też, wysokie wartości wskaźników obrazujących nasilenie ww. niekorzystnych zjawisk na badanym obszarze (wyższe niż na terenie całego miasta) zezwala na zakwalifikowania tego obszaru do objęcia procesem rewitalizacji.

Rysunek 24. Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych (%)

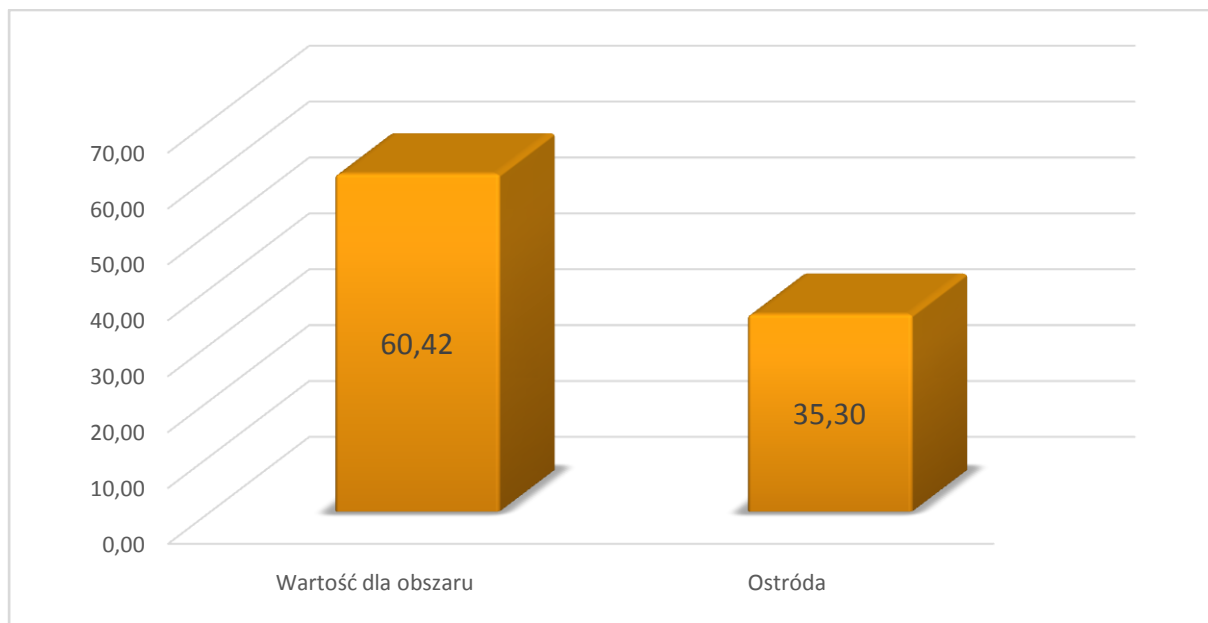

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Ostródzie

Zasadność uznania badanego obszaru za obszar rewitalizacji potwierdzona została także wynikami analizy liczby popełnianych przestępstw. Dokonane porównanie wartości wskaźników liczby przestępstw na 1000 mieszkańców oraz liczby czynów karalnych popełnionych przez osoby nieletnie na 100 osób nieletnich dla badanego obszaru z wartościami dla miasta pozwoliło na zdiagnozowanie występowania nasilonego zjawiska przestępczości na badanym obszarze.

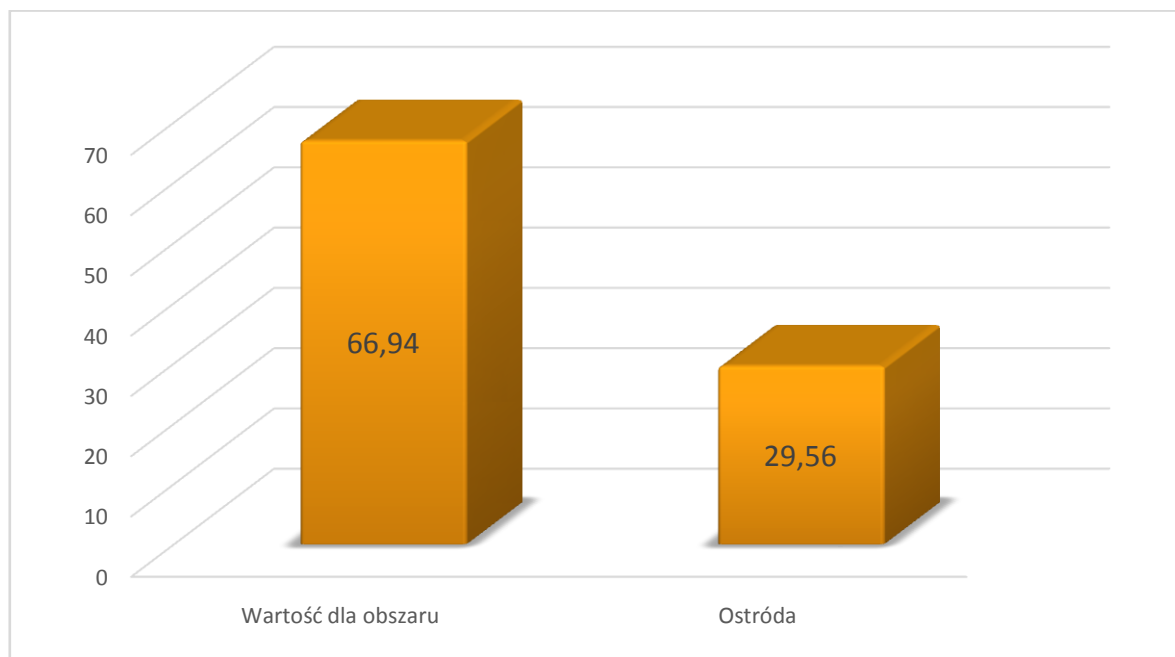

Rysunek 25. Liczba przestępstw stwierdzonych na 1000 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Ostródzie

Rysunek 26. Liczba czynów karalnych popełnionych przez osoby nieletnie na 100 osób nieletnich

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Ostródzie

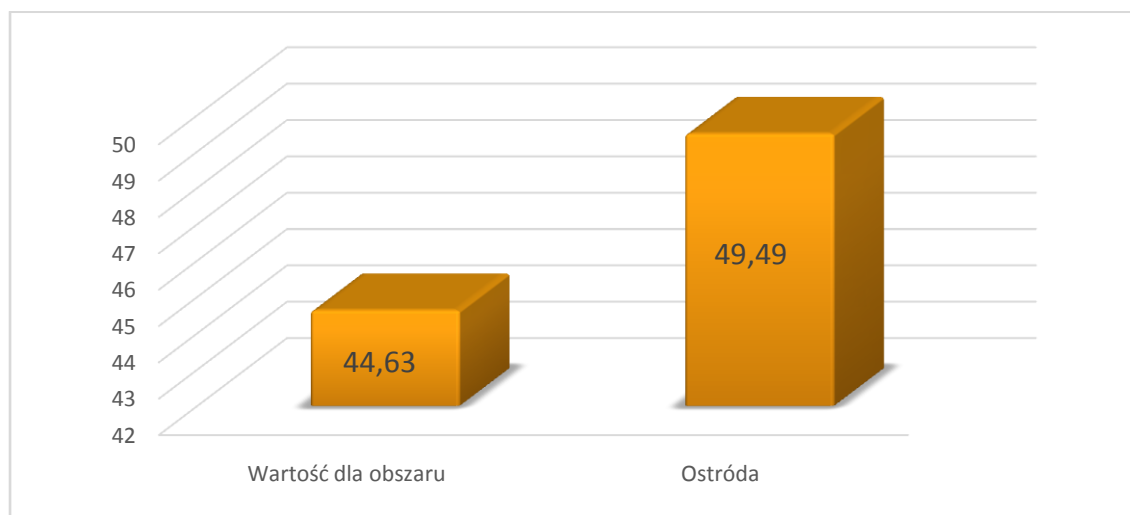

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Zjawisko to po części wynikać może z opisanych wyżej problemów społecznych występujących na obszarze, takich jak bezrobocie oraz ubóstwo, których przejawem jest duży odsetek osób korzystających z pomocy społecznej (bardzo często bowiem frustracja i brak środków do życia przekłada się na wzrost liczby czynów zabronionych popełnianych przez osoby dotknięte tymi problemami). Analiza pięciu wskaźników sfery społecznej potwierdziła kryzysową sytuację na badanym obszarze. Wskaźniki te są ze sobą bezpośrednio powiązane i jednoznacznie wskazują na zasadność planowania działań rewitalizacyjnych. Zależność między wskaźnikami sprawia, że odpowiednio zaplanowane działania w ramach procesu rewitalizacji, ukierunkowane na przyczyny wystąpienia kryzysu (takie jak np. bezrobocie), pozwoli na rozwiązanie wielu problemów, co automatycznie powinno przełożyć się na obniżenie natężenia wszystkich opisanych wyżej wskaźników sfery społecznej.

Ostatnim wskaźnikiem, który potwierdza kryzysową sytuację na obszarze rewitalizacji jest wskaźnik obrazujący frekwencję w wyborach parlamentarnych, które odbyły się 25.10.2015 r. Jak pokazują dane zamieszczone na poniższym wykresie na badanym obszarze zanotowano niższą frekwencję niż w całym mieście Ostróda. Świadczyć to może o niższym poziomie uczestnictwa mieszkańców obszaru rewitalizacji w życiu publicznym.

Rysunek 27. Frekwencja w wyborach parlamentarnych 25.10.2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Ostródzie

W celu określenia potencjałów i słabych stron obszaru rewitalizacji zastosowano narzędzie analizy SWOT. Metodologia zastosowana w przeprowadzeniu przedmiotowej analizy uwzględnia stan aktualny, który opisują mocne i słabe strony oraz cechy obszaru rewitalizacji, które w przyszłości mogą pozytywnie lub negatywnie wpłynąć na prowadzenie i skuteczność procesu rewitalizacji, tj. szanse i zagrożenia.

Tabela 30 Analiza SWOT obszaru rewitalizacji

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• duża liczba obiektów zabytkowych, w tym: ○ Białe Koszary, ○ Czerwone Koszary, ○ Bergkaserne, w tym Tradytor ○ zamek krzyżacki, • zrealizowane projekty rewitalizacyjne, w szczególności: ○ rewitalizacja dworca w Ostródzie ○ rewitalizacja części obiektów w Białych Koszarach • atrakcyjność turystyczna Jeziora Drwęckiego i jego nabrzeża, • funkcjonowanie Zakładu Aktywności Zawodowej, • funkcjonowanie Centrum Użyteczności Publicznej;	• wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej, • wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego, • wysoka stopa bezrobocia, w tym długotrwałego, • wysoki poziom przestępczości, • przebieg linii kolejowej (hałas generowany przez tabor, zaburzenie spójności przestrzennej miasta), • duże natężenie ruchu samochodowego, • degradacja stanu technicznego obiektów zabytkowych oraz mieszkalnych i użyteczności publicznej, • niski poziom aktywności gospodarczej, • niski poziom uczestnictwa w życiu publicznym, • utrzymujące się wysokie bezrobocie,
SZANSE	ZAGROŻENIA
• aktywizacja społeczno-zawodowa	• zwiększenie natężenia negatywnych zjawisk

mieszkańców obszaru, • środki z perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020, • ukształtowanie postaw obywatelskich i tożsamości lokalnej w społeczeństwie, • ukształtowanie w odpowiedzi na potrzeby mieszkańców ogólnodostępnych przestrzeni publicznych, • wzmocnienie potencjałów turystycznych Jeziora Drwęckiego i obiektów zabytkowych, • wykorzystanie nieużytkowanych obiektów do pełnienia nowych funkcji, w szczególności o charakterze społecznym, • poprawa efektywności energetycznej budynków,	społecznych, • brak zleceń dla podmiotów ekonomii społecznej, spowodowany m.in. sezonowością ruchu turystycznego, • pogłębienie problemu ubóstwa z powodu bezrobocia, • szerzenie dysfunkcji społecznych, takich jak: wandalizm, narkomania i alkoholizm wśród dzieci i młodzieży z powodu otaczających je złych wzorców zachowań, • dalsza degradacja techniczna i przestrzenna obszaru, • nieufność mieszkańców wobec inicjatyw zewnętrznych, • marazm, brak chęci i wiary społeczności lokalnej w pozytywne zmiany i własną moc sprawczą , • brak inicjatyw organizacji pozarządowych, • brak porozumienia w zakresie podejmowanych przedsięwzięć w ramach rewitalizacji między interesariuszami, • brak środków na utrzymanie nowopowstałej lub zmodernizowanej infrastruktury.

Źródło: Opracowanie własne.

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

3.3. WIZJA OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Głównym celem działań rewitalizacyjnych w Ostródzie było szeroko pojęte pobudzenie do aktywności społecznej mieszkańców, sprowokowanie do zastanowienia się, często również poznania czy odkrycia na nowo historii własnego miasta, dzięki czemu wzmocniona została tożsamość społeczna. Społeczność lokalna otrzymała nowe „serce miasta”. Na skutek intensywnej partycypacji i aktywności społecznej utworzyła swoisty, tętniący życiem krwioobieg mający realny wpływ na rozwój miasta. Działania adaptacyjne czy modernizacyjne historycznych obiektów zachowujące lub przywracające ich wcześniejszą świetność w bezpośredni sposób oddziałują na poszanowanie tradycji, historii i kultury miasta.

Poprawa jakości życia nastąpiła nie tylko dla mieszkańców obszaru zdegradowanego, ale również za sprawą efektu synergii, dla całej społeczności miasta. Zrewitalizowane obszary stały się atrakcyjne również dla turystów odwiedzających Ostródę. Odnowiona przestrzeń i infrastruktura stały się impulsem do podejmowania działań zmierzających do poprawy estetyki pozostałych terenów. Organizacja tych przestrzeni zachęca wszystkie grupy społeczne, w tym: młodzież, seniorów, niepełnosprawnych, a także rodziny z dziećmi do integracji społecznej poprzez udział w imprezach kulturalnych, sportowych i edukacyjnych odbywających się na zrewitalizowanych obszarach. Mieszkańcy Ostródy dzięki zmianie otaczającej ich rzeczywistości żyją w lepszym otoczeniu, przestrzeń publiczna jest przyjazna dla wszystkich i czują się gospodarzami swojego miasta.

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

3.4. CELE REWITALIZACJI ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH

Kluczem do wyprowadzenia obszarów rewitalizowanych Ostródy ze stanu kryzysowego jest synergia tradycji i nowoczesności, polegająca na kreowaniu kapitału społecznego w oparciu o tożsamość lokalną oraz integrację społeczną. Korelacja działań związanych z aktywizowaniem społeczności lokalnej m. in. poprzez odtwarzanie piękna architektonicznego pozwoli ograniczyć występowanie negatywnych zjawisk społecznych.

Dlatego też zdefiniowany został katalog celów szczegółowych oraz kierunków, które skierowane będą na eliminację bądź ograniczenie występujących na obszarze negatywnych zjawisk, w szczególności:

- wysokiego poziomu ubóstwa i wykluczenia;
- wysokiej stopy bezrobocia, w tym długotrwałego;
- niskiego poziomu wykształcenia osób bezrobotnych;
- wysokiego poziomu przestępczości i wykroczeń;
- niskiego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym.

Degradacja tkanki miejskiej, zły stan infrastruktury technicznej budynków historycznych, zanikanie walorów historycznych obszarów śródmiejskich czy występujące braki w zagospodarowaniu przestrzeni publicznych (dotyczące np. braku infrastruktury parkowej w miejscach takich jak teren okalający zamek krzyżacki, a także złego stanu technicznego infrastruktury komunikacyjnej) to tylko niektóre ze zidentyfikowanych problemów sfery przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej.

Cele szczegółowe oraz kierunki działań rewitalizacyjnych dążące do likwidacji bądź ograniczenia zjawisk negatywnych występujących na obszarze zdegradowanym podzielone zostały na następujące grupy tematyczne:

Cel strategiczny 1: Aktywizacja lokalnej społeczności

Cel operacyjny 1.1: Wielopłaszczyznowa aktywizacja i samoorganizacja społeczności lokalnych,

Cel operacyjny 1.2: Stymulowanie postawy partycypacyjnej,

Cel operacyjny 1.3: Zapobieganie zjawiskom wykluczenia społecznego,

Cel operacyjny 1.4: Zapewnienie dostępu i wysokiego poziomu edukacji mieszkańcom wszystkich grup wiekowych,

Cel operacyjny 1.5: Podniesienie świadomości historycznej mieszkańców miasta.

Cel strategiczny 2: Rewitalizacja historycznej przestrzeni publicznej

Cel operacyjny 2.1: Przywrócenie przestrzeni miejskiej mieszkańcom,

Cel operacyjny 2.2: Zachowanie ciągłości historycznej zabytkowej zabudowy miejskiej,

Cel operacyjny 2.3: Funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni publicznych.

Cel operacyjny 2.4: Poprawa stanu technicznego budynków, wykorzystanie rozwiązań zwiększających efektywność energetyczną;

Cel operacyjny 2.5: Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej obszaru rewitalizowanego.

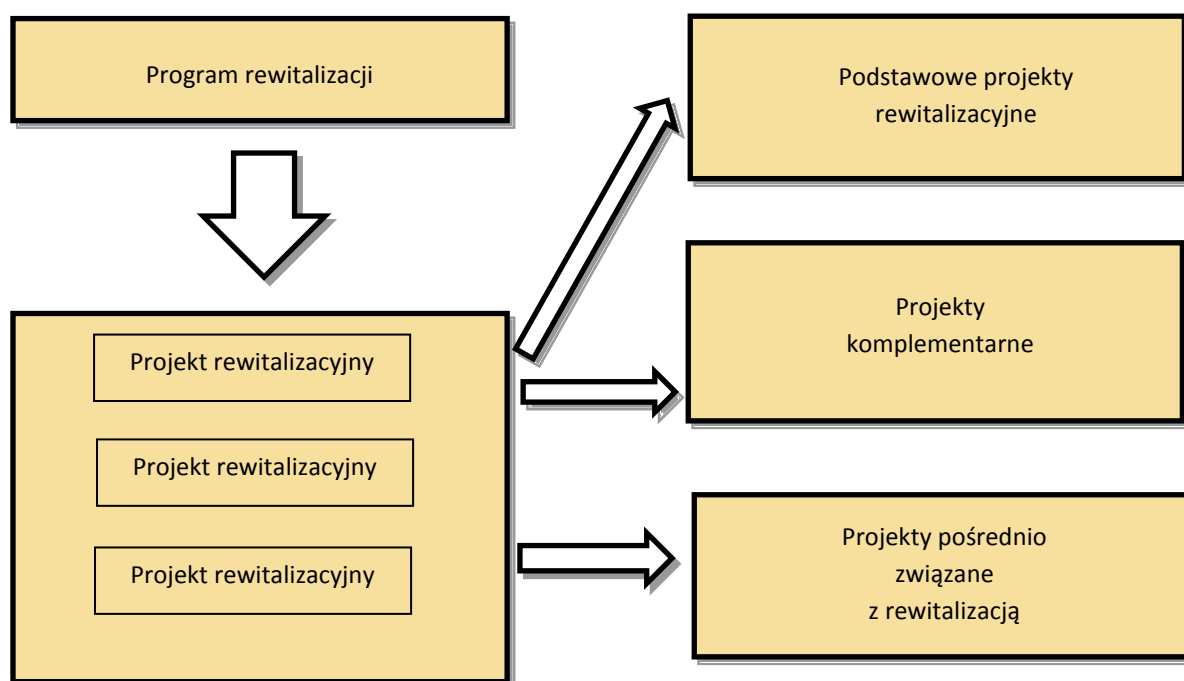

3.5. PROJEKTY ZAPLANOWANE DO REALIZACJI W RAMACH PROCESU REWITALIZACJI

W celu wyprowadzenia obszaru rewitalizowanego ze stanu kryzysowego należy zdefiniować katalog działań rewitalizacyjnych. Działania te dotyczą przede wszystkim przedsięwzięć społecznych („miękkich”), jak również mogą dotyczyć przedsięwzięć infrastrukturalnych („twardych”).

Aby w sposób spójny uporządkować wszystkie projekty należy zastosować podział na trzy kategorie wymienione w „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”. Podział ten obrazuje poniższy rysunek.

Rysunek 28. Podział projektów rewitalizacyjnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”

3.6. IDENTYFIKACJA PODSTAWOWYCH PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH

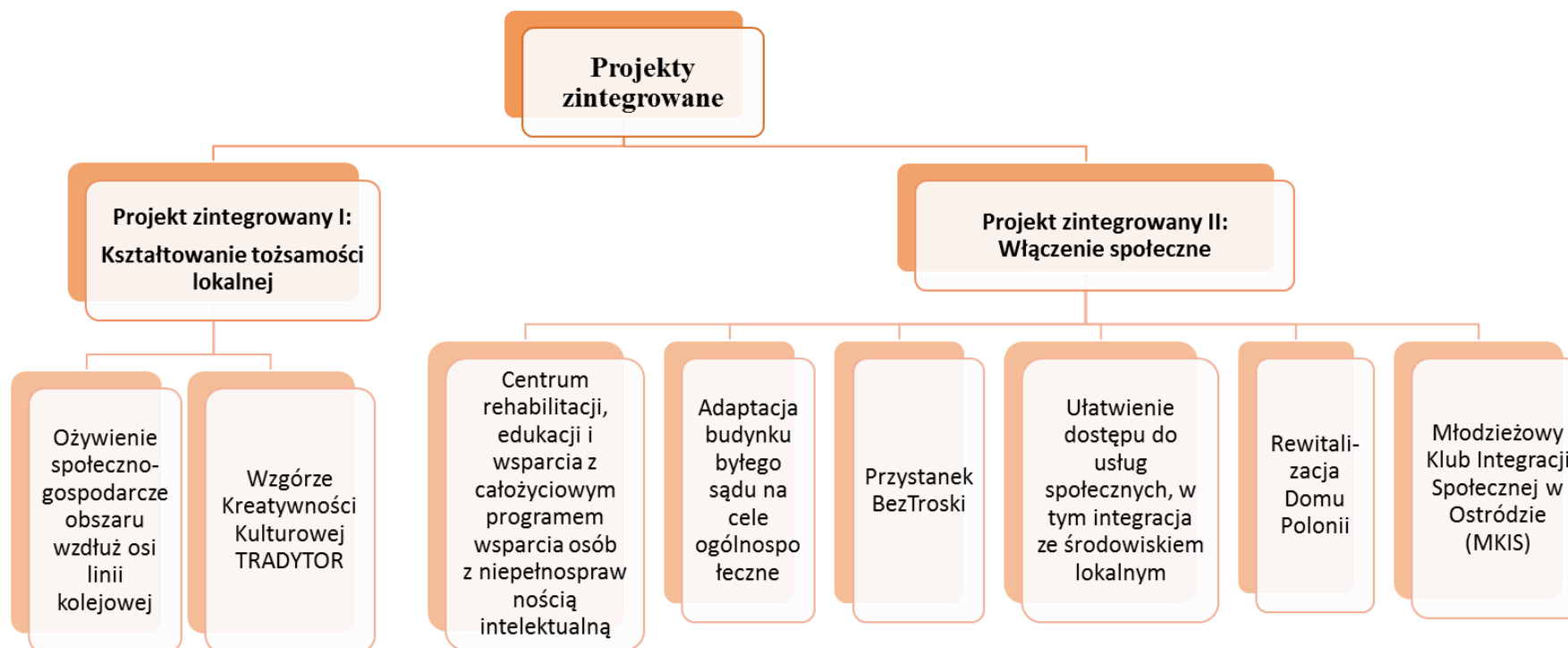
Efektem procesu rewitalizacji, mającego na celu wyprowadzenie obszarów rewitalizowanych ze stanu kryzysowego, powinien być rozwój kapitału ludzkiego i społecznego mieszkańców obszaru. Elementem o znaczeniu fundamentalnym dla kreowania kapitału społecznego są relacje międzyludzkie, których powstawaniu sprzyjać mogą działania podejmowane przez władze samorządowe. Należy mieć na uwadze w szczególności katalog przedsięwzięć związanych z aktywizacją i integracją społeczną. Warto podkreślić, że jest również kreowanie tożsamości lokalnej, bowiem więź łącząca mieszkańców z miejscem zamieszkania daje pozytywne efekty, widoczne zarówno w przestrzeni miejskiej, jak i w relacjach międzyludzkich, w szczególności podejmowanie oddolnych inicjatyw na rzecz poprawy jakości przestrzeni publicznej, jak również redukcja liczby zdarzeń, takich jak akty wandalizmu czy przestępstwa.

Mając na względzie powyższe zaprojektowane zostały komplementarne działania, ukierunkowane na integrację społeczną oraz budowanie tożsamości lokalnej, w formie **projektów zintegrowanych**. Budowa nowoczesnego społeczeństwa - aktywnego, otwartego, o silnej tożsamości lokalnej - wymaga wytworzenia niepowtarzalnego, unikalnego klimatu, będącego fundamentem aktywnej współpracy między mieszkańcami i działań na rzecz wspólnego dobra. W celu osiągnięcia zamierzonych rezultatów działania prowadzone będą w sposób kompleksowy, obejmujący zarówno inwestycje o charakterze infrastrukturalnym, jak i *miękkim*. Kompleksowe podejście do procesu rewitalizacji zapewni bowiem osiągnięcie trwałych efektów, przyczyniających się do zrównoważonego rozwoju obszaru, a w konsekwencji całego miasta.

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Rysunek 29. Schemat projektu zintegrowanego

Źródło: Opracowanie własne

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

3.6.1 PROJEKT ZINTEGROWANY I.: KSZTAŁTOWANIE TOŻSAMOŚCI LOKALNEJ

Projekt zakłada szczególny udział społeczności lokalnej w decydowaniu o rozwoju przedmiotowego obszaru, co stanie się podstawą do wzbudzenia w nich poczucia więzi z miejscem zamieszkania i pobliskim otoczeniem. Budowa tożsamości lokalnej, jako jednej ze składowych kapitału społecznego, będzie efektem końcowym przewidzianych działań, który będzie stanowił wysoką wartość. Projekty cechuje znaczna koncentracja przestrzenna, gdyż ich realizacja dotyczy w szczególności mieszkańców zamieszkałych na obszarze objętym projektem.

Projekt składa się z następujących modułów:

Moduł I. Ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru wzdłuż osi linii kolejowej

Moduł II. Wzgórza Kreatywności Kulturowej TRADYTOR

MODUŁ I.

OŻYWIEŃIE SPOŁECZNO-GOSPODARCZE OBSZARU WZDŁUŻ OSI LINII KOLEJOWEJ

W ramach projektu zaplanowane są następujące działania:

- Partycypacyjna rewitalizacja podwórek;
- Partycypacyjne wypracowanie zmian miejskiego układu komunikacji;
- Stworzenie platformy stałej współpracy i komunikacji miasta z mieszkańcami;
- Utworzenie Punktu Innowacji Społecznych.

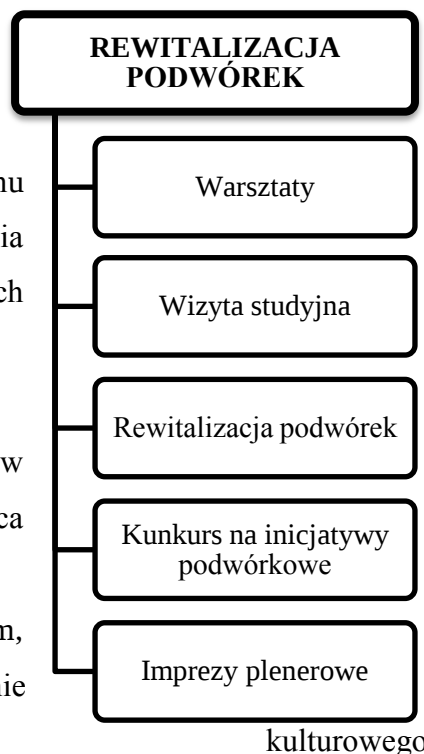
Rewitalizacja podwórek – działanie to ma na celu włączenie, zintegrowanie mieszkańców we wspólne wypracowanie rozwiązań przestrzennych i podniesienia tym samym atrakcyjności miejsca zamieszkania. Jest to kluczowy element w zastosowaniu tzw. „metody małych kroków”, ponieważ zasadniczą kwestią jest wpracowanie wśród mieszkańców

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

odpowiedzialności za najbliższe otoczenie. Istotnym elementem tego działania jest proces edukacyjny skierowany do odbiorców (pobudzający ich wyobraźnię i pokazujący realność możliwych zmian), dzięki któremu nastąpi włączenie mieszkańców w konkretne działania związane z ich bezpośrednim otoczeniem. W ramach tego działania zaplanowano:

- warsztaty:
  - warsztaty aktywizujące, włączające mieszkańców (kształtowanie postaw obywatelskich i wzorca odpowiedzialności za swoje otoczenie),
  - spacer edukacyjny z historykiem, archeologiem, przewodnikiem mające na celu wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego,
  - warsztaty projektowe, planistyczne dotyczące zagospodarowania podwórek i wizerunku obszaru z udziałem historyka, urbanisty, zarządcy zakończone koncepcją zagospodarowania podwórek z bezpośrednim zaangażowaniem mieszkańców,
  - warsztaty pokazowe, m.in. obsadzenie kwiatami przedogródków w nawiązaniu do historycznej nazwy ulicy (Kolejowa-Blumenstasse), odnowienie drzwi do komórek,
- wizyta studyjna
  - wizyta w miejscach, gdzie przeprowadzono rewitalizację podwórek,
- rewitalizacja podwórek
  - realizacja koncepcji,
- konkurs na inicjatywy podwórkowe

- edukacyjne, animacyjne dla i z mieszkańcami, poprzedzone „pigułką edukacyjną”, opiekun pomoże przeprowadzić i rozliczyć inicjatywę,
- imprezy plenerowe
  - do aktywizacji (np. festyny sąsiedzkie, święta ulicy/bram) na podwórkach w celu zmiany wizerunku miejsca i budowy poczucia dumy, odpowiedzialności za przestrzeń.

Wypracowanie zmian układu komunikacyjnego - działanie nastawione na rozwiązanie problemów bezpośredniego otoczenia (tory kolejowe) odbiorców projektu i dające możliwość współuczestniczenia w podejmowaniu kluczowych decyzji. Motywem pobudzającym zaangażowanie społeczności na wypracowanie nowych rozwiązań komunikacyjnych będzie możliwość rozwiązania wieloletniego problemu przepustowości miasta. W ramach tego działania zaplanowano:

- warsztaty:
  - dotyczące historycznego układu komunikacyjnego, w celu odtworzenia dawnych przejść oraz wypracowanie nowych rozwiązań. Mapa aktywnej komunikacji wskazująca, które miejsca mieszkańcy odwiedzają najczęściej z zaznaczeniem miejsc historycznych z włączeniem nowych technologii;
- koncepcja sieci ścieżek rowerowych:
  - mapa ścieżek istniejących i projektowanych - happeningi w różnych miejscach, konkursy,
  - wypracowanie propozycji sieciowania ścieżek istniejących i utworzenia nowych,
  - opracowanie koncepcji docelowej (konsultacje z wykorzystaniem form m.in. open-space, World Cafe);

**WYPRACOWANIE ZMIAN
UKŁADU KOMUNIKACYJNEGO**

Warsztaty

Koncepcja sieci ścieżek
rowerowych

Koncepcja sieci transportu
miejskiego

Mapa barier architektonicznych

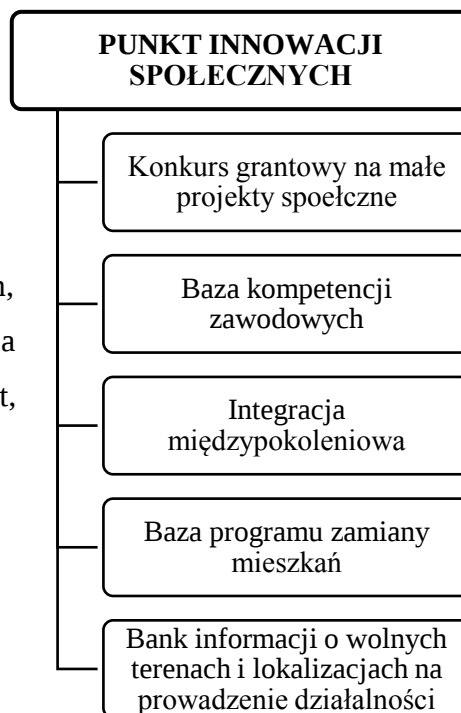
Koncepcja i dokumentacja
związana z bezkolizyjną
przeprawą przez tory kolejowe

- koncepcja sieci transportu miejskiego:
  - mapa istniejących i projektowanych połączeń oraz przystanków komunikacji (partycypacyjne formy, np. przeszkolenie wolontariuszy, animatorów i włączenie ich w mapowanie na przystankach, w autobusach, dzień bez biletu, konkursy, zabawy włączające, badania),
  - propozycje zmian w funkcjonujących liniach komunikacji i utworzenia nowych,
  - opracowanie koncepcji docelowej (konsultacje z wykorzystaniem form jw.);
- mapa barier architektonicznych:
  - z włączeniem NGO i instytucji skupiających osoby niepełnosprawne, warsztaty dla mieszkańców uwrażliwiające na niepełnosprawność;
- koncepcja i dokumentacja związane z bezkolizyjną przeprawą przez tory kolejowe:
  - konkurs dla urbanistów, architektów, prezentacje, wizualizacje, dyskusje z mieszkańcami.

Punkt Innowacji Społecznych (PIS) – centrum działające na bazie idei wzajemności. Działania prowadzące do pobudzenia zaangażowania społecznego poprzez realizację własnych projektów, tj.:

- konkurs grantowy na małe projekty społeczne
  - dla osób fizycznych, grup nieformalnych, NGO, instytucji (promocja i edukacja o rewitalizacji, partycypacja, empowerment, przestrzeń, gospodarka);
- baza kompetencji zawodowych
  - bank czasu, usług, umiejętności i ofert pracy;
- integracja międzypokoleniowa

- włączenie jednostek edukacyjnych, kulturalnych i NGO w tworzenie więzi między pokoleniami;
- baza programu zamiany mieszkań;
- bank informacji o wolnych terenach i lokalach na prowadzenie działalności.

Poszczególne działania będą miały charakter zintegrowany, przez co nastąpi synergia ich oddziaływań. Część działań planuje się wypracować we współpracy z lokalnymi partnerami (m.in. NGO, szkoła z wyznaczonego obszaru, przedstawiciele władz lokalnych i instytucji) oraz wybranymi podmiotami zewnętrznymi.

Przedsięwzięcia wchodzące w skład działań służących *Ożywieniu społeczno-gospodarczemu obszaru wzdłuż osi linii kolejowej* zakładają utworzenie sprawnie funkcjonującego społeczeństwa. Będzie to możliwe dzięki efektywnemu funkcjonowaniu poszczególnych dziedzin życia społecznego gwarantujących dobro społeczeństwa. Idea ta utożsamiana jest ze społeczeństwem działającym wspólnie, dla dobra ogółu, tworzącym jeden „organizm”. Realizacja działań jest gwarancją wypracowania w lokalnej społeczności świadomości korzyści płynących z aktywnego angażowania się w dobro wspólnoty.

MODUŁ II.

WZGÓRZE KREATYWNOŚCI KULTUROWEJ >TRADYTOR<

Miejszem realizacji tej części projektu jest obiekt tradytora, który położony jest w obrębie zespołu koszarowego Bergkaserne, wybudowanego w latach 1845-1849 r. przy ul. Garnizonowej. Obiekty pokoszarowe zostały w większości przekształcone w komunalne domy czynszowe, z których część zachowała się do dnia dzisiejszego. Po II wojnie światowej wyburzony został arsenał obronny koszar. Zachowana została jedynie niewielka jego część – tzw. tradytor, będący jednym z dwóch bliźniaczych pawilonów.

Obszar Bergkaserne – miejsce cenne pod względem historycznym, ulega stopniowej degradacji i obecnie zaliczane jest do obszarów peryferyjnych miasta. Tereny te stopniowo stają się obszarami wykluczenia społecznego, natomiast mieszkająca tam ludność odznacza

się niskim statusem materialnym. Postępuje degradacja zarówno obiektów mieszkalnych, jak i towarzyszącej im infrastruktury.

Głównym problemem występującym na terenie Bergkaserne jest zanikanie funkcji miastotwórczej tej części miasta i chaos przestrzenno-funkcjonalny, spowodowany znaczną degradacją znajdujących się tam obiektów mieszkalnych i koszarowych oraz, co się z tym wiąże, powstawaniem dysfunkcji społecznych. W przestrzeni widoczne są skutki aktów wandalizmu, które wywierają demoralizujący wpływ na najmłodszych mieszkańców oraz wzbudzają negatywne emocje wśród innych osób. Część obiektów, niegdyś prezentujących walory architektoniczne, dziś wymaga podjęcia prac renowacyjnych.

W ramach rewitalizacji Bergkaserne powstaną „Wzgórza Kreatywności Kulturowej >TRADYTOR<”, czyli centrum społeczno-kulturowe na bazie lokalowej obiektu tradytora. Ponadto mają zostać wdrożone działania służące poprawie sytuacji społecznej poprzez rozwój aktywności kulturotwórczych oraz remonty unikatowego obiektu architektury militarnej.

W ramach tego zadania planuje się podjęcie działań, zarówno infrastrukturalnych, jak i społecznych, wśród których wymienić można: remont konserwatorski obiektu tradytora i odpowiednie wyposażenie go, przeprowadzenie dynamicznej diagnozy poziomu życia i potrzeb mieszkańców okolicznych ulic, wdrożenie aktywności WKK >TRADYTOR< oraz stworzenie w obiekcie dodatkowych funkcji, m.in. pracowni przemysłów kreatywnych i ekonomii społecznej, centrum przeciwdziałania deprywacji i wdrażania edukacji obywatelskiej, pracowni edukacji historyczno-kulturowej i miniskansen fortyfikacji miejskich. Nadanie nowych funkcji pozwoli budować tożsamość lokalną mieszkańców jednocześnie integrując i aktywizując społeczność lokalną. Będzie to również szansa na ocalenie wartości historyczno-kulturowych tkwiących w zachowanych reliktach kompleksu koszarowego.

Rewitalizacja Bergkaserne w znaczącym stopniu wpłynie na wyzwolenie potencjałów infrastrukturalnych tego miejsca do celów aktywności ekonomicznej oraz partycypacyjne aktywizowanie mieszkańców pobliskich ulic. Jest to istotne, gdyż część miasta obejmująca te ulice, odcięta linią ul. Olsztyńskiej, nie jest objęta jakąkolwiek formą aktywności

nastawionej na włączenie tych terenów do struktury urbanistycznej miasta, jako ważnej przestrzeni publicznej. Uznawany jest również za obszar niemający żadnej spójności funkcjonalnej z pozostałymi częściami miasta.

3.6.2. PROJEKT ZINTEGROWANY II.: WŁĄCZENIE SPOŁECZNE

Projekt składa się z następujących modułów:

Moduł I. Centrum rehabilitacji, edukacji i wsparcia z całozyciowym programem wsparcia osób z niepełnosprawnością intelektualną

Moduł II. Adaptacja budynku byłego sądu na cele ogólnospołeczne

Moduł III. Przystanek BezTroski

Moduł IV. Ułatwienie dostępu do usług społecznych, w tym integracja ze środowiskiem lokalnym

Moduł V. Rewitalizacja Domu Polonii

MODUŁ I.

CENTRUM REHABILITACJI, EDUKACJI I WSPARCIA Z CAŁOŻYCIOWYM PROGRAMEM WSPARCIA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ

Celem projektu jest poszerzenie pomocy i wsparcia dla osób z niepełnosprawnością intelektualną oferowanej przez Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Ostródzie. Uzupełnienie i rozwinięcie całozyciowego programu wsparcia osób z niepełnosprawnością intelektualną odbędzie się poprzez dostosowanie do wymogów prowadzenia centrum rehabilitacji obiektu po Urzędzie Starostwa Powiatowego.

Działania inwestycyjne umożliwią remont i adaptację budynku przy ul. Grunwaldzkiej 19a w celu utworzenia „Centrum Rehabilitacji, Edukacji i Wsparcia”, w którym zostaną poszerzone istniejące i utworzone nowe formy wsparcia osób z niepełnosprawnością intelektualną. W ramach „Centrum Rehabilitacji, Edukacji i Wsparcia” powstanie Ośrodek

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Wsparcia Rodziny Osoby Niepełnosprawnej Intelktualnie (OWRONI), którego głównym celem będzie wdrożenie modelu zindywidualizowanego wsparcia osób z niepełnosprawnością intelektualną i ich rodzin, dzięki czemu zrealizowany zostanie postulat normalizacji życia tych osób. Działalność Ośrodka skupiać się będzie na:

- Rozpoznaniu potrzeb osoby z niepełnosprawnością intelektualną i jej rodziny,
- Opracowaniu na podstawie diagnozy i wdrożenie Indywidualnego Planu Pomocy i Wspierania osoby niepełnosprawnej, jej rodziców i całej rodziny,
- Okresowej ewaluacji planu pomocy,
- Udzielaniu wsparcia, pomocy, porad psychologiczno-terapeutycznych dla rodziny oraz usług pielęgnacyjno-wspierających w miejscu zamieszkania, asystentury osobistej oraz organizowaniu opieki czasowej dziennej i całodobowej,
- Utworzeniu i prowadzeniu dla 12 osób grupowego mieszkania treningowo-wspomagającego,
- Utworzeniu Szkoły Przysposobienia do Pracy dla młodzieży z głębszą niepełnosprawnością intelektualną,
- Poprawie warunków udzielania wczesnej pomocy dzieciom w wieku do 7 lat w ramach wczesnej interwencji i wczesnego wspomagania rozwoju.

Różnorodne formy pomocy Ośrodka mają przyczynić się do tego, by osoby z niepełnosprawnością osiągnięcia wysokiego poziom uczestnictwa w życiu społecznym, a ich rodziny odczuwały realną pomoc i wsparcie.

Dostosowanie obiektu po Urzędzie Starostwa Powiatowego do wymogów prowadzenia „Centrum Rehabilitacji, Edukacji i Wsparcia” umożliwi również zwiększenie liczby miejsc w Powiatowym Środowiskowym Domu Samopomocy. Obecnie z oferty PŚDS korzysta 35 osób zależnych. Z diagnozy potrzeb dla osób głęboko i wielorako niepełnosprawnych wynika, że w najbliższych 4 latach niezbędne będzie zapewnienie dodatkowych 20 miejsc dla osób z głęboką niepełnosprawnością intelektualną.

MODUŁ II.

ADAPTACJA BUDYNKU BYŁEGO SĄDU NA CELE OGÓLNOSPOŁECZNE

Przedmiotem przedsięwzięcia jest budynek byłego sądu przy ul. Olsztyńskiej. Obiekt planuje się zaadaptować na funkcje ogólnospołeczne, w celu utworzenia Charytatywno-Opiekuńczego Centrum Diakonijnego.

Budynek obecnie stanowi siedzibę Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Ostródzie. Na 4 kondygnacjach parafia zamierza prowadzić zróżnicowaną działalność charytatywną.

Zakres przedsięwzięcia obejmuje prace remontowe, restauracyjne oraz adaptacyjne budynku o powierzchni ok. 2000 m², w szczególności:

- wymiana poszycia dachowego, w tym montaż kolektorów słonecznych,
- wymiana stolarki okiennej na nową, będącą repliką okien historycznych lub z zamontowanymi elementami dekoracyjnymi okien historycznych,
- remont elewacji przez naprawę i uzupełnienie pęknięć i braków w ceglach,
- montaż windy przyściennej,
- adaptacja pomieszczeń do potrzeb projektowanej funkcji przez wykonanie napraw malarskich, tynkarskich, wymianę posadzek i ułożenie glazury,
- wykonanie instalacji elektrycznej, centralnego ogrzewania oraz wodno-kanalizacyjnej,
- podłączenie sieci ciepłowniczej MPEC,
- zakup mebli i wyposażenia oraz sprzętu audiowizualnego.

W ramach projektu Charytatywno-Opiekuńczego Centrum Diakonijnego planuje się zaadaptować budynek do pełnienia następujących nowych funkcji:

- Parter budynku służyć będzie funkcjom administracyjno-biurowym niezbędnym do prowadzenia działań przez organizacje pozarządowe. Dodatkowo parter mieścić będzie pomieszczenia magazynowe wykorzystywane na potrzeby wypożyczenia sprzętu rehabilitacyjnego. Ponadto we wschodnim skrzydle budynku znajdować się będzie sala wielofunkcyjna, wykorzystywana na różnego rodzaju zajęcia z młodzieżą.
- Na pierwszym piętrze budynku umieszczone zostaną:

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

- Gabinety poradnictwa specjalistycznego: psychologa, pedagoga oraz terapeutów,
  - Sale szkoleniowe i wystawowe, siłownia dla młodzieży,
  - Sale udostępniane organizacjom pozarządowym, gdzie prowadzone będą zajęcia z młodzieżą,
  - Kawiarenka internetowa ogólnodostępna.
- Drugie piętro i poddasze budynku zostanie przeznaczone na utworzenie Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii. Będzie to placówka socjoterapeutyczna, przeznaczona dla młodzieży, która z powodu zaburzeń rozwojowych, trudności w uczeniu się i zaburzeń w funkcjonowaniu społecznym jest zagrożona niedostosowaniem społecznym i wymaga specjalnej organizacji nauki, metod pracy, wychowania i socjoterapii. W skład Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii w Ostródzie wejdzie gimnazjum specjalne z miejscami dla 36 wychowanków. Ośrodek przeznaczony będzie wyłącznie dla chłopców. Ponadto w celu zapewnienia całodobowej opieki wychowankom część pomieszczeń budynku zostanie zaadaptowana na internat z grupami wychowawczymi. Zadaniem Ośrodka będzie eliminowanie przyczyn i przejawów niedostosowania społecznego, umożliwienie wychowankom zdobycia wiedzy i umiejętności niezbędnych do uzyskania świadectwa ukończenia szkoły oraz pomoc przy wyborze kierunku dalszego kształcenia, przygotowanie wychowanków do prawidłowego uczestniczenia w życiu społecznym oraz życia zgodnego z powszechnie obowiązującymi normami społecznymi i prawnymi.

Projekt przyczyni się do realizacji następujących celów:

- Ożywienie społeczne na terenach zdegradowanych poprzez wprowadzenie nowych funkcji w zakresie kultury i edukacji do zrewitalizowanego obiektu,
- Utworzenie bazy infrastrukturalnej dla instytucji NGO zajmujących się włączeniem społecznym młodzieży z terenu powiatu ostródzkiego,
- Poprawy ładu przestrzennego i estetyki obszaru rewitalizowanego w Ostródzie, m.in. poprzez zmianę sposobu użytkowania obiektu (adaptacja na cele użyteczności

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

publicznej, polepszenie stanu technicznego budynku, podniesienie jego wartości architektonicznej oraz walorów funkcjonalnych i estetycznych),

- Poprawy stanu zachowania obiektów wpisanych do ewidencji zabytków poprzez ich konserwację i restaurację oraz wykorzystanie ich na nowe cele edukacyjno-wychowawcze, kulturalne i społeczne.

Realizacja przedmiotowego projektu wpłynie również pozytywnie na rozwój współpracy między władzami lokalnymi a sektorem pozarządowym, włączenie społeczne, aktywność mieszkańców miasta oraz rozwój społeczeństwa.

W ramach adaptacji budynku byłego sądu do pełnienia funkcji społecznych planowane jest również stworzenie miejsca do prowadzenia działalności przez Stowarzyszenie CWOP. Jest to element komplementarny z przedsięwzięciem opisanym w Module VI niniejszego projektu zintegrowanego.

MODUŁ III.

PRZYSTANEK BEZTROSKI – kontynuacja projektu

Celem projektu jest zminimalizowanie negatywnych skutków występujących problemów społecznych w szczególności na obszarze rewitalizowanym poprzez przywrócenie lub zbudowanie więzi społecznych, odbudowę tożsamości lokalnej, poczucia tożsamości i współdecydowania o przestrzeni publicznej.

W ramach projektu zrealizowane będą działania szczegółowe:

- Centrum innowacyjnych form pracy z klientem:
  - Szkolenia dla streetworkerów, asystentów rodziny, animatorów, NGO,
  - Warsztaty animacyjne dla liderów środowisk lokalnych.
- Rozwiązywanie sytuacji kryzysowych:
  - Punkty porad,
  - Grupy wsparcia,
  - Praca zespołów terenowych.

- Aktywizacja zawodowa:
  - Warsztaty: motywacyjno-integracyjne, poszukiwanie pracy, ekonomia społeczna,
  - Trener pracy,
  - Kursy zawodowe (zdefiniowane po konsultacji z trenerem pracy).
- Świetlica socjoterapeutyczna:
  - Zajęcia integracyjno-motywacyjne + wyjazdy,
  - Zajęcia wyrównujące dysproporcje rozwojowe,
  - Zajęcia sportowe,
  - Nauka wolontariatu,
  - Kursy dla młodzieży,
  - Warsztaty prowadzenia biznesu,
  - Wycieczki,
  - Punkt porad.
- Świetlica dla dorosłych:
  - Konsultacje lekarskie,
  - Punkt integracyjny,
  - Zajęcia obowiązkowe (po konsultacjach z psychologiem, trenerem pracy, lekarzem itp.)
  - Wycieczki integracyjne.

MODUŁ IV.

UŁATWIENIE DOSTĘPU DO USŁUG SPOŁECZNYCH, W TYM INTEGRACJA ZE ŚRODOWISKIEM LOKALNYM

Głównym celem projektu jest zwiększenie dostępności usług społecznych dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Odbywać się to będzie poprzez szereg działań szczegółowych:

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

- Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne dla rodzin, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych;
- Wsparcie rodzin w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych, zmierzające do świadomego i odpowiedzialnego podejmowania i realizacji funkcji wynikających z rodzicielstwa (udział w zajęciach edukacyjnych/warsztatach/poradnictwie, m.in. szkoła dla rodziców, zajęcia z wychowania bez przemocy, poradnictwo w zakresie problemów opiekuńczo-wychowawczych, edukacja w zakresie opieki nad osobami niesamodzielnymi tj. starszymi czy niepełnosprawnymi, edukacja przyszłych rodziców);
- Wzmacnianie środowiskowych form wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (m.in. asystent rodziny, konsultant rodziny, rodziny wspierające, lokalne grupy wsparcia rodziny, mediator, itp.);
- Organizacja i wsparcie grup samopomocowych, grup wsparcia i klubów dla rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym (borykających się z różnymi problemami m.in.: przemocą w rodzinie, uzależnieniami, bezradnością opiekuńczo-wychowawczą, niepełnosprawnością), w tym koszty związane z zatrudnieniem osoby prowadzącej klub lub grupę;
- Wsparcie ofiar przemocy domowej i/lub programy korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy m.in. poradnictwo specjalistyczne;
- Usługi wspierające prawidłowe funkcjonowanie rodziny i przyczyniające się do podniesienia jakości codziennego życia w zakresie m.in: żywienia i higienicznego trybu życia, gospodarowania budżetem domowym, organizowania czasu wolnego, podziału zadań w rodzinie;
- Usługi wspierające rodziny, w których są osoby z niepełnosprawnością, w tym z zaburzeniami psychicznymi / osoby starsze (np. warsztaty podnoszące umiejętności pielęgnacyjne/opiekuńcze, warsztaty prowadzące do nabycia umiejętności

i kompetencji społecznych, usługi osoby asystującej osobie niesamodzielnej lub specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, podczas aktywizacji społecznej członków rodziny);

- Wsparcie umiejętności społecznych rodzin wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym m.in. poprzez udział w treningach psychospołecznych, warsztatach z asertywności, autoprezentacji;
- Usługi, mające na celu wzmocnienie więzi rodzinnych przy jednoczesnym rozwoju wiedzy lub kształtowaniu postaw, służących polepszeniu funkcjonowania rodziny, w tym m.in. wspólne wyjazdy rodzinne;
- Wspieranie organizacji pomocy sąsiedzkiej, usług wolontariackich dla rodzin wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- Usługi wolontariackie przez lub na rzecz rodzin wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym

MODUŁ V.

REWITALIZACJA DOMU POLONII

Zakres modułu obejmuje kompleksową modernizację Domu Polonii, znajdującego się przy ul. Seweryna Pieniężnego 6 oraz wprowadzenie nowych funkcji o charakterze kulturalnym, edukacyjnym, społecznym i usługowym. Przedmiotem projektu jest:

- modernizacja i przebudowa budynku Domu Polonii,
- wprowadzenie nowych funkcji: kulturalnych, edukacyjnych, społecznych, zdrowotnych i usługowych, np.:
  - współpraca ze specjalnym ośrodkiem szkolno-wychowawczym w Ostródzie (przygotowanie zawodowe młodzieży, praca),
  - współpraca z Uniwersytetem III wieku i MOPS,
  - naturalne metody leczenia i rehabilitacji: apiterapia i hortiterapia,
  - współpraca ze szkołami przy wprowadzaniu nowych kierunków nauczania zgodnych z priorytetami zawartymi w strategii rozwoju województwa,
- budowa parkingu dla rowerów i samochodów, montaż oświetlenia,

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

- zagospodarowanie terenu zieleni przy budynku.

Projekt ten łączy działania twarde i miękkie, co świadczy o jego kompleksowości. Najważniejszym efektem realizacji przedsięwzięcia będzie poszerzenie dostępności oraz różnorodności usług o charakterze kulturalnym, edukacyjnym, społecznym, czy zdrowotnym. Ponadto wdrożenie projektu przyczyni się do aktywizacji społeczno-zawodowej społeczności lokalnej, w tym w szczególności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Dodatkowym efektem będzie podniesienie jakości przestrzeni miejskiej (dotyczy to zarówno budynku, jak i przyległego terenu).

MODUŁ VI.

MŁODZIEŻOWY KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ W OSTRÓDZIE (MKIS)

Celem projektu jest aktywizacja zawodowa i społeczna młodzieży w wieku 15-21 lat zagrożonej ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym. Obywać się to będzie poprzez szereg zadań szczegółowych:

- Przeciwdziałanie i ograniczanie zjawiska patologii społecznych młodzieży wynikających z negatywnych wzorców rodzinnych i niewydolności wychowawczej rodziców,
- Zmniejszenie podatności młodzieży na używki, środki i substancje uzależniające prowadzące do nałogów i zachowań autodestrukcyjnych,
- Zwiększenie zainteresowania aktywnością społeczną młodzieży, włączenie społeczne młodzieży,
- Zwiększenie umiejętności zawodowych młodzieży, dostosowanie ich predyspozycji do potrzeb lokalnego rynku pracy,
- Zwiększenie udziału partnerów społecznych, publicznych i biznesowych w tworzeniu spójnej polityki lokalnej na rzecz przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu młodzieży.

Uczestnikami projektu będą osoby w wieku 15-21 lat, zamieszkujące lub przebywające na terenie Ostródy, uczące się w ostródzkich szkołach lub przebywające np. w internatach,

dotknięte zjawiskiem wykluczenia społecznego. Projektem objętych będzie 15-20 osób w ramach jednej edycji. Stowarzyszenie CWOP planuje realizację dwóch edycji projektu.

Etapy realizacji projektu:

- Rekrutacja:
  - młodzież objęta dotychczasowymi działaniami Stowarzyszenia CWOP i parterów w latach 2014-2016,
  - współpraca z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej,
  - kontakty z lokalnymi organizacjami pozarządowymi,
  - kontakty z ostródzkimi szkołami,
  - w przypadku objęcia programem osób niepełnoletnich, konieczne będzie uzyskanie zgody od rodziców lub opiekunów tych osób na uczestnictwo w projekcie.
- Obowiązkowa ścieżka uczestnictwa:
  - indywidualna diagnoza przez psychologa, doradcę zawodowego i lekarza,
  - indywidualny plan rozwoju (zakładający nie tylko aspekt zawodowy, ale też rozwój osobisty),
  - wyjazdowe zajęcia integracyjne,
  - zajęcia obowiązkowe z zakresu komunikacji społecznej, zajęć wyrównawczych, profilaktyki zdrowotnej (w tym m.in. antykoncepcja czy seksualność), profilaktyki uzależnień, przedsiębiorczości,
  - aktywizacja zawodowa (wybór określonych narzędzi zgodnie z IPD),
  - aktywizacja społeczna (wybór określonych narzędzi zgodnie z IPD),
  - aktywizacja edukacyjna (wybór określonych narzędzi zgodnie z IPD),
- Aktywizacja/reintegracja zawodowa:
  - Indywidualny Plan Działania (IPD) jako element indywidualnego planu rozwoju, doradca zawodowy,
  - wizyty studyjne w firmach młodzieżowych, spółdzielniach socjalnych itp.,

- kursy zawodowe, np. renowacja mebli, barista, kelnerstwo, obsługa turystyczna, hotelarstwo, animator zabawy, krawiectwo itp. (kursy realizowane będą pod kątem bieżącego zapotrzebowania na lokalnym rynku pracy i predyspozycji młodzieży),
- praktyki zawodowe (w tym w podmiotach ekonomii społecznej),
- staże zawodowe (w tym w podmiotach ekonomii społecznej)
- Aktywizacja/reintegracja społeczna:
  - wyjazdy i zajęcia integracyjne,
  - spotkania, warsztaty i praca z animatorem,
  - akcje społeczne i wolontariat,
  - wizyty studyjne do innych MKIS,
  - poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne,
  - stworzenie własnej przestrzeni przez młodzież,
  - wyjazdy uspołeczniające: kino, teatr, wycieczki itp.
- Edukacja:
  - zajęcia wyrównujące, np. korepetycje,
  - zajęcia z języka angielskiego i niemieckiego,
  - powrót do szkoły i/lub kontynuacja nauki (dotyczy młodzieży, która przedwcześnie zakończyła edukację)
  - zajęcia rozwijające talenty i zainteresowania – wg potrzeb młodzieży,

Ponadto projekt zakłada działania infrastrukturalne dotyczące zorganizowania pomieszczenia dla MKIS.

Proponuje się przeznaczenie jednego z pomieszczeń byłego budynku sądu na prowadzenie przedmiotowej działalności przez Stowarzyszenie (Stowarzyszenie CWOP podpisało porozumienie z właścicielem budynku na rzecz utworzenia przyjaznego miejsca nauki, pracy, terapii, wsparcia i rozwoju młodzieży, w szczególności młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym). W tym celu należy to miejsce doposażyć w sprzęt potrzebny do

prowadzenia zajęć, m.in.: tv, dekodery, sprzęt audio, projektor, ekran, regały, szafy, gry, biblioteczkę itp. Pomieszczenie zostałoby umeblowane i pomalowane przez młodzież. Prowadzenie zajęć dla młodzieży wymaga również utworzenia zaplecza socjalnego (kuchnia, toaleta), pracowni komputerowej, pokoju do pracy indywidualnej (psycholog, doradca zawodowy itp.) oraz biura dla animatora i opiekunów.

3.7. CHARAKTERYSTYKA PRZEDSIĘWZIĘĆ KOMPLEMENTARNYCH DO PODSTAWOWYCH PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH

Za przedsięwzięcia komplementarne uznawane są projekty uzupełniające w stosunku do działań zidentyfikowanych jako podstawowe, które ze względu na mniejszą skalę oddziaływania trudno scharakteryzować indywidualnie, a które są oczekiwane ze względu na realizację celów programu rewitalizacji.

Ważnym aspektem procesów rewitalizacyjnych jest edukacja każdej grupy wiekowej mieszkańców, dotycząca walorów historycznych ich miejsca zamieszkania, środowiska oraz ochrony przyrody i krajobrazu miejskiego, a w związku z powyższym – działanie w celu zachowania ciągłości historycznej budynków i przestrzeni miejskiej oraz przeciwdziałanie postępującej degradacji tkanki miejskiej.

W tym celu planuje się realizację szeregu przedsięwzięć, które w bezpośredni sposób oddziałują na obszary rewitalizacji i budynki historyczne, które z kolei, razem z realizacją projektów podstawowych, tworzyć będą atrakcyjny miejski krajobraz, o zachowanych walorach historycznych i kulturowych.

Na przestrzeni kilkuset lat w mieście zostało wybudowanych kilka obiektów militarnych, które zachowały się do dnia dzisiejszego. Rewitalizacja tych obiektów - odnowienie i adaptacja na potrzeby pełnienia nowych funkcji – społecznych, gospodarczych czy mieszkaniowych, stanowi fundament kompleksowego wyprowadzania obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego.

Rewaloryzacja i kontynuacja rewitalizacji zamku krzyżackiego w Ostródzie – kontynuacja projektu

Zamek krzyżacki wybudowany w XIV w., znajdujący się przy ul. Mickiewicza jest najstarszym obiektem o charakterze militarnym i jednocześnie najstarszą zachowaną budowlą w mieście.

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Budynek został odbudowany na przełomie lat 80-tych i 90-tych, a od 2000 r. mieszczą się w nim dwie instytucje kultury – Centrum Kultury i Muzeum. Pomimo dotychczasowych remontów istnieje potrzeba dalszych prac, takich jak: odgruzowanie i remont piwnic pod skrzydłem południowym, zagospodarowanie dużych powierzchni poddaszy oraz zagospodarowanie otoczenia zamku.

Zadania w zakresie modernizacji zamku mają umożliwić poszerzenie możliwości wystawienniczych muzeum, a także zagospodarowanie większej przestrzeni dla poprawnego funkcjonowania w nim instytucji kultury. Działania te wspomogą ochronę i promowanie dziedzictwa kulturalnego Ostródy. W kolejnym etapie obiekt zostanie udostępniony w całości dla zwiedzających, dzięki czemu stanie się istotną atrakcją turystyczną miasta.

Ważną częścią procesu modernizacji, oprócz działań architektonicznych, jest odpowiednie zagospodarowanie terenów otaczających zamek. Celem takiego działania jest zrewaloryzowanie zdegradowanych przestrzeni staromiejskich i stworzenie interesującego urbanistycznego wnętrza miejskiego opartego na historycznym budynku militarnym.

Rewitalizacja zamku w znacznym stopniu wpłynie na rozwój miejskiej turystyki i jednocześnie stanie się bodźcem do rozwoju okolicznych usług. Wpłynie to pozytywnie na aktywizację gospodarczą mieszkańców. Dodatkowo, dzięki poprawie funkcjonowania zlokalizowanych w obiekcie instytucji kultury, wzmocni się integracja społecznej mieszkańców.

Kontynuacja rewitalizacji Białych Koszar

Rewitalizacja części kompleksu Białych Koszar opierać się będzie przede wszystkim na remoncie, modernizacji i przebudowie zdekapitalizowanych budynków powojkowych i zaadaptowaniu ich na potrzeby pełnienia nowych funkcji – kulturalnych, edukacyjnych, zdrowotnych, społecznych i usługowych. Powstaną nowe mieszkania, punkty usług komunalnych i komercyjnych, a także placówki handlowe. Dodatkowo, ze względu na specyfikę zabudowy koszar, tzn. duży plac otoczony z trzech stron zabudową oraz tereny

otwarte, istnieje potrzeba zagospodarowania ich na cele rekreacyjne, na których urządzona zostanie zieleń miejska. Usprawniona zostanie również komunikacja, poprzez poprawę stanu technicznego dróg dojazdowych i wewnętrznych, a także powstaną nowe ciągi ścieżek rowerowych. Planowane jest także rozbudowanie monitoringu miejskiego.

Kompleksowa rewitalizacja Czerwonych Koszar

Czerwone Koszary są atrakcyjnym założeniem architektoniczno-urbanistycznym, dobrze skomunikowanym z prorozwojowymi południowymi i południowo-wschodnimi częściami miasta. Obiekty znajdujące się na obszarze koszar są niezwykle atrakcyjne z uwagi na możliwość rozwoju mieszkalnictwa oraz sfery usługowo-handlowej. Teren ten jest skanalizowany, posiada dostęp do wody i elektryczności.

Znaczącym problemem zidentyfikowanym na tym obszarze jest postępująca degradacja budynków, infrastruktury technicznej oraz znajdującej się wokół zieleni. Modernizacja kompleksu polegać będzie na przekształceniu obecnych terenów pomilitarnych oraz budynków powojennych, jednocześnie adaptując je na cele mieszkaniowe, gospodarcze i społeczne, edukacyjne, usługowe, zdrowotne, poprzez: remonty, modernizacje, termomodernizacje i przebudowę istniejących obiektów. Dodatkowych działań, takich jak przebudowa, budowa czy modernizacja, wymagają również istniejące ciągi komunikacyjne i parkingi oraz infrastruktura techniczna. Ponadto utworzone zostaną atrakcyjne przestrzenie publiczne z ukształtowaną i zagospodarowaną zielenią miejską, miejsca rekreacji, które służyć mają mieszkańcom obszaru zdegradowanego, jak i całego miasta. Dodatkowo planowana jest rozbudowa monitoringu miejskiego.

Odpowiednie zagospodarowanie Czerwonych Koszar poprawi sytuację mieszkaniową miasta, rozwinie sferę usług, handel, a także zapewni powstawanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych. Oś komunikacyjna biegnąca wzdłuż granicy obszaru pokoszarowego, doliny rzeki Drwęcy ma docelowo spełnić funkcje osi kreacji urbanistycznej, która połączy atrakcyjne walory krajobrazowe z cenną strukturą przestrzenno-architektoniczną XIX-wiecznych koszar. Kompleks ten ma bardzo duży potencjał prorozwojowy.

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Dawne tereny militarne – Białe Koszary (znajdujące się pomiędzy ulicami: Kościuszki, Pieniężnego, Wojska Polskiego, Czarnieckiego i Jana III Sobieskiego) oraz Czerwone Koszary (znajdujące się pomiędzy ulicami Grunwaldzką i 1 Dywizji) – są obszarami atrakcyjnymi w aspekcie możliwości inwestycyjnych, rozwoju handlu i usług, mieszkalnictwa, a także w aspekcie utworzenia nowych, interesujących, przestrzeni publicznych.

„Aktywne i zdrowe starzenie się – programy profilaktyczne i zdrowotne”

Realizacja przedsięwzięcia obejmuje następujące działania szczegółowe:

- Realizacja programów profilaktycznych opracowanych na szczeblu krajowym pod nadzorem Ministerstwa Zdrowia w zakresie następujących chorób nowotworowych: rak szyjki macicy, rak piersi, rak jelita grubego, w tym działania zwiększające zgłaszalność na badania profilaktyczne;
- Realizacja programów zdrowotnych dotyczących chorób układu krążenia, chorób układu oddechowego oraz chorób i zaburzeń psychicznych, w tym działania zwiększające zgłaszalność na badania profilaktyczne;
- Realizacja programów zdrowotnych dotyczących chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu tj. zakaźnych chorób odkleszczowych (borelioza i kleszczowe zapalenie mózgu), nowotworu gruczołu krokowego, w tym działania zwiększające zgłaszalność na badania profilaktyczne;
- Opracowanie i wdrożenie programów ukierunkowanych na eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy (w tym działania szkoleniowe);
- Opracowanie i/lub wdrożenie programów zdrowotnych z uwzględnieniem rehabilitacji medycznej.

„Rozwój przedsiębiorczości poprzez kompleksowe wsparcie na rzecz samozatrudnienia”

Projekt ukierunkowany jest na utworzenie oraz zapewnienie trwałości nowoutworzonych mikroprzedsiębiorstw, realizowane w postaci kompleksowego wsparcia

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

związanego z rozpoczęciem działalności gospodarczej. W ramach projektu podjęte będą następujące działania:

- Indywidualne doradztwo w postaci weryfikacji predyspozycji (w tym, np. osobowościowych, poziomu motywacji) do samodzielnego założenia i prowadzenia działalności gospodarczej,
- Grupowe szkolenia w zakresie podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej,
- Wsparcie pomostowe w postaci usług doradczo-szkoleniowych o charakterze specjalistycznym (indywidualnych i grupowych).

„Podniesienie jakości oferty edukacyjnej w Ostródzie”

Głównym celem projektu jest podniesienie kluczowych kompetencji uczniów, ich właściwych postaw i umiejętności niezbędnych na rynku pracy oraz rozwój zindywidualizowanego podejścia do ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Odbywać się to będzie poprzez szereg działań szczegółowych:

- Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli w zakresie stosowania metod oraz form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej).
- Kształtowanie i rozwijanie u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej) oraz działań z obszaru doradztwa zawodowego.
- Indywidualizacja pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym wsparcie ucznia młodszego.
- Doposażenie szkół lub placówek systemu oświaty w pomoce dydaktyczne oraz specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii

uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnością, ze szczególnym uwzględnieniem tych pomocy, sprzętu i narzędzi, które są zgodne z koncepcją uniwersalnego projektowania.

- Przygotowanie nauczycieli do prowadzenia procesu indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym wsparcia ucznia młodszego, rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów i efektywnego stosowania ww. pomocy dydaktycznych w pracy.
- Wyposażenie szkolnych pracowni w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych lub matematyki.
- Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli, w tym nauczycieli przedmiotów przyrodniczych lub matematyki, niezbędnych do prowadzenia procesu nauczania opartego na metodzie eksperymentu.
- Kształtowanie i rozwijanie kompetencji uczniów w zakresie przedmiotów przyrodniczych lub matematyki
- Wyposażenie szkół lub placówek systemu oświaty w pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK niezbędne do realizacji programów nauczania w szkołach lub placówkach systemu oświaty, w tym zapewnienie odpowiedniej infrastruktury sieciowo-usługowej.
- Podnoszenie kompetencji cyfrowych nauczycieli wszystkich przedmiotów w zakresie korzystania z narzędzi TIK zakupionych do szkół lub placówek systemu oświaty oraz włączania narzędzi TIK do nauczania przedmiotowego.
- Kształtowanie i rozwijanie kompetencji cyfrowych uczniów, w tym z uwzględnieniem bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni i wynikających z tego tytułu zagrożeń.
- Programy rozwijania kompetencji cyfrowych uczniów poprzez naukę programowania.

„Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej”

Głównym celem projektu jest zwiększenie dostępności i jakości edukacji przedszkolnej w Ostródzie. Odbywać się to będzie poprzez szereg działań szczegółowych:

- Tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego, w tym dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami, w istniejących lub nowoutworzonych ośrodkach wychowania przedszkolnego,
- Dostosowanie istniejących miejsc wychowania przedszkolnego do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami lub realizacja dodatkowej oferty edukacyjnej i specjalistycznej umożliwiającej dziecku z niepełnosprawnością udział w wychowaniu przedszkolnym poprzez wyrównywanie deficytu wynikającego z niepełnosprawności,
- Rozszerzenie oferty ośrodka wychowania przedszkolnego o dodatkowe zajęcia wyrównujące szanse edukacyjne dzieci w zakresie stwierdzonych deficytów,
- Wydłużenie godzin pracy ośrodków wychowania przedszkolnego,
- Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli ośrodków wychowania przedszkolnego do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym, w tym w szczególności z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz w zakresie współpracy nauczycieli z rodzicami, w tym radzenia sobie w sytuacjach trudnych.
- Kształtowanie i rozwijanie u dzieci w wieku przedszkolnym kompetencji kluczowych
- Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli w zakresie stosowania metod i form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u dzieci w wieku przedszkolnym kompetencji kluczowych
- Rozbudowa, przebudowa, remont, adaptacja istniejących obiektów w celu dostosowania ich do edukacji przedszkolnej
- Doposażenie placówek istniejących, zakupie niezbędnego sprzętu (w tym poprawa warunków przy zwiększonej liczbie miejsc przedszkolnych)

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

„Rewaloryzacja zabytkowych cmentarzy”.

Przedsięwzięcia te dotyczyć będą dwóch cmentarzy, obecnie znajdujących się w znacznym stopniu zdegradowania, i które są stopniowo zapomniane przez mieszkańców miasta:

- przy ul. Czarnieckiego - założono w XIX wieku. Położony jest w centrum miasta. W dobrym stanie zachowało się tylko kilka nagrobków. Cmentarz przy ul. Czarnieckiego wymaga przeprowadzenia działań mających na celu ożywienie terenu poprzez odbudowę podstawowej infrastruktury społecznej. Projekt ten jest problemowo komplementarny do projektów podstawowych. Rewaloryzacja cmentarzy pozytywnie wpłynie na zachowanie walorów historycznych i kulturowych miasta.
- „Polska Górka” – Cmentarz „Polska Górka” jest miejscem o wysokim znaczeniu historycznym dla miasta. W trosce o cmentarz Gmina Miejska Ostróda podjęła kroki mające na celu zapobieganie dalszej degradacji i dewastacji „Polskiej Górki”. Dzięki pomocy Parafii Ewangelicko – Metodystycznej „Łaski Bożej” w Ostródzie przy dofinansowaniu z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego sporządzono dokumentację konserwatorsko – adaptacyjną cmentarza. Pozwoliło to przede wszystkim na stworzenie:
  - podkładu sytuacyjno – wysokościowego wraz z aktualizacją drzewostanu i nagrobków,
  - inwentaryzacji dendrologicznej,
  - inwentaryzacji nagrobków,
  - wytycznych konserwatorskich i projektu rewaloryzacji i adaptacji cmentarza,
  - kosztorysu proponowanych prac rewaloryzacyjno – adaptacyjnych.

Projekt zakłada ożywienie terenu pod względem społecznym poprzez odbudowę podstawowej infrastruktury cmentarza (ogrodzenie, ciągi piesze, modernizacja głównej bramy, modernizacja nagrobków, prace przy zieleni). W ramach projektu zainstalowany zostanie także monitoring.

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

„*Strefy aktywności rodzinnej*” jest przedsięwzięciem kładącym nacisk na sferę rekreacji mieszkańców obszarów rewitalizowanych. Przedmiotem projektu jest utworzenie stref aktywności rodzinnych mających na celu zwiększenie oferty wykorzystania czasu wolnego poprzez zagospodarowanie pustych, zaniedbanych i niewykorzystanych przestrzeni miejskich:

- Przywrócenie tym miejscom dawnych form i funkcji,
- Nadanie im nowych funkcji (m.in. edukacyjnych, kulturalnych, przyrodniczych, rekreacyjnych, sportowych)
- Odpowiednie wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych,

W ramach projektu planuję się również zakup odpowiedniego wyposażenia pozwalającego na prawidłowe funkcjonowanie stref aktywności rodzinnych.

„Katolickie Centrum Kultury”

Celem projektu jest utworzenie Centrum Kultury jako miejsca integracji i wspierania inicjatyw na rzecz rozwoju kapitału społecznego, realizowanego przez Parafię Niepokalanego Poczęcia NMP w Ostródzie.

Przedsięwzięcie zakłada modernizację budynku Domu Katechetycznego oraz „dużej kaplicy” przy kościele Niepokalanego Poczęcia NMP na potrzeby utworzenia Katolickiego Centrum Kultury, które ma być miejscem spotkań grup duszpasterskich, kulturalnych i społecznych, ze szczególnym naciskiem na organizację spotkań dla dzieci, młodzieży i dorosłych z własnym programem. Utworzenie takiego ośrodka ma na celu pomoc mieszkańcom Ostródy we wzajemnej integracji, co jednocześnie przeciwdziałać będzie zjawisku społecznego wykluczenia.

Projekt modernizacji Domu Katechetycznego i tzw. „dużej kaplicy” na cele Katolickiego Centrum Kultury w Ostródzie zakłada stworzenie zupełnie nowej jakości świadczenia usług kulturalnych oraz działalności społecznej, w tym także charytatywnej. Modernizacja wpłynie pozytywnie na rozwój i poprawę jakości świadczonych usług i organizowanych spotkań. Katolickie Centrum Kultury będzie oferowało zaplecze lokalowo-

logistyczne, opiekę merytoryczną oraz pomoc organizacyjną dla wszystkich inicjatyw, które wpisywać się będą w program powstającego ośrodka.

Realizacja projektu pozwoli na aktywizację i integrację nieaktywnej do tej pory dużej grupy społecznej. Oferta kulturalna bardzo często opiera się na kulturze masowej, głównego nurtu, rzadko oferując propozycję niszowe, na które istnieje zapotrzebowanie. Katolickie Centrum Kultury stanie się miejscem, w którym taka oferta będzie realizowana.

„Rozbudowa, remont i adaptacja istniejącego budynku Szkoły Mistrzostwa Sportowego w Ostródzie na potrzeby dydaktyczne placówki”

Projekt zakłada rozbudowę infrastruktury dydaktyczno-sportowej wraz z poprawą dostępności oraz podniesienie standardów, warunków pobytu uczniów oraz prowadzenia i jakości zajęć dydaktycznych. Celami szczegółowymi projektu są:

- Budowa nowoczesnej infrastruktury dydaktycznej wyposażonej w specjalistyczne klasopracownie i pomieszczenia socjalne,
- Zwiększenie motywacji nauczycieli do efektywniejszej pracy i podniesienie stopnia atrakcyjności zajęć lekcyjnych,
- Zapewnienie dostępu osobom niepełnosprawnym do infrastruktury dydaktycznej,
- Zapewnienie odpowiedniej funkcjonalności infrastruktury placówki poprzez budowę Sali gimnastycznej i internatu,
- Podniesienie poziomu aktywności uczniów oraz stopnia rozwoju dzieci i młodzieży,
- Utworzenie nowych miejsc pracy.

Projekt obejmuje w swoim zakresie:

- Przebudowę części pomieszczeń budynku dydaktycznego, poprzez wymianę pokrycia dachu budynku oraz jego adaptacja na pomieszczenia internatu,
- Budowę sali gimnastycznej,
- Dobudowę łącznika pomiędzy szkołą a salą gimnastyczną, w którym znajdzie się zaplecze sanitarne, sale lekcyjne, siłownia i pokój nauczycielski.

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Realizacja projektu wpłynie na poprawę warunków nauczania dzieci i młodzieży, poprawę warunków pracy nauczycieli oraz możliwość organizacji imprez sportowych i rozrywkowo-kulturalnych w nowej, przystosowanej do organizacji tych imprez, sali gimnastycznej.

Odbudowa Ratusza Staromiejskiego

Celem projektu jest:

- odtworzenie zniszczonego budynku Ratusza Staromiejskiego,
- utworzenie nowych funkcji usługowych w centralnym punkcie miasta.

Kolejnym ważnym aspektem procesów rewitalizacyjnych jest dbałość o jakość i ochronę środowiska, poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej i w sektorze mieszkaniowym oraz wspieranie efektywności energetycznej. Związane z tym są przede wszystkim projekty o charakterze termomodernizacyjnym, które stanowią dopełnienie podstawowych projektów rewitalizacyjnych.

Tabela 31 Projekty ukierunkowane na ograniczanie niskiej emisji

Lp.	Nazwa projektu	Beneficjent
1.	Modernizacja i rozbudowa sieci ciepłowniczej w Ostródzie	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Ostródzie
2.	Modernizacja budynku Urzędu Miasta w Ostródzie	Gmina Miejska Ostróda
3.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej Powiatu Ostródzkiego mających swoje siedziby na terenie gminy miejskiej Ostróda	Powiat Ostródzki
4.	Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków mieszkalnych przy ul. Armii Krajowej 4, 4A, 6, 6A, 8, 10, 12 Jagiełły 9, 9A, 11, 11A, 13, 13A, 15, 15A, 17, 17A, 33, 35, Herdera 11, Grunwaldzkiej 4A, 9, 11 oraz	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Jedność”

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDA DO ROKU 2023

	Placu 1000-Lecia 15	
5.	Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków mieszkalnych przy ulicy Jagiełły 7, 7A, 7B, 7C, 7D; Chrobrego 2, 4; Czarnieckiego 55, 57, 61, 63, 65, 67A, 67B, 67C; Rycerskiej 1, 2, 3, 4, 6, 8; Zawiszy Czarnego 1, 2, 3, 4, 5, 5A, 6 oraz Poniatowskiego 2, 4	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Jedność”
6.	Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków mieszkalnych przy ulicy 11 Listopada 13a, 28, 51, Sienkiewicza 24, Nadrzeczna 9, Jana Pawła II 8, Słowackiego 28-30, 42, 11, Wyszyńskiego 18-20, Grunwaldzka 24, Olsztyńska 14, Armii Krajowej 1, Pieniężnego 7, 9.	Biuro Zarządzania i Administrowania Nieruchomościami „Administrator”
7.	Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych w Ostródzie	Gmina Miejska Ostróda

Źródło: Opracowanie własne.

Powyższe przedsięwzięcia wpłyną pozytywnie na zmniejszenie zapotrzebowania na energię, redukcję emisji CO₂ oraz poprawę jakości powietrza, dzięki czemu poprawie ulegnie jakość środowiska, a w konsekwencji jakość życia mieszkańców Ostródy.

W celu poprawy warunków świadczenia usług publicznych, takich jak: edukacja, kultura, sport, rekreacja czy pomoc społeczna niezbędne jest realizacja przedsięwzięć z zakresu termomodernizacji budynków użyteczności publicznej i budynków komunalnych, które polegać będą m.in. na: ociepleniu ścian zewnętrznych, wymianie stolarki okiennej i drzwiowej, częściowej przebudowie budynków, wymianie źródeł ciepła, wymianie i modernizacji instalacji wewnętrznych, montażu kolektorów słonecznych, pomp ciepła,

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

paneli fotowoltaicznych, rekuperacji, wymianie źródeł światła itp. Działania te w znacznym stopniu poprawiają poziom efektywności energetycznej.

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

3.8. REALIZACJA ZASADY PARTNERSTWA I PARTYCYPACJI

Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 wskazują na potrzebę określenia stopnia realizacji zasady partnerstwa w odniesieniu do programu rewitalizacji, zarówno na etapie jego przygotowania, jak również na etapach wdrażania i oceny jego efektów.

W programie rewitalizacji należy wykazać, że w jego przygotowanie zaangażowano społeczność lokalną i umożliwiono szeroką partycypację społeczną. Dla efektywności rewitalizacji konieczne jest silne i trwałe partnerstwo między różnymi podmiotami zaangażowanymi w prowadzenie procesu rewitalizacji, a szczególnie we wdrażanie i ocenę efektów programu rewitalizacji.

Partycypacja to jednym słowem udział, społeczna - oznacza, że dotyczy każdego członka zbiorowości jaką jest społeczeństwo. Badania partycypacji w życiu społeczno-politycznym w Polsce wykazują niski jej poziom. Potwierdza to m.in. analizowany wskaźnik frekwencji w wyborach parlamentarnych 25.10.2015 r.

Rewitalizacja to proces, który bezpośrednio dotyczy społeczeństwa. Kumulatywne nasilenie negatywnych zjawisk społecznych spowodowało trwałe wykluczenie części społeczności lokalnej. Osoby te - beneficjenci końcowi procesu rewitalizacji - w szczególności powinny zostać zaangażowane na etapie planowania, wdrażania i oceny procesu rewitalizacji. Niemniej jednak wykluczeni najczęściej dotknięci są tzw. wyuczoną bezradnością, która przejawia się brakami w sferze zachowań społecznych, w szczególności przekonaniem o braku wpływu na bieg wydarzeń. Bierność tej grupy jest wynikiem deficytu motywacyjnego. W skrajnych przypadkach przeradza się on w deficyt emocjonalny, który przejawia się stanami apatii, depresji, lęku, a nawet wrogości.

W zaistniałej sytuacji zaktywizowanie tej grupy społecznej jest dużym wyzwaniem. Przedmiotowy dokument stanowi wstępny etap programowania procesu rewitalizacji, w ramach którego zostały wypracowane mechanizmy włączenia jak największej grupy społeczeństwa w dalszy proces programowania, a także wdrażania i oceny skutków realizacji.

Na etapie opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Ostróda do roku 2023 udział społeczeństwa zapewniony został w następujący sposób:

a) przez narzędzia komunikacji jednostronnej:

- plakaty informacyjne - rozmieszczone na słupach ogłoszeniowych, tablicach informacyjnych oraz innych przeznaczonych do informowania miejscach; zawierały informacje o przystąpieniu do opracowania programu rewitalizacji, o współfinansowaniu przedmiotowego opracowania ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego, jak również zawierały informacje o miejscu i terminach spotkań konsultacyjnych;
- audycje w mediach - spoty radiowe i telewizyjne - Radio ZET Gold, Telewizja Mazury,
- ogłoszenia w lokalnej prasie - Gazeta Ostródzka,
- komunikaty i informacje zawarte na stronie internetowej Miasta

b) przez narzędzia komunikacji ze sprzężeniem zwrotnym:

- spotkania konsultacyjne - przedmiotem spotkań było omówienie nowego podejścia do rewitalizacji w okresie 2014-2020, omówienie społecznego aspektu procesu rewitalizacji, a następnie prezentacja wyników analizy wskaźnikowej wraz z metodologią delimitacji obszarów rewitalizowanych; uczestnicy mieli możliwość zadawania pytań, zgłaszania propozycji przedsięwzięć, wyrażania opinii,
- zamieszczenie materiałów po spotkaniach na stronie internetowej Miasta - możliwość wnoszenia propozycji przedsięwzięć za pomocą załączonego formularza - karty projektu;
- celem kolejnego spotkania konsultacyjnego było omówienie wypracowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z mechanizmami ich wdrażania; uczestnicy mieli możliwość zadawania pytań, wyrażania opinii;
- zamieszczenie projektu dokumentu LPR na stronie internetowej Miasta, możliwość opiniowania dokumentu przez interesariuszy procesu rewitalizacji.

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Zapewnienie udziału społeczeństwa na tym etapie zostało zrealizowane poprzez interdyscyplinarną kampanię informacyjną na temat podjęcia prac nad LPR i zaproszenia na spotkania konsultacyjne (prasa, radio, telewizja, strona internetowa Miasta, plakaty). Spotkania umożliwiły ich uczestnikom udział w debacie, której przedmiotem był projektowany proces rewitalizacji. Przedmiotem dyskusji były również partycypacje społeczne. Moderatorzy spotkania zwrócili uwagę na potrzebę doboru odpowiednich metod zaangażowania grup wykluczonych społecznie. Wyrażono opinię o potrzebie powstrzymania się od bezpośrednich badań ankietowych, wywiadów i tym podobnych form uzyskiwania informacji od wykluczonych społecznie mieszkańców obszarów rewitalizowanych, aby ich nie wprowadzać w zakłopotanie, które mogłoby spowodować następstwa w postaci: podawania fałszywych informacji, zatajania prawdziwych powodów trudnej sytuacji, a w konsekwencji izolacji na etapie wdrażania procesu rewitalizacji w obawie przed dalszymi kłopotliwymi pytaniami. Przeprowadzona analiza wskaźnikowa zdiagnozowała występujące na obszarach rewitalizowanych problemy społeczne. LPR programuje przedsięwzięcia wyznaczające ramy dla rozwiązywania tych problemów, a szczegółowe metody zostaną wypracowane na etapie wdrażania. Dlatego niezwykle istotny jest proces wdrażania wraz z oceną postępów procesu rewitalizacji, aby pobudzać oddolne inicjatywy i niezwłocznie reagować na potrzeby mieszkańców, dostosowując narzędzia i mechanizmy do zastanej sytuacji.

W aspekcie socjologicznym partycypacja to relacja społeczna zmniejszająca dystans, brak równowagi pomiędzy podmiotami ulokowanymi w przestrzeni społecznej a decydentami. W praktyce partycypacja najczęściej przybiera formę jednostronną - zapewniającą udział szeroko rozumianego społeczeństwa w podejmowaniu decyzji. Ta forma może jednak prowadzić do utrwalania postawy roszczeniowej społeczeństwa, które będzie miało wyłącznie oczekiwania uzasadnione trudną sytuacją życiową.

Dlatego też partycypacja społeczna w ramach LPR ma być wyrazem zasady partnerstwa, tj. mieć formę relacji dwustronnej, która umożliwi nie tylko udział społeczeństwa w decydowaniu, ale również umożliwi decydentom, lokalnym liderom,

organizacjom pozarządowym wpływ na to w jaki sposób działają i jakie cele realizują beneficjenci końcowi.

Mając na względzie powyższe rozważania wypracowano koncepcję pn.:

MANUFAKTURA PRACY ORGANICZNEJ

Manufaktura, czyli rękodzieło, praca ręczna oparta na podziale pracy, której każdy etap wykonywany jest przez wyspecjalizowanych pracowników.

Praca organiczna, czyli praca polegająca na harmonijnym i uporządkowanym współgraniu wszystkich warstw i dziedzin życia, gwarantujących dobro społeczeństwa. Jest to związane z postrzeganiem całego społeczeństwa jako jednego organizmu.

„Manufaktura Pracy Organicznej” (MPO) to partycypacyjny model współpracy – „małymi krokami”, poprzez jasny podział obowiązków, wyłonienie lokalnych liderów i zwiększenie zaangażowania wszystkich mieszkańców, dążenie do aktywizacji każdej dziedziny życia społeczno-gospodarczego.

MPO to rodzaj zespołu ds. wdrażania i oceny procesu rewitalizacji. Zamierzeniem autorów tej koncepcji było uniknięcie takiej właśnie nomenklatury. "Zespół do spraw..." jednoznacznie kojarzy się z komórką organizacyjną, sformalizowaną, zamkniętą grupą osób, która zajmuje się określonym rodzajem zadań.

MPO to kolektyw związany stałą wspólną pracą, mający wspólny cel dostrzegany przez wszystkie współdziałające jednostki. Efektywność działania MPO zapewni wola współpracy jego członków, sprawna i otwarta komunikacja, a także podział zadań.

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Lokalizacja:

W Ostródzie siedziba MPO mogłaby zostać zlokalizowana w budynku dworca PKP . Mając na względzie przełamywanie dystansu i aktywizację społeczną zasadnym jest umieszczenie MPO na obszarze rewitalizowanym, w sercu realizowanych przedsięwzięć, a nie np. w budynku Urzędu Miasta.

Lider:

Kilkuosobowa grupa składająca się z przedstawiciela JST, przedstawicieli organizacji pozarządowych, MOPS, przedsiębiorców. Lider będzie inicjował i koordynował pracę MPO, w szczególności będzie odpowiedzialny za:

- komunikację z partnerami,
- podział i delegowanie zadań,
- motywowanie partnerów,
- gromadzenie pomysłów i inicjatyw oddolnych,

Metodologia wyłonienia LIDERA:

W drodze zarządzenia Burmistrza zostanie wybranych 5 osób, które będą współtworzyły grupę **LIDER** MPO. Liczba osób w grupie podstawowej została określona jako 5, aby uniknąć sytuacji zdominowania grupy przez jednostkę. Wszystkie osoby w tej grupie będą miały równorzędne znaczenie i jednakowe uprawnienia. Osoby te zostaną wybrane spośród mieszkańców gminy i powinny odznaczać się osobowością przywódczą, zdolnościami organizacyjnymi i cieszyć się zaufaniem społecznym.

Nadrzędnym celem grupy LIDER jest koordynowanie wdrażania oraz monitorowanie realizacji założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji. Każdemu członkowi grupy LIDER zostanie przypisany rodzaj działań, który będzie przez niego koordynowany. Charakter wskazanych do realizacji zadań będzie uzależniony od indywidualnych predyspozycji i umiejętnością członków. Zadaniem każdego z członków będzie stworzenie swojego zespołu

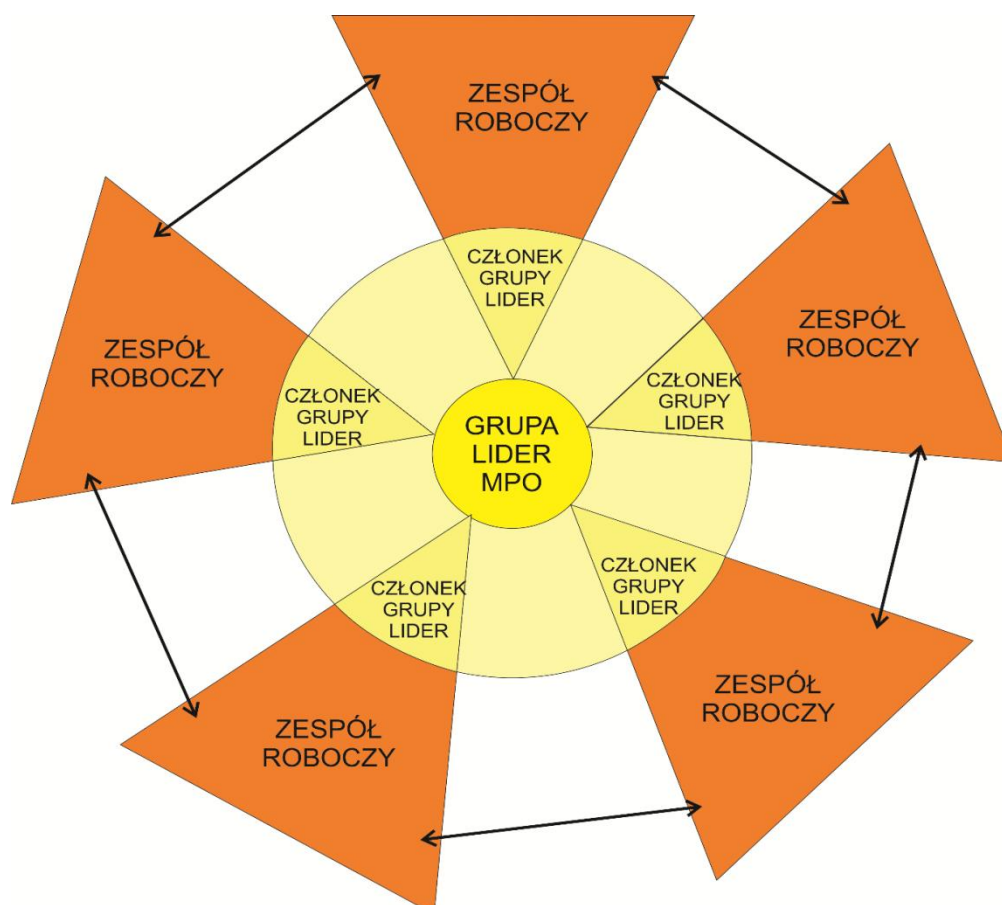

roboczego poprzez angażowanie do współpracy osób godnych zaufania, kompetentnych i równie wrażliwych i aktywnych społecznie.

W ten sposób powstanie pięć grup aktywistów społecznych wspierających proces rewitalizacji. Działania wszystkich grup będą koordynowane i wspierane przez podstawową jednostkę LIDER.

W ramach zabezpieczenia 5-osobowej struktury grupy LIDER na wypadek odejścia jej członka z przyczyn losowych lub założonej kadencyjności, nadrzędnymi czynnikami wyboru kolejnego członka grupy Lider będą: jego staż działalności w MPO i kompetencje jakimi się odznacza. Następca będzie wybierany z liderów zespołów roboczych.

Rysunek 30. Model współpracy w ramach MPO

Źródło: Opracowanie własne

Partnerzy:

Samorząd gminny, samorząd powiatowy, jednostki organizacyjne JST, organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe, przedsiębiorcy, mieszkańcy (również dzieci i młodzież), placówki oświatowe i kulturalne.

Manufaktura Pracy Organicznej to wszystkie jednostki, które choćby wyrażą opinię, zgłoszą propozycję działania, będą uczestnikami wydarzeń, konkursów itp. Ideą Manufaktury jest współpraca wszystkich interesariuszy procesu rewitalizacji - od podmiotów zinstytucjonalizowanych do pojedynczych przedstawicieli społeczeństwa.

Mechanizmy włączania społeczeństwa:

**Działalność organizacji pozarządowych
fundamentem zwiększenia zaangażowania społeczeństwa.**

Organizacje pozarządowe będą istotnymi podmiotami inicjującymi włączenie obywateli w proces rewitalizacji. Planowane przez NGO przedsięwzięcia nie mogą zakładać jedynie pozyskiwania środków na dostarczenie usług poszczególnym grupom społecznym, ale dążyć do aktywizacji mieszkańców.

Rodzaje działań:

1) Działania zachęcające mieszkańców do wyjścia z domów - organizowane imprez integracyjnych, np. śniadanie na trawie, piknik rodzinny, sobotnie grillowanie, animacje dla dzieci, bieg po śniadanie (na mecie czeka na uczestników biegu "zdrowy prowiant"), gra w podchody itp. Tego rodzaju inicjatywy mają stanowić pretekst do zgromadzenia mieszkańców, aby "krok po kroku" włączać ich w proces rewitalizacji, w szczególności:

- KROK 1: informowanie społeczeństwa na temat planowanych inicjatyw, działań, zaproszenia na kolejne spotkania;
- KROK 2: wywiady dotyczące oczekiwań mieszkańców - formy spędzania czasu, pytania o charakter imprez, w których chcieliby uczestniczyć;
- KROK 3: informowanie o dobrych praktykach rewitalizacyjnych (co już zostało zrobione w Ostródzie, co zrobili partnerzy Ostródzko-Iławskiego Obszaru

Funkcjonalnego) - pobudzanie inicjatyw oddolnych poprzez organizowanie wspólnych prac, np. informacje skierowane do mieszkańców określonego budynku wielorodzinnego, określonego podwórka o możliwości pozyskania np. sadzonek roślin z pytaniem: czy mieszkańcy zaangażują się w akcję sadzenia roślin, uporządkowanie otoczenia; pytania o sposób zagospodarowania otoczenia, rodzaj urządzeń zabawowych na organizowanym placu zabaw, rodzaje urządzeń w projektowanych siłowniach zewnętrznych, sposoby zagospodarowania przestrzeni - w ten sposób mieszkańcy zaangażują się w proces planowania, projektowania;

- KROK 4: angażowanie mieszkańców w proces wdrażania inicjatyw - propozycje wspólnych realizacji małych projektów, zaangażowanie mieszkańców na tym etapie spowoduje więź emocjonalną z nową, funkcjonalną przestrzenią, przyczyni się do dbałości o zachowanie tej przestrzeni;

2) Obecność MPO (w postaci stoiska, punktu informacyjnego) podczas wszelkich wydarzeń odbywających się na terenie Ostródy - dystrybucja ulotek informujących o: przedsięwzięciach rewitalizacyjnych (zrealizowanych/planowanych), dane kontaktowe do MPO, zaproszenie do składania propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, możliwość zgłaszania oddolnych inicjatyw, możliwość oceny realizowanych przedsięwzięć (ankiety, wpisy do wykładanej książki itp.).

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

3.9. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI

Komplementarność to podstawowa zasada realizacji polityki wspólnotowej, której wymogiem jest zapewnienie wzajemnego dopełniania się realizowanych przedsięwzięć oraz ukierunkowanie ich na osiągnięcie wspólnie określonego celu. Zgodnie z zasadami określonymi w *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* opracowanych przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, wymogiem koniecznym dla wspierania projektów rewitalizacyjnych jest zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach, w szczególności dotyczy to komplementarności: przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, międzyokresowej oraz źródeł finansowania.

Zapewnienie komplementarności pomiędzy projektami to jeden z ważniejszych elementów opracowywanych Programów Rewitalizacji. Wypracowanie wzajemnych powiązań zapewnia nie tylko zapobieganie powielaniu się realizowanych zadań ale także efektywniejsze wykorzystywanie środków finansowych i skuteczniejsze zaspokajanie określonych potrzeb.

Projekty zaplanowane w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Ostróda realizują poniżej określone zasady, a więc zapewniona została pomiędzy nimi komplementarność w różnych jej wymiarach.

3.9.1. KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA

Zapewnienie komplementarności przestrzennej oznacza konieczność uwzględniania podczas tworzenia i realizacji Programu Rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy projektami rewitalizacyjnym, zlokalizowanymi na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, jak również poza jego granicami, ale bezpośrednio na niego oddziałujących. To zapewnienie efektywnego, kompleksowego oddziaływania na cały obszar dotknięty sytuacją kryzysową.

Ma to służyć temu, by pomiędzy poszczególnymi projektami zachodził efekt synergii, by projekty wzajemnie się dopełniały.

Wyznaczony obszar rewitalizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Ostróda odznacza się znacznym poziomem degradacji zabudowy, często zabytkowej (znacznym stopień zniszczenia elewacji budynków, dekoracji architektonicznej, stolarki) oraz natężeniem wielu problemów społecznych. W ramach wspomnianego dokumentu zaplanowano więc do realizacji szereg projektów, które ukierunkowane są na rozwiązywanie problemów sfery społecznej, jak również przestrzennych, na obszarze rewitalizacji, ale również poza jego granicami. Podkreślić należy, że Ostróda jest miastem, będącym splotem przestrzeni społecznej i przestrzeni publicznej, a funkcjonowanie pierwszej z wymienionych nie jest możliwe bez odpowiednio urządzenia, zagospodarowania drugiej. Realizacja przedsięwzięć, zlokalizowanych w granicach obszaru rewitalizacji, zarówno w sferze infrastrukturalnej (obiekty budowlane), jak i społecznej (aktywizacja społeczeństwa) oraz skierowanie działań na grupy społeczne zagrożone wykluczeniem powoduje, że przedsięwzięcia kompleksowo oddziałują na obszar rewitalizacji. W pierwszej kolejności zakłada się rozwiązanie sytuacji kryzysowej na obszarze objętym największym stopniem degradacji, a w dalszej kolejności przenoszenie sprawdzonych rozwiązań na kolejne obszary miasta. W związku z powyższym realizacja projektów nie będzie skutkowała przenoszeniem problemów na inne obszary (wręcz przeciwnie – przenoszenie sprawdzonych doświadczeń), a jedynie ich rozwiązywanie u źródła.

Zaplanowany projekt w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Ostróda obejmuje wszystkie istotne dla obszaru rewitalizacji kwestie. Obejmuje więc działania wzmacniające tożsamość społeczeństwa z miejscem zamieszkania, zwiększające udział w życiu danej społeczności, minimalizujące zjawisko wykluczenia społecznego, a także rewitalizację zdegradowanych obiektów, ich adaptację do pełnienia nowych funkcji czy zwiększające efektywność energetyczną.

Zaplanowane w ramach projektów zintegrowanych działania obejmują: ożywienie społeczno-gospodarcze terenów wzdłuż osi kolejowej, utworzenie centrum społeczno-

kulturowego na bazie obiektu militarnego – tradytora oraz na bazie budynku po byłym Starostwie Powiatowym - Centrum Rehabilitacji, Edukacji i Wsparcia, ułatwienie dostępu do usług społecznych, kontynuację projektu „Przystanek BezTroski”, rewitalizację Domu Polonii wprowadzającą nowe funkcje oraz adaptację budynku zdegradowanego do pełnienia nowych funkcji społecznych. Ponadto zaplanowano do realizacji szereg innych – komplementarnych projektów, które mają na celu dopełnienie osiągnięcia zamierzonych efektów. Są to m.in.: kontynuacja rewitalizacji zabytkowego zamku krzyżackiego, odnowa i zagospodarowanie obiektów militarnych, rewitalizację cmentarzy, działania ukierunkowane na rozwiązywanie problemów społecznych, których efekty realizacji będą dotyczyły całego miasta, ale przede wszystkim osób najbardziej potrzebujących, które zamieszkują obszary problemowe oraz utworzenie Katolickiego Centrum Kultury czy podnoszenie efektywności energetycznej budynków na terenie miasta, przyczyniając się tym samym do poprawy jakości środowiska naturalnego. Należy przy tym zwrócić uwagę na fakt, że zasięg oddziaływania części projektów miękkich, tj. projektów nieinfrastrukturalnych, nakierowanych na aktywizację społeczno-zawodową mieszkańców (w szczególności obszaru rewitalizacji) oraz integrację społeczną i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu obejmuje obszar trudny do jednoznacznego określenia. Taki stan rzeczy spowodowany jest faktem, że potencjalni odbiorcy przedmiotowych projektów zamieszkują w szczególności obszar rewitalizacji, jednak projekty te będą mogły być skierowane również do wykluczonych mieszkających poza obszarem. Katalog projektów miękkich o takim zasięgu przestrzennym został zaprezentowany w poniższej tabeli.

Tabela 32 Projekty o charakterze miękkim o zasięgu przestrzennym wykraczającym poza obszar rewitalizacji.

l.p.	Nazwa projektu	Beneficjent
1.	Centrum rehabilitacji, edukacji i wsparcia z całozyciowym programem wsparcia osób z niepełnosprawnością intelektualną	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Koło w Ostródzie
2.	Kontynuacja projektu „Przystanek BezTroski”	Gmina Miejska Ostróda
3.	Ułatwienie do usług społecznych, w tym integracja ze	Gmina Miejska Ostróda

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDA DO ROKU 2023

	środowiskiem lokalnym	
4.	Aktywne i zdrowe starzenie się – programy profilaktyczne i zdrowotne	Gmina Miejska Ostróda
5.	Rozwój przedsiębiorczości poprzez kompleksowe wsparcie na rzecz samozatrudnienia	Gmina Miejska Ostróda
6.	Podniesienie jakości oferty edukacyjnej w Ostródzie	Gmina Miejska Ostróda
7.	Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej	Gmina Miejska Ostróda
8.	Katolickie Centrum Kultury	Parafia Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Ostródzie

Źródło: Opracowanie własne.

Pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami projektów zintegrowanych oraz projektami komplementarnymi będzie zachodził efekt synergii. Jest to uwarunkowane jednoczesną realizacją szeregu działań obejmujących różne sfery życia w mieście. Poszczególne działania w ramach projektów zintegrowanych, traktowane kolektywnie, pozwolą uniknąć zagrożenia punktowego oddziaływania na obszar i zapewnią kompleksowe rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów. Będzie to dodatkowo wzmocnione realizacją innych inwestycji, określonych jako komplementarne do podstawowego.

Zagospodarowanie obiektów oraz adaptacja ich do pełnienia nowych funkcji znacząco wpłynie na rozwój społeczno-gospodarczy miasta. Nowopowstałe sieci powiązań pomiędzy mieszkańcami poszczególnych części miasta wzmocnią integrację oraz aktywizację zawodową i gospodarczą całego społeczeństwa, a realizacja projektów mających na celu ożywienie społeczno-gospodarcze skutecznie przeciwdziałać będą zjawisku wykluczenia społecznego.

Działania jednego projektu wzmocnią działania drugiego, co zapewni trwałą, zrównoważony rozwój obszaru rewitalizacji. Przedsięwzięcia skierowane na aktywizację i budowę społeczeństwa obywatelskiego w znacznym stopniu będą pobudzały aktywność społeczną i gospodarczą, stanowiąc jednocześnie bodziec do budowania silnej tożsamości

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

lokalnej. Efekt synergii będzie widoczny w konsekwencji kompleksowej realizacji działań mających na celu przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym i przestrzennym. Poprzez ożywienie obszarów wzdłuż osi linii kolejowej na atrakcyjności zyskują zarówno centralna część miasta jak i obszary peryferyjne. Realizowane w różnych częściach Ostródy przedsięwzięcia o charakterze społecznym, a także związane z adaptacją obiektów do pełnienia nowych funkcji oraz działania o charakterze termomodernizacyjnym wpłyną pozytywnie na spójność przestrzenną całego obszaru. Realizacja projektów przyczyni się więc do zwiększenia atrakcyjności miasta.

Warto jednak zaznaczyć, że w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Ostróda zaplanowano nie tylko realizację działań składających się na projekty zintegrowane ale także szereg działań komplementarnych, które mają za zadanie wzmocnienie osiągnięcia założonych celów. Wszystkie te projekty w sposób kompleksowy przyczynią się do wyprowadzenia obszaru ze stanu kryzysowego i ukierunkowania na trwały, zrównoważony rozwój całego miasta.

3.9.2. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA

Komplementarność problemowa oznacza konieczność realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie. Oznacza to, że Program Rewitalizacji ma na celu oddziaływanie na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (tj. społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym, środowiskowym).

Wszystkie zaplanowane działania w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Ostróda zostały zaprojektowane w taki sposób, aby wzajemnie dopełniały się tematycznie. Działania te stanowią swojego rodzaju odpowiedź na zdiagnozowane problemy, które przyczyniły się do powstania sytuacji kryzysowej na terenie miasta, stopniowo wpływając na degradację pewnych jego terenów. Są skoncentrowane na całościowym spojrzeniu na przyczyny sytuacji kryzysowej. Kompleksowa realizacja projektów

przewidzianych w ramach Programu (zarówno projektu zintegrowanego, jak i projektów dodatkowych, komplementarnych) będzie docelowo oddziaływać na wyznaczony obszar rewitalizacji, ale także na całe miasto, we wszystkich niezbędnych aspektach.

Projekty zintegrowane łączą na szeroką skalę działania skierowane na aktywizację mieszkańców oraz zapobieganie powstawaniu zjawiska wykluczenia, a także adaptację i przywracanie jakości historycznym obiektom Ostródy oraz innym obiektom zdegradowanym. Wśród podstawowych projektów rewitalizacyjnych wyróżniono (wraz ze wskazaniem kierunku, celu działania):

- *Ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru wzdłuż osi linii kolejowej* – wypracowanie modelu współpracy i uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznych, wzmacnianie tożsamości lokalnej – więzi z miejscem zamieszkania. Zakłada się realizację działań, które mają na celu: włączenie, zintegrowanie mieszkańców we wspólne wypracowanie rozwiązań przestrzennych i podniesienia tym samym atrakcyjności miejsca zamieszkania, rozwiązywanie problemów bezpośredniego otoczenia odbiorców projektu i dające możliwość współuczestniczenia w podejmowaniu kluczowych decyzji, zwiększanie partycypacji społecznej, pobudzenia zaangażowania społecznego poprzez realizację własnych projektów. Zaplanowanie przedsięwzięcia zakładają zbudowanie sprawnego społeczeństwa;
- *Wzgórze Kreatywności >TRADYTOR<* - utworzenie centrum społeczno-kulturowego na bazie lokalowej byłego obiektu obronnego – tradytora oraz wdrożenie działań służących poprawie sytuacji społecznej poprzez rozwój aktywności kulturotwórczych oraz remonty unikatowego obiektu architektury militarnej;
- *Centrum Rehabilitacji, Edukacji i Wsparcia* - rozwinięcie oferty pomocy i wsparcia dla osób z niepełnosprawnością intelektualną;
- *Adaptacja budynku byłego sądu na cele ogólnospołeczne* – adaptacja na funkcje ogólnospołeczne, w celu utworzenia Charytatywno-Opiekuńczego Centrum Diakonijnego;

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

- *Przystanek BezTroski* – kontynuacja projektu mającego na celu minimalizowanie negatywnych skutków występujących problemów społecznych w szczególności na obszarze rewitalizowanym poprzez przywrócenie lub zbudowanie więzi społecznych, odbudowę tożsamości lokalnej, poczucia tożsamości i współdecydowania o przestrzeni publicznej;
- *Ułatwienie dostępu do usług specjalistycznych, w tym integracja ze środowiskiem lokalnym* - zwiększenie dostępności usług społecznych dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym,
- *Rewitalizacja Domu Polonii* – wprowadzenie nowych funkcji o charakterze kulturalnym, edukacyjnym, społecznym i usługowym oraz modernizacja i adaptacja obiektu,
- *Młodzieżowy Klub Integracji Społecznej w Ostródzie (MKIS)* – aktywizacja zawodowa społeczna młodzieży zagrożonej ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym.

Zaplanowane projekty podstawowe zostały wzmocnione (dopełnione) poprzez zaplanowanie następujących, dodatkowych działań komplementarnych (co ma na celu zapewnienie kompleksowego rozwiązania zdiagnozowanych problemów, przyczyniających się do powstania sytuacji kryzysowej):

- *Rewaloryzacja i kontynuacja rewitalizacji zamku krzyżackiego w Ostródzie* – zaplanowane zadania mają umożliwić poszerzenie możliwości wystawienniczych, a także zagospodarowanie większej przestrzeni dla poprawnego funkcjonowania w nim instytucji kultury, kierujących swoje oferty do mieszkańców miasta;
- *Kontynuacja rewitalizacji Białych Koszar* - modernizacja i przebudowa zdekapitalizowanych budynków powojkowych i zaadaptowanie ich na potrzeby pełnienia nowych funkcji – kulturalnych, edukacyjnych, zdrowotnych, społecznych i usługowych;
- *Kompleksowa rewitalizacja Czerwonych Koszar* - adaptacja na cele mieszkaniowe, gospodarcze i społeczne, edukacyjne, usługowe, zdrowotne, poprzez: remonty,

modernizację, termomodernizację i przebudowę istniejących obiektów powojсковych;

- *Aktywne i zdrowe starzenie się – programy profilaktyczne i zdrowotne – efektywna realizacja projektów prozdrowotnych;*
- *Rozwój przedsiębiorczości poprzez kompleksowe wsparcie na rzecz samozatrudnienia* - tworzenie oraz zapewnienie trwałości nowoutworzonych mikroprzedsiębiorstw, w postaci kompleksowego wsparcia związanego z rozpoczęciem działalności gospodarczej;
- *Podniesienie jakości oferty edukacyjnej w Ostródzie – m.in. podnoszenie u uczniów kluczowych kompetencji, właściwych postaw i umiejętności niezbędnych na rynku pracy;*
- *Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej* - zwiększenie dostępności i jakości edukacji przedszkolnej w Ostródzie;
- *Rewitalizacja zabytkowych cmentarzy* - ożywienie terenu pod względem społecznym poprzez odbudowę podstawowej infrastruktury cmentarza, utworzenie miejsca do nauki i rekreacji na obszarach zielonych, tzw. „zielone szkoły”;
- *Strefy aktywności rodzinnej* - utworzenie stref aktywności rodzinnych mających na celu zwiększenie oferty wykorzystania czasu wolnego poprzez zagospodarowanie pustych, zaniedbanych i niewykorzystanych przestrzeni miejskich;
- *Katolickie Centrum Kultury* - utworzenie miejsca integracji i wspierania inicjatyw na rzecz rozwoju kapitału społecznego, realizowanego przez Parafię Niepokalanego Poczęcia NMP w Ostródzie;
- *Rozbudowa, remont i adaptacja istniejącego budynku Szkoły Mistrzostwa Sportowego w Ostródzie na potrzeby dydaktyczne placówki* - rozbudowa infrastruktury dydaktyczno-sportowej wraz z poprawą dostępności;
- *Termomodernizacje obiektów na terenie miasta*, co wpłynie bezpośrednio na poprawę warunków i jakość życia ludzi zamieszkujących w budynkach przeznaczonych pod

termomodernizację. Dodatkowym aspektem tych projektów jest aspekt środowiskowy – zachowanie efektywności energetycznej obiektów.

Ostróda jest miastem malowniczym, prężnie się rozwijającym, o bogatych tradycjach historycznych. Na jego terenie znajdują się obiekty i kompleksy militarne, które na skutek zaprzestania pełnienia przez nie funkcji ulegają stopniowej degradacji. Ponadto zdiagnozowano szereg problemów natury społecznej, przekładających się na niski poziom partycypacji społecznej. Projekty zintegrowane nawiązują więc w pewnym zakresie m.in. do wykorzystania dziedzictwa miasta do dalszego rozwoju oraz zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańcom Ostródy, oraz zachęcania ich do aktywnego uczestniczenia w życiu publicznym miasta. Wypracowanie synergii pomiędzy tradycją i nowoczesnością ma na celu wytworzenie unikalnego klimatu, zachęcającego do aktywnej współpracy między mieszkańcami i działań na rzecz wspólnego dobra, budujący tożsamość z miejscem zamieszkania. Ostatecznie będzie to pozytywnie oddziaływać na różne aspekty życia w mieście oraz osiągnięcie trwałych efektów, przyczyniających się do zrównoważonego rozwoju obszaru, a w konsekwencji całego miasta.

3.9.3. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTITUCJONALNA

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalną zapewni system zarządzania programem rewitalizacji, który szczegółowo został opisany w realizacji zasady partnerstwa i partycypacji, w koncepcji pn.: Manufaktura Pracy Organicznej (MPO) oraz współpracujący z LIDEREM MPO Pełnomocnik ds. rewitalizacji odpowiedzialny m.in. za zarządzanie i monitorowanie LPR.

3.9.4. KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA

Komplementarność międzyokresowa nawiązuje do zachowania ciągłości programowej. Oznacza to nic innego jak możliwość kontynuowania wcześniej zrealizowanych projektów, uzupełniania przedsięwzięć już zrealizowanych, w poprzednim okresie finansowania, projektami komplementarnymi, realizowanymi w ramach polityki spójności 2014-2020. Zaplanowane projekty w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Ostróda są komplementarne ze zrealizowanymi już projektami, m.in.:

- *Rewitalizacji budynku dworca w Ostródzie* – przykład kompleksowo zrealizowanego projektu rewitalizacji, którego celem było nadanie budynkowi dworca PKP w Ostródzie nowych funkcji kulturalnych i edukacyjnych. Projekt dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013. Jego kontynuacją jest realizacji przedsięwzięć w ramach działania pn. „Ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru wzdłuż osi linii kolejowej”;
- *Rewitalizacja zamku krzyżackiego w Ostródzie* - celem projektu była rewaloryzacja obiektu, prace konserwatorskie, zagospodarowanie nowych przestrzeni i otoczenia zamku. W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Ostróda przewidziano kontynuację realizacji projektu (jako projektu komplementarnego do podstawowych) mającego na celu rewitalizację zabytkowego zamku krzyżackiego;
- *„Przystanek BezTroski”* – kontynuacja projektu – minimalizacja skutków problemów społecznych występujących na terenie miasta;
- *Rewitalizacja budynku powojowego na nowoczesne Centrum Użyteczności Publicznej przy ulicy Jana III Sobieskiego 5* – projekt miał na celu zmianę dotychczasowych funkcji zabudowy powojkowej na społeczną; adaptacja obiektu dla celów użyteczności publicznej - dofinansowany ze środków Unii Europejskiej z budżetu Europejskiego

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 – kontynuacja rewitalizacji „Białych Koszar”;

- *Rewitalizacja infrastruktury technicznej i drogowej na terenie „Białych Koszar” w Ostródzie* – kontynuacja procesu rewitalizacji na terenie „Białych Koszar” – adaptacja budynków powojennych na pełnienie nowych funkcji;
- *Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Ostródzie* – kontynuowanie termomodernizacji budynków w celu zapewnienia efektywności energetycznej budynków i ochrony środowiska naturalnego.

Wymienione wyżej projekty zostały zrealizowane, niemniej jednak działania przewidziane w ramach niniejszego Lokalnego Programu Rewitalizacji stanowią ich kontynuację, tym samym przyczyniając się do poprawy warunków i jakości życia mieszkańców miasta oraz zwiększania jego atrakcyjności w aspekcie przestrzennym. Ma to kluczowe znaczenie w związku z faktem, iż do trwałego, zrównoważonego rozwoju niezbędne jest zapewnienie równowagi w każdej sferze funkcjonowania miasta i jego mieszkańców.

3.9.5. KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

W perspektywie finansowej 2014-2020 LPR może liczyć na wsparcie m.in. z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego. Działania inwestycyjne z EFRR powinny być podporządkowane rozwiązywaniu zidentyfikowanych problemów społecznych oraz służyć realizacji celów tematycznych EFS. Takie połączenie finansowania projektów rewitalizacyjnych wynika z dążenia do zapewnienia wysokiego poziomu komplementarności pomiędzy działaniami społecznymi a inwestycyjnymi na obszarach zdegradowanych.

Finansowanie działań w ramach programu rewitalizacji będzie pochodzić ze źródeł dedykowanych częściowo lub w całości celom rewitalizacji. Są to:

- Fundusze wspólnotowe – EFRR, EFS i Fundusz Spójności,

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

- Fundusze publiczne krajowe – istniejące instrumenty i źródła oraz sukcesywnie tworzone nowe,
- Fundusze prywatne – w tym pochodzące z formuły PPP.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDA DO ROKU 2023

Tabela 33. Plan rzeczowo-finansowy

Nazwa projektu	Źródła finansowania	Oczekiwane rezultaty	Czas realizacji	Szacunkowy koszt realizacji	Podmioty realizujące projekt
1. Ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru wzdłuż osi linii kolejowej	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 Środki własne	Zwiększenie partycypacji społecznej; kreowanie więzi społecznych; zmiana układu komunikacyjnego	2016-2018	5 000 000 zł	Gmina Miejska Ostróda Organizacje pozarządowe
2. Wzgórza Kreatywności Kulturowej „TRADYTOR”	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 Środki własne	Aktywizacja ekonomiczna; partycypacja społeczna; aktywność kulturotwórcza	2017-2023	3 500 000 zł	Gmina Miejska Ostróda Organizacje pozarządowe
3. „Centrum Rehabilitacji Edukacji i Wsparcia w Ostródzie całodziwnym programem wsparcia osób z niepełnosprawnością intelektualną	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020	Uzupełnienie i rozwinięcie kompleksowego, całodziwnego programu wsparcia dla osób z niepełnosprawnością intelektualną	2016-2020	6 200 000 zł	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Ostródzie

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDA DO ROKU 2023

Nazwa projektu	Źródła finansowania	Oczekiwane rezultaty	Czas realizacji	Szacunkowy koszt realizacji	Podmioty realizujące projekt
	Środki własne				
4. Adaptacja budynku na charytatywno-opiekuńcze centrum Diakonijne w Ostródzie	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 Środki własne	Adaptacja budynku dawnego Sądu Rejonowego na potrzeby Centrum Charytatywno-Opiekuńczego	2017-2019	5 000 000 zł	Parafia Ewangelicko – Augsburgska w Ostródzie
5. Kontynuacja projektu „Przystanek BezTroski”	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 Środki własne	Zminimalizowanie negatywnych skutków występujących problemów społecznych	2017-2022	3 500 000 zł	Gmina Miejska Ostróda Organizacje pozarządowe
6. Ułatwienie dostępu do usług społecznych, w tym integracja ze środowiskiem lokalnym	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020	Zwiększenie dostępności usług społecznych dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	2017-2022	3 500 000	Gmina Miejska Ostróda Organizacje pozarządowe

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDA DO ROKU 2023

Nazwa projektu	Źródła finansowania	Oczekiwane rezultaty	Czas realizacji	Szacunkowy koszt realizacji	Podmioty realizujące projekt
	Środki własne				
7. Rewitalizacja Domu Polonii	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 Środki własne	Zwiększenie dostępności usług kulturalnych, edukacyjnych, społecznych, zdrowotnych w szczególności dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Poprawa jakości przestrzeni.	b.d.	b.d.	Stowarzyszenie Wspólnota Polska
8. Młodzieżowy Klub Integracji Społecznej w Ostródzie (MKIS)	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 Środki własne	Zwiększenie dostępności usług społecznych dla młodzieży zagrożonej ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	2016-2019	900 000	Stowarzyszenie Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych i Inicjatyw Obywatelskich
9. Rewaloryzacja i kontynuacja rewitalizacji zamku krzyżackiego w Ostródzie – kontynuacja projektu	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020	Zwiększenie oferty kulturalnej dla mieszkańców oraz turystów; zwiększenie atrakcyjności turystycznej.	2017-2023	12 000 000 zł	Gmina Miejska Ostróda Organizacje pozarządowe

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDA DO ROKU 2023

Nazwa projektu	Źródła finansowania	Oczekiwane rezultaty	Czas realizacji	Szacunkowy koszt realizacji	Podmioty realizujące projekt
	Środki własne				
10. Kontynuacja rewitalizacji Białych Koszar	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 Środki własne	Uporządkowanie zaniedbanych terenów miejskich; wprowadzenie nowych funkcji w pustej przestrzeni miejskiej	2017-2023	12 000 000 zł	Gmina Miejska Ostróda Organizacje pozarządowe
11. Kompleksowa rewitalizacja Czerwonych Koszar; Nowe Centrum Ostródy „Czerwone Koszary”	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 Środki własne	Uporządkowanie zaniedbanych terenów miejskich; wprowadzenie nowych funkcji w pustej przestrzeni miejskiej.	2017-2023; 2017-2020	30 000 000 zł; 4 000 000 zł	Gmina Miejska Ostróda; PBO EKOBUŁ sp. z o.o. Organizacje pozarządowe
12. Aktywne i zdrowe starzenie się – programy profilaktyczne i zdrowotne	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020	Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników	2017-2022	2 500 000 zł	Gmina Miejska Ostróda Organizacje pozarządowe

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDA DO ROKU 2023

Nazwa projektu	Źródła finansowania	Oczekiwane rezultaty	Czas realizacji	Szacunkowy koszt realizacji	Podmioty realizujące projekt
	Środki własne				
13. Rozwój przedsiębiorczości poprzez kompleksowe wsparcie na rzecz samozatrudnienia	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 Środki własne	Utworzenie oraz zapewnienie trwałości nowoutworzonych mikroprzedsiębiorstw	2017-2022	1 500 000 zł	Gmina Miejska Ostróda Organizacje pozarządowe
14. Podniesienie jakości oferty edukacyjnej w Ostródzie	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 Środki własne	Podniesienie u uczniów kompetencji kluczowych, właściwych postaw i umiejętności niezbędnych na rynku pracy oraz rozwój zindywidualizowanego podejścia do ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	2016-2022	3 500 000 zł	Gmina Miejska Ostróda Organizacje pozarządowe
15. Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata	Utworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego (w tym dla dzieci z niepełnosprawnościami)	2016-2022	6 500 000 zł	Gmina Miejska Ostróda Organizacje pozarządowe

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDA DO ROKU 2023

Nazwa projektu	Źródła finansowania	Oczekiwane rezultaty	Czas realizacji	Szacunkowy koszt realizacji	Podmioty realizujące projekt
	2014-2020 Środki własne				
16. Rewaloryzacja zabytkowego cmentarza przy ulicy Czarnieckiego	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 Środki własne	Stworzenie miejsca spotkań dla mieszkańców Ostródy oraz turystów odwiedzających miasto; ożywienie terenu pod względem społecznym; poprawienie estetyki miasta	2019-2023	4 000 000 zł	Gmina Miejska Ostróda Organizacje pozarządowe
17. Rewaloryzacja zabytkowego cmentarza Polska Górka	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 Środki własne	Stworzenie miejsca spotkań dla mieszkańców Ostródy oraz turystów odwiedzających miasto; ożywienie terenu pod względem społecznym; poprawienie estetyki miasta	2017-2023	6 000 000 zł	Gmina Miejska Ostróda Organizacje pozarządowe
18. Strefy aktywności rodzinnej	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata	Zwiększenie liczby miejsc pozwalających na spędzenie czasu wolnego dla całych rodzin.	2017-2023	8 000 000 zł	Gmina Miejska Ostróda Organizacje pozarządowe

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDA DO ROKU 2023

Nazwa projektu	Źródła finansowania	Oczekiwane rezultaty	Czas realizacji	Szacunkowy koszt realizacji	Podmioty realizujące projekt
	2014-2020 Środki własne				
19. Katolickie Centrum Kultury	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 Środki własne	Urozmaicenie oferty kulturalnej	2016-2021	Rewitalizacja obiektów – 3 000 000 zł; Wsparcie działań merytorycznych – 500 000 zł	Parafia Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Ostródzie
20. Rozbudowa, remont i adaptacja istniejącego budynku SMS w Ostródzie na potrzeby dydaktyczne placówki	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 Środki własne	poprawa ładu przestrzennego i estetyki obszaru rewitalizowanego w Mieście Ostróda; - poprawy stanu technicznego budynku pełniącego funkcję edukacyjno- wychowawczą; poprawy oferty edukacyjnej z zakresu kultury fizycznej dla młodzieży szkolnej, a także do poprawy oferty rekreacyjnej i sportowej skierowanej do mieszkańców	2017-2019	4 000 000,00 zł	ZM VOLLEY OSTRÓDA Sp. z o. o. SZKOŁA MISTRZOSTWA SPORTOWEGO W OSTRÓDZIE

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDA DO ROKU 2023

Nazwa projektu	Źródła finansowania	Oczekiwane rezultaty	Czas realizacji	Szacunkowy koszt realizacji	Podmioty realizujące projekt
		Miasta Ostróda			
21. Odbudowa Ratusza Staromiejskiego	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 Środki własne	Utworzenie nowych funkcji usługowych w centralnych punktach miasta	2016-2017	3 500 000 zł	PBO EKOBUŁD sp. z o.o.
22. Modernizacja i rozbudowa sieci ciepłowniczej w Ostródzie	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 Środki własne	Wykonanie instalacji odpylania, przebudowa sieci ciepłowniczej, budowa sieci ciepłowniczej, budowa kotła parowego w kotłowni rejonowej	b.d.	b.d.	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. Z.o.o. w Ostródzie
23. Modernizacja budynku Urzędu Miasta w Ostródzie	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020	Poprawa stanu technicznego budynku użyteczności publicznej, poprawa estetyki miasta	2018-2019	4 000 000	Gmina Miejska Ostróda Organizacje pozarządowe

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDA DO ROKU 2023

Nazwa projektu	Źródła finansowania	Oczekiwane rezultaty	Czas realizacji	Szacunkowy koszt realizacji	Podmioty realizujące projekt
	Środki własne				
24. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej Powiatu Ostródzkiego zlokalizowanych na terenie gminy miejskiej Ostróda	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 Środki własne	Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz wspieranie efektywności energetycznej	2017-2021	11 000 000 zł	Powiat Ostródzki
25. Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków mieszkalnych przy ul. Armii Krajowej 4, 4A, 6, 6A, 8, 10, 12 Jagiełły 9, 9A, 11, 11A, 13, 13A, 15, 15A, 17, 17A, 33, 35, Herdera 11, Grunwaldzkiej 4A, 9, 11 oraz Placu 1000-Lecia 15	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 Środki własne	Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz wspieranie efektywności energetycznej	2016-2025	12 800 800 zł	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Jedność”
26. Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków mieszkalnych przy ulicy Jagiełły 7,7A,7B,7C,7D; Chrobrego 2,4; Czarnieckiego 55,57,61,63,65,67A,67B,67C;	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020	Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz wspieranie efektywności energetycznej	2016-2025	15 124 300 zł	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Jedność”

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDA DO ROKU 2023

Nazwa projektu	Źródła finansowania	Oczekiwane rezultaty	Czas realizacji	Szacunkowy koszt realizacji	Podmioty realizujące projekt
Rycerskiej 1,2,3,4,6,8; Zawiszy Czarnego 1,2,3,4,5,5A,6 oraz Poniatowskiego 2,4	Środki własne				

Źródło: Opracowanie własne

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDA DO ROKU 2023

Tabela 33a. Lista podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nazwa projektu	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość (w zł)	Źródła finansowania	Czas realizacji	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
Ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru wzdłuż osi linii kolejowej	Gmina Miejska Ostróda Organizacje pozarządowe	- partycypacyjna rewitalizacja podwórek - partycypacyjne wypracowanie zmian miejskiego układu komunikacji - stworzenie platformy stałej współpracy i komunikacji miasta z mieszkańcami - utworzenie Punktu Innowacji Społecznych	Miasto Ostróda Obszar rewitalizowany	5 000 000	Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2014-2020 Środki własne	2016 - 2018	- zwiększenie partycypacji społecznej - kreowanie więzi społecznych - zmiana układu komunikacyjnego	Ocena dokonywana będzie na poziomie:
Wzgórza Kreatywności Kulturowej „TRADYTOR”	Gmina Miejska Ostróda Organizacje pozarządowe	- remont konserwatorski obiektu tradytora i jego wyposażenie - przeprowadzenie dynamicznej diagnozy poziomu życia i potrzeb mieszkańców okolicznych ulic - wdrożenie aktywności WKK „TADYTOR” oraz wprowadzenie dodatkowych funkcji (m.in. pracowni przemysłów kreatywnych i ekonomii społecznej, centrum przeciwdziałania depriwacji i wdrażania edukacji obywatelskiej, pracowni edukacji historyczno-kulturowej, i mini skansen fortyfikacji miejskich)	Miasto Ostróda Obszar rewitalizowany	3 500 000	Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2014-2020 Środki własne	2017 - 2023	- aktywizacja ekonomiczna - partycypacja społeczna - aktywność kulturowotwórcza	1) poszczególnych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć społecznych za pomocą wskaźników produktu i rezultatu adekwatnych do zakresu działań (np. : - liczba osób uczestniczących w działaniach partycypacyjnych

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDA DO ROKU 2023

Nazwa projektu	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość (w zł)	Źródła finansowania	Czas realizacji	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
„Centrum Rehabilitacji Edukacji i Wsparcia w Ostródzie całościowym programem wsparcia osób z niepełnosprawnością intelektualną	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Ostródzie	- remont i adaptacja budynku przy ul. Grunwaldzkiej 19a w celu utworzenia „Centrum Rehabilitacji, Edukacji i Wsparcia” - powstanie Ośrodka Wsparcia Rodziny Osoby Niepełnosprawnej Intelaktualnie (OWRONI) , którego głównym celem będzie wdrożenie modelu zindywidualizowanego wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin	Miasto Ostróda Obszar rewitalizowany	6 200 000	Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2014-2020 Środki własne	2016 - 2020	- uzupełnienie i rozwinięcie kompleksowego, całościowego programu wsparcia dla osób z niepełnosprawnością intelektualną	- liczba osób objętych wsparciem - liczba działań kulturalnych, edukacyjnych, społecznych - liczba wolontariuszy biorących udział w działaniach projektowych - liczba osób uczestniczących w warsztatach, szkoleniach
Adaptacja budynku na charytatywno-opiekuńcze centrum Diakonijne w Ostródzie	Parafia Ewangelicko-Augsburska w Ostródzie	- prace remontowe, restauracyjne oraz adaptacyjne budynku (w tym: wymiana poszycia dachowego, wymiana stolarki okiennej, remont elewacji, montaż windy, adaptacja pomieszczeń do potrzeb projektowanych funkcji, wykonanie instalacji) - zakup mebli i wyposażenia oraz sprzętu audiowizualnego	Miasto Ostróda Obszar rewitalizowany	5 000 000	Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2014-2020 Środki własne	2017 - 2019	- adaptacja budynku dawnego Sądu Rejonowego na potrzeby Centrum Charytatywno-Opiekuńczego	- powierzchnia zrewitalizowanego budynku - powierzchnia zagospodarowanej przestrzeni publicznej)
Kontynuacja projektu „Przystanek BezTroski”	Gmina Miejska Ostróda Organizacje pozarządowe	- centrum innowacyjnych form pracy z klientem - rozwiązywanie sytuacji kryzysowych - aktywizacja zawodowa - świetlica socjoterapeutyczna - świetlica dla dorosłych	Miasto Ostróda Obszar rewitalizowany	3 500 000	Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2014-2020 Środki własne	2017 - 2022	- zminimalizowanie negatywnych skutków występujących problemów społecznych	2) całego dokumentu w odniesieniu do przyjętych celów rewitalizacji prowadzona w ramach działania Manufaktury

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDA DO ROKU 2023

Nazwa projektu	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość (w zł)	Źródła finansowania	Czas realizacji	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
Ułatwienie dostępu do usług społecznych w tym integracja ze środowiskiem lokalnym	Gmina Miejska Ostróda Organizacje pozarządowe	- poradnictwo specjalistyczne - wsparcie rodzin w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych - wzmacnianie środowiskowych form wsparcia rodzin przeżywających trudności - organizacja i wsparcie grup samopomocowych, grup wsparcia i klubów dla rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym - wsparcie ofiar przemocy domowej - usługi wspierające prawidłowe funkcjonowanie rodziny - wspieranie organizacji pomocy sąsiedzkiej - usługi wolontariackie	Miasto Ostróda Obszar rewitalizowany	3 500 000	Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2014-2020 Środki własne	2017 - 2022	- zwiększenie dostępności usług społecznych dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	Pracy Organicznej zgodnie z przyjętym schematem zarządzania i wdrażania LPR.
Rewitalizacja Domu Polonii	Stowarzyszenie Wspólnota Polska	- modernizacja i przebudowa budynku Domu Polonii - m wprowadzenie nowych funkcji: kulturalnych, edukacyjnych, społecznych, zdrowotnych i usługowych - budowa parkingu dla rowerów i samochodów, montaż oświetlenia - zagospodarowanie terenu zieleni przy budynku	Miasto Ostróda Obszar rewitalizowany	b.d.	Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2014-2020 Środki własne	b.d.	- zwiększenie dostępności usług kulturalnych, edukacyjnych, społecznych, zdrowotnych, w tym dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym - poprawa jakości przestrzeni	

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDA DO ROKU 2023

Nazwa projektu	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość (w zł)	Źródła finansowania	Czas realizacji	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
Młodzieżowy Klub Integracji Społecznej w Ostródzie (MKIS)	Stowarzyszenie Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych i Inicjatyw Obywatelskich	- rekrutacja - obowiązkowa ścieżka uczestnictwa - aktywizacja/reintegracja zawodowa - aktywizacja/reintegracja społeczna - edukacja - działania infrastrukturalne dot. zorganizowania pomieszczenia dla MKIS	Miasto Ostróda Obszar rewitalizowany	900 000	Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2014-2020 Środki własne	2016 - 2019	- zwiększenie dostępności usług społecznych dla młodzieży zagrożonej ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	

Źródło: Opracowanie własne

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

3.10. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PROCESU REWITALIZACJI

W celu skutecznej ewaluacji procesu rewitalizacji niezbędne jest określenie wymiennych i porównywalnych wskaźników obrazujących efekty podjętych działań. Produkty są materialnymi, bezpośrednimi efektami realizacji przedsięwzięć mierzonymi konkretnymi wielkościami. Rezultaty natomiast to korzyści wynikające ze zrealizowanych działań.

Metodologia badania wskaźników będzie następująca: bazowe wartości wskaźników posiadają wartości zerowe, co oznacza, że każda zmiana wskaźnika będzie określała efekty prowadzonych działań. Nie określono docelowych wartości wskaźników, z uwagi na fakt, że nie należy oczekiwać określonej liczby utworzonych przedsiębiorstw, czy utworzonych miejsc pracy. Wartości docelowe określone zbyt nisko stworzą ryzyko zaprzestania prowadzenia działań rewitalizacyjnych po ich osiągnięciu. Istnieje problem adekwatności oczekiwanej wartości wskaźnika do planowanych działań. Katalog wskaźników produktu i rezultatu przedsięwzięć planowanych do realizacji w ramach procesu rewitalizacji w Ostródzie prezentuje tabela 31.

Tabela 34. Wskaźniki realizacji celów procesu rewitalizacji

Wskaźnik	Jednostka miary
Wskaźniki produktu	
Liczba zrealizowanych projektów infrastrukturalnych	szt.
Liczba zrealizowanych projektów społecznych	szt.
Liczba zrewitalizowanych obiektów historycznych	szt.
Liczba zrewitalizowanych obiektów użyteczności publicznej / obiektów kultury	szt.
Liczba obiektów poddanych remontowi lub termomodernizacji	szt.
Powierzchnia zrewitalizowanych przestrzeni publicznych	m ²
Wskaźniki rezultatu	

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDA DO ROKU 2023

Liczba utworzonych miejsc pracy	etat
Spadek bezrobocia	%
Liczba nowych przedsiębiorstw	szt.
Wzrost liczby osób korzystających ze zrewitalizowanych obiektów historycznych	%
Wzrost liczby osób korzystających ze zrewitalizowanych obiektów użyteczności publicznej / obiektów kultury	%
Spadek liczby przestępstw	%
Spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej	%

Źródło: Opracowanie własne

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

3.11. ANALIZA MOŻLIWOŚCI BUDŻETOWYCH MIASTA OSTRÓDA W ZAKRESIE REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ ZAPLANOWANYCH W RAMACH PROCESU REWITALIZACJI

Miasto Ostróda, jako jeden z głównych podmiotów podejmujących działania zmierzające do realizacji nakreślonych w ramach procesu rewitalizacji celów, musi wykazywać zdolność finansową do realizacji zaplanowanych działań. Instrumentem wieloletniego planowania finansowego w jednostkach samorządu terytorialnego jest Wieloletnia Prognoza Finansowa. Obejmuje ona prognozę m.in. takich parametrów finansowych jak:

- dochody bieżące oraz wydatki bieżące budżetu;
- dochody majątkowe oraz wydatki majątkowe budżetu;
- wynik budżetu wraz ze wskazaniem przeznaczenia nadwyżki albo sposobu sfinansowania deficytu;
- przychody i rozchody budżetu z uwzględnieniem długu zaciągniętego oraz planowanego do zaciągnięcia.

Prognozę sytuacji finansowej Miasta Ostróda w latach 2016 - 2024 prezentuje poniższa tabela.

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDA DO ROKU 2023

Tabela 35. Wieloletnia Prognoza Finansowa Miasta Ostródy na lata 2016 - 2024

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Dochody ogółem, w tym:	95 271 983,	96 362 304,	96 696 776,	101 296 83	104 155 04	102 985 22	101 399 9	102 374 3	100 595 9
	92	68	26	1,00	9,00	3,00	50,00	25,00	42,00
Bieżące	92 731 983,	93 647 304,	94 571 776,	95 771 831,	96 717 549,	97 672 723,	98 637 45	99 611 82	100 595 9
	92	68	26	00	00	00	0,00	5,00	42,00
Majątkowe	2 540 000,0	2 715 000,0	2 125 000,0	5 525 000,0	7 437 500,0	5 312 500,0	2 762 500,	2 762 500,	0,00
	0	0	0	0	0	0	00	00	
<i>w tym ze sprzedaży majątku</i>	1 680 000,0	1 000 000,0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	0	0							
Wydatki ogółem, w tym:	91 917 983,	91 973 810,	92 285 323,	97 509 551,	99 867 369,	99 697 943,	97 196 00	98 004 24	98 595 94
	92	00	00	00	00	00	7,00	8,00	2,00
wydatki bieżące, w tym:	87 708 273,	87 710 000,	87 750 000,	88 074 179,	88 514 550,	88 957 121,	89 401 90	89 848 91	90 298 16
	92	00	00	00	00	00	7,00	7,00	0,00
Odsetki	1 100 000,0	1 050 000,0	950 000,00	900 000,00	860 000,00	680 000,00	480 000,0	270 000,0	90 000,00
	0	0					0	0	

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDA DO ROKU 2023

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
<i>z tytułu gwarancji i poręczeń</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
wydatki majątkowe	4 209 710,0 0	4 083 810,0 0	4 535 323,0 0	9 435 372,0 0	11 352 819, 00	9 740 822,0 0	7 794 100, 00	8 155 331, 00	8 297 782 ,00
Wynik budżetowy	3 354 000,0 0	4 568 494,6 8	4 411 453,2 6	3 787 280,0 0	4 287 680,0 0	4 287 280,0 0	4 203 943, 00	4 370 077, 00	2 000 000 ,00
Przychody ogółem, w tym:	646 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
zaciągnięcie kredytów/ pożyczek	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
wolne środki	646 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Inne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rozchody ogółem, w tym:	4 000 000,0 0	4 568 494,6 8	4 411 453,2 6	3 787 280,0 0	4 287 680,0 0	4 287 280,0 0	4 203 943, 00	4 370 077, 00	2 000 000 ,00
spłata kredytów/ pożyczek i wykup papierów wartościowych	4 000 000,0 0	4 568 494,6 8	4 411 453,2 6	3 787 280,0 0	4 287 680,0 0	4 287 280,0 0	4 203 943, 00	4 370 077, 00	2 000 000 ,00
w tym łączna kwota wyłączeń z limitu spłaty	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDA DO ROKU 2023

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
zobowiązań o którym mowa w art. 243 ustawy									
Inne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Stan zadłużenia na koniec okresu	31 916 207, 94	37 347 713, 26	22 936 260, 00	19 148 980, 00	14 861 300, 00	10 574 020, 00	6 370 077, 00	2 000 000, 00	0,00
Maksymalny dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań	9,21%	8,09%	7,04%	7,10%	7,28%	7,51%	7,98%	8,48%	9,04%
Relacja planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań do dochodów	5,35%	5,83%	5,54%	4,63%	4,94%	4,82%	4,62%	4,53%	2,08%
Spełnienie wskaźnika spłaty z art. 243 ufp	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika nr 1 do Zarządzenia nr 121/2015 Burmistrza Miasta Ostróda z dnia 12 listopada 2015 roku w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2016 - 2024

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Zgodnie z art. 243 obowiązującej ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. 2009 Nr 157 poz. 1240), organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie może uchwalić budżetu, którego realizacja spowoduje, że w roku budżetowym oraz w każdym roku następującym po roku budżetowym relacja łącznej kwoty przypadających w danym roku budżetowym: spłat rat kredytów i pożyczek wraz z odsetkami, wykupów papierów wartościowych oraz spłat kwot wynikających z udzielonych poręczeń i gwarancji do planowanych dochodów ogółem budżetu przekroczy średnią arytmetyczną z obliczonych dla ostatnich trzech lat relacji jej dochodów bieżących powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku oraz pomniejszonych o wydatki bieżące, do dochodów ogółem budżetu.

Jak pokazują dane zamieszczone w powyższej tabeli w przypadku Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Ostróda na lata 2016 - 2024, relacja planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań do dochodów w każdym roku przyjmuje wartość niższą niż wartość dopuszczalnego wskaźnika spłaty zobowiązań określonego zgodnie za zapisami art. 243 ustawy o finansach publicznych. Relacja planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań do dochodów w każdym roku prognozowanego okresu odznacza się wartościami dużo niższym niż dopuszczalna wartość wskaźnika spłaty zobowiązań, co jednoznacznie wskazuje na duże możliwości Miasta w finansowaniu przyszłych inwestycji. Jest to niezwykle ważne z punktu widzenia możliwości realizacji celów procesu rewitalizacji.

O sukcesie realizacji nakreślonych celów zdecydować może także efektywność w pozyskiwaniu środków zewnętrznych, w tym środków z funduszy Unii Europejskiej. Lata 2016 – 2023, na które zaplanowano proces rewitalizacji, to okres wydatkowania środków w ramach nowej perspektywy budżetowej UE. Stwarza to bardzo duże możliwości w pozyskiwaniu finansowania na realizację działań, których podjęcie jest niezbędne do wyprowadzenia obszaru rewitalizowanego z sytuacji kryzysowej. Miasto Ostróda posiada bardzo duże doświadczenie w pozyskiwaniu środków zewnętrznych.

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

4. NAWIĄZANIE DO DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Ostróda do roku 2023, charakteryzuje się zgodnością z celami innych dokumentów strategicznych. Poniżej przedstawiono analizę zgodności niniejszego Programu z celami takich dokumentów.

Strategia Rozwoju Społeczno–Gospodarczego Województwa Warmińsko – Mazurskiego do roku 2025

W Strategii Rozwoju Społeczno–Gospodarczego Województwa Warmińsko – Mazurskiego do roku 2025 wyróżniono kluczowe trzy priorytety strategiczne:

- konkurencyjna gospodarka;
- otwarte społeczeństwo;
- nowoczesne sieci.

Celem głównym Strategii jest spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy, przy czym:

- spójność ekonomiczna – oznacza wzrost gospodarczy umożliwiający osiągnięcie i utrzymanie przez województwo udziału własnego w produkcji krajowym brutto na poziomie 3%;
- spójność przestrzenna – to włączenie się województwa (formalne i jakościowe) do głównej sieci infrastruktury transportowej w Polsce w transeuropejską sieć korytarzy transportowych;
- spójność społeczna – rozumiana jest jako tworzenie miejsc pracy i wzrost przedsiębiorczości a także poprawę warunków życia ludności zbliżającą do standardów życia występujących w Unii Europejskiej.

Układ celów strategicznych i operacyjnych określonych w Strategii prezentuje się następująco:

- Cel strategiczny 1. Wzrost konkurencyjności gospodarki.

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

- Cel operacyjny 1.1. Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój inteligentnych specjalizacji.
- Cel operacyjny 1.2. Wzrost innowacyjności firm.
- Cel operacyjny 1.3. Wzrost liczby miejsc pracy.
- Cel strategiczny 2. Wzrost aktywności społecznej;
  - Cel operacyjny 2.1. Rozwój kapitału społecznego;
  - Cel operacyjny 2.2. Wzrost dostępności i jakości usług publicznych.
- Cel strategiczny 3. Wzrost liczby i jakości powiązań sieciowych.
  - Cel operacyjny 3.1. Doskonalenie administracji.
  - Cel operacyjny 3.2. Intensyfikacja współpracy międzyregionalnej.
- Cel strategiczny 4. Nowoczesna infrastruktura rozwoju.
  - Cel operacyjny 4.1. Zwiększenie zewnętrznej dostępności komunikacyjnej oraz wewnętrznej spójności;
  - Cel operacyjny 4.2. Dostosowana do potrzeb sieć nośników energii;
  - Cel operacyjny 4.3. Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego.

Działania rewitalizacyjne zaplanowane w niniejszym Programie wpisują się w cele Strategii Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Województwa Warmińsko - Mazurskiego do roku 2025. Dzięki podjętym inicjatywom rozwiązane zostaną problemy zdiagnozowane na wskazanym obszarze rewitalizacji, w szczególności problemy społeczne. Przełoży się to na większą zdolność Ostródy do zrównoważonego rozwoju, a co za tym idzie do wzrostu gospodarczego. Przyczyni się to do realizacji takich celów Strategii, jak: wzrost konkurencyjności gospodarki (w szczególności wzrost liczby miejsc pracy oraz wzrost konkurencyjności regionu), wzrost aktywności społecznej (w szczególności dzięki rozwojowi kapitału społecznego), nowoczesna infrastruktura rozwoju (w szczególności dzięki zwiększeniu wewnętrznej spójności i dostępności komunikacyjnej oraz poprawie jakości i ochronie środowiska przyrodniczego).

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko – Mazurskiego na lata 2014 - 2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko – Mazurskiego na lata 2014 – 2020 realizował będzie cele unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz osiągnięciu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej poprzez koncentrację tematyczną i terytorialną wsparcia na przedsięwzięciach odnoszących się do następujących osi priorytetowych:

1. Inteligentna gospodarka Warmii i Mazur.
2. Kadry dla gospodarki.
3. Cyfrowy region.
4. Efektywność energetyczna.
5. Środowisko przyrodnicze i racjonalne wykorzystanie zasobów.
6. Kultura i dziedzictwo.
7. Infrastruktura transportowa.
8. Obszary wymagające rewitalizacji.
9. Dostęp do wysokiej jakości usług publicznych.
10. Regionalny rynek pracy.
11. Włączenie społeczne.
12. Pomoc techniczna

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Ostróda do roku 2023 i zaplanowany w jego ramach proces rewitalizacji wpisują się w 8 oś priorytetową Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko - Mazurskiego na lata 2014 - 2020 - "Obszary wymagające rewitalizacji". W ramach tej osi interwencja ukierunkowana będzie na rozwiązywanie problemów społecznych poprzez projekty infrastrukturalne o mniejszej skali, uzupełniających inwestycje w ramach innych priorytetów inwestycyjnych, niezbędne dla rewitalizacji danego obszaru. Przedsięwzięcia ukierunkowane będą na niwelowanie zjawisk związanych z problemami społecznymi na danym obszarze, aktywizację społeczno - gospodarczą oraz podniesienie jakości życia lokalnych społeczności.

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Zintegrowana Strategia Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Ostródzko - Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2015 - 2025

Głównym celem Strategii jest wskazanie możliwych kierunków rozwoju współpracy między JST tworzącymi obszar funkcjonalny, a także określenie najważniejszych z punktu widzenia OIOF przedsięwzięć planowanych do realizacji. Ostródzko - Iławski Obszar Funkcjonalny obejmuje swym zasięgiem: dwie gminy miejskie: Ostróda i Iława; dwie gminy miejsko - wiejskie: Miłomłyn i Morąg; dwie gminy wiejskie: Ostróda i Iława.

W Strategii w ramach trzech obszarów priorytetowych wskazano następujące cele strategiczne:

- Obszar Priorytetowy I. Konkurencyjna i nowoczesna gospodarka.
  - Cel strategiczny I.1. Poprawa atrakcyjności gospodarczej regionu.
  - Cel strategiczny I.2. Opracowanie systemu pozyskiwania i obsługi inwestorów.
  - Cel strategiczny I.3. Wsparcie przedsiębiorczości mieszkańców OIOF.
  - Cel strategiczny I.4. Wspieranie dostarczania usług dla przedsiębiorców.
  - Cel strategiczny I.5. Wsparcie konkurencyjności i innowacyjności lokalnej gospodarki.
  - Cel strategiczny I.6. Wsparcie rozwoju branż i produktów o silnej identyfikacji z regionem, przy uwzględnieniu regionalnych specjalizacji.
  - Cel strategiczny I.7. Opracowanie jednolitej marki turystycznej i inwestycyjnej Mazur Zachodnich.
  - Cel strategiczny I.8. Wsparcie procesów zrzeszania się i współpracy lokalnych przedsiębiorstw.
  - Cel strategiczny I.9. Wsparcie rozwoju turystyki na terenie OIOF.
  - Cel strategiczny I.10. Podnoszenie potencjału kapitału ludzkiego i społecznego.
  - Cel strategiczny I.11. Promocja zatrudnienia.
- Obszar Priorytetowy II. Bogata i różnorodna infrastruktura.

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

- Cel strategiczny II.1. Poprawa stanu infrastruktury drogowej i kolejowej.
- Cel strategiczny II.2. Rozbudowa infrastruktury rowerowej i pieszo - rowerowej.
- Cel strategiczny II.3. Rozwój systemów transportu zbiorowego.
- Cel strategiczny II.4. Tworzenie warunków do rozwoju budownictwa mieszkaniowego.
- Cel strategiczny II.5. Rozbudowa systemu usług komunalnych.
- Cel strategiczny II.6. Podnoszenie dostępności do nowoczesnych technologii komunikacyjnych.
- Cel strategiczny II.7. Podnoszenie jakości i dostępności infrastruktury sportowej i rekreacyjnej.
- Cel strategiczny II.8. Rewitalizacja połączeń kanałowych i wykorzystanie zasobów wodnych subregionu.
- Cel strategiczny II.9. Poprawa efektywności energetycznej.
- Cel strategiczny II.10. Utrzymanie i rozwój obiektów edukacyjnych.
- Cel strategiczny II.11. Podnoszenie funkcjonalności obszarów zurbanizowanych.
- Cel strategiczny II.12. Ochrona obiektów zabytkowych.
- Obszar Priorytetowy III. Wysoka jakość życia.
  - Cel strategiczny III.1. Poprawa jakości współpracy instytucji publicznych ze społecznością i budowanie postaw obywatelskich.
  - Cel strategiczny III.2. Podnoszenie efektywności działalności wychowawczej i oświatowej.
  - Cel strategiczny III.3. Podnoszenie jakości przygotowania uczniów do funkcjonowania na rynku pracy.
  - Cel strategiczny III.4. Wspieranie idei kształcenia ustawicznego i wykorzystywania umiejętności twórczych.
  - Cel strategiczny III.5. Wsparcie instytucji kultury.
  - Cel strategiczny III.6. Promocja kultury.

- Cel strategiczny III.7. Promocja aktywności fizycznej.
- Cel strategiczny III.8. Poprawa jakości i dostępności usług profilaktyki i ochrony zdrowia.
- Cel strategiczny III.9. Rewitalizacja społeczna.
- Cel strategiczny III.10. Pomoc społeczna.
- Cel strategiczny III.11. Edukacja ekologiczna i ochrona środowiska.

Proces rewitalizacji zaplanowany w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Ostróda do roku 2023, z racji swojego ukierunkowania przede wszystkim na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych, wpisuje się w cel strategiczny III.9. Rewitalizacja społeczna. W ramach tego celu w Zintegrowanej Strategii Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Ostródzko - Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2015 - 2025 wskazano następujące kierunki działań:

- określenie obszarów występowania zjawiska wykluczenia społecznego mieszkańców;
- wspieranie organizacji szkoleń na rzecz aktywizacji społecznej oraz zawodowej osób zagrożonych różnymi formami wykluczenia;
- organizowanie zajęć dla dzieci oraz dla rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie możliwości wynikających z wykorzystania zasobów cyfrowych do rozwoju własnych kompetencji;
- organizacja form wsparcia szkoleniowo - doradczego dla osób zakładających własne działalności gospodarcze oraz poszukujących zatrudnienia.

Diagnoza obszarów, na których występuje zjawisko wykluczenia społecznego w Ostródzie, była jednym z elementów przeprowadzonej delimitacji obszaru rewitalizacji. W niniejszym Programie zaplanowane zostały działania, które mają przełożyć się na ograniczenie tego zjawiska oraz na rozwiązanie pozostałych zdiagnozowanych problemów społecznych. Skuteczna rewitalizacja w sferze społecznej przełoży się na rozwój

obszaru rewitalizacji oraz całego miasta Ostróda także w innych sferach, takich jak przestrzeń czy gospodarka. Przyczyni się to do realizacji pozostałych celów szczegółowych nakreślonych w Zintegrowanej Strategii Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Ostródzko - Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2015 - 2025.

Strategia Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Miasta Ostróda na lata 2015 - 2025

Strategia wskazuje możliwe i najbardziej optymalne dla Ostródy kierunki rozwoju w dłuższym horyzoncie czasowym. Określona w Strategii wizja miasta Ostróda w przyszłości wskazuje, że osiągnięcie celu głównego w postaci rozwoju społeczno - gospodarczego Ostródy wymaga zapewnienia warunków do wysokiej jakości zamieszkania, wysokiej jakości kapitału społecznego, racjonalnego wykorzystania przestrzeni miejskiej oraz do rozwoju przedsiębiorczości. W Strategii wskazano najważniejsze priorytety rozwoju i cele strategiczne na lata 2015 - 2025. Ich realizacja ma spowodować, że Ostróda będzie miastem oferującym swoim mieszkańcom dobre i stabilne warunki do indywidualnego realizowania osobistych celów życiowych, a podmiotom gospodarczym dobry klimat gospodarczy dla prowadzenia działalności i inwestowania. Jako miejsce posiadające bardzo korzystne warunki naturalne, bogatą ofertą i infrastrukturę edukacyjną, kulturową i sportowo-rekreacyjną poprzez właściwe ich wykorzystanie Ostróda zapewni swoim mieszkańcom i turystom, dobrą jakość życia w wysokim standardzie i czystym środowisku. W związku ze swym rozwojem, miasto stworzy w ramach posiadanych kompetencji, warunki dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego i rewitalizacji istniejącej zabudowy miejskiej. Z racji ograniczeń terenowych, Ostróda będzie dążyć do uzyskania wysokiej efektywności zagospodarowania terenów. W tych sferach, w których jest to możliwe i ekonomicznie uzasadnione, miasto będzie zmniejszało dysproporcje cywilizacyjne i stwarzało coraz bardziej wyrównane szanse swoim mieszkańcom. Oznacza to dążenie do uzyskania trwałej przewagi konkurencyjnej wobec sąsiednich miast i gmin.

W Strategii w ramach poszczególnych obszarów priorytetowych wskazano na następujące cele operacyjne:

- Obszar Priorytetowy I - Wysoka jakość zamieszkania.
  - Cel operacyjny I.1. Rozwinięty i sprawny system edukacyjny.
  - Cel operacyjny I.2. Atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego dla zróżnicowanych grup wiekowych.
  - Cel operacyjny I.3. Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i rozwój usług opieki zdrowotnej.
  - Cel operacyjny I.4. Zapewnienie warunków dla rozwoju mieszkalnictwa.
  - Cel operacyjny I.5. Aktywna polityka prorodzinna.
  - Cel operacyjny I.6. Budowa społeczeństwa informacyjnego.
  - Cel operacyjny I.7. Skuteczna promocja miasta.
- Obszar priorytetowy II. Wysoka jakość kapitału społecznego.
  - Cel operacyjny II.1. Wdrożenie partycypacji społecznej.
  - Cel operacyjny II.2. Zintegrowany system wsparcia instytucjonalnego osób z grup defaworyzowanych.
  - Cel operacyjny II.3. Rewitalizacja społeczna i aktywizacja zawodowa.
  - Cel operacyjny II.4. Wzrost dostępności do kultury.
  - Cel operacyjny II.5. Rozwijająca się oferta turystyczna i sportowo - rekreacyjna.
  - Cel operacyjny II.6. Wzmacnianie więzi lokalnych i regionalnych.
- Obszar priorytetowy III. Racjonalne wykorzystanie przestrzeni miejskiej.
  - Cel operacyjny III.1. Sprawna sieć komunikacyjna.
  - Cel operacyjny III.2. Uporządkowana struktura przestrzeni miejskiej.
  - Cel operacyjny III.3. Właściwe wykorzystanie potencjału "Czerwonych Koszar".
  - Cel operacyjny III.4. Rewitalizacja tkanki miejskiej.
  - Cel operacyjny III.5. Ochrona i kształtowanie wartości krajobrazowych i kulturowych miasta.
  - Cel operacyjny III.6. Nowoczesna infrastruktura.
  - Cel operacyjny III.7. Poprawa zasobów i stanu budynków komunalnych.

- Cel operacyjny III.8. Wykorzystanie OZE i gospodarka niskoemisyjna.
- Obszar Priorytetowy IV. Rozwój przedsiębiorczości.
  - Cel operacyjny IV.1. Skuteczny system inkubacji przedsiębiorczości i tworzenie warunków do współpracy sektora badawczo - rozwojowego z MŚP.
  - Cel operacyjny IV.2. Podniesienie jakości kształcenia.
  - Cel operacyjny IV.3. Rozwój instytucji otoczenia biznesu.
  - Cel operacyjny IV.4. Wykorzystanie przynależności miasta do obszarów funkcjonalnych.
  - Cel operacyjny IV.5. Wykorzystanie strategicznych obszarów miasta do rozwoju przedsiębiorczości.
  - Cel operacyjny IV.6. Wzmocnienie i rozwój sektora przedsiębiorczego.

Proces rewitalizacji zaplanowany w ramach niniejszego dokumentu wpisuje się bezpośrednio w cel operacyjny II.3. Rewitalizacja społeczna i aktywizacja zawodowa Strategii Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Miasta Ostróda na lata 2015 - 2025. W ramach tego celu operacyjnego wskazano na takie kierunki działań jak:

- aktywizacja osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- świadczenie usług eliminujących dysfunkcje osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, m.in. wsparcie pieczy zastępczej, specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, asystenta rodziny, asystenta osoby niepełnosprawnej;
- lokalne działania integrujące społeczności, sprzyjające włączeniu społecznemu;
- działania na rzecz zdobywania i podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz ich lepszego dostosowania do potrzeb rynku pracy;
- pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy i wsparcie formy zatrudnienia wspomagane;
- interdyscyplinarna realizacja projektów rewitalizacyjnych.

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Zaplanowany w ramach niniejszego Programu proces rewitalizacji ukierunkowany jest na rewitalizację sfery społecznej. Podejmowane działania rewitalizacyjne, zarówno infrastrukturalne, jak i nieinfrastrukturalne, mają przyczynić się do zmniejszenia skali występowania zjawiska wykluczenia społecznego.

Działania zaplanowane w ramach niniejszego Programu wpisują się także w cel operacyjny III.4. Rewitalizacja tkanki miejskiej. W ramach tego celu w Strategii wskazano następujące kierunki działań:

- przestrzenna rewitalizacja obszarów zdegradowanych połączona z rewitalizacją społeczno - edukacyjną;
- zagospodarowanie przestrzeni publicznych nastawione na podniesienie atrakcyjności społecznej oraz nadawanie walorów funkcjonalnych i estetycznych przestrzeniom miejskim, z uwzględnieniem ich regionalnej tożsamości;
- likwidacja barier urbanistyczno - architektonicznych w przestrzeni miejskiej oraz w placówkach użyteczności publicznej (w tym w placówkach oświatowych, kulturalnych i sportowych);
- poprawa stanu i standardu funkcjonalnego i technicznego istniejących obiektów mieszkalnych i usługowych;
- ochrona, zachowanie i zabezpieczenie obiektów dziedzictwa kulturowego i obiektów zabytkowych;
- rewaloryzacja i kontynuacja rewitalizacji zamku pokrzyżackiego w Ostródzie wraz z zagospodarowaniem podzamcza;
- poprawa standardu zamieszkania w budynkach z wielkiej płyty.

Realizacja działań zaplanowanych w ramach procesu rewitalizacji, skutkująca wyprowadzeniem obszaru rewitalizacji z sytuacji kryzysowej, przyczyni się także do realizacji wszystkich pozostałych celów operacyjnych wskazanych w Strategii Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Miasta Ostróda na lata 2015 - 2025.

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ostróda na lata 2012 - 2018

Strategia umożliwia racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować ich społeczne skutki. Dokument stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej. W Strategii wskazano następujące cele strategiczne i operacyjne:

- Cel strategiczny 1. Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom.
  - Cel operacyjny 1.1. Wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy.
  - Cel operacyjny 1.2. Zapewnienie ubogim bezpieczeństwa socjalnego.
  - Cel operacyjny 1.3. Pomoc zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.
- Cel strategiczny 2. Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.
  - Cel operacyjny 2.1. Wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania.
  - Cel operacyjny 2.2. Wsparcie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.
  - Cel operacyjny 2.3. Pomoc dzieciom i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.
  - Cel operacyjny 2.4. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.
- Cel strategiczny 3. Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym.
  - Cel operacyjny 3.1. Usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki.
  - Cel operacyjny 3.2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

- Cel strategiczny 4. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w mieście.
  - Cel operacyjny 4.1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
  - Cel operacyjny 4.2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.
- Cel strategiczny 5. Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.
  - Cel operacyjny 5.1. Doskonalenie kadr i służb pomocowych oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.
  - Cel operacyjny 5.2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.

Działania zaplanowane do realizacji w ramach niniejszego Programu wpisują się we wszystkie cele strategiczne Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ostróda na lata 2012 - 2018. Proces rewitalizacji w sposób szczególny ukierunkowany jest bowiem na rozwiązywanie problemów społecznych zdiagnozowanych na wyznaczonym obszarze rewitalizacji.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Ostróda

Studium jest dokumentem sporządzanym dla całego obszaru gminy, określającym w sposób ogólny politykę przestrzenną i lokalne zasoby zagospodarowania. Studium jest podstawowym dokumentem kreującym politykę przestrzenną gminy. Ma charakter aktu kierownictwa wewnętrznego.

Przedsięwzięcia inwestycyjne programowane w LPR wpisują się w funkcję obszarów zaprojektowane w Studium.

Tabela 36. Funkcje terenów objętych działaniami inwestycyjnymi

L.p.	Projekt	Funkcja terenu objętego działaniami inwestycyjnymi
1.	Ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru wzdłuż osi linii kolejowej	• Obszary zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej • Obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej • Obszary zabudowy usługowej
2.	Adaptacja byłego	• Obszary zabudowy usługowej

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDA DO ROKU 2023

	budynku sądu na cele ogólnospołeczne	
3.	Centrum Rehabilitacji, Edukacji i Wsparcia	• Obszary zabudowy usługowej
4.	Reiterkaserne, tzw. „Białe Koszary”	• Obszary zabudowy usługowej
5.	Grolmankaserne, tzw. „Czerwone Koszary”	• Obszary zabudowy usługowej • Obszary zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej
6.	Bergkaserne	• Obszary zabudowy usługowej i obiektów produkcyjnych, składów i magazynów
7.	Zamek	• Obszary zabudowy usług publicznych
8.	Rewitalizacja zabytkowych cmentarzy	• Obszary zieleni urządzonej
9.	Katolickie Centrum Kultury	• Obszary zabudowy usług publicznych
10.	Projekty o charakterze termomodernizacyjnym	• Obszary zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej • Obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej • Obszary zabudowy usługowej • Obszary zabudowy usług publicznych
11.	Centrum Rehabilitacji, Edukacji i Wsparcia	• Obszary zabudowy usług publicznych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Studium

Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego

Plan miejscowy stanowi podstawę planowania przestrzennego w gminie. Jest aktem prawa miejscowego. Ustanawia przepisy powszechnie obowiązujące na danym terenie, będące podstawą wydawania decyzji administracyjnych (w przeciwieństwie do studium, które wyraża jedynie politykę przestrzenną gminy).

Spośród obowiązujących na terenie Ostródy MPZP, tylko jeden obejmuje tereny przeznaczone pod działania inwestycyjne programowane w LPR. Uchwała

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Nr XXXVII/291/2005 Rady Miejskiej w Ostródzie z dnia 27 kwietnia 2005r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ostródy w **kwartale ulic: Stefana Czarnieckiego, Władysława Jagielly, Seweryna Pieniężnego i Tadeusza Kościuszki- „Białe Koszary”** przeznacza tereny na cele:

- Zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
- Zabudowy usługowej (w tym administracji),
- Stacji transformatorowej,
- Dróg publicznych.

Wyżej wymienione funkcję zgodne są z programowanymi działaniami inwestycyjnymi dotyczącymi „Białych Koszar”.

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

5. SYSTEM ZARZĄDZANIA I WDRAŻANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Ostróda do roku 2023 zawiera zestaw działań przewidzianych do realizacji przez różne podmioty, w różnym czasie i w różnych miejscach. Prawidłowa koordynacja przewidzianych w programie zadań, jak również właściwe zarządzanie możliwe jest poprzez przyjęcie odpowiedniego systemu wdrażania.

Zarówno przyjęcie Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Ostróda do roku 2023, jak i jego ewentualne późniejsze aktualizacje będą dokonywane w drodze uchwały Rady Miejskiej.

W celu właściwego wdrożenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Burmistrz Miasta Ostróda powoła kilkusobowego LIDERA Manufaktury Pracy Organicznej oraz Pełnomocnika ds. rewitalizacji. Pełnomocnik pełnił będzie funkcję koordynatora wdrażania LPR. Do zadań Pełnomocnika należą m. in.:

- współpraca z LIDEREM inicjatywy społecznej Manufaktura Pracy Organicznej,
- monitoring Lokalnego Programu Rewitalizacji,
- koordynacja aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji,
- promowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Z uwagi na wieloaspektowy charakter Lokalnego Programu Rewitalizacji, w procesie jego wdrażania uczestniczyć będzie wiele podmiotów. Niezwykle ważne jest, aby wszystkie zainteresowane podmioty wykazywały maksymalne zaangażowanie w realizację założeń Programu Rewitalizacji, które umożliwią osiągnięcie założonych w nim celów. Uczestnikami procesu rewitalizacji będą następujące podmioty (z uwagi na charakter dokumentu nie jest to katalog zamknięty):

- Miasto Ostróda;
- organizacje pozarządowe;
- podmioty gospodarcze;
- mieszkańcy Ostródy;

- właściciele nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji;
- wspólnoty mieszkaniowe;
- pozostałe jednostki samorządowe;
- Komenda Powiatowa Policji w Ostródzie;
- instytucje naukowe;
- podmioty świadczące usługi z zakresu edukacji dzieci, młodzieży i dorosłych;
- kościoły i związki wyznaniowe.

Za wdrażanie poszczególnych projektów odpowiedzialne będą podmioty zaangażowane w ich realizację. W przypadku projektów własnych Miasta, przygotowanie i wdrożenie projektu spoczywać będzie na pracownikach odpowiednich komórek organizacyjnych Urzędu Miejskiego w Ostródzie. Ponadto część projektów będzie realizowana przy pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i organizacji pozarządowych, a część realizowana będzie przez podmioty prywatne.

6. SYSTEM MONITORINGU ORAZ SPOSOBY OCENY LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Za monitoring Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Ostróda do roku 2023 odpowiedzialny będzie Pełnomocnik ds. rewitalizacji. Do jego zadań w ramach monitoringu należało będzie podejmowanie działań polegających na:

- dokonywaniu systematycznej, okresowej oceny stopnia realizacji działań zapisanych w dokumencie,
- wprowadzaniu ewentualnych modyfikacji (zgodnie ze zmieniającymi się warunkami zewnętrznymi i wewnętrznymi),
- kontroli efektywności wydatkowania środków finansowych.

Monitoring jest konieczny z punktu widzenia oceny Lokalnego Programu Rewitalizacji, wykrywania nieprawidłowości oraz podejmowania działań naprawczych. Dzięki odpowiednio zaplanowanemu systemowi monitoringu i ewaluacji zapobiega się niebezpieczeństwu dezaktualizacji założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji. Proces monitoringu Programu polega na systematycznym zbieraniu i analizowaniu ilościowych i jakościowych informacji na temat wdrażanego działania, jak i całego Programu w aspekcie finansowym i rzeczowym. System monitorowania realizacji Programu jest procesem, który ma na celu ukazanie i przeanalizowanie stanu zaawansowania wdrażanych projektów oraz ich zgodności z postawionymi założeniami.

Monitorowanie i ocena stopnia realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji będą prowadzone na poziomie poszczególnych zadań inwestycyjnych i społecznych oraz na poziomie całego dokumentu. W pierwszym kwartale kolejnego roku sporządzony zostanie raport roczny za rok zakończony, podsumowujący zrealizowane w minionym roku projekty oraz określający stan realizacji nieukończonych przedsięwzięć. W połowie okresu objętego Programem, tj. w 2020 r. przygotowany zostanie raport zestawiający zrealizowane

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDA DO ROKU 2023

dotychczas projekty wraz z efektami ich realizacji. Na zakończenie horyzontu czasowego Lokalnego Programu Rewitalizacji opracowany zostanie raport końcowy.

Skuteczność i efektywność Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Ostróda do roku 2023 będzie poddawana bieżącej ocenie przez Pełnomocnika ds. rewitalizacji, a sprawozdania przekazywane będą Burmistrzowi.

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

WNIOSKI I REKOMENDACJE

- Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Ostróda do 2023 roku powstał przy współudziale interesariuszy procesu rewitalizacji, poprzez zapewnienie im udziału w spotkaniach konsultacyjnych oraz możliwość zgłaszania projektów, uwag i wniosków. Wdrażanie przedmiotowego dokumentu oraz monitoring jego realizacji również odbywać się będą przy ich współudziale,
- Obszar rewitalizacji wyznaczony został metodą analizy wskaźnikowej, jednak należy zaznaczyć, że wartości statystycznie nie są jedyną przesłanką do zakwalifikowania danego terenu do obszaru rewitalizacji. W przedmiotowym opracowaniu zwrócono uwagę na współwystępowanie problemów technicznych, gospodarczych i przestrzenno-funkcjonalnych,
- Obszar rewitalizacji obejmuje 16,27% całkowitej powierzchni miasta (230,20 ha) oraz zamieszkały jest przez 28,53% całkowitej liczby mieszkańców miasta (9 617 osób),
- W celu zapewnienia mechanizmów komplementarności projekty podstawowe zostały pogrupowane w Projekty Zintegrowane, co nastąpiło przy uwzględnieniu relacji zachodzących między poszczególnymi projektami,
- Wszystkie planowane do realizacji projekty mają na celu przeciwdziałanie degradacji obszaru rewitalizacji, jednak z uwagi na społeczny charakter rewitalizacji, koncentrują się w szczególności na działaniach społecznych, ukierunkowanych na włączenie społeczne, aktywizację społeczno-zawodową oraz kształtowanie tożsamości lokalnej,
- Odpowiedzią na przedstawiony katalog celów oraz istniejące potencjały miasta było opracowanie dwóch projektów zintegrowanych,
Projekt zintegrowany I – Kształtowanie tożsamości lokalnej:
Moduł I – ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru wzdłuż osi linii kolejowej,
Moduł II – Wzgórza Kreatywności Kulturowej TRADYTOR;
Projekt zintegrowany II – Włączenie społeczne:

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Moduł I – Centrum rehabilitacji, edukacji i wsparcia z całozyciowym programem wsparcia osób z niepełnosprawnością intelektualną,

Moduł II – Adaptacja budynku sądu na cele ogólnospołeczne,

Moduł III – Przystanek BezTroski,

Moduł IV – Ułatwienie dostępu do usług społecznych, w tym integracja ze środowiskiem lokalnym,

Moduł V – Rewitalizacja Domu Polonii,

Moduł VI – Młodzieżowy Klub Integracji Społecznej w Ostródzie (MKIS);

- Zawarte w LPR działania zostały zaplanowane z zachowaniem zasad komplementarności projektów rewitalizacyjnych, w tym komplementarności przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, międzyokresowej oraz źródeł finansowania.
- W celu skutecznego prowadzenia działań rewitalizacyjnych, rekomenduje się możliwie jak najbardziej zaawansowane angażowanie społeczeństwa w realizację LPR, poprzez przedstawione w dokumencie mechanizmy. Istotne jest to zwłaszcza na etapie wdrażania procesów rewitalizacji, gdzie ważnym aspektem jest pobudzanie oddolnych inicjatyw, tak, aby rewitalizacja przebiegała zgodnie z wolą beneficjentów ostatecznych – grupy najbardziej dotkniętej stanem kryzysowym.
- Ponadto rekomenduje się dążyć do jak największego zaangażowania w proces rewitalizacji podmioty prywatne, właścicieli nieruchomości oraz podmioty ekonomii społecznej oraz organizacje pozarządowe działające zarówno na terenie miasta, jak i poza nim. Powodem takich działań jest dążenie do stworzenia takiego kolektywu, który realizować będzie jeden wspólny cel jakim jest rewitalizacja Miasta Ostróda.
- Społeczeństwo powinno także aktywnie uczestniczyć na etapie monitorowania i oceny efektów zrealizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. To właśnie mieszkańcy, zarówno obszarów rewitalizacji, jak i całej Ostródy, są głównymi beneficjentami

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

procesów rewitalizacji. Należy kontynuować tworzenie warunków do dialogu społecznego przez konsultacje społeczne i działania aktywizujące.

- Należy również pamiętać, że celem rewitalizacji jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszaru rewitalizowanego, a program rewitalizacji jest tylko początkiem tego procesu. Programuje on kierunki działań, będące ramami do prowadzenia w przyszłości procesów rewitalizacyjnych, nawet jeśli działania te wykraczać będą poza ramy czasowe przedmiotowego dokumentu.

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Obszar rewitalizacji w Ostródzie.....	5
Rysunek 2. Lokalizacja gminy miejskiej Ostróda.....	11
Rysunek 3. Struktura własności gruntów w Ostródzie.....	25
Rysunek 4. Sieć wodociągowa w Ostródzie wraz z liczbą użytkowników	29
Rysunek 5. Sieć kanalizacyjna w Ostródzie wraz z liczbą użytkowników	31
Rysunek 6. Struktura podmiotów gospodarczych w Ostródzie według sekcji PKD w 2014 roku.....	43
Rysunek 7. Struktura podmiotów gospodarczych w Ostródzie wg liczby zatrudnionych pracowników w 2014 r.....	44
Rysunek 8. Struktura pracujących wg płci w latach 2008 - 2014	48
Rysunek 9. Pracujący na 1000 ludności w Ostródzie na tle powiatu, województwa i kraju.....	49
Rysunek 10. Dynamika zmian liczebności grup wiekowych ostródzkiego społeczeństwa w latach 2008 - 2014.....	52
Rysunek 11. Wskaźniki obciążenia demograficznego dla Ostródy na tle wskaźników dla powiatu ostródzkiego, województwa warmińsko – mazurskiego i Polski w 2014 roku.....	55
Rysunek 12. Piramida wieku ludności Polski w roku 2013 wraz z prognozą na rok 2050	57
Rysunek 13. Udział ludności w wieku 65 lat i więcej (w %) według czterech wariantów, lata 2013 - 2070.....	58
Rysunek 14 Przyrost naturalny w Ostródzie w latach 2008 - 2014.....	59
Rysunek 15. Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania (w m2) w Ostródzie na tle powiatu ostródzkiego, województwa warmińsko - mazurskiego i kraju w latach 2008-2014.....	86
Rysunek 16. Przeciętna powierzchnia mieszkania na 1 osobę (w m2) w Ostródzie na tle powiatu ostródzkiego, województwa warmińsko - mazurskiego i kraju w latach 2008 - 2014.....	87
Rysunek 17. Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców w Ostródzie na tle powiatu ostródzkiego, województwa warmińsko - mazurskiego i kraju w latach 2008 - 2014	88
Rysunek 18. Etapy delimitacji obszaru wymagającego podjęcia działań rewitalizacyjnych	94
Rysunek 19. Wyniki analizy wskaźnikowej (metoda standaryzacji) - ulice o dodatniej wartości sumarycznego wskaźnika degradacji	99
Rysunek 20. Obszar rewitalizacji w Ostródzie.....	100
Rysunek 21. Wrys ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Ostróda obejmujący granice obszaru rewitalizacji wraz z legendą	106
Rysunek 22. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1000 mieszkańców.....	115
Rysunek 23. Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym (%).....	116

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Rysunek 24. Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych (%)	117
Rysunek 25. Liczba przestępstw stwierdzonych na 1000 mieszkańców	118
Rysunek 26. Liczba czynów karalnych popełnionych przez osoby nieletnie na 100 osób nieletnich.	118
Rysunek 27. Frekwencja w wyborach parlamentarnych 25.10.2015 r.	119
Rysunek 28. Podział projektów rewitalizacyjnych	125
Rysunek 29. Schemat projektu zintegrowanego	127

SPIS TABEL

Tabela 1. Wykaz zabytków wpisanych do rejestru zlokalizowanych na terenie miasta Ostróda	20
Tabela 2. Struktura zagospodarowania gruntów w Ostródzie	26
Tabela 3. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna w Ostródzie	32
Tabela 4. Sieć gazowa w Ostródzie	34
Tabela 5. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane wg sektorów własnościowych	38
Tabela 6. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Ostródzie według sekcji PKD w latach 2009 - 2014	39
Tabela 7. Liczba nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych wg sekcji PKD w Ostródzie w latach 2009 -2014	41
Tabela 8. Wskaźniki charakteryzujące potencjał gospodarczy w mieście Ostróda w 2014 roku na tle powiatu, województwa i kraju	45
Tabela 9. Ruch turystyczny w Ostródzie w latach 2008 - 2014	46
Tabela 10. Turyści najczęściej korzystający z noclegów w Ostródzie w latach 2008 - 2014 według krajów pochodzenia	47
Tabela 11. Liczba mieszkańców Ostródy posiadających zatrudnienie wg płci w latach 2008 -2014 ...	48
Tabela 12. Liczba mieszkańców Ostródy wg płci w latach 2008 – 2014 (stan na 31.12)	51
Tabela 13. Ludność miasta Ostróda według wieku w latach 2008 - 2014	52
Tabela 14. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem w Ostródzie w latach 2008– 2014 wraz ze wskaźnikami obciążenia demograficznego	54
Tabela 15. Ruch naturalny mieszkańców Ostródy w latach 2008 - 2014	59
Tabela 16. Migracje ludności w Ostródzie w latach 2008-2014	60
Tabela 17. Liczba osób i rodzin w Ostródzie korzystających z pomocy społecznej według przyczyn powstania trudnej sytuacji życiowej w latach 2012-2014	62

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA OSTRÓDZA DO ROKU 2023

Tabela 18. Bezrobotni w Ostródzie w latach 2008-2014	63
Tabela 19. Bezrobocie w Ostródzie w latach 2009-2014 - dane szczegółowe.....	65
Tabela 20. Szkolnictwo podstawowe w Ostródzie w latach 2008-2013	70
Tabela 21. Szkolnictwo gimnazjalne w Ostródzie w latach 2008-2013.....	71
Tabela 22. Opieka zdrowotna w Ostródzie w latach 2008-2014.....	74
Tabela 23. Działalność Centrum Kultury w Ostródzie w latach 2011-2014.....	76
Tabela 24. Wykaz najważniejszych imprez odbywających się cyklicznie w Ostródzie	77
Tabela 25. Zasoby mieszkaniowe w Ostródzie, wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno - sanitarne w latach 2008 - 2014.....	85
Tabela 26. Analiza SWOT	90
Tabela 27. Wykaz ulic wchodzących w skład obszaru rewitalizowanego w Ostródzie.....	102
Tabela 28. Dane wyjściowe do przeprowadzenia analizy wskaźnikowej	113
Tabela 29. Wyniki analizy wskaźnikowej.....	114
Tabela 30 Analiza SWOT obszaru rewitalizacji	120
Tabela 31 Projekty ukierunkowane na ograniczanie niskiej emisji.....	156
Tabela 32 Projekty o charakterze miękkim o zasięgu przestrzennym wykraczającym poza obszar rewitalizacji.	169
Tabela 33. Plan rzeczowo-finansowy.....	179
Tabela 33a. Lista podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	187
Tabela 34. Wskaźniki realizacji celów procesu rewitalizacji.....	193
Tabela 35. Wieloletnia Prognoza Finansowa Miasta Ostródy na lata 2016 - 2024.....	196
Tabela 36. Funkcje terenów objętych działaniami inwestycyjnymi.....	211

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014